

Articol I. Agatha Christie

Articol II. Crimă pe terenul de golf

CUPRINS:

- Capitolul I. O tovarășă de călătorie.
- Capitolul II. Un strigăt de ajutor.
- Capitolul III. La vila Genevičve.
- Capitolului IV. Scrisoare semnată „Bella”
- Capitolul V. Relatarea doamnei Renault.
- Capitolul VI. Locul crimei.
- Capitolul VII. Misterioasa doamnă Daubreuil.
- Capitolul VIII. O întâlnire neașteptată.
- Capitolul IX. Domnul Giraud descoperă unele indicii.
- Capitolul X. Gabriel Stonor.
- Capitolul XI. Jack Renault.
- Capitolul XII. Poirot elucidează anumite aspecte.
- Capitolul XIII. Fata cu ochi neliniștiți.
- Capitolul XIV. Al doilea cadavru.
- Capitolul XV. Fotografia.
- Capitolul XVI. Cazul Beroldy.
- Capitolul XVII. Ne continuăm cercetările.
- Capitolul XVIII. Giraud acționează.
- Capitolul XIX. Îmi folosesc celulele cenușii.
- Capitolul XX. O depoziție uimitoare.
- Capitolul XXI. Hercule Poirot călare pe caz!
- Capitolul XXII. Descopăr iubirea.
- Capitolul XXIII. Noi dificultăți.
- Capitolul XXIV. „Salvați-l!”
- Capitolul XXV. Un sfârșit neașteptat.
- Capitolul XXVI. Primesc o scrisoare.
- Capitolul XXVII. Relatarea lui Jack Renault.
- Capitolul XXVIII. Sfârșitul călătoriei

Capitolul I.

O tovarășă de călătorie.

Cred că este bine cunoscută anecdota cu privire la un tânăr scriitor care, hotărât să-și înceapă cartea într-un mod destul de șocant și original încât să capteze și să rețină atenția celui mai blazat dintre editori, a scris următoarea propoziție:

— Drace! Spuse ducesa.”

Pare destul de ciudat, însă povestirea mea începe aproape la fel. Numai că doamna care a exclamat asta nu era ducesă!

Era o zi de la începutul lui iunie. Rezolvasem niște afaceri la Paris și mă întorceam cu trenul de dimineață la Londra, unde încă mai împărțeam aceeași locuință cu vechiul meu prieten, fostul detectiv belgian, Hercule Poirot.

Expresul de Calais era ciudat de gol... de fapt, în compartimentul meu mai era o singură persoană. Plecasem oarecum în graba de la hotel și eram foarte preocupat de a mă asigura că-mi luasem toate hârtiile, când trenul a pornit. Până atunci abia dacă o remarcasem pe cealaltă pasageră, însă, în momentul acesta, prezența ei mi s-a impus în mod violent. Sărind de pe locul ei, coborî fereastra și-și scoase capul afară ca, o clipă mai târziu, să și-l tragă la loc cu o scurtă și puternică exclamație: „Drace!”

Eu sunt un om de morală veche. După părerea mea, o femeie trebuie să aibă feminitate. Nu suport fetele nevropate care dănțuie de dimineață până seara, fumează ca un horn și folosesc un limbaj ce le-ar face să roșească până și pe precupețele de pește din Billingsgate!

M-am uitat ușor încântat la chipul drăguț și obraznic de sub eleganta pălărieuță roșie. Câte un ciorchine bogat de bucle negre îi acoperea urechile. După părerea mea, să fi avut puțin mai mult de șaptesprezece ani, însă obrajii îi erau acoperiți cu pudră, iar buzele îngrozitor de stacojii.

Deloc rușinată, mi-a înfruntat privirea, apoi făcu o grimasă expresivă.

— Vai, Doamne, l-am șocat pe stimabilul domn! Se adresă ea unui auditoriu imaginar. Îmi cer scuze pentru limbajul meu.

Total nepotrivit cu al unei doamne etc, dar oh, Dumnezeuule, e destul de justificat! Știi că mi-am pierdut unica soră?

— Adevărat? Am întrebat politicoș. Ce nenorocire!

— El nu-i de acord! Rosti doamna. Are o părere cumplit de proastă... despre mine și sora mea... ceea ce e total nedrept, căci n-a văzut-o!

Am deschis gura, dar mi-o luă înainte.

— Să taci! Nimeni nu mă iubește! Am să mă duc în grădină și-am să mănânc viermi! Huo! Sunt zdrobită!

Se ascunse în spatele unui ziar mare, francez, de umor. După câteva minute i-am văzut ochii privindu-mă pe furiș pe deasupra ziarului. Nu m-am putut abține să nu zâmbesc și, în momentul următor, puse ziarul de-o parte și izbucni într-un hohot de râs vesel.

— Știam eu că nu ești atât de ursuz precum arăți, strigă ea.

Avea un râs atât de molipsitor încât n-am putut să nu râd și eu, deși nu-mi plăcea deloc cuvântul „ursuz”.

Era clar că fata îmi displăcea în cel mai înalt grad, dar asta nu era un motiv ca să mă comport ridicol. Eram pregătit să mă relaxez. În plus, fata era extrem de drăguță...

— Iată! Acum suntem prieteni! Declară obraznicătura. Spui că-ți pare rău de sora mea...

— Sunt dezolat!

— Ce băiat bun!

— Lasă-mă să termin. Vroiam să adaug că, deși sunt dezolat, pot reuși foarte bine să-i suplinesc absența. M-am înclinat ușor.

Dar această de nedescris domnișoară se încruntă și scutură din cap.

— Las-o baltă! Prefer povara „demnei dezaprobări”. Oh, fata dumitale! „Nu-i de-a noastră” se spune. Și aici ai dreptate... deși, bagă de seamă, e destul de greu să te pronunți în ziua de azi. Nu oricine poate face deosebirea între o vampă și o ducesă. Ei, uite, cred că iar te-am șocat! Parc-ai fi scos din fundul pădurii, să știi. Nu că m-ar deranja asta. Am mai avut de-a face cu de-alde ăștia ca dumneata. Chiar urâsc un tovarăș care vânează prospătură. Asta mă scoate din minți. Dădu din

cap cu putere.

— Și cum faci când ești scoasă din minți? Am întrebat-o zâmbind.

— Ca un adevărat drăcușor! Nu mă stăpânesc în ce spun sau în ce fac. Aproape că l-am omorât pe un tip odată. Da, e adevărat. Și ar fi meritat-o. Am sânge italian. Într-una din zile am să dau de bucluc.

— Ei, nu te înfuria pe mine, am rugat-o.

— N-am să mă-nfurii. Îmi placi... mi-am pus ochii pe dumneata din prima clipă. Dar arătai atât de dezaprobator încât nu mi-aș fi închipuit vreodată că vom fi prieteni.

— Ei bine, uite că suntem. Spune-mi câte ceva despre dumneata.

— Sunt actriță. Nu... nu dintre acelea la care te gândești, care iau masa la Savoy, acoperite cu bijuterii și ale căror fotografii apar în toate ziarele, spunând cât de mult le place crema de față a lui madame Cutare sau Cutare. Am fost pe platou de când aveam șase ani... făceam acrobații.

— Iartă-mă, am spus încurcat.

— N-ai mai văzut copii acrobați?

— Oh, înțeleg.

— M-am născut în America, însă cea mai mare parte din viață mi-am petrecut-o în Anglia. Acum avem un show nou...

— Avem?

— Sora mea și cu mine. Un recital de muzică și dans, câteva anecdote și, printre ele, strecurăm și ceva din vechea noastră ocupație, acrobația. E o idee foarte nouă care prinde de fiecare dată. Ies bani din asta...

Noua mea cunoștință se aplecase în față și vorbea înflăcărată, cea mai mare parte a termenilor folosiți de ea fiindu-mi complet necunoscuți. Totuși, m-am pomenit tot mai interesat de ea. Părea să fie o foarte ciudată îmbinare între copil și femeie. Deși trecută prin școala vieții și capabilă să-și poarte singură de grijă, după cum afirmase, exista totuși o anume ingenuitate în modul ei sincer de a privi viața și în hotărârea fermă de „a face bani”. Această expresie necunoscută mie nu era lipsită de farmec și mă amuzam

privind cum fețișoara ei vioaie se lumina în timp ce vorbea.

Am trecut prin Amiens. Numele mi-a redeșteptat multe amintiri. Însoțitoarea mea părea să posede știința de a intui gândurile.

— Te gândești la război?

Am confirmat.

— Presupun că ai trecut prin el.

— Chiar destul de bine. Am fost rănit o dată, iar după Somme m-au declarat invalid de război. O perioadă scurtă de timp am avut o slujbă de jumătate de normă în armată. În prezent, sunt un fel de secretar particular al unui domn P.

— Vai de mine! Asta-i foarte obositor!

— Nu, nu e. În realitate e foarte puțin de făcut. Îmi ia doar câteva ore pe zi. Pe deasupra, mai e și o muncă plictisitoare. Însă nu știu ce m-aș face dacă n-aș fi avut ceva de care să mă agăț.

— Să nu spui că prinzi muște!

— Nu. Locuiesc împreună cu un om foarte interesant. E belgian... fost detectiv. Lucrează ca detectiv-particular în Londra și o face extraordinar de bine. E cu adevărat un omuleț fermecător. Mereu a dovedit că a avut dreptate acolo unde poliția a dat greș.

Însoțitoarea mea asculta cu ochii larg deschiși.

— Nu-i așa că-i interesant? Ador crimele. Mă duc la toate filmele cu mistere. Iar când apare vreo crimă în ziare, pur și simplu le devorez.

— Îți amintești de cazul Styles? Am întrebat1.

— Stai să văd, era cu o doamnă bătrână care a fost otrăvită? Undeva în Essex?

Am confirmat.

— Asta a fost primul caz mare al lui Poirot. Nu încapе îndoială că fără el asasinul ar fi scăpat cu fața curată. A fost o extrem de minunată mostră a muncii de detectiv.

Înfierbântat de subiect, am trecut în revistă principalele aspecte ale cazului, insistând asupra triumfătorului și neașteptatului deznodământ. Fata asculta cu sufletul la gură. De fapt, eram atât de absorbiți încât nici nu ne-am dat seama

când trenul a ajuns la Calais.

— Doamne ferește! Strigă însoțitoarea mea. Unde mi-e pudriera?

Și începu să se pudreze de zor, după care își rujă buzele, urmărind efectul într-o oglinjoară de buzunar și netrădând nici cea mai mică umbră de stinghereală.

— Te-aș întreba... am ezitat... n-aș vrea să fiu nepoliticos, însă, aș îndrăzni să te-ntreb de ce faci toate lucrurile astea?

Fata își întrerupse ocupația și mă privi sincer surprinsă.

— Ai fi la fel de drăguță și fără astea, m-am bâlbâit.

— Dragul meu băiat! Trebuie s-o fac. Toate fetele o fac. Crezi că mi-ar place să arăt ca o slujnicuță de la țară?

Aruncă o ultimă privire în oglindă, zâmbi mulțumită, apoi băgă oglinda și pudriera la loc în geantă.

— Așa-i mai bine. Îți ia ceva efort ca să-ți păstrezi aparențele, recunosc, dar o fată care se respectă nu-și poate permite să arate oricum.

În fața acestui esențial adevăr, am rămas fără replică. Gusturile nu se discută!

Am făcut rost de doi hamali și am coborât pe peron, însoțitoarea mea întinse mâna.

— La revedere. Și am să țin cont ca pe viitor să-mi îmbunătățesc limbajul.

— Oh, însă cu siguranță mă vei lăsa să-ți port de grijă pe vapor, nu?

— S-ar putea să nu fiu pe vapor. Trebuie să văd dacă sora asta a mea nu s-o fi rătăcit pe undeva, după toate câte s-au întâmplat. Însă, oricum, îți mulțumesc.

— Dar precis c-o să ne mai întâlnim din nou? Eu... Am ezitat. Vreau s-o cunosc pe sora dumitale.

Am râs amândoi:

— E într-adevăr drăguț din partea dumitale. Am să-i spun. Însă nu cred că ne vom mai întâlni. Ai fost foarte bun cu mine în timpul acestei călătorii, mai ales că am fost obraznică cu dumneata. Însă ce ți s-a citit pe față de la început e perfect adevărat. Eu nu fac parte din lumea dumitale și asta provoacă probleme... O știu destul de bine...

Chipul i se schimbă. Pentru o clipă toată luminozitatea și veselia muriră. Părea supărată... răzbunătoare.

— Deci, la revedere, încheie ea pe un ton mai senin.

— Nu vrei să-mi spui măcar cum te cheamă? Am strigat după ea. M-a privit peste umăr. În obraji îi apăruă gropițe. Era ca o fermecătoare pictură de Greuze.

— Cenușăreasa, mi-a spus râzând.

Însă n-am crezut deloc c-am s-o mai revăd cândva.

Capitolul II.

Un strigăt de ajutor.

Era nouă și cinci când, în dimineața următoare, am intrat în sufrageria comună, la micul dejun. Prietenul meu Poirot, punctual ca de obicei, spărgea coaja celui de-al doilea ou.

La intrarea mea, zâmbi.

— Ai dormit bine, nu-i așa? Te-ai refăcut după o traversare atât de îngrozitoare? E o minune că ești aproape punctual în dimineața asta. Pardon, cravata dumată nu e simetrică. Dă-mi voie să ți-o aranjez.

Cu altă ocazie, l-am descris pe Hercule Poirot. Un omuleț extraordinar! Înalt de cinci picioare și patru inci, cu capul în formă de ou ținut ușor într-o parte, cu ochii de un verde strălucitor când era emoționat, cu mustată stufoasă, militărească, și un aer de imensă demnitate! Avea o înfățișare elegantă, de dandy, o adevărată manie în ceea ce privea corectitudinea de orice fel. Un bibelou așezat strâmb, sau o urmă de praf, ori o mică cută pe haina cuiva erau o adevărată tortură pentru acest omuleț, și nu-și găsea tihna până nu remedia problema. „Ordine” și „Metodă” erau zeii la care se închina. Avea un oarecare dispreț față de probele concrete, ca, de exemplu, urme de pași sau mucusuri de țigară, și susținea că, prin ele însele, n-ar fi dat niciodată posibilitate unui detectiv să soluționeze o problemă. Apoi, ciocănindu-și capul în formă de ou cu o comică mulțumire de sine, remarcă cu o mare satisfacție: „Adevărata muncă se face aici, în interior. Micuțele celule cenușii... nu uita niciodată de micuțele celule cenușii, mon ami!”

M-am așezat pe scaun și, ca răspuns la salutul lui Poirot, am remarcat că o oră de traversare pe mare între Calais și Dover cu greu ar fi demnă de epitetul „îngrozitor”.

În semn de protest la remarcă mea, Poirot își agită puternic în aer lingurița.

— Du tout! Dacă într-o oră treci prin senzații și emoții din cele mai îngrozitoare, înseamnă că ai trăit multe ore! Oare nu un poet de-al vostru, englez, spune că timpul nu se măsoară în ore ci în bătăile inimii?

— Îmi închipui că Browning s-a referit, totuși, la ceva mult mai romantic decât răul de mare.

— Pentru că era un englez, un insular pentru care la Manche nu însemna nimic. Oh, voi englezii! Cu nous autres e altceva. Închipuiește-ți că o doamnă dintre cunoștințele mele de la începutul războiului a zburat la Ostende. Acolo a apucat-o o cumplită criză de nervi. Imposibil să se întoarcă după aceea, altfel decât traversând marea! Iar ea avea oroare – mais une horreur!

— De mare! Ce era de făcut? Nemții se apropiuau cu fiecare zi. Imaginează-ți ce groaznică situație!

— Și ce-a făcut? Am întrebat curios.

— Din fericire, soțul ei era un homme pratique. În plus, era și foarte calm, crizele de nervi nu-l afectau deloc. Il l'a emportée simplement! Normal că la sosirea în Anglia era istovită, dar totuși respira.

Poirot dădu din cap, serios. Mi-am compus o mină pe cât am putut de bună.

Brusc se înțepeni și arătă într-un mod dramatic cu degetul spre aparatul de prăjit pâine.

— Ah, par exemple, c'est trop fort! Strigă.

— Ce e asta?

— Felia aceasta de pâine. N-ai remarcat-o? Scoase inculpata din aparat și mi-o întinse spre examinare.

— E pătrată? Nu. E triunghiulară? Iarăși nu. E măcar rotundă? Nu. Are vreuna dintre formele plăcute vederii? Ce simetrie avem aici? Niciuna.

— A fost tăiată dintr-o pâine de țară, i-am explicat cu

binișorul.

Poirot îmi aruncă o privire glacială.

— Ce inteligent e prietenul meu Hastings! Exclamă sarcastic. N-ai înțeles că-mi repugnă o astfel de pâine... o pâine făcută de mântuială, fără formă, pe care nici un brutar nu și-ar permite s-o facă!

Am încercat să-i abat atenția.

— Poșta a adus ceva interesant?

Poirot dădu din cap cu un aer nemulțumit.

— Încă nu m-am uitat prin corespondență, dar zilele astea n-a sosit nimic interesant. Marii criminali, criminalii de geniu, nu mai există. Ultimul caz pe care l-am avut a fost banal în ultimul grad. În realitate, m-am coborât doar la a recupera câinii de salon pierduți de doamnele simandicoase! Ultimul caz care a prezentat un oarecare interes a fost cea mică afacere complicată a diamantului Yardly și asta a fost... câte luni au trecut de-atunci, prietene?

Dădu din cap disperat, iar eu am izbucnit în râs.

— Fruntea sus, Poirot, lucrurile se vor schimba. Deschideți corespondența. Nu poți să știi dacă n-apare la orizont un caz mare.

Poirot zâmbi și, luând cuțitașul de deschis scrisori de lângă el, desfăcu câteva plicuri aflate aproape de farfuria lui.

— O notă de plată. Altă notă de plată. Asta înseamnă că am devenit extravagant la bătrânețe. Aha! Un bilet de la Japp.

— Da? Am ciulit urechile. Nu o dată inspectorul de la Scotland Yard ne-a furnizat cazuri interesante.

— Doar îmi mulțumește (în maniera lui) pentru un mic element pe care am fost în stare să-l deslușesc în cazul Aberystwyth. Sunt încântat c-am putut să-l servesc.

— Cum îți mulțumește? Am întrebat curios, dat fiindcă îl cunoșteam pe Japp al meu.

— E destul de amabil să-mi spună că sunt o persoană grozav de viguroasă pentru vârsta mea și că a fost bucuros că a avut șansa să lucrăm împreună la acel caz.

Era atât de tipic pentru Japp, încât nu m-am putut abține să nu râd pe înfundate. Poirot continuă să-și citească fără chef

corespondența.

— O sugestie ca să le vorbesc micilor noștri cercetași locali. Contesa de Forfanock îmi va rămâne îndatorată dacă o voi suna și-i voi face o vizită. Precis un alt câine de casă! Și acum, ultima. Ah!.

Schimbarea de ton m-a făcut să-mi ridic repede privirea. Poirot citea cu mare atenție. După o clipă îmi întinse foaia.

— Asta-i ceva ieșit din comun, mon ami. Citește singur.

Scrisoarea era scrisă pe o hârtie de tip străin, de o mână fermă:

Villa Genevičve.

Merlinville-sur-Mer.

France.

Stimate domn, Am nevoie de serviciile unui detectiv și, din motive pe care am să vi le expun mai târziu, nu doresc să apelez la un funcționar al poliției. Am auzit despre dumneavoastră cu diverse ocazii, și toate indiciile arată că nu numai că sunteți un om deosebit de capabil, dar și unul dintre aceia care știu să fie discreți. Nu doresc să dau detalii prin poștă, însă, secretul pe care-l dețin mă face ca din zi în zi să mă tem tot mai mult pentru viața mea. Sunt convins că pericolul e iminent și, de aceea, vă rog să veniți fără întârziere în Franța. Voi trimite o mașină să vă aștepte la Calais, în cazul în care mă veți anunța când sosiți. V-aș fi extrem de recunoscător dacă ați lăsa la o parte toate cazurile de care vă ocupați în prezent pentru a vă consacra în exclusivitate intereselor mele. Sunt gata să plătesc orice compensație necesară. Probabil voi avea nevoie de serviciile dumneavoastră o perioadă mai lungă de timp, deoarece s-ar putea să fie necesar să vă deplasați la Santiago, unde mi-am petrecut câțiva ani din viață. Voi fi încântat să aflu care este onorariul dumneavoastră.

Încă o dată vă asigur că problema e urgentă.

Al dumneavoastră sincer, P. T. Renauld.

Sub semnătură era mâzgălit în grabă ceva aproape inteligibil: „Pentru numele lui Dumnezeu, veniți!”

I-am înapoiat scrisoarea cu pulsul mărit.

— În sfârșit! Am spus. Iată ceva cu totul ieșit din comun.

— Într-adevăr, răspunse meditativ Poirot.

— Ai să te duci, bine-nțeles, am continuat.

Poirot confirmă. Era foarte gânditor. În cele din urmă, păru să se hotărască și se uită la ceas. Chipul îi era foarte grav.

— Înțelegi, prietene, nu e timp de pierdut. Expresul continental pleacă din gara Victoria la unsprezece. Nu te agita. Avem timp berechet. Ne putem permite să discutăm zece minute. Mă vei însoți, n'est-ce pas?

— Păi...

— Singur mi-ai spus că patronul dumitale nu are nevoie de dumneata în următoarele câteva săptămâni.

— Oh, e perfect! Însă domnul Renauld a specificat clar că problema lui e particulară.

— Ta-ta-ta, îl voi convinge pe domnul Renauld. Apropo, parcă mi-e cunoscut numele ăsta.

— Există un binecunoscut milionar sud-american cu numele ăsta. Nu știi dacă e chiar el.

— Fără îndoială. Asta explică și menționarea lui Santiago. Santiago este în Chile, iar Chile se află în America de Sud! Ah, în sfârșit progresăm!

— Ehei, Poirot! Am exclamat tot mai surescitat – îmi miroase mie a bani mulți în treaba asta. Dacă reușim, oameni ne facem!

— Nu te baza prea mult pe asta, prietene. Un bogat nu se desparte așa de ușor de banii lui. Am văzut eu un bine cunoscut milionar care a dat la o parte o grămadă de oameni din tramvai ca să-și caute jumătatea de penny ce-i căzuse.

Era un grăunte de adevăr în asta.

— Oricum, continuă Poirot, nu banii mă atrag în cazul de față. Sigur că va fi plăcut să ai carte blanche pentru investigații; așa ești sigur că nu-ți pierzi timpul pe degeaba, dar e ceva bizar în afacerea asta, care mă intrigă. Ai remarcat post scriptumul? Ce impresie ți-a făcut?

Am reflectat.

— E limpede că a scris scrisoarea cu multă stăpânire de sine, însă la sfârșit și-a pierdut autocontrolul și, sub un impuls de o

clipă, a mâzgălit acele cinci cuvinte disperate.

Însă prietenul meu scutură energic din cap.

— Greșești. N-ai observat că, în timp ce cerneala cu care a semnat e aproape neagră, cea a postscriptumului e foarte decolorată?

— Ei și? Am întrebat încurcat.

— Mon Dieu, mon ami, dar folosește-ți micile celule cenușii! Nu-i evident? Domnul Renauld a scris scrisoarea. Fără a o usca cu sugativa, a recitit-o cu atenție. Apoi, nu dintr-un impuls, ci hotărât, a adăugat acele ultime cuvinte și a pus sugativa pe foaie.

— Dar de ce?

— Parbleu! Ca să producă efectul pe care l-a produs asupra mea, ca și asupra dumitale.

— Ce?

— Mais, oui... să fie sigur de venirea mea! A recitit scrisoarea și n-a fost satisfăcut. Nu era destul de convingătoare!

Se opri, apoi adăugă ușurel, cu ochii sclipind de acele luminițe verzi care-i apăreau întotdeauna când era sub imperiul unei mari surescitări:

— Și astfel, mon ami, din moment ce acel post-scriptum a fost adăugat nu dintr-un impuls ci deliberat, cu sânge rece, înseamnă că e într-adevăr foarte urgent, iar noi trebuie să ajungem cât mai repede acolo.

— Merlinville”, am șoptit gânditor. Cred c-am mai auzit de el.

Poirot confirmă...

— E un locșor liniștit... dar șic! Se află cam la jumătatea drumului dintre Boulogne și Calais. Se transformă foarte rapid într-un loc „la modă”. Englezii bogați, care umblă după un strop de liniște, merg acolo. Presupun că domnul Renauld are o casă în Anglia.

— Da, în Rutland Gate, din câte-mi amintesc. Mai are și o reședință mare la țară, undeva în Hertfordshire. Adevărul e că nu știu prea multe despre el, n-a făcut cine știe ce pe târâm social. Cred că face mari afaceri în America de Sud și își

petrece cea mai mare parte a timpului în Chile și Argentina.

— Bine, o să aflăm toate detaliile de la el însuși. Hai să împachetăm. Fiecare un mic geamantan, și apoi luăm un taxi până la Victoria.

— Și contesa? L-am întrebat zâmbind.

— Ah! Je m'en fiche! În mod sigur cazul ei nu-i interesant.

— De ce ești atât de sigur?

— Pentru că dacă ar fi fost, ar fi venit, n-ar fi scris. O femeie nu poate aștepta... să nu uiți niciodată asta, Hastings.

La ora 11 părăseam gara Victoria, în drum spre Dover. Înaintea plecării, Poirot îi expediasse o telegramă domnului Renauld, anunțându-i ora sosirii noastre la Calais.

— Mă surprinde că n-ai cumpărat câteva sticle împotriva răului de mare, Poirot, am remarcat malițios, amintindu-mi de discuția noastră de la micul dejun.

Prietenul meu, care scruta neliniștit cerul pentru a ghici starea vremii, întoarse spre mine o privire de reproș.

— Să fi uitat oare excelenta metodă a lui Laverguier? Eu folosesc întotdeauna sistemul său. Dacă ți-l amintești, te legeni în același timp cu vaporul, întorcând capul de la stânga la dreapta, inspirând și expirând, și numărând până la șase între fiecare inspirație.

— Hm! Am zis eu prefăcut, o să fie cam obositor să te tot balansezi și să numeri până la șase până ajungi la Santiago sau Buenos Aires, sau unde-ai să fii trimis.

— Quelle idée! Îți imaginezi c-am să mă duc la Santiago?

— Așa a sugerat domnul Renauld în scrisoare.

— El nu cunoaște metodele lui Hercule Poirot. Eu nu alerg de colo-colo, călătorind și agitându-mă. Munca mea se desfășoară aici... înăuntru – își ciocăni semnificativ fruntea.

Ca de obicei, această remarcă îmi redeșteaptă capacitatea argumentativă.

— Asta-i foarte bine, Poirot, însă cred că greșești cu obiceiul tău de a disprețui prea mult anumite lucruri. O amprentă a dus de multe ori la arestarea și condamnarea criminalului.

— Și a spânzurat, fără-ndoială, mai multe persoane nevinovate, remarcă Poirot, sec.

— Însă, în mod cert, analiza amprentelor și a urmelor de pași, a mucurilor de țigară, a diferitelor tipuri de noroi și a altor indicii care presupun o minuțioasă observare a detaliilor... toate astea sunt de-o importanță vitală, nu crezi?

— Bine-nțeles. Niciodată n-am afirmat contrariul. Persoana calificată, expertul, este fără doar și poate util! Însă ceilalți, Hercului Poirot, sunt mai presus decât experții! Lor le prezintă experții faptele, ocupația lor e metodologia crimei, deducția logică, succesiunea corectă și ordonarea faptelor; mai presus de toate, adevărata psihologie a cazului. Vânezi vulpi?

— Am vânat puțin, din când în când, am răspuns cumva dezorientat de această schimbare bruscă de subiect. De ce?

— Eh bien, la vânătoarea de vulpi e nevoie de câini.

— Ogari, l-am corectat blând. Da, bineînțeles.

— Și totuși, Poirot își îndreptă arătătorul spre mine.

— Nu cobori de pe cal și alergi mirosind și lătrând: Hau-Hau!

Nu m-am putut abține să nu izbucnesc în râs. Poirot dădu din cap satisfăcut.

— Așa. Dumneata, când vânezi, lași treaba asta pe seama câi... ogarilor. Totuși, îmi pretinzi mie, Hercule Poirot, să mă fac de râs lungindu-mă pe jos (posibil în iarbă umedă) ca să studiez niște ipotetice urme de pași și să scormonesc după mucuri de țigări, când nu mă pricep să le deosebesc între ele. Amintește-ți afacerea din „Expresul de Plymouth”.² Bunul Japp a plecat să cerceteze calea ferată. Când s-a întors, eu, fără să mă mișc din apartamentul meu, am fost capabil să-i spun cu exactitate ce a descoperit.

— Prin urmare, ești de părere că Japp și-a pierdut timpul.

— Deloc, din moment ce dovada lui mi-a confirmat teoria. Însă eu mi-aș fi pierdut timpul dacă m-aș fi dus. Același lucru e și cu așa – numiții „experți”. Amintește-ți de expertiza grafologică din cazul Cavendish.³ Avocatul acuzării a adus probe în favoarea asemănării scrisului, apărarea a adus dovezi care atestau că nu e același scris, întregul limbaj era foarte tehnic. Și rezultatul? Exact ce am știut cu toții de la început. Scrisul era foarte asemănător cu al lui John Cavendish. Dar un

psiholog își pune întrebarea: „De ce?”. Pentru că era chiar al lui? Sau pentru că cineva dorea să credem că e al lui? Eu am răspuns la întrebarea asta, mon ami, și am răspuns corect.

Și Poirot, chiar dacă nu mă convinsese, se lăsă pe spate cu un aer satisfăcut.

Pe vapor m-am ferit să tulbur izolarea prietenului meu. Vremea era splendidă, iar marea tot atât de netedă ca proverbialul eleșteu al morii, așa că am fost puternic surprins să aud că acea metodă a lui Laverguier se dovedise încă o dată utilă, când un Poirot zâmbitor mi se alătură la debarcarea la Calais. Am fost dezamăgiți, căci nu ne aștepta nici o mașină, dar Poirot puse întâmplarea pe seama faptului că telegrama trimisă de el întârziase pe drum.

— Dacă tot avem carte blanche, vom închiria o mașină, spuse el vesel. Și, câteva minute mai târziu, ne hurducăiam și scârțâiam în cel mai șubred automobil ce s-a închiriat vreodată, în drum spre Merlinville.

Eram într-o stare de spirit excelentă.

— Ce aer minunat! Am exclamat. Excursia asta promite a fi încântătoare.

— Pentru dumneata, da. Eu am venit să lucrez, să-ți amintești asta la sfârșitul călătoriei.

— Pfui! Am spus vesel. Vei descoperi totul, vei asigura securitatea acestui domn Renauld, îi vei pune la pământ pe preinșii asasini și totul se va termina cu o aură de glorie.

— Ești optimist, prietene.

— Da, sunt absolut convins că succesul e asigurat. Nu ești dumneata acel unic și singur Hercule Poirot?

Însă micul meu prieten nu marșă la glumă. Mă cerceta cu gravitate.

— Dumneata ești ceea ce scoțienii numesc „fey”, Hastings. Asta atrage dezastrul.

— Prostii. Oricum, dumneata nu-mi împărtășești sentimentele.

— Nu, însă mi-e frică.

— Frică de ce?

— Nu știu. Însă am o presimțire... a je ne sais quoi!

Vorbea atât de grav încât, fără să vreau, am fost impresionat.

— Am sentimentul că va fi un caz serios... o problemă grea, plină de încurcături care n-o să fie ușor de rezolvat.

L-aș mai fi întrebat multe, însă tocmai intram în micul orașel Merlinville și am încetinit ca să întrebăm care era drumul spre vila Genevičve.

— Drept înainte, domnule, prin oraș. Vila Genevičve e cam la o jumătate de milă de aici, la capătul celălalt. Nu puteți să n-o vedeți. E o vilă masivă, cu vedere la mare.

I-am mulțumit celui ce ne ghidase și am pornit mai departe, lăsând orașul în urmă. O bifurcație a drumului ne-a făcut să ne oprim din nou. Am văzut un țăran îndreptându-se spre noi și am așteptat să ajungă în dreptul nostru spre a întreba din nou care-i drumul. Pe partea dreaptă am văzut o vilă micuță, însă era prea mică și prea dărăpănată ca să fie cea pe care o căutam. Pe când așteptam, poarta se deschise și ieși o fată.

Țăranul ajunsese în dreptul nostru, iar șoferul se înclină peste marginea portierei și-l întrebă în ce direcție s-o luăm.

— Vila Genevičve? E la câțiva pași pe dreapta, domnule. Dacă n-ar fi curba, s-ar vedea de aici.

Șoferul îi mulțumi și porni iarăși motorul. Privirea îmi era fascinată de fata care rămăsese cu o mână sprijinită de poartă și ne urmărea. Eram un admirator al frumuseții, și, în fața mea, era una pe lângă care nimeni n-ar fi trecut fără s-o remarce. Foarte înaltă, cu trup de zeiță tânără și părul auriu strălucind în soare, puteam jura că era una dintre cele mai frumoase fete pe care le văzusem vreodată, în timp ce coteam pe drumul prost, am întors capul și m-am uitat după ea.

— Doamne, Poirot – am exclamat – ai văzut ce zeiță?!

Poirot ridică din sprâncene.

— Ça commence! Murmură. Peste tot vezi zeițe!

— Dar, recunoaște, nu era?

— Tot ce se poate. N-am remarcat-o.

— Sigur n-ai observat-o?

— Mon ami, arareori doi oameni văd același lucru.

Dumneata, de pildă, ai văzut o zeiță. Eu... ezită.

— Da?

— Eu am văzut doar o fată cu ochi neliniștiți, rosti grav Poirot. În acel moment am ajuns în dreptul unei porți mari verzi, și amândoi, simultan, am scos un strigăt de surpriză. În fața porții stătea un impozant sergent de ville. Întinse brațul pentru a ne bara calea.

— Nu puteți trece, domnilor.

— Dar dorim să-l vedem pe domnul Renauld, am strigat. Avem întâlnire. Asta-i vila lui, nu-i așa?

— Da, domnule, însă...

Poirot se aplecă în față.

— Însă ce?

— Domnul Renauld a fost omorât azi-dimineață.

Capitolul III.

La vila Genevičve.

Într-o clipă, Poirot sări din mașină cu ochii sticlind de surescitare. Îl apucă pe bărbat de umăr.

— Ce-ai spus? Omorât? Când? Cum?

Sergentul se desprinse.

— N-am dreptul să vă spun nimic, domnule.

— Adevărat. Înțeleg. Poirot reflectă câteva clipe. Dar, în mod cert, comisarul de poliție e înăuntru, nu?

— Da, domnule.

Poirot scoase o carte de vizită și mâzgăli pe ea câteva cuvinte.

— Voilf! Vrei să faci în așa fel ca această carte de vizită să-i fie înmănată imediat comisarului?

Bărbatul o luă și, întorcându-și capul peste umăr, scoase o fluierătură. În câteva secunde apăru un altul, care preluă mesajul lui Poirot. Urmă o scurtă așteptare apoi, un bărbat scund și corpulent, cu o mustață uriașă, veni în viteză spre poartă. Sergentul salută și se trase într-o parte.

— Dragul meu domn Poirot, strigă noul venit, sunt încântat să te văd. Sosirea dumatăle este extrem de oportună.

Fața lui Poirot se luminează.

— Domnul Bex! Ce plăcere! Se întoarse spre mine. Acesta este prietenul meu englez, căpitanul Hastings... domnul

Lucien Bex.

Ne-am înclinat ceremonios unul în fața celuilalt, apoi domnul Bex se întoarse din nou către Poirot.

— Mon vieux, nu te-am mai văzut de atunci, de la Ostende, din 1909. Am auzit că te-ai retras din poliție.

— Da. Acum am o agenție particulară în Londra.

— Și spui că deții informații care ar putea să ne ajute?

— Probabil știi deja. Ți s-a spus că am fost chemat?

— Nu. De către cine?

— De către victimă. Se pare că știa că se va atenta la viața lui. Din nefericire, a trimis prea târziu după mine.

— Sacré tonnerre! Strigă francezul. Și-a prevăzut, deci, moartea? Asta răstoarnă considerabil teoriile noastre. Dar poftiți înăuntru.

Deschise poarta și o pornirăm toți trei către casă. Domnul Bex continuă:

— Judecătorul de instrucție, domnul Hautet, trebuie imediat pus în temă. Tocmai a terminat de cercetat locul crimei și e pe punctul de a începe interogatoriile. E un om fermecător. O să vă placă. Grozav de simpatic. Metodele lui sunt cam originale, dar e un judecător excelent.

— Când s-a comis crima? Întrebă Poirot.

— Cadavrul a fost descoperit în dimineața asta, în jur de ora nouă. Atât mărturia doamnei Renauld, cât și a medicilor, duc la concluzia că moartea trebuie să fi survenit în jurul orei două noaptea. Dar vă rog să intrați.

Ajunsesem în dreptul treptelor de la ușa din față a vilei. În hol se afla un alt sergent de ville. La vederea comisarului se ridică.

— Unde-i acum domnul Hautet? Întrebă comisarul.

— În salon, domnule.

Domnul Bex deschise ușa din stânga holului și intrarăm. Domnul Hautet și ajutorul său stăteau la o masă mare rotundă. La intrarea noastră își ridicară privirile.

Comisarul făcu prezentările și explică motivul prezenței noastre acolo.

Domnul Hautet, judecătorul de instrucție, era un bărbat înalt

și slab, cu ochi întunecați, pătrunzători, și cu o barbă căruntă, impecabil tunsă, pe care obișnuia să și-o mângâie în timp ce vorbea.

Lângă cămin stătea un bărbat în vârstă, cu umerii ușor încovoiați, care ne-a fost prezentat ca fiind doctorul Durand.

— Extraordinar! Rosti domnul Hautet după ce comisarul termină de vorbit. Aveți scrisoarea la dumneavoastră?

Poirot i-o înmână și magistratul o citi.

— Hm! Vorbește de un secret. Ce păcat că n-a fost mai explicit. Vă suntem foarte îndatorați, domnule Poirot. Sper că ne veți face onoarea să ne ajutați în cercetările pe care le întreprindem. Sau sunteți nevoiți să vă întoarceți la Londra?

— Propun să rămân, domnule judecător. N-am sosit la timp pentru a preîntâmpina moartea clientului meu, dar conștiința mă obligă să-l descopăr pe asasinul lui.

Judecătorul se înclină.

— Lucrul acesta vă onorează, domnule. În plus, nu încapе îndoială că doamna Renauld va dori să apeleze la serviciile dumneavoastră. Îl așteptăm pe domnul Giraud de la Sûreté din Paris, trebuie să pice dintr-un moment în altul, și sunt sigur că vă veți ajuta reciproc în cercetările dumneavoastră. Totodată, sper că-mi veți face onoarea să asistați la interogatorii și vreau să vă asigur că, dacă veți avea cumva nevoie de vreun ajutor din partea mea, vă stau la dispoziție cu plăcere.

— Vă mulțumesc, domnule. Cred că înțelegeți că în momentul de față, plutesc într-o nebuloasă. Nu știu nimic.

Domnul Hautet îi făcu un semn comisarului și acesta începu să povestească:

— Azi-dimineață, bătrâna servitoare Françoise, coborând să-și înceapă treaba, a găsit ușa din față întredeschisă. Temându-se pe moment de spărgători, se duse în sufragerie, dar văzând că argintăria se află la locul ei, nu se mai gândi la asta, trăgând concluzia că, fără doar și poate, stăpânul se sculase devreme și ieșise să facă o plimbare.

— Pardon, domnule, nu vreau să vă întrerup, dar avea obiceiul ăsta?

— Nu, nu-l avea, însă bătrâna Françoise avea o idee fixă cu privire la englezi... Îi considera nebuni și capabili să facă în orice moment cele mai trăsnite lucruri! Ducându-se să-și trezească stăpâna, ca de obicei, tânăra servitoare Léonie fu îngrozită s-o găsească legată burduf și cu căluș în gură și, aproape în același timp, sosi vestea că trupul domnului Renauld fusese descoperit înțepenit, înjunghiat în spate.

— Unde?

— Asta-i cea mai extraordinară trăsătură a cazului. Domnule Poirot, trupul zăcea cu fața în jos într-un mormânt proaspăt săpat.

— Ce?

— Da. Mormântul era proaspăt săpat... doar la câțiva iarzi de granița domeniului vilei.

— Și de când era mort?

La asta răspunse doctorul Durand.

— Am examinat corpul azi-dimineață, la zece. Moartea trebuie să se fi produs cu cel puțin șapte, probabil zece ore mai înainte.

— Hm! Asta între miezul nopții și trei dimineața.

— Exact, iar din mărturia doamnei Renauld reiese că s-ar fi produs după ora două, ceea ce micșorează și mai mult aproximația. Moartea trebuie că a fost instantanee și e lesne de înțeles că n-a fost sinucidere.

Poirot confirmă și comisarul continuă:

— Doamna Renauld a fost grabnic eliberată de servitoarea îngrozită, din funiile cu care fusese legată. Era într-o stare groaznică de slăbiciune, aproape inconștientă, din cauza durerii provocate de legături. Se pare că doi bărbați mascați au intrat în dormitor, au legat-o și i-au pus căluș, în timp ce-l țineau cu forța pe soțul ei. Asta o știm de la mâna a doua de la servitori. Auzind tragica veste, doamna a fost cuprinsă imediat de o alarmantă stare de agitație. La sosire, doctorul Durand i-a prescris pe loc un calmant și încă n-am reușit să-i punem câteva întrebări, însă în mod sigur când se va deștepta va fi mai calmă și capabilă să suporte neplăcerile unui interogatoriu.

Comisarul se opri.

— Și cei din casă, domnule?

— E bătrâna Françoise, intendentă, care a trăit mult timp împreună cu foștii proprietari ai vilei Geneviève. Apoi mai sunt două surori tinere, Denise și Léonie Qulard. Locuiesc în Merlinville și provin dintr-o familie foarte respectabilă. Apoi e șoferul pe care domnul Renault l-a adus cu el din Anglia, dar e plecat în vacanță, în sfârșit, doamna Renault și fiul său, domnul Jack Renault. Nici el nu e acasă în momentul de față.

Poirot își lăasă capul în jos. Domnul Hautet strigă:

— Marchaud!

Sergentul apăru.

— Adu-o pe femeia Françoise.

Bărbatul salută și dispăru. După câteva clipe reveni escortând-o pe înspăimântată Françoise.

— Te numești Françoise Arrichet?

— Da, domnule.

— Lucrezi de mult timp la vila Geneviève?

— Unsprezece ani pentru doamna vicontesă. Pe urmă, când a vândut vila, în primăvara asta, am fost de acord să rămân aici și să-l servesc pe milordul englez. Nu mi-aș fi închipuit vreodată...

Magistratul i-o reteză scurt.

— Fără-ndoială, fără-ndoială. Și acum, Françoise, poți să ne spui cine avea datoria să încuie peste noapte ușa din față?

— Eu domnule. Întotdeauna am avut grijă de asta.

— Și noaptea trecută?

— Am încuiat-o ca de obicei.

— Ești sigură?

— Mă jur pe toți sfinții, domnule.

— Ce oră să fi fost?

— Ca de-obiicei, zece jumătate, domnule.

— Dar ceilalți din casă? S-au dus la culcare?

— Doamna s-a retras puțin mai înainte. Denise și Léonie au urcat cu mine. Domnul mai era încă în biroul lui.

— Atunci, dacă nimeni n-a descuiat ușa după aceea, s-o fi făcut-o domnul Renault?

Françoise ridică din umerii ei largi.

— De ce ar fi făcut-o? Hoți și asasini mișună peste tot! Ce idee! Domnul nu era prost. Nu era ca și cum trebuia să lase aceste dame să iasă...

Judecătorul o întrerupse rapid:

— Cete dame? La care doamnă te referi?

— Păi, la doamna care a venit să-l vadă.

— A venit vreo doamnă la el aseară?

— Păi da, domnule... ca de altfel în multe seri.

— Cine e? O cunoști?

Pe chipul femeii apăru o expresie ușor vicleană.

— De unde să știu eu cine-a fost? Mormăi ea. Nu eu am lăsat-o să intre noaptea trecută.

— Aha! Urlă judecătorul bătând cu pumnul în masă. Te joci cu poliția, nu? Îți ordon să-mi spui imediat numele acestei femei care venea noaptea în vizită la domnul Renauld!

— Poliția... poliția, mormăi Françoise. Nu m-am gândit niciodată că am să am de a face cu poliția. Dar știu foarte bine cine era. Era doamna Daubreuil.

Comisarul scoase o exclamație și se aplecă în față, încremenit de uimire.

— Doamna Daubreuil... de la vila Marguerite, de jos, de lângă șosea?

— Chiar așa, domnule. Oh, e o podoabă, celle la! Bătrâna își răsuci capul disprețuitoare.

— Doamna Daubreuil, murmură comisarul. Imposibil.

— Voilf, mormăi Françoise. Așa se-ntâmplă când spui adevărul.

— Nu, rosti blând judecătorul de instrucție. Am fost surprinși, asta-i tot. Deci, doamna Daubreuil și domnul Renauld erau... se opri delicat. Ei? Era în mod sigur așa?

— De unde să știu eu? Dar de ce nu? Domnul era milord anglais... trës riche... iar doamna Daubreuil era săracă... și trës chic, totuți trăiește foarte liniștită cu fiica ei. Fără doar și poate a știut să-și trăiască viața. Nu mai e tânără, dar ma foi! Pot să vă spun că am văzut mulți bărbați întorcând capul după ea când trece pe stradă. În afară de asta, în ultimul timp, a

cheltuit foarte mult... tot orașul știe. Bine-nțeles că nu poate fi vorba de „mici economii” cum a justificat ea! Françoise dădu din cap cu o siguranță de nezdruccinat.

Domnul Hautet își mângâie gânditor barba.

— Și doamna Renault? Întrebă în cele din urmă. Ce părere avea despre această... prietenie?

Françoise dădu din umeri.

— Ea a fost mereu foarte drăguță... foarte civilizată. S-ar putea spune că nu bănuia nimic. Totuși, inima suferă, nu-i așa, domnule? Am văzut-o cum din zi în zi devine mai palidă și mai slabă. Nu mai e femeia care a sosit aici, acum o lună. Și domnul se schimbase. Și el avea necazurile lui. Îți puteai da seama că e în pragul unei crize nervoase. Păi, te mai poți mira când ai o asemenea legătură așa, în văzul lumii? Nici o reținere, nici un pic de discreție! Style anglais, ce mai!

M-am fâțâit indignat pe scaun, însă judecătorul își continuă întrebările, aparent netulburat de devierea de la subiect.

— Spui că nu domnul Renault a încuiat ușa după plecarea doamnei Daubreuil. Să înțeleg că plecase deja?

— Da, domnule. I-am auzit ieșind din birou și îndreptându-se spre ușă. Domnul i-a spus noapte bună și a închis ușa după ea.

— Ce oră era?

— În jur de zece și douăzeci și cinci, domnule.

— Știi când s-a dus la culcare domnul Renault?

— L-am auzit urcând cam la zece minute după noi. Treptele scârțâie, așa că auzi pe oricine care urcă sau coboară.

— Și asta-i tot? N-ai auzit nici un zgomot neobișnuit în timpul nopții?

— Absolut niciunul, domnule.

— Care dintre servitori a coborât primul, dimineată?

— Eu, domnule. Am văzut imediat că ușa se legăna, deschisă.

— Dar ferestrele de jos? Erau încuiate?

— Toate. Nu era nimic nelalocul lui, domnule.

— Bine, Françoise, poți pleca.

Bătrâna își târî pașii spre ușă. În prag, se uită înapoi.

— Am să vă spun ceva, domnule. Această doamnă Daubreuil

este rea! Oh, da, femeile se pricep la femei. E rea, domnule, Țineți minte. Și, dând din cap cu înțelepciune, Françoise părăsi încăperea.

— Léonie Qulard! Chemă judecătorul.

Léonie apăru scăldată în lacrimi, gata să cadă-n isterie. Domnul Hautet o luă cu binșorul. Mărturia ei se concentrează, în principal, pe felul în care își găsisse stăpâna legată și cu căluș în gură, fapt pe care-l exageră într-o oarecare măsură. Nici ea, ca și Françoise, nu auzise nimic în timpul nopții.

A urmat sora ei, Denise. Ea recunoscuse că stăpânul ei se schimbaseră mult în ultimul timp.

— Din zi în zi devenea tot mai morocănos. Mânca mai puțin. Era mereu deprimat. Dar Denise avea teoria ei. Nu încapere îndoială că Mafia era pe urmele lui! Doi bărbați... cine altcineva putea fi? Ce organizație îngrozitoare!

— Desigur, e posibil, rosti magistratul, blând. Spune-mi, fata mea, tu i-ai dat drumul în casă doamnei Daubreuil, noaptea trecută?

— Nu noaptea trecută, domnule, ci cu o noapte mai înainte.

— Dar Françoise tocmai ne-a spus că doamna Daubreuil a fost aici noaptea trecută.

— Nu, domnule. A venit o doamnă la domnul Renault noaptea trecută, dar nu era doamna Daubreuil.

Surprins, magistratul insistă, însă fata rămase pe poziție. O cunoștea foarte bine din vedere pe doamna Daubreuil. Și doamna asta era brunetă, însă mai scundă și mult mai tânără. Nimic n-a putut să-i zdruncine depoziția.

— Ai mai văzut-o pe această doamnă înainte?

— Niciodată, domnule. Apoi adăugă șovăind: Cred însă că era englezoaică.

— Englezoaică?

— Da domnule. A întrebat de domnul Renault într-o franceză foarte bună, însă accentul... poți să-l deosebești imediat, n'est-ce pas? În plus, când au ieșit din birou vorbeau englezește.

— Ai auzit ce spuneau? Vreau să spun, ai înțeles?

— Eu vorbesc foarte bine engleza, rosti mândră Denise.

Doamna vorbea foarte repede pentru mine ca să pot pricepe ce spunea, însă am auzit ultimele cuvinte ale domnului în timp ce-i deschidea ușa. Se opri, apoi repetă cu grijă, concentrându-se: „Bine... bine... dar pentru Dumnezeu pleacă acum!”

— Bine, bine, dar pentru Dumnezeu, du-te acum! Repetă judecătorul.

O expedie pe Denise și, după câteva clipe de gândire, o rechemă pe Françoise. O întrebă dacă nu cumva se înșelase în privința nopții în care doamna Daubreuil venise la domnul Renault. Françoise se dovedi neașteptat de încăpățânată. Doamna Daubreuil venise noaptea trecută, asta era clar. Denise voise s-o facă pe interesanta, voilr tout! De asta născocise povestea cu doamna străină. Și-și mai dădea și aere cu engleza ei! Probabil că domnul n-a rostit deloc fraza aceea, și chiar dacă ar fi rostit-o, asta nu dovedea nimic, căci doamna Daubreuil vorbea perfect englezește și, în general, folosea această limbă când discuta cu domnul și doamna Renault.

— Știți, domnul Jack, fiul domnului Renault, stătea aici de obicei, iar el vorbea foarte prost franțuzește.

Magistratul nu insistă. În schimb, întrebă despre șofer și află că chiar ieri domnul Renault declarase că mai mult ca sigur n-o să aibă nevoie de mașină și că Masters putea să-și ia foarte bine o vacanță.

În ochii lui Poirot apăru o expresie perplexă.

— Ce e? L-am întrebat în șoaptă.

Scutură nerăbdător din cap și întrebă:

— Pardon, domnule Bex, dar desigur domnul Renault știa să sofeze?

Comisarul se uită la Françoise iar bătrâna replică prompt:

— Nu, domnul nu șofa.

Poirot se încruntă și mai tare.

— Poți să-mi spui ce te frământă? L-am întrebat neliniștit.

— Nu înțelegi? Domnul Renault scrie în scrisoare că va trimite mașina la Calais pentru mine.

— Probabil a vrut să spună o mașină închiriată, am sugerat.

— Așa e, fără-ndoială. Dar de ce o mașină închiriată când o

ai pe a ta proprie? De ce și-a expediat ieri șoferul în vacanță... așa, dintr-odată? O fi avut vreun motiv să-l știe plecat înainte de sosirea noastră?

Capitolul IV.

Scrisoarea semnată „Bella”

Françoise părăsise încăperea. Judecătorul bătea cu degetele gânditor în tăblia mesei.

— Domnule Bex, spuse într-un sfârșit, avem două depoziții care se bat cap în cap. Pe care s-o credem, pe a lui Françoise sau pe a Denisei?

— Pe a Denisei, rosti hotărât comisarul. Ea i-a deschis vizitatoarei și a primit-o în casă. Françoise e bătrână și încăpățânată și este evident că n-o place pe doamna Daubreuil. În plus, din cunoștințele pe care le deținem, ea tinde să demonstreze că domnul Renault era încurcat cu o altă femeie.

— Tiens! Strigă domnul Hautet. Am uitat să-l informăm pe domnul Poirot despre asta. Căută printre hârtiile de pe masă și, în cele din urmă, îi înmână una prietenului meu. Am găsit scrisoarea asta, domnule Poirot, în buzunarul pardesiului victimei.

Poirot o luă și o despături. Era oarecum uzată și șifonată și scrisă în engleză, de o mână cam stângace: „Iubitul meu, De ce nu mi-ai scris de-atâta timp? Mă mai iubești încă, nu-i așa? Ultimele tale scrisori au fost atât de diferite, reci și ciudate, iar acum această tăcere îndelungată. Asta mă sperie. Dacă ai încetat să mă iubești? Dar e imposibil... ce copil prost sunt... mereu îmi închipui tot felul de lucruri! Însă dacă nu mă mai iubești, nu știu ce-am să fac... poate am să mă omor! N-aș putea trăi fără tine. Uneori mă gândesc că o altă femeie e pe cale să intervină între noi: Să bage de seamă, atâta tot... și tu la fel! Mai degrabă te-aș ucide decât s-o las să mi te ia! Vorbesc serios.

Dar uite, scriu numai prostii. Tu mă iubești, și eu te iubesc... da, te iubesc, te iubesc, te iubesc!

A ta care te adoră, BELLA”

Nu exista nici adresă, nici dată. Poirot o înapoie cu o mină gravă.

— Și ce presupuneți, domnule judecător?

Judecătorul de instrucție dădu din umeri.

— Evident, domnul Renault era încurcat cu această englezoaică, Bella. A venit aici, a cunoscut-o pe doamna Daubreuil și a început o aventură cu ea. S-a răcit de cealaltă, care instinctiv a simțit ceva. Această scrisoare conține o amenințare fățișă. Domnule Poirot, la prima vedere, cazul pare simplu. Gelozie. Faptul că domnul Renault a fost înjunghiat în spate pare să indice clar că crima a fost comisă de o femeie.

Poirot confirmă.

— Înjunghierea în spate, da... dar nu și mormântul! Munca aceasta a fost anevoioasă, o muncă grea... nici o femeie nu sapă un mormânt, domnule. Aici a fost o mână de bărbat.

Comisarul exclamă agitat:

— Da, da, ai dreptate. Nu ne-am gândit la asta.

— Cum spuneam, continuă domnul Hautet, la prima vedere, cazul pare simplu, însă bărbații mascați și scrisoarea pe care ați primit-o de la domnul Renault complică lucrurile. S-ar părea că avem două situații complet diferite, fără nici o legătură între ele. În ceea ce privește scrisoarea pe care v-a scris-o, credeți că e posibil să se refere cumva la această „Bella” și la amenințările ei?

Poirot clătină din cap...

— Nu prea.

— Un bărbat ca domnul Renault, care a dus o viață aventuroasă prin locuri mai puțin obișnuite, n-ar cere protecție împotriva unei femei.

Judecătorul de instrucție aprobă.

— Am exact aceeași părere. Deci trebuie să căutăm explicația scrisorii...

— La Santiago – completă comisarul. Am să trimit fără întârziere, o telegramă poliției locale ca să cer detalii complete despre viața pe care a dus-o defunctul acolo, despre

afacerile lui amoroase, tranzacții financiare, prietenii și eventualii dușmani pe care i-a avut. Ar fi ciudat dacă după asta n-o să deținem cheia acestui misterios asasinat.

Comisarul privi în jur așteptând acordul celorlalți.

— Excelent! Rosti Poirot cu admirație.

— Și soția lui ne-ar putea furniza vreun indiciu, adăugă judecătorul.

— N-ați mai găsit nici o scrisoare de la această Bella, printre lucrurile domnului Renault? Întrebă Poirot.

— Nu. Bine-nțeles că primele noastre cercetări au avut în vedere hârtiile particulare din biroul victimei. Totuși, n-am găsit nimic interesant. Totul pare în cea mai perfectă ordine. Singurul lucru cu totul ieșit din comun e testamentul lui. Iată-l!

Poirot parcurse documentul.

— Așa. O moștenire de o mie de lire domnului Stonor...
apropo, cine e?

— Secretarul domnului Renault. A rămas în Anglia, dar a venit aici în weekend o dată sau de două ori.

— Iar restul îi revine în totalitate iubitei sale soții, Eloise. Perfect legal. Întărit prin semnăturile a doi martori, servitoarele Denise și Françoise. Nu văd nimic neobișnuit aici, încheie Poirot și restituie documentul.

— Poate n-ai observat... începu Bex...

— Data? Clipi Poirot. Ba da, am observat-o. Cu două săptămâni în urmă. E posibil ca asta să indice prima lui sesizare a pericolului. Mulți bogătași mor fără testament, din cauză că nici nu se gândesc că ar putea să moară. Însă e periculos să tragem concluzii pripite. Oricum, asta dovedește o adevărată afecțiune și atașament față de soția sa, în ciuda amorurilor sale.

— Da, rosti cu îndoială domnul Hautet. Dar poate e puțin cam nedrept față de fiul său, care se vede astfel cu totul dependent de mama sa. Dacă ea s-ar recăsători și noul ei soț va reuși să aibă un anumit ascendent asupra ei, s-ar putea ca băiatul ăsta să nu vadă un bănuț din averea tatălui său.

Poirot ridică din umeri.

— Omul e un animal vanitos. Domnul Renauld și-a închipuit, în mod cert, că văduva sa nu se va recăsători vreodată.

Referitor la fiu, poate să fi fost o precauție înțeleaptă să lase banii pe mâna mamei. Fiii de bogătași sunt vestiți ca risipitori.

— S-ar putea să aveți dreptate. Și-acum, domnule Poirot, sunt sigur că ați vrea să vedeți locul faptei. Îmi pare rău că a fost nevoie să mutăm cadavrul, însă a fost fotografiat din toate unghiurile posibile și pozele vă vor sta la dispoziție de îndată ce vor fi gata.

— Vă mulțumesc pentru curtoazia dumneavoastră, domnule. Comisarul se ridică.

— Veniți cu mine, domnilor.

Deschise ușa și-l invită ceremonios pe Poirot să treacă înainte. Poirot, cu aceeași curtoazie, se trase înapoi și se înclină spre comisar.

— Domnule.

— Domnule.

În cele din urmă, ieșiră în hol.

— Camera de acolo e biroul? Întrebă brusc Poirot, arătând spre ușa de vizavi.

— Da. Ai vrea s-o vezi? Zicând asta, deschise ușa și intrară.

Camera pe care domnul Renauld o alesese pentru uzul său personal era mică, însă mobilată cu mult gust și confortabilă. O masă de scris cu multe sertărașe se afla lângă fereastră. Două fotolii mari, îmbrăcate în huse, încadrau căminul, iar între ele, ceva mai în față, se afla o masă rotundă plină de cărți și reviste apărute recent. Pe doi dintre pereți se întindeau rafturi cu cărți, iar în capătul camerei, vizavi de fereastră, era un frumos bufet de stejar, cu un bar deasupra. Draperiile de la fereastră și ușa erau de un verde închis, mățâsos, iar covorul în tonuri ce se asortau cu ele.

Poirot discută câteva clipe, apoi înaintă și-și trecu ușor mâna peste speteaza fotoliilor, luă o revistă de pe masă și își plimbă delicat degetul pe suprafața bufetului de stejar. Chipul său exprima o totală mulțumire.

— Nu-i praf? L-am întrebat zâmbind.

Îmi zâmbi la rândul lui în semn de apreciere că-i cunoșteam

ciudățeniile.

— Nici un fir, mon ami! Poate pentru prima dată, îmi pare rău.

Ochii săi iscoditori, ca de pasăre, umblau de colo-colo.

— Ah! Exclamă brusc, parcă a ușurare. Carpeta din fața căminului e îndoită! Și se aplecă s-o îndrepte.

Dintr-odată scoase o exclamație și se ridică. În mână ținea o bucățică de hârtie.

— În Franța, ca și în Anglia, servitorii uită să curețe și sub covoare – remarcă el.

Bex luă hârtiuța, iar eu m-am tras mai aproape ca s-o examinez.

— Ei, Hastings... o recunoști?

Am clătinat încurcat din cap... și totuși, nuanța aceea roz a hârtiei îmi era foarte familiară.

Mintea comisarului lucra mai repede decât a mea.

— Un fragment dintr-un cec, exclamă el.

Pe fragmentul de hârtie, aproape pătrat era scris cu cerneală cuvântul: „Duveen”.

— Bien, spuse Bex. Acest cec a fost fie plătit de cineva cu numele de Duveen, fie i-a fost destinat.

— Îmi închipui că prima variantă, spuse Poirot, căci, dacă nu mă înșel, scrisul îi aparține domnului Renault.

Lucrul acesta fu imediat stabilit prin compararea cu hârtiile aflate pe birou.

— Doamne! Îngână comisarul cu un aer nenorocit, nu-mi dau seama cum mi-a putut scăpa una ca asta.

Poirot râse.

— Morala este: „Uită-te întotdeauna sub covoare!” Prietenul meu Hastings, aici de față, poate să vă spună că orice lucru cât de puțin deranjat e o tortură pentru mine. Imediat ce am văzut carpeta îndoită mi-am spus: „Tiens! Piciorul scaunului a tras-o. S-ar putea să existe sub ea ceva ce i-a scăpat bunei Françoise.”

— Françoise?

— Sau Denisei, sau lui Léonie. Oricui care a făcut curat aici. Cum nu e nici o urmă de praf, înseamnă că în camera asta s-a

făcut curățenie de dimineață. Am reconstituit lucrurile în felul următor. Ieri, sau posibil azi noapte, domnul Renault a completat un cec pe numele unui oarecare Duveen. Apoi l-a rupt și l-a împrăștiat pe jos. În dimineața asta...

Însă domnul Bex deja începuse să agite nerăbdător clopoțelul.

Ca răspuns, apărură Françoise. Da, erau o grămadă de bucăți de hârtie pe podea. Ce a făcut cu ele? Le-a aruncat în mașina de gătit din bucătărie. Ce altceva putea să facă!

Cu un gest de disperare, Bex o expedie. Apoi, luminându-se la față, alergă către birou. Într-un minut, scoase la iveală carnetul cu cecuri al răposatului și-l răsfoi. Ultima contra – foaie era albă.

— Curaj! Îi spuse Poirot, bătându-l pe spate. Fără îndoială, doamna Renault o să ne poată spune ceva despre această misterioasă persoană numită Duveen.

Chipul comisarului se însenină.

— Adevărat. Să continuăm.

În timp ce ne pregăteam să părăsim camera, Poirot remarcă în treacăt:

— Aici și-a primit domnul Renault, noaptea trecută, oaspetele, nu?

— Da... dar de unde știi?

— De aici! L-am găsit pe speteaza unuia dintre fotolii. Și ne arată un fir lung de păr negru... păr de femeie!

Domnul Bex ne conduse în spatele casei, spre o mică magazie lipită de casă. Scoase din buzunar o cheie și o descuie.

— Aici e cadavrul. L-am mutat de la locul crimei, puțin înainte de sosirea dumneavoastră, imediat ce fotografii și-au terminat treaba.

Deschise ușa și intrară. Victima zăcea pe pământ, acoperită cu un cearceaf. Domnul Bex trase învelitoarea cu o mișcare dibace. Renault eră un bărbat de talie medie, svelt și cu fața prelungă. Părea în jur de cincizeci de ani și părul său negru era străbătut din plin de șuvițe cărunte. Era proaspăt bărbierit și avea un nas subțire și lung, ochii puțin cam apropiați iar pielea îi era puternic bronzată, ca a oamenilor care și-au

petrecut cea mai mare parte din viață sub cerul tropical. Buzele îi dezveleau dinții, iar trăsăturile îi erau încremenite într-o expresie de profundă uimire și groază.

— Se poate vedea pe fața lui că a fost înjunghiat în spate, remarcă Poirot.

Cu blândețe, răsturnă mortul cu fața în jos. Acolo, între omoplați, o pată rotundă întunecată se vedea pe pardesiul fin din piele de căprioară, iar în mijlocul acesteia, materialul era despicat. Poirot o examinează cu atenție.

— Aveți idee cu ce armă s-a comis crima?

— A fost lăsată în rană. Comisarul luă de jos un borcan mare, de sticlă. În el era un obiect care părea mai degrabă a fi un cuțitaș de tăiat hârtie. Avea un mâner negru și o lamă îngustă, strălucitoare. În lungime de vreo zece inci.

Poirot își trecu ușor vârful degetului peste muchie.

— Ma foi! Dar e ascuțit! O mică unealtă drăguță pentru a ucide!

— Din păcate, n-am zărit nici o amprentă pe el, spuse cu regret Bex. Criminalul trebuie că a avut mănuși.

— Sigur a avut, răspunse Poirot disprețuitor. Chiar și în Santiago se cunoaște destul de bine procedeul ăsta. Orice amator englez îl cunoaște datorită publicității ce i s-a făcut în presă sistemului Bertillon. În orice caz, faptul că nu există amprente mă interesează foarte mult. Ar fi uimitor de simplu ca cineva să-și lase amprente! Poliția ar fi fericită. Dădu din cap. Tare mă tem că asasinul nostru e un om fără metodă, fără stil... sau poate a fost presat de timp. Dar, vom vedea.

Întoarse cadavrul în poziția inițială.

— Sub pardesiu n-avea decât lenjeria de corp, observă el.

— Da, judecătorul de instrucție consideră că e o chestie cam ciudată.

În acea clipă se auzi o bătaie în ușă. Bex se duse și o deschise. Era Françoise. Femeia privi în jur plină de curiozitate.

— Ei bine, ce e? Întrebă nerăbdător Bex.

— Doamna. A trimis vorbă că și-a revenit și e foarte pregătită să-l primească pe judecătorul de instrucție.

— Bine, rosti repede domnul Bex. Spune-i domnului Hautet și anunță-l că venim și noi imediat.

Poirot ezită o clipă, privind înapoi, spre cadavru. Un moment am crezut că vrea să-i vorbească, să-i declare cu glas tare hotărârea sa de a nu-și găsi liniștea până ce nu-l va descoperi pe asasin. Însă, când vorbi, o făcu atât de blând și stângaci, și comentariul lui fu atât de absurd și nepotrivit față de solemnitatea momentului.

— Purta pardesiu foarte lung, rosti el încurcat.

Capitolul V.

Relatarea doamnei Renauld.

L-am găsit pe domnul Hautet așteptându-ne în hol și am urcat împreună scările, cu Françoise în frunte pentru a ne arăta drumul. Poirot mergea în zigzag, fapt ce m-a uimit, până mi-a șoptit strâmbându-se:

— Nu mă mir că servitorii l-au auzit pe domnul Renauld urcând. Nu e treaptă care să nu scârțâie zdrăvăn, că scoală și morții!

La capătul scărilor se deschidea un mic culoar ramificat.

— Camerele servitorilor, explică Bex.

Ne-am continuat drumul pe coridor și Françoise bătu în ultima ușă de pe partea dreaptă.

O voce slabă ne invită să intrăm și pășirăm într-o cameră mare, însorită, cu vederea spre marea care scânteia albastră cam la un sfert de milă depărtare.

Pe un divan, sprijinită de perne și vegheată de doctorul Durand zăcea o doamnă înaltă, cu o înfățișare izbitoare. Era de vârstă mijlocie și părul ei cândva negru era aproape complet argintiu, însă puternica vitalitate și intensă ei personalitate îi răzbăteau prin toți porii. Știai din primul moment că te afli în fața a ceea ce francezii numesc „une maîtresse femme.”

Ne salută printr-o demnă înclinare a capului.

— Vă rog să luați loc, domnilor.

Ne-am așezat pe scaune, iar funcționarul judecătorului de instrucție se instalează la o masă rotundă.

— Sper, doamnă, încep domnul Hautet, că nu veți găsi nejustificată rugămintea noastră de a ne relata faptele petrecute noaptea trecută.

— Deloc, domnule. Cunoscut foarte bine valoarea timpului, și vreau ca acești mizerabili asasini să fie prinși și pedepsiți.

— Foarte bine, doamnă. Cred că va fi mai puțin obositor pentru dumneavoastră dacă eu vă voi pune întrebările, iar dumneavoastră îmi veți răspunde. La ce oră v-ați dus la culcare noaptea trecută?

— La nouă jumătate, domnule. Eram obosită.

— Dar soțul dumneavoastră?

— Cred că o oră mai târziu.

— Era tulburat... agitat în vreun fel?

— Nu, nu mai mult ca de obicei.

— Ce s-a întâmplat după aceea?

— Am adormit. Am fost trezită de o mână care-mi astupa gura. Am încercat să țip, dar mâna mă împiedica. În cameră erau doi bărbați. Amândoi erau mascați.

— Ni i-ați putea descrie, doamnă?

— Unul era foarte înalt și avea o barbă lungă, neagră, celălalt era scund și corpulent. Barba lui era roșcată. Amândoi purtau pălăriile trase pe ochi.

— Hm! Spuse gânditor magistratul, mă tem că avem de a face cu prea multe bărbi.

— Vreți să spuneți că erau false?

— Da, doamnă. Dar, continuați, vă rog!

— Cel care mă ținea era bărbatul scund. Mi-a vârat cu forța un căluș în gură, apoi m-a legat de mâini și de picioare cu o funie. Celălalt bărbat stătea peste soțul meu. Apucase de pe noptieră cuțitașul meu de tăiat hârtie și-l ținea îndreptat chiar spre inima soțului meu. După ce bărbatul cel scund a terminat cu mine, s-a alăturat celui alt și l-au obligat pe soțul meu să coboare din pat și să-i însoțească în camera de alături. Aproape că leșinasem de groază, totuși am ascultat cu disperare. Vorbeau prea încet ca să pot auzi ce spuneau. Totuși am recunoscut limba, o spaniolă mizerabilă ce se vorbește în anumite părți din America de Sud. Păreau să-i

ceară ceva soțului meu și, la un moment dat, devenind nervoși ridicară puțin glasul. Cred că cel ce vorbea era bărbatul înalt. „Știi ce vrem!” – spunea el – „Secretul! Unde e?”

Nu știu ce-a răspuns soțul meu, căci celălalt replică fioros: „Minți! Știm că-i la tine. Unde sunt cheile?” Apoi am auzit zgomot de sertare trase. În peretele camerei soțului meu se află un seif în care întotdeauna păstrează o destul de mare sumă de bani în numerar. Léonie mi-a spus că seiful a fost spart și banii luați, dar e evident că nu asta căutau ei căci, la un moment dat, l-am auzit pe bărbatul înalt înjurând și poruncindu-i soțului meu să se îmbrace. Puțin după aceea, cred că au auzit vreun zgomot prin casă care i-a speriat, căci l-au îmbrâncit înapoi în camera mea, pe jumătate îmbrăcat.

— Pardon, interveni Poirot, dar nu exista nici o altă ieșire din camera de alături?

— Nu, domnule, există doar o singură ușă și aceea comunică cu camera mea. L-au grăbit pe soțul meu să iasă, bărbatul scund mergând în față, iar cel înalt în spatele lui, cu cuțitul în mână. Paul a încercat să se desprindă și să vină spre mine. I-am văzut ochii agonizanți. S-a întors către răpitorii săi.

„Trebuie să-i vorbesc”, le-a spus. „Nu te teme. Mă voi întoarce înainte de a se lumina”. Dar, deși încerca să pară stăpân pe sine, am văzut groază în ochii lui. Pe urmă l-au împins pe ușă afară și l-am auzit pe lungan spunând: „Un singur sunet și ești mort, nu uita!”. După asta am leșinat. Primul lucru pe care mi-l aduc aminte când mi-am revenit e că Léonie îmi freca încheieturile și-mi dădea să beau coniac.

— Doamnă Renauld, spuse magistratul, aveți vreo idee cu privire la ce căutau asasinii?

— Absolut niciuna, domnule.

— Aveți cunoștință că soțul dumneavoastră se temea de ceva?

— Da. Observasem la el o schimbare.

— Cam de când?

Doamna Renauld reflectă.

— Cu vreo zece zile în urmă, cred.

— Nu mai demult?

— E posibil. Eu abia atunci am observat-o.

— L-ați întrebat pe soțul dumneavoastră care era cauza?

— O singură dată. Oricum, din moment ce el dorea să nu-mi dezvăluie cauza acestei neliniști, m-am prefăcut că nu observ nimic.

— Știți că a apelat la serviciile unui detectiv?

— Un detectiv? Exclamă doamna Renault, profund surprinsă.

— Da, la acest domn., domnul Hercule Poirot. Poirot se înclină. A sosit azi, ca răspuns la chemarea soțului dumneavoastră. Și scoțând, din buzunar scrisoarea domnului Renault, i-o înmână doamnei.

Aceasta o citi cu o uimire nedisimulată.

— N-aveam nici o idee despre asta. E clar că era foarte conștient de pericol.

— Și-acum, doamnă, vă rog să-mi iertați franchețea și să aveți amabilitatea să-mi răspundeți sincer. Există vreun incident în trecutul soțului dumneavoastră din America de Sud care ar putea face lumină în acest caz?

Doamna Renault reflectă adânc, dar, în cele din urmă, scutură din cap.

— Pot spune că niciunul. Sigur că soțul meu a avut mulți dușmani, oameni pe care i-a surclasat într-un fel sau altul, dar nu mă pot opri la un caz anume. Nu spun că n-ar exista un asemenea incident... numai că eu n-am cunoștință de el.

Judecătorul de instrucție își mângâie neconsolat barba.

— Ne puteți preciza ora la care s-a produs atacul?

— Da, îmi amintesc clar că am auzit ceasul de pe cămin bătând ora două. Ne arătă cu capul spre ceasul de voiaj în casetă de piele ce se afla în mijlocul poliției căminului.

Poirot se ridică de pe scaun, cercetă cu grijă ceasul și dădu din cap mulțumit.

— Uite și-aici unul, exclamă domnul Bex, e un ceas de mână, izbit de asasini de toaletă, fără îndoială, și făcut pulbere. Știau cât de cât că ar fi o dovadă împotriva lor.

Adună cu grijă fragmentele geamului spart. Brusc, fața îi luă o expresie de adâncă stupefacție.

— Mon Dieu! Exclamă el.

— Cee?

— Limbile ceasului arată ora șapte!

— Ce? Strigă uimit judecătorul de instrucție.

Însă Poirot, abil ca întotdeauna, luă obiectul spart din mâna comisarului uluit și-l duse la ureche. Apoi zâmbi.

— Geamul e spart, într-adevăr, dar ceasul mai merge încă.

Explicația misterului fu salutată cu un oftat de ușurare. Însă judecătorul ridică o nouă problemă.

— Numai că acum nu e șapte.

— Nu, spuse blând Poirot, e cinci și câteva minute. E posibil ca ceasul s-o ia înainte, nu-i așa, doamnă?

Doamna Renauld se încruntă uimită.

— Da, o ia înainte, recunosc doamna, dar n-aș fi crezut niciodată că o ia înainte chiar atât de mult.

Cu un gest nerăbdător, judecătorul renunță la problema ceasului și își relua interogatoriul.

— Doamnă, ușa din față a fost găsită întredeschisă. Pare aproape sigur că asasinii au intrat pe acolo, deși n-au forțat-o deloc. Puteți să ne dați vreo explicație?

— E posibil ca soțul meu să fi ieșit să se plimbe noaptea trecută, iar la întoarcere a uitat s-o încuie.

— Avea obiceiul ăsta?

— Da. Soțul meu era un om foarte distrat.

Zicând asta, fruntea i se întunecă ușor, ca și când trăsătura aceasta a caracterului soțului său o deranjase la timpul său.

— Cred că din cele de mai sus se poate trage o concluzie, rosti dintr-odată comisarul, și anume aceea că, din moment ce asasinii l-au pus pe soțul dumneavoastră să se îmbrace, se pare că locul despre care vorbeau, loc unde era păstrat „secretul” se afla la o anumită distanță de aici.

Judecătorul aprobă.

— Da, departe, și totuși nu prea departe, dacă el a spus că se va întoarce până-n zori.

— La ce oră pleacă ultimul tren din Merlinville? Întrebă Poirot.

— Unul la unsprezece cincizeci și altul la douăsprezece și

șaptesprezece, dar e mai probabil să-i fi așteptat o mașină.

— Desigur, acceptă Poirot, oarecum dezamăgit.

— Într-adevăr, asta ar putea fi o pistă de a da de urma lor, rosti judecătorul, luminându-se. O mașină cu doi străini e foarte probabil să nu fi trecut neobservată. E o idee excelentă, domnule Bex.

Zâmbi, ca pentru sine, apoi, redevenind grav, se adresa doamnei Renault:

— Altă întrebare. Cunoașteți pe cineva cu numele „Duveen”?

— Duveen? Repetă gânditoare doamna Renault. Nu, pe moment, nu știu.

— Niciodată nu l-ați auzit pe soțul dumneavoastră pomenind numele ăsta?

— Niciodată.

— Dar pe cineva al cărui nume de botez e Bella?

O urmărea atent în timp ce vorbea, căutând să surprindă pe chipul ei vreun semn de supărare sau tulburare, însă doamna Renault nega în cel mai natural mod cu putință. Judecătorul continuă.

— Cunoașteți că soțul dumneavoastră a avut o vizită noaptea trecută? De data asta, obrajii doamnei se îmbujorară, dar răspunse liniștită:

— Nu, cine a fost?

— O doamnă.

— Adevărat?

Însă judecătorul se abținu să mai spună ceva. Părea aproape imposibil ca doamna Daubreuil să aibă vreo legătură cu crima, iar el nu dorea s-o tulbure mai mult decât ar fi fost nevoie pe doamna Renault.

Îi făcu un semn comisarului care-i răspunse printr-o înclinare a capului. Apoi, se ridică și ieși din cameră, după care reveni cu borcanul de sticlă pe care îl văzuserăm în magazie. Din el scoase cuțitul.

— Doamnă, spuse el blând, cunoașteți acest obiect?

Ea scoase un mic ținut.

— Da, e cuțitașul meu. Apoi... văzu pata și se trase înapoi, cu ochii măriți de groază. E... sânge?

— Da, doamnă. Soțul dumneavoastră a fost ucis cu această armă. Îl îndepărtă repede din fața ochilor ei. Sunteți absolut sigură că e același pe care l-ați avut noaptea trecută pe noptieră?

— Oh, da. Era un cadou de la fiul meu. În timpul războiului el a făcut parte din Air Force. S-a declarat mai în vârstă decât era. În glasul ei răzbătu mândria de mamă. A fost confecționat din oțel de elice de avion și fiul meu mi l-a dat ca pe o amintire din război.

— Înțeleg, doamnă. Asta ne conduce la o altă întrebare. Unde e fiul dumneavoastră? E necesar să i se telegrafieze fără întârziere.

— Jack? E în drum spre Buenos Aires.

— Ce?

— Da. Soțul meu i-a telegrafiat ieri. Îl trimisese cu o afacere la Paris, însă, ieri, a descoperit că era mult mai important să plece fără întârziere în America de Sud. Era un vapor care pleca din Cherbourg spre Buenos Aires, noaptea trecută, și i-a telegrafiat să-l prindă imediat.

— Cunoașteți despre ce afacere era vorba la Buenos Aires?

— Nu, domnule. Nu știu nimic despre asta, însă știu că Buenos Aires nu era destinația finală pentru fiul meu. De acolo urma să plece la Santiago.

Și, la unison, judecătorul și comisarul exclamă:

— Santiago! Din nou Santiago!

În acel moment, când erau cu toții șocați de menționarea acestui cuvânt, Poirot se apropie de doamna Renault. Până atunci stătuse lângă fereastră, pierdut în visare și mă îndoiam că fusese atent la ceea ce se petrecea în jurul lui. Se opri lângă doamna Renault și se înclină.

— Pardon, madame, îmi permiteți să vă examinez încheieturile mâinilor? Deși ușor surprinsă de această cerere, doamna Renault îi întinse mâinile. De jur împrejurul fiecărei încheieturi era o dungă roșie, adâncă, provocată de sfoara care-i strivise în mod brutal carnea. În timp ce i le examina, am avut impresia că sclipirea incitantă ce-i aprinsese o clipă ochii dispăruse.

— Cred că v-a durut rău, spuse, și din nou păru încurcat. Dar judecătorul vorbi surescitat.

— Tânărul Renault trebuie contactat imediat prin cablogramă. E vital să știm tot ce ne poate spune privind această călătorie la Santiago. Ezită. Speram să fie aici, la îndemână, ca să vă scutim și de altă durere, doamnă.

— Vreți să spuneți... rosti ea cu glasul coborât, vă referiți la identificarea cadavrului soțului meu?

Judecătorul își înclină capul.

— Sunt o femeie tare, domnule. Pot să suport tot ce mi se cere. Sunt gata... și acum.

— Oh, nici mâine nu-i târziu, vă asigur...

— Prefer să termin cu asta, rosti încet, în timp ce un spasm dureros îi contractă trăsăturile. Vreți să fiți bun să-mi dați brațul, doctore?

Doctorul se grăbi spre ea, îi puse peste umeri un șal, și o procesiune lentă coborî scările. Domnul Bex se repezi înainte pentru a deschide ușa magaziei. După câteva clipe, doamna Renault apăru în prag. Era foarte palidă, dar se ținea tare. În spatele ei, domnul Hautet cotcodăcea cuvinte de compătimire și-și cerea scuze, ca o găină agitată.

Doamna își duse mâna la față.

— Un moment, domnilor, vreau să fiu pregătită.

Apoi coborî mâna și privi în jos, spre răposat. În momentul acela, admirabila stăpânire de sine, care o susținuse până atunci, o părăsi.

— Paul! Strigă ea. Soțul meu! Oh, Doamne! Și clătinându-se se prăbuși la pământ inconștientă.

Într-o clipă, Poirot se aplecă deasupra ei, îi ridică pleoapele și-i luă pulsul. Când se convinse că era cu adevărat leșinată, se ridică. Mă apucă de braț.

— Sunt un imbecil, prietene! Și doar am auzit dragostea și disperarea din glasul bieteii femei! Mica mea idee a fost greșită. Eh bien, trebuie s-o iau de la capăt!

Capitolul VI.

Locul crimei.

Doctorul și domnul Hautet o duseră pe femeia înconștientă în casă. Comisarul privi după ei, clătinând din cap.

— *Pauvre femme*, murmură pentru sine. Șocul a fost prea puternic pentru ea. Asta-i, nu putem face nimic. Acum, domnule Poirot, vrei să vedem locul unde a fost comisă crima?

— Cum dorești, domnule Bex.

Am străbătut casa și-am ieșit pe ușa din față. În timpul mersului, Poirot se uită la scări și dădu nemulțumit din cap.

— Mi se pare incredibil că servitorii n-au auzit nimic. Scârțâitul acestor scări pe care coboară trei oameni ar fi trezit și morții din somn!

— Era miezul nopții, nu uita. La ora aceea dormeau profund. Însă Poirot continuă să dea din cap, ca și cum această explicație nu-l mulțumea pe deplin. La o curbă pe care o făcea drumul, se opri și privi către casă.

— Ce i-a făcut să încerce mai întâi să vadă dacă ușa din față e descuiată? Probabilitatea asta ar fi fost minimă. Mai curând ar fi încercat de la început să forțeze o fereastră.

— Dar toate ferestrele de la parter sunt prevăzute cu obloane de fier, obiectă comisarul.

Poirot arată spre o fereastră de la primul etaj.

— Asta-i fereastra dormitorului din care tocmai am ieșit, nu-i așa? Și uite... lângă ea e un copac în care te poți cățăra fără nici cel mai mic efort.

— Posibil, admise celălalt. Dar n-ar fi putut s-o facă fără să lase urme de pași în stratul de flori.

Explicația mi s-a părut foarte corectă. Două mari straturi ovale de flori, plantate cu mușcate roșii, încadrau de o parte și de alta treptele care duceau la ușa din față. Copacul cu pricina era chiar la capătul unuia dintre straturi și ar fi fost practic imposibil să ajungi la el fără să calci pe strat.

— Înțelegi, continuă comisarul, datorită vremii uscate, pe drum sau pe poteci nu se pot distinge urme de pași; în schimb, în pământul moale al straturilor de flori s-ar observa imediat.

Poirot se duse aproape de strat și-l studie cu atenție. După cum spusese Bex, pământul reavăn era foarte neted. Nu exista

nici un indiciu de nici un fel.

Poirot dădu din cap, ca și cum se lăsase convins și o pornirăm din nou, dar, brusc, țâșni de lângă noi și începu să examineze celălalt strat cu flori.

— Domnule Bex! Strigă el. Uite aici. Sunt o grămadă de pași pentru dumneata.

Comisarul i se alătură... și zâmbi.

— Dragă domnule Poirot, acestea sunt fără doar și poate urmele lăsate de bocancii mari, cu țințe, ai grădinarului. Oricum, n-au nici o importanță din moment ce pe partea asta nu-i nici un copac, și, ca atare, nici un mijloc de acces la etajul superior.

— Adevărat, rosti Poirot, evident desumflat. Deci, dumneata crezi că urmele astea n-au nici o importanță?

— Absolut niciuna.

Atunci, spre marea mea uimire, Poirot rosti următoarele cuvinte:

— Nu sunt de acord cu dumneata. Am eu o mică idee că urmele astea sunt cel mai important lucru pe care l-am văzut până acum.

Domnul Bex nu spuse nimic, doar se mulțumi să ridice din umeri. Era mult prea politicos ca să-și exprime adevărata opinie.

— Continuăm? Întrebă el, în schimb.

— Bineînțeles. Pot să cercetez și mai târziu problema asta a pașilor, răspunse Poirot bine dispus.

În loc să continuăm drumul care cobora către poartă, domnul Bex o luă pe o potecă ce se deschidea în unghi drept față de drumul principal. Ușor înclinată, aceasta o cotea spre partea din dreapta a casei și era străjuită pe o parte de un fel de tufișuri. Apoi, brusc, dădea într-o poienită din care se putea vedea marea. Aici fusese așezată o bancă și, nu departe de ea, se afla o magazie cam dărăpănată. Câțiva pași mai departe, arbuști mici, perfect aliniați, marcau granița domeniului vilei. Domnul Bex își deschise drum printre ei și ne-am pomenit într-o întindere largă înclinată. M-am uitat în jur și am văzut ceva ce m-a umplut de uimire.

— Hei, dar ăsta-i un teren de golf! Am strigat.

Bex aprobă.

— N-are limitele încă trasate, explică el. Se spera să fie terminat cam pe luna următoare. Unul din oamenii care lucrează la asta a fost cel care a descoperit azi-dimineață cadavrul.

M-am înfiorat. Puțin mai la stânga mea, unde o clipă mai înainte trecusem cu privirea, se afla o groapă lungă și îngustă, iar lângă ea, cu fața în jos, zăcea corpul unui bărbat. Pe moment, inima a început să-mi bată nebunește, și m-am gândit cu groază că se întâmplase o nouă tragedie. Însă comisarul îmi spulberă coșmarul, repezindu-se înainte cu un strigăt enervat.

— Ce păzesc polițiștii mei? Nu le-am dat ordin să nu lase aici pe nimeni fără aprobare specială?

Omul de la pământ își răsuci capul peste umăr.

— Dar eu am aprobare specială, rosti el, și se ridică încet în picioare.

— Dragul meu domn Giraud! Strigă comisarul. Habar n-aveam că ați și sosit. Judecătorul de instrucție vă așteaptă cu mare nerăbdare.

În timp ce vorbea, l-am cercetat pe noul venit cu o nespusă curiozitate. Renumitul detectiv de la Siguranța din Paris îmi era cunoscut după nume și eram foarte curios să-l văd în carne și oase. Era foarte înalt, de vreo treizeci de ani, cu părul roșcat, mustață și o ținută milităroasă. Purtarea sa avea o notă de aroganță care dovedea că era pe deplin conștient de propria-i valoare. Bex făcu prezentările, recomandându-l pe Poirot ca fiind un coleg. O scânteie de interes se aprinse în ochii detectivului.

— Vă cunosc după nume, domnule Poirot, spuse. Ați fost o persoană marcantă cândva, nu-i așa? Acum, însă, metodele sunt total diferite.

— Crimele, totuși, au rămas aceleași, replică Poirot cu blândețe.

Imediat am văzut cum Giraud deveni ostil. Nu suporta gândul ca celălalt să conlucreze cu el, și am intuit că, dacă ar

fi descoperit un indiciu important, mai mult ca sigur l-ar fi păstrat pentru el.

— Judecătorul de instrucție... începu din nou Bex. Dar Giraud îl întrerupse brutal:

— Dă-l încolo pe judecătorul de instrucție! Cel mai important lucru e lumina și dacă n-o folosim pentru scopurile noastre practice acum, peste o jumătate de oră n-o s-o mai avem. Știu totul despre caz, și cei din casă vor fi bine-merți până mâine, dar, dacă e să căutăm un indiciu cu privire la asasini, aici e locul unde o să-l găsim. Polițiștii dumitale au tropăit pe aici, peste tot? Credeam că în ziua de azi își cunosc meseria mai bine.

— Fiți sigur că și-o cunosc. Urmele de care vă plângeți sunt lăsate de muncitorii care au descoperit cadavrul.

Celălalt mormăi dezgustat.

— Văd urma pe unde trei dintre ei au trecut prin gardul viu... dar au fost vicleni. Poți chiar recunoaște la mijloc urmele de pași ale domnului Renauld, dar cele de-o parte și de alta au fost șterse cu grijă. Oricum, nu s-ar fi văzut mare lucru pe pământul ăsta tare, dar n-au vrut să riște nimic.

— Indiciul extern, spuse Poirot. Asta căutați, așa-i?

Celălalt detectiv se împăună.

— Bine-nțeles.

Un zâmbet abia schițat apăru pe buzele lui Poirot. Dădu să spună ceva, dar se stăpâni. Se aplecă spre o cazma ce zăcea pe jos.

— Cu asta a fost săpat mormântul, e drept, spuse Giraud. Doar n-o să scoateți nimic de aici. Era cazmaua lui Renaud, iar cel ce-a folosit-o purta mănuși. Iată-le. Arătă cu piciorul spre o pereche de mănuși mânjite cu pământ, aflate alături. Și astea erau tot ale lui Renauld... sau, cel puțin, ale grădinarului său. Vă spun, oamenii care au plănuit crima aceasta n-au vrut să riște nimic. Victima a fost înjunghiată cu propriul său cuțit și ar fi fost înmormântată cu propria sa cazma. S-au bazat pe faptul că nu vor lăsa nici o urmă! Însă eu am să-i înving, întotdeauna există ceva! Și eu am să-l găsesc!

Poirot, însă, părea acum interesat de ceva anume, o scurtă

bucată de țevă de plumb ce zăcea lângă cazma. O atinse delicat cu degetul.

— Și asta a aparținut tot victimei? Întrebă el și mi se păru că disting în glasul său o ușoară urmă de ironie.

Giraud ridică din umeri ca și cum nici nu știa, nici nu-l interesa.

— S-ar putea să zacă pe aici de săptămâni. Oricum nu mă interesează.

— Eu, dimpotrivă, o găsesc foarte interesantă, răspunse Poirot mios.

Am ghicit că urmărirea doar să-l enerveze pe detectivul parizian și, dacă așa era, reușise. Celălalt îi întoarse spatele în mod grosolan, spunând că el n-are timp de pierdut și, aplecându-se, își relua cercetarea minuțioasă a solului.

Între timp, Poirot, ca străfulgerat de-o idee, pași înapoi peste granița domeniului și încercă ușa micuței magazii.

— E încuiată, spuse Giraud peste umăr. Dar e numai locul unde-și ține grădinarul uneltele. Cazmaua nu-i luată de acolo, ci din magazia de scule de lângă casă.

— Formidabil, îmi șopti fermecat domnul Bex. Nu e decât de o jumătate de oră aici și deja știe tot! Ce om! Fără doar și poate Giraud e cel mai mare detectiv în viață.

Deși nu-mi plăcea deloc detectivul, pe ascuns eram totuși impresionat. Omul părea să radieze eficacitate. N-am putut să nu simt asta cu atât mai mult cu cât Poirot nu se distinsese în nici un fel, fapt care mă deranja. Atenția lui părea să se îndrepte asupra a tot soiul de lucruri prostești și puerile care n-aveau nimic de a face cu cazul. Parcă pentru a-mi confirma gândurile, l-am auzit spunând brusc:

— Domnule Bex, spune-mi, te rog, ce înseamnă liniile astea vopsite în alb care înconjoară mormântul? E o schiță a poliției?

— Nu, domnule Poirot, e un marcaj al terenului de golf. El indică faptul că, aici va fi un „bunker”, cum i se spune.

— Un „bunker”? Poirot se întoarse spre mine. Adică o gaură neregulată umplută cu nisip și cu o ridicătură pe-o parte, nu-i așa?

I-am confirmat.

— Dumneata nu joci golf, domnule Poirot? Întrebă Bex.

— Eu? Niciodată! Ce joc! Deveni îndată iritat. Imaginează-ți, fiecare gaură are altă lungime. Obstacolele nu sunt dispuse matematic. Chiar și iarba e de obicei mai înaltă într-o parte! Un singur lucru e plăcut... cum li se spune?. Crosele. Ele măcar sunt simetrice!

Nu m-am putut abține să nu râd în fața viziunii pe care o avea Poirot despre golf, și micul meu prieten îmi zâmbi afectuos, fără răutate. Apoi întrebă:

— Fără îndoială, domnul Renauld juca golf, nu-i așa?

— Da, era un împătimit jucător de golf. Datorită lui și a subscripțiilor sale lucrarea asta e pe cale să fie finalizată. A avut un cuvânt de spus chiar și la proiectarea ei.

Poirot dădu din cap gânditor.

Apoi remarcă:

— N-au fost foarte inspirați în alegerea locului unde să-l îngroape. Când oamenii ar fi început să sape pământul, totul s-ar fi descoperit.

— Exact, strigă Giraud triumfător. Iar asta dovedește că erau străini de locurile astea. E o excelentă mostră de indiciu indirect.

— Da, rosti Poirot cu îndoială. Nimeni care știa n-ar fi înmormântat un cadavru acolo... decât... decât dacă vroia să fie descoperit. Ori asta e complet absurd, nu-i așa?

Giraud nici nu catadixi să răspundă.

— Da, spuse Poirot, pe un ton oarecum nemulțumit. Da... fără îndoială... absurd!

Capitolul VII.

Misterioasa doamnă Daubreuil.

În timp ce ne îndreptam pașii către casă, domnul Bex se scuză că trebuie să se părăsească pentru a-l înștiința neîntârziat pe judecătorul de instrucție despre sosirea lui Giraud. Cât despre Giraud, acesta fusese evident încântat când Poirot declarase că văzuse tot ce dorise. Ultimul lucru pe care-l văzuserăm fu însuși Giraud, târându-se în patru labe și

cercetând locul cu atâta încrâncenare, încât n-am putut să nu-l admir. Poirot îmi ghici gândurile căci, de îndată ce rămaserăm singuri, spuse ironic:

— Ți-ai văzut, în sfârșit, detectivul pe care-l admiri... omul-ogar! Nu-i așa, prietene?

— Oricum, el tot face ceva, i-am răspuns aspru. Dacă e ceva de găsit, o să-l găsească. Pe când dumneata...

— Eh bien! Și eu am găsit ceva! O bucată de țeavă de plumb.

— Prostii, Poirot. Știi foarte bine că n-are nici o legătură cu crima. Mă refeream la acele mici amănunte... la urmele care să ne poată conduce fără greș la descoperirea criminalilor.

— Mon ami, un indiciu lung de două picioare este tot atât de valoros cât unul de câțiva milimetri! Însă e mult mai romantică ideea că indiciul trebuie să fie minuscul! Cât despre faptul că țeava de plumb n-are nici o legătură cu crima, o zici pentru că l-ai auzit pe Giraud spunând-o. Nu, tocmai mă pregăteam să intervin cu o întrebare, să nu mai vorbim despre asta. Lasă-l pe Giraud cu cercetările lui și pe mine cu ideile mele. Se pare că am avansat destul în acest caz... și totuși... și totuși, mon ami, nu sunt satisfăcut! Și știi de ce? Din cauza ceasului de mână care o ia înainte cu două ore. Și apoi, mai sunt câteva lucruri ciudate care par să nu se potrivească. De exemplu, dacă obiectul crimei a fost răzbunarea, de ce nu l-au înjunghiat pe Renauld în patul său și terminau cu asta?

— Vroiau „secretul”, i-am reamintit.

— Ei bine, unde-i acest „secret”? Întrebă Poirot îndepărtând un fir de praf de pe mânecă, cu un aer dezgustat. Probabil la o anumită depărtare de casă din moment ce i-au cerut să se îmbrace. Și, cu toate astea, a fost descoperit mort în apropiere, așa zice chiar lângă casă. Și apoi, e pur și simplu un noroc pentru ei să găsească o armă precum acel cuțit lăsat aproape întâmplător la îndemână.

Se opri încruntându-se, apoi continuă:

— Cum se face că servitorii n-au auzit nimic? Au fost drogați? A existat un complice care a avut grijă ca ușa din față să rămână deschisă? Mă întreb dacă...

Se opri brusc. Ajunsesem pe drumul din fața casei. Tot atât

de brusc se întoarse spre mine.

— Prietene, am de gând să-ți fac o surpriză... care o să te încânte. Reproșurile dumitale n-au rămas fără ecou. Vom examina câteva urme de pași!

— Unde?

— În stratul de acolo, din dreapta. Domnul Bex spune că sunt urmele lăsate de grădinar. Să vedem dacă-i așa. Uite că se apropie cu roaba.

Într-adevăr, un bărbat în vârstă tocmai trecea pe alee cu o roabă plină cu răsaduri. Poirot îl strigă și omul lăsă roaba și veni șchiopătând înspre noi.

— Ai de gând să-i ceri un bocanc ca să compari urmele? Am întrebat în șoaptă. Încrederea mea în Poirot reînviase cât de cât. Din moment ce spusese că urmele de pași din acel strat erau importante, probabil că erau.

— Exact, spuse Poirot.

— Dar n-o să i se pară ciudat?

— Nici n-o să-și dea seama.

N-am putut vorbi mai mult, căci bătrânul ajunsese lângă noi:

— Doriți ceva, domnule?

— Da. Lucrezi aici de mult timp, nu-i așa?

— De douăzeci și patru de ani, domnule.

— Și te numești?...

— Auguste, domnule.

— Tocmai admiram aceste splendide mușcate. Sunt cu adevărat minunate. Au fost plantate de mult?

— De câțva timp, domnule. Da, desigur, ca straturile să arate mereu frumos, trebuie să răsădești flori noi care să le înlocuiască pe cele ce s-au trecut și, în plus, să cureți frunzele ofilite.

— Ai răsădit câteva flori proaspete ieri, nu-i așa? Acelea de acolo din mijloc, și de asemenea, în celălalt strat.

— Domnul are ochi foarte buni. Totdeauna îmi ia o zi și ceva ca să le „pigulesc”. Da, noaptea trecută, am răsădit câte zece flori noi în fiecare strat. După cum, fără îndoială, domnul știe, florile nu se răsădesc când bate soarele.

Auguste era încântat de interesul lui Poirot și era foarte

înclinat spre flecăreală.

— Uite acolo un exemplar splendid, spuse Poirot arătând cu degetul. Aș putea să-l am?

— Dar bine-nțeles, domnule. Bătrânul călcă în strat, și tăie cu grijă un fir din floarea pe care Poirot o admirase.

Poirot se pierdu în mii de mulțumiri și Auguste își luă roaba și se îndepărtă.

— Vezi? Spuse Poirot cu un zâmbet, în timp ce se apleca peste strat ca să examineze urmele lăsate de bocancii cu țințe ai grădinarului. E foarte simplu.

— N-am înțeles...

— Că bocancul va fi în picior? Nu-ți folosești în mod eficient capacitatea mintală. Ei bine, ce zici de urme?

Am cercetat atent stratul.

— Toate urmele au fost lăsate de aceiași bocanci, am spus, după o analiză minuțioasă.

— Așa crezi? Eh bien, sunt de aceeași părere, răspunse Poirot.

O spusese fără interes, ca și cum s-ar fi gândit în altă parte.

— Oricum, ai mai pierdut un as din mânecă – l-am tachinat eu.

— Mon Dieu! Ce limbaj! Ce vrea să însemne?

— Că nu mai au de ce să te intereseze aceste urme de pași.

Însă, spre marea mea surprindere, Poirot scutură din cap.

— Nu, nu, mon ami. În sfârșit sunt pe calea cea dreaptă. Mai bâjbâi încă în întuneric, însă, după cum tocmai îi spuneam domnului Bex, aceste urme sunt cel mai important și mai interesant lucru din acest caz! Acest biet Giraud... nu m-aș mira să nu le fi observat nicicum.

În acel moment, ușa din față se deschise și domnul Hautet și comisarul ieșiră și începură să coboare scările.

— Ah, domnule Poirot, tocmai vroiam să te căutăm, spuse judecătorul. E destul de târziu, dar vreau să-i fac o vizită doamnei Daubreuil. Sunt sigur că moartea domnului Renauld a tulburat-o și n-o să fie deloc ușor să aflăm ceva de la ea, dar trebuie să încercăm. Secretul pe care nu l-a dezvăluit soției sale e posibil să-l fi încredințat femeii pe care o iubea.

Cunoaștem, doar, povestea cu Samson și Dalila, nu?
Slăbiciunea Samsonilor.

Am admirat pitorescul exprimării și am intuit că judecătorul își luase deja foarte în serios atribuțiile și că îi făcea plăcere rolul în această dramă misterioasă.

— Domnul Giraud nu ne va însoți? Întrebă Poirot.

— Domnul Giraud ne-a dat foarte clar de înțeles că are de gând să lucreze pe cont propriu, după propriile sale metode, răspunse sec domnul Hautet.

Nu era deloc greu de observat că atitudinea ușuratică a lui Giraud față de judecătorul de instrucție atrăsese antipatia acestuia din urmă. Fără alte vorbe, am pornit la drum. Poirot mergea alături de judecător, iar eu și comisarul îi urmam la câțiva pași.

— Nu încapă îndoială că relatarea lui Françoise e foarte corectă, mi se adresează Bex pe un ton confidențial. Am telefonat la sediu. Se pare că, în ultimele șase săptămâni, asta înseamnă odată cu sosirea domnului Renauld, doamna Daubreuil a depus la bancă, în trei rânduri, sume importante în contul ei. În total, două sute de mii de franci.

— Doamne! Am exclamat uimit, asta înseamnă cam patru mii de lire!

— Exact. Da, nu încapă nici o îndoială că era nebun după ea. Rămâne de văzut dacă i-a împărtășit și secretul. Judecătorul de instrucție e optimist, însă eu nu-s deloc de aceeași părere.

Tot discutând, ne-am apropiat de bifurcația unde, ne opriserăm cu mașina în ziua sosirii noastre și, în clipa următoare, mi-am dat seama că vila Marguerite, locuința misterioasei doamne Daubreuil, era căsuța din care o văzusem ieșind pe acea frumoasă față.

— Locuiește de mult aici, spuse comisarul, arătând cu capul spre casă. Foarte liniștit, foarte retras. Se pare că n-are prieteni sau alte relații, în afara cunoștințelor pe care și le-a făcut în Merlinville. Nu se referă niciodată la trecutul său, nici la soțul său. Nici măcar nu știi dacă a murit sau trăiește. E ceva misterios în treaba asta, mă înțelegeți.

Am confirmat, simțind cum devin tot mai curios.

— Și... fata? M-am aventurat.

— O tânără cu adevărat minunată... modestă, serioasă, tot ce vrei. E de compătimit căci, deși ea poate că nu știe nimic despre trecut, bărbatul care o va cere în căsătorie va dori inevitabil să se informeze, ori atunci... Comisarul dădu din umeri cu cinism.

— Dar ea n-are nici o vină! Am protestat indignat.

— Nu. Dar, ce vrei? Bărbații țin foarte mult la trecutul soțiilor lor. N-am mai avut timp să mă revolt căci ajunseseam în fața ușii.

Domnul Hautet sună. Câteva clipe de liniște, după care se auziră pași înăuntru și ușa se deschise. În prag apăruse zeița mea din acea după-amiază. Când ne văzu, sângele îi fugi din obraji lăsându-i livizi, și ochii i se măriră de teamă... fără îndoială!

— Domnișoară Daubreuil, încep domnul Hautet, scoțându-și pălăria, regretăm nespus că trebuie să vă deranjăm, dar exigențele legii... mă înțelegeți? Transmiteți complimentele mele mamei dumneavoastră și rugămintea de a avea bunătatea să-mi acorde o întrevedere de câteva minute.

O clipă, fata rămase nemișcată. Mâna stângă îi apăsă pieptul, ca și cum ar fi vrut să-și stăvilească bătăile puternice ale inimii. Se stăpâni și spuse cu glas coborât:

— Mă duc să-i spun. Vă rog să poftiți.

Intră într-o cameră de pe partea stângă a holului, și auzirăm murmurul scăzut al glasului său. Apoi altă voce, cu un timbru foarte asemănător, dar cu o inflexiune ceva mai matură, rosti:

— Dar desigur. Roagă-i să vină.

În clipa următoare eram față în față cu misterioasa doamnă Daubreuil.

Nu era chiar atât de înaltă ca fiica ei, iar rotunjimea trăsăturilor chipului său avea grația deplinei maturități. Părul ei, și el diferit de al fetei, era negru și despărțit printr-o cărare, într-o pieptănătură de madonă, ochii, pe jumătate ascunși de pleoapele coborâte, erau albaștri. Avea o gropiță în bărbia rotundă, iar buzele ușor întredeschise păreau să schițeze în permanență un surâs misterios. Respira prin toți

porii o feminitate care te subjugă pe dată. Deși foarte bine conservată, evident nu mai era tânără, însă farmecul ei nu ținea cont de vârstă.

Stând așa, în rochia neagră cu guler și manșete de un alb strălucitor, cu mâinile împreunate, părea subtil rugătoare și neajutorată.

— Ați dorit să-mi vorbiți, domnule? Întrebă.

— Da, doamnă. Domnul Hautet își dresese glasul. Cercetez moartea domnului Renault. Ați aflat despre ea, desigur...

Femeia coborî capul fără să vorbească și fără ca expresia feței să i se schimbe.

— Am venit să vă rugăm, dacă puteți... ăăă... să ne spuneți ceva care ar putea să facă o oarecare lumină asupra împrejurărilor în care s-a produs.

— Eu? Surpriza din glasul ei era formidabilă.

— Da, doamnă. Poate ar fi mai bine să vorbim doar între noi. Privi cu înțeles spre fată.

Doamna Daubreuil se întoarse spre ea.

— Marthe, draga mea...

Însă fata dădu energic din cap.

— Nu, maman, nu plec. Nu sunt copil. Am douăzeci și doi de ani. Nu plec. Doamna Daubreuil se întoarse din nou spre judecătorul de instrucție.

— Vedeți, domnule.

— Aș prefera să nu vorbesc în fața domnișoarei Daubreuil.

— După cum v-a spus chiar fiica mea, nu e un copil.

Un moment, judecătorul ezită, nedumerit.

— Prea bine, doamnă, spuse în cele din urmă. Fie ca dumneavoastră. Avem motive să credem că aveți obiceiul să-l vizitați pe răposat seara, în vila lui. E adevărat?

Obrajii palizi ai doamnei se colorară, însă răspunse foarte calmă:

— Nu aveți dreptul să-mi puneți o asemenea întrebare.

— Doamnă, noi cercetăm o crimă.

— Bine, și ce-i cu asta? Eu n-am nici o legătură cu crima.

— Nici n-am spus asta, vreo clipă, doamnă. Însă îl cunoșteți bine pe defunct. V-a mărturisit vreodată că-l paște vreo

primejdie?

— Niciodată.

— V-a vorbit vreodată despre viața lui din Santiago și despre anumiți dușmani pe care poate și i-a făcut acolo?

— Nu.

— Deci nu ne puteți ajuta deloc?

— Mă tem că nu. De fapt, nici nu înțeleg de ce ați venit la mine. Soția lui nu vă poate spune ce doriți să știți? În glasul său se distingea clar o undă de ironie.

— Doamna Renault ne-a spus tot ce știa.

— Ah! Spuse doamna Daubreuil. Mă întreb...

— Ce vă întrebați, doamnă?

— Nimic.

Judecătorul de instrucție o privi lung. Își dădea seama că se angajase într-un duel și că adversarul său nu era deloc de neglijat.

— Vă mențineți declarația că domnul Renault nu v-a mărturisit nimic?

— Ce vă face să credeți că mi-ar fi mărturisit ceva?

— Faptul că, doamnă, un bărbat îi spune amantei sale lucruri pe care nu întotdeauna i le spune soției, răspunse domnul Hautet cu brutalitate calculată.

— Ah! Exclamă ea, repezindu-se în față. Ochii îi scoteau flăcări. Mă insultați, domnule! Și asta în fața fiicei mele! N-am nimic de spus. Vă rog să părăsiți casa mea!

Fără doar și poate, onoarea rămăsese de partea doamnei. Am părăsit vila Marguerite ca niște școlari rușinați. Judecătorul bombănea supărat în barbă. Poirot părea pierdut în gânduri. Se smulse brusc din reverie și îl întrebă pe domnul Hautet dacă știe vreun hotel prin apropiere.

— E unul micuț, Hôtel des Bains, în partea asta a orașului, la câteva sute de yarzi de aici. E numai bun pentru investigațiile dumneavoastră, căci e aproape. Deci ne vedem mâine dimineață, nu?

— Da, și vă mulțumesc, domnule Hautet.

Ne-am despărțit cu convenitele politețuri, Poirot și cu mine îndreptându-ne spre Merlinville, ceilalți întorcându-se la vila

Genevičve.

— Sistemul polițist francez e minunat, spuse Poirot, privind în urma lor. Informațiile pe care le dețin despre viața fiecăruia, în cele mai mici detalii, sunt extraordinare. Deși locuia doar de cel mult șase săptămâni aici, sunt perfect la curent cu ocupațiile și obiceiurile domnului Renauld și în momentul anunțării veștii morții lui, au și fost în stare să furnizeze informații cu privire la contul bancar al doamnei Daubreuil, și la sumele depuse în ultima vreme! Fără îndoială, dossier-ul e o mare instituție. Dar, ce-i asta? Se întoarse rapid.

O siluetă fără pălărie, alerga după noi. Era Marthe Daubreuil.

— Vă cer iertare, strigă ea cu respirația întretăiată, când ajunse lângă noi, nu... nu trebuia să fac asta, știu... Să nu-i spuneți mamei. Dar e adevărat ce vorbește lumea, că domnul Renauld a chemat, înainte să moară, un detectiv și... și că acela sunteți dumneavoastră?

— Da, domnișoară, răspunse cu blândețe Poirot. E foarte adevărat. Dar cum ai aflat?

— Françoise i-a spus lui Amelie, servitoarea noastră, explică Marthe, roșind.

Poirot se strâmbă.

— În afaceri de genul ăsta, discreția e imposibilă! Dar nu asta-i problema. Ei bine, domnișoară, ce vrei să știi?

Fata ezită. Părea dornică, deși se temea, să vorbească. În cele din urmă, aproape în șoaptă rosti:

— E... există vreun suspect?

Poirot o privi pătrunzător, apoi răspunse evaziv:

— În momentul de față toată lumea e suspectă, domnișoară.

— Da, știu... însă... e cineva în mod deosebit?

— De ce vrei să știi?

Întrebarea păru s-o sperie. Brusc mi-au venit în minte cuvintele lui Poirot din după-amiaza aceea: „Fata cu ochii neliniștiți!”

— Domnul Renauld a fost întotdeauna amabil cu mine, răspunse într-un târziu Marthe. E normal să mă intereseze.

— Înțeleg, spuse Poirot. Ei bine, domnișoară, în prezent,

bănuiala se îndreaptă asupra a două persoane.

— Două?

Puteam să jur că în glasul ei erau și surpriză și ușurare.

— Nu li se cunoaște numele, dar se presupune că sunt chilieni din Santiago. Ei vezi, domnișoara, ce înseamnă să fi tânără și frumoasă! Pentru dumneata am trădat secretele profesionale!

Fata râse fericită și apoi, aproape timid, îi mulțumi.

— Acum trebuie să fug înapoi. Maman ar putea să-mi observe lipsa. Se întoarce și o luă la fugă, semănând cu o modernă Atalantă4. M-am uitat lung în urma ei.

— Mon ami, rosti Poirot cu glasul său blând-ironic, o să rămânem proțâpiți aici toată noaptea... numai pentru că ai văzut o tânără frumoasă și mintea ți-a luat-o razna?

Am râs și m-am scuzat.

— Într-adevăr, e frumoasă, Poirot. Oricine poate fi iertat că și-a pierdut capul din pricina ei.

Poirot mormăi:

— Mon Dieu! Dar chiar că ai o inimă foarte sensibilă!

— Poirot, îți amintești că după afacerea Styles5, când...

— Când te-ai îndrăgostit de două încântătoare femei deodată, și niciuna nu era pentru dumneata?

— Da, mi-aduc aminte. M-ai consolat spunându-mi că, poate, într-o zi, vom vâna din nou împreună, și că atunci...

— Eh bien?

— Păi, acum vânam iar împreună și... M-am oprit și-am izbucnit în râs, fără să vreau.

Însă, spre marea mea surpriză, Poirot își clătină capul cât se poate de serios.

— Ah, mon ami, scoate-ți-o din inimă pe Marthe Daubreuil. Nu-i pentru dumneata! Ascultă-l pe papa Poirot!

— Dar de ce? Am strigat. Comisarul m-a asigurat că-i tot atât de bună pe cât e de frumoasă! Un adevărat înger!

— Câțiva dintre cei mai mari criminali pe care i-am cunoscut aveau fețe de îngeri, răspunse Poirot mucalit. O malformație a celulelor gri poate să coincidă foarte ușor cu un chip de madonă.

— Poirot, am protestat, terifiat, să nu-mi spui că suspectezi un copil inocent ca acesta!

— Ta-ta-ta! Nu te agita! N-am spus că o suspectez... însă, trebuie să admiti că insistența ei de a afla cât mai multe despre cazul de față e oarecum ciudată.

— Pentru prima dată văd mai departe decât dumneata, am spus. Nu e neliniștită pentru ea, ci pentru mama ei.

— Prietene, nu vezi nimic, ca de obicei. Doamna Daubreuil este foarte capabilă să-și poarte singură de grijă fără s-o mai amărască și pe fata ei. Recunosc că sunt pisălog însă îți repet ce-am spus mai înainte. Nu te îndrăgosti. Nu e pentru dumneata! Eu, Hercule Poirot, știu ce spun! Sacré, dacă aș putea să-mi aduc aminte unde am mai văzut fața asta!

— Ce față? Am întrebat, surprins. A fetei?

— Nu. A mamei.

Observându-mi surprinderea, dădu din cap, apăsător.

— Exact ce-ai auzit. E mult de-atunci, eram încă în poliția belgiană. De fapt, n-am văzut-o niciodată, dar i-am văzut fotografia... și asta în legătură cu un caz. Chiar am impresia...

— Da?

— S-ar putea să mă înșel, însă am impresia că era vorba de-o crimă.

Capitolul VIII.

O întâlnire neașteptată.

Dimineața următoare ne-am dus devreme la vilă. De data asta, omul ce păzea poarta nu ne-a mai barat drumul.

Dimpotrivă, ne-a salutat cu respect, și am pornit către casă. Servitoarea Léonie tocmai cobora scările și perspectiva unei mici conversații nu păru să-i displacă.

Poirot o întrebă despre starea doamnei Renault.

Léonie dădu din cap.

— E groaznic de tulburată, la pauvre dame! N-a mâncat nimic... dar absolut nimic! Și e palidă ca o stafie. Ți se rupe inima s-o vezi. Ah, par exemple, eu n-aș suferi în halul ăsta pentru un bărbat care m-a înșelat cu altă femeie!

Poirot o aprobă cu înțelegere.

— E foarte adevărat ce spui, dar ce poți să faci? Inima unei femei care iubește iartă multe. Totuși, fără îndoială că au existat multe scene de reproș între ei, în ultimele luni, nu?

Léonie clătină din nou din cap.

— Niciodată, domnule. N-am auzit-o niciodată pe doamna scoțând un cuvânt de protest... sau măcar de reproș! Avea o fire și-o purtare de înger... complet diferită de-a domnului.

— Domnul Renauld n-avea o fire de înger?

— Nici vorbă. Când se supăra, îl știa toată casa. În ziua în care s-a certat cu domnul Jack... ma foi! Se putea auzi până-n piață, atât de tare răcneau!

— Zău? Și când a avut loc cearta asta? Întrebă Poirot.

— Oh! Chiar înainte de plecarea domnului Jack la Paris. Aproape să piardă trenul. A ieșit din bibliotecă și a înhățat geamantanul pe care-l lăsase în hol. Cum automobilul e în reparație, a trebuit să alerge până la gară. Făceam curat în salon și l-am văzut trecând, cu fața albă... albă... și cu două pete roșii în obraz. Doamne, ce supărat era!

Léonie era încântată de sporovăiala ei.

— Dar de ce s-au certat?

— Ah, asta n-o știu, recunosc Léonie. E drept, că strigau, dar vocile lor erau atât de puternice și ascutite și vorbeau atât de repede, că doar cineva care știe bine englezește ar fi putut să priceapă ce spuneau. Însă domnul a fost ca o vijelie toată ziua! Era imposibil să-i intri în voie!

Zgomotul unei uși trântite întrerupse logoreea lui Léonie.

— Și Françoise care m-aștepta deasupra, exclamă ea, amintindu-și cam târzior de îndatoririle sale. Bătrâna asta bombăne tot timpul!

— O clipă, domnișoară. Unde-i judecătorul de instrucție?

— S-au dus în garaj să se uite la automobil. Domnul comisar s-a gândit că poate mașina a fost folosită în noaptea crimei.

— Quelle idée, murmură Poirot, în timp ce fata se îndepărta.

— Nu mergem și noi?

— Nu, eu unul am să-i aștept în salon. E răcoare acolo în dimineața asta caldă.

Nu-mi prea plăcu placiditatea cu care vorbise.

— Dacă n-ai nimic împotrivă... am spus, apoi m-am oprit.
— Cătuși de puțin. Vrei să faci investigații pe cont propriu, așa-i?

— Păi, aș vrea să mă uit la Giraud, dacă o fi pe undeva, pe aici, să văd cam ce face.

— Omul-ogar, murmură Poirot, în timp ce se întindea confortabil într-un fotoliu și închise ochii. În orice caz, prietene, au revoir.

Am ieșit pe ușa din față. Bine-nțeles că era cald. Am luat-o pe cărarea pe care umblasem cu o zi înainte. Aveam de gând să cercetez personal locul crimei. Totuși, nu m-am îndreptat direct spre locul cu pricina, ci am ocolit tufișurile astfel încât să intru pe terenul de golf la vreo câteva sute de yarzi mai la dreapta. Dacă Giraud mai era la locul faptei, vroiam să-i observ metodele fără să fiu văzut. Însă, aici gardul viu era mult mai des, și a fost un adevărat chin să-mi croiesc drum prin el. Când, în sfârșit, am pătruns pe teren, am făcut-o atât de neașteptat și cu atâta forță încât aproape că am răsturnat-o pe tânăra doamnă care stătea cu spatele la tufișuri.

Era normal ca ea să scoată un țipăt de spaimă, dar și eu am scos unul de surpriză. Căci în fața mea stătea tovarășa mea de călătorie, Cenușăreasa!

Surpriza a fost reciprocă.

— Dumneata! Am exclamat concomitent.

Tânăra doamnă își reveni prima.

— Măi să fie! Exclamă. Ce faci aici?

— Apropo, dar dumneata? I-am întors-o eu.

— Când te-am văzut ultima dată, alaltăieri, te grăbeai spre casă, în Anglia, ca un băiețel cuminte. Ai un bilet de vacanță în circuit, pe spezele deputatului dumitale?

Am trecut cu vederea ultimele cuvinte.

— Când te-am văzut ultima dată, am spus, te grăbeai spre casă la sora dumitale, ca o fetiță cuminte. Apropo, ce face sora dumitale?

Mă răsplăti cu strălucirea dinților albi.

— Ce drăguț că întrebi de ea! Sora mea e bine, mulțumesc.

— E aici, cu dumneata?

— A rămas în oraș, răspunse cu demnitate, obrăznicătura.
— Nu cred că ai o soră, am răs. Dacă ai, numele ei e Harris!
— Ți-l amintești pe-al meu? Mă întrebă surâzând.
— Cenușăreasa. Dar mi-l vei spune acum pe cel adevărat, nu-i așa?

Clătină din cap, cu o privire răutăcioasă.

— Nici măcar de ce te afli aici?

— Ei, asta! Presupun c-ai auzit că și cei de profesia mea au vacanțe.

— Și le petrec în stațiuni balneare costisitoare, în Franța?

— Ieftin ca braga, dacă știi unde să mergi.

Am privit-o pătrunzător.

— Totuși, acum două zile când ne-am întâlnit, n-aveai intenția să vii aici.

— Toți avem necazurile noastre, rosti sentențios domnișoara Cenușăreasa. Și-acum, gata, îți ajunge ce știi. Băieții n-ar trebui să fie curioși. Încă nu mi-ai spus, ce faci dumneata aici. Presupun că te-a remorcat deputatul să-i faci propagandă pe plajă.

— Mai încearcă o dată. Îți amintești că ți-am spus că bunul meu prieten a fost detectiv?

— Da?

— Și poate ai auzit și de crima petrecută aici... la vila Genevičve?...

Mă privi lung. Respirația i se îngreună, iar ochii i se făcură mari și rotunzi.

— Doar nu vrei să spui... că ai treabă cu asta?

Am confirmat. Era limpede că o șocasem puternic. Emoția îi era atât de grăitoare! Câteva secunde rămase mută, privindu-mă țință. Apoi dădu din cap apăsător.

— Ei bine, n-am să bat toba. Fă-mă o tură. Vreau să văd toate ororile.

— Ce vrei să spui?

— Exact ce-am spus, nu ți-am mai zis, îngerașule, că mă dau în vânt după crime? De ce crezi că îmi frâng gleznele pe pantofiiăștia cu toc înalt prin miriștea asta? Dau târcoale pe-aci de câteva ore. Am încercat prin față, dar încuiatul ăla de

jandarm francez nu s-a lăsat păcălit. Pun pariu că nici Elena din Troia, nici Cleopatra și nici Maria Stuart, luate împreună n-ar fi scos-o la capăt cu el! Am avut cu adevărat baftă să dau de dumneata pe aici. Hei, arată-mi toate urmele.

— Dar, ascultă... stai puțin... nu pot. Nimeni n-are voie să intre. E strict secret.

— Nu sunteți dumneata și prietenul dumitale tartorii cei mari?

Am simțit nevoia să-mi dau importanță.

— De ce ești atât de curioasă? Am întrebat moale. Și ce anume vrei să vezi?

— Oh, totul! Locul unde s-a întâmplat, și urma, și cadavrul și orice amprentă sau lucru interesant. Până acum, n-am avut niciodată ocazia să pic pe o crimă ca asta. Am s-o țin așa toată viața?

M-am întors într-o parte, indispus. Ce-au devenit femeile în ziua de azi! Excitația exagerată a femeii îmi făcea greață. Citisem despre gloatele de femei care asediau sălile de judecată când câte vreun nenorocit urma să fie condamnat la moarte. De multe ori mă întrebam cine erau acele femei. Acum știam. Erau din același soi cu Cenușăreasa, tinere, și totuși, moarte după senzații tari, după senzații cu orice preț, fără nici o tangență cu decența sau sensibilitatea. Frumusețea vie a femeii mă atrăsese împotriva voinței mele, deși mai păstram încă în minte prima impresie de dezaprobare și antipatie. M-am gândit la mama, moartă demult. Oare ce-ar fi spus despre acest ciudat produs al adolescenței moderne? Un chip drăgălaș pudrat și vopsit, și o minte morbidă!

— Stai, nu te mai da mare, spuse brusc doamna. Și nu-ți mai da aere. Când te-au chemat pentru treaba asta, ți-ai ridicat nasu-n vânt și ți-ai spus că-i o afacere scârboasă și n-ai vrea să ai de-a face cu ea!

— Nu, dar...

— Dac-ai fi aici în vacanță, n-ai da târcoale primprejur, la fel ca mine? Bine-nțeles că ai da.

— Eu sunt bărbat. Dumneata ești femeie.

— Părerea dumitale despre femei e că neapărat trebuie să se

urce pe scaun și să zbiere când văd un șoarece? E cu totul depășită, e preistorică. Dar ai să-mi arăți, nu-i așa? Pentru mine ar putea fi o chestie grozavă.

— În ce sens?

— Reporterii sunt ținuți la distanță. Eu aș putea face un reportaj senzațional pentru unul din ziare. Nici nu știi ce bine se plătește pentru o bagatelă de la fața locului.

Ezitam. Fata își strecură o mânăuță moale într-a mea.

— Te rog... ești un scump.

Am capitulat. În secret, știam că-mi va face plăcere să joc rolul de showman. Și de altfel, conduita morală a fetei nu era treaba mea. Eram puțin nervos gândindu-mă la ce-ar zice judecătorul de instrucție, dar mi-am făcut singur curaj spunându-mi că, la urma urmelor, n-avea ce rău să se întâmple.

În primul rând, ne-am îndreptat spre locul în care fusese descoperit cadavrul victimei. Și acolo stătea de pază un om, care m-a salutat respectuos, cunoscându-mă din vedere, și care n-a pus nici o întrebare cu privire la însoțitoarea mea. Probabil și-a închipuit că garantez eu pentru ea. I-am explicat Cenușăresei cum a fost descoperit corpul, iar ea mă asculta cu atenție, punând din când în când întrebări inteligente. Apoi ne-am îndreptat pașii în direcția vilei. Înaintam cam cu grijă pentru că, sincer vorbind, nu eram deloc nerăbdător să ne întâlnim cu careva. Am luat fata printre tufișuri, dând un ocol până-n spatele casei, unde se găsea magazia. Mi-am amintit că ieri seară, după ce a încuiat ușa, domnul Bex lăsase cheia lui sergent de ville Marchaud „în caz că domnul Giraud o să aibă nevoie de ea cât suntem noi sus.” M-am gândit că era foarte posibil ca faimosul detectiv, după ce-o folosise, să i-o fi returnat lui Marchaud. Lăsând fata ascunsă prin tufișuri, am intrat în casă. Marchaud era la datorie în fața ușii salonului. Dinspre interior răzbătea murmur de glasuri:

— Domnul îl caută pe Hautet? E înăuntru. O interoghează din nou pe Françoise.

— Nu, i-am spus grăbit, nu-l caut pe el. Dar aș vrea tare mult cheia de la magazia de-afară, numai dacă nu contravine

regulamentului.

— Dar desigur, domnule. O scoase și mi-o înmână. Uitați-o! Domnul judecător a dat ordin să vă punem totul la dispoziție. O să mi-o înapoiati când veți fi terminat cu ea, asta-i tot.

— Bine-nțeles.

Am simțit un fior de satisfacție, căci am înțeles, cel puțin în ochii lui Marchaud, eram tot atât de important ca și Poirot. Fata mă aștepta. Când văzu că am cheia în mână, scoase un strigăt de încântare.

— Deci ai obținut-o!

— Desigur, am răspuns rece. Oricum ceea ce fac eu e neregular, să știi.

— Ai fost un dulce, și n-am s-o uit. Să mergem. Nu ne pot vedea din casă, nu-i așa?

— Stai puțin. I-am oprit avântul cu care pornise. N-am să te opresc să intri, dacă așa vrei. Dar chiar vrei? Ai văzut mormântul, terenul, ai aflat toate detaliile cazului. Nu-ți ajunge? Va fi sinistru, să știi, și... neplăcut.

Mă privi o clipă cu o expresie pe care n-am putut-o descifra, apoi începu să râdă.

— Mă omor după cheștiile de groază, spuse. Să mergem.

Am ajuns în tăcere la ușa micii magazii. Am deschis-o și am intrat. Am înaintat spre cadavru și am tras ușor cearșaful, cum făcuse și domnul Bex în seara precedentă. Un mic sunet de groază ieși de pe buzele fetei, m-am întors și-am privit-o. Pe fața ei se putea citi oroare, iar buna dispoziție de până atunci dispăruse complet. Nu voise să-mi asculte sfatul, iar acum își primea pedeapsa. Am simțit o ciudată înverșunare împotriva ei. Acum n-avea încotro, trebuia să suporte. Am întors ușor cadavrul cu fața-n jos.

— Vezi, a fost înjunghiat în spate, am spus.

Aproape că rămăsese fără glas.

— Cu ce?

I-am arătat borcanul de sticlă.

— Cu cuțitul ăsta.

Brusc, fata se clătină și se prăbuși la pământ. I-am sărit în ajutor.

— Ți-e rău. Să ieșim de-aici. A fost prea mult pentru dumneata.

— Apă, rosti ea. Repede. Apă...

Am lăsat-o, și am alergat spre casă. Din fericire, nu era nici un servitor prinprejur, așa că, am putut să iau neobservat un pahar cu apă în care am turnat câteva picături de coniac dintr-o sticlă din buzunar. În câteva minute eram înapoi. Fata zăcea întinsă unde-o lăsasem, însă apa și cele câteva picături de coniac avură un efect miraculos asupra ei.

— Ia-mă repede de aici... oh, repede, repede, strigă ea, înfiorată.

Susținând-o cu brațul, am scos-o la aer, iar ea trase ușa. Apoi respiră adânc.

— Mi-e mai bine. Oh, a fost oribil! De ce m-oi fi lăsat să intru?

Vorbele ei mi s-au părut atât de pline de feminitate că nu m-am putut reține să nu zâmbesc. În adâncul inimii nu-mi plăcea faptul că i se făcuse rău. Asta dovedea că nu era chiar atât de insensibilă cum o bănuisem eu. În plus, era doar cu puțin mai mare decât un copil, iar curiozitatea ei nu avusese un scop anume.

— Am făcut tot ce-am putut ca să te opresc, i-am spus blând.

— Da, asta așa e. Ei, bine, la revedere.

— Ascultă, nu poți pleca așa... tot singură. Nu ți-ai revenit complet. Insist să te conduc înapoi la Merlinville.

— Prostii. Acum mă simt perfect.

— Și dacă ai să leșini iar? Nu, am să vin cu dumneata.

Fata refuză cu o energie demnă de cauze mai bune. În cele din urmă, căzurăm de acord s-o conduc până la periferia orașului. Am luat-o pe drumul pe care venisem, trecând pe lângă groapă și făcând un ocol până la șosea. Când primele magazine începură să se zărească, se opri și-mi întinse mâna.

— La revedere, și-ți mulțumesc foarte mult c-ai venit cu mine.

— Ești sigură că ți-e mai bine acum?

— Foarte sigură, mulțumesc. Sper să n-ai neplăceri din cauza a ceea ce mi-ai arătat.

Am respins ideea cam în surdină.

— Ei bine, la revedere.

— Au revoir, am corectat-o eu. Dacă mai rămâi aici, o să ne mai vedem. Îmi zâmbi într-o doară.

— Așa e. Atunci, au revoir.

— Stai o clipă, nu-mi dai adresa dumitale?

— Oh, stau la Hôtel du Phare. E micuț, dar foarte bun. Vino mâine la mine.

— Am să vin, am spus cam cu prea mult entuziasm.

M-am uitat după ea până s-a pierdut în zare, apoi mi-am îndreptat pașii înapoi spre vilă. Mi-am amintit că nu încuiasem la loc ușa magaziei. Din fericire, faptul trecuse neobservat și, răsucind cheia, am luat-o și i-am înapoiat-o lui Marchaud. Abia în acel moment mi-am dat seama că, deși Cenușăreasa îmi dăduse adresa, încă nu-i aflasem numele adevărat.

Capitolul IX.

Domnul Giraud descoperă unele indicii.

Când am intrat în salon, l-am găsit pe judecătorul de instrucție interogându-l de zor pe bătrânul grădinar Auguste. Poirot și comisarul, ambii prezenți, m-au salutat cu un surâs și respectiv cu o plecăciune. M-am strecurat ușurel pe un scaun. Domnul Hautet își dădea toată silința, și era meticolos până peste poate, fără a reuși, însă, să obțină ceva cât de cât important.

Auguste recunoscuse mănușile de grădinarit ca fiind ale sale. Le purta când umbla cu o anumită specie de primula care era otrăvitoare pentru unii oameni. Nu putea spune când le purtase ultima oară. În mod sigur nu le pierduse. Unde le ținea? Când pe ici, când pe colo. Cazmaua stătea de obicei în magazia de scule. Era încuiată? Bine-nțeles că era. Unde se păstra cheia? Parbleu, bine-nțeles că în ușă! Nu există nimic ce să merite a fi furat. Cine s-ar fi așteptat la o bandă de hoți, de asasini? Lucruri de genul ăsta nu s-au întâmplat pe vremea doamnei vicontese. Domnul Hautet îi făcu semn că terminase cu el și bătrânul se îndreptă spre ușă șchiopătând. Amintindu-

mi de insistențele repetate ale lui Poirot privind urmele de pași din straturile de flori, îl cercetasem cu mare atenție în timpul interogatoriului. Ori n-avea nici o legătură cu crima, ori era un actor desăvârșit. Exact când să iasă pe ușă, m-a fulgerat o idee.

— Pardon, domnule Hautet, am strigat, îmi permiteți să-i pun și eu o întrebare?

— Dar desigur, domnule.

Astfel încurajat, m-am întors spre Auguste.

— Unde-ți ții bocancii?

— Sac í papier! Mormăi omul. În picioare, unde altundeva?

— Dar când te culci?

— Sub pat.

— Și cine ți-i curăță?

— Nimeni. De ce să mi-i curețe? Doar nu ies cu ei la promenadă ca un tânăr! Duminică port bocancii de duminică, bien entendu, dar altfel!... Ridică din umeri.

Am clătinat din cap, descurajat.

— Bine, bine, spuse judecătorul de instrucție. Nu prea înaintăm. Trebuie să batem pasul pe loc până avem răspunsul de la Santiago. L-a văzut cineva pe Giraud? Țsta chiar că-i lipsit de politețe! Sunt nevoit să trimit după el și...

— Nu trebuie să mai trimiteți, domnule judecător.

Am tresărit cu toții la auzul glasului liniștit. Giraud ne privea de afară, prin fereastra deschisă.

Sări agil în cameră și se apropie de masă.

— Iată-mă la ordinele dumneavoastră, domnule judecător. Vă rog să primiți scuzele mele pentru a nu mă fi prezentat mai devreme.

— Nu face nimic, nu face nimic, rosti judecătorul cam încurcat.

— Eu sunt doar un detectiv, continuă celălalt. Nu mă pricep deloc la interogatorii. Dacă aș conduce unul, aș fi înclinat să n-o fac cu fereastra deschisă. Oricine de afară poate auzi atât de ușor tot ce se petrece... Dar nu contează.

Domnul Hautet se înroși de supărare. Era limpede că cei doi nu se înghițeau deloc. Chiar din start se certaseră. Poate și în

alte cazuri s-ar fi întâmplat la fel. Pentru Giraud, toți judecătorii de instrucție erau proști, iar pentru judecătorul de instrucție Hautet, care se credea cineva, manierele detectivului parizian nu făceau decât să-l ofenseze.

— Eh bien, domnule Giraud, spuse judecătorul oarecum aspru. Sunt convins că v-ați folosit foarte eficient timpul. Ne puteți da numele asasinilor, nu-i așa? Ca și locul în care se află acum?

Insensibil la ironie, Giraud replică:

— Știu măcar de unde-au venit.

— Comment?

Giraud scoase două mici obiecte din buzunar și le puse pe masă. Ne-am îngrămădit cu toții. Obiectele erau foarte banale: un muc de țigară și un băț de chibrit neaprinși. Detectivul se răsuci spre Poirot.

— Ce vedeți aici? Întrebă.

Tonul său avea ceva aproape brutal. Am simțit cum mi se aprind obraji. Însă Poirot rămase impasibil. Ridică din umeri.

— Un chiștoc de țigară și un chibrit.

— Asta-i tot ce puteți spune?

Poirot întinse brațele în lături.

— Nu-mi spun... nimic.

— Ah! Exclamă Giraud pe un ton satisfăcut. N-ați studiat astfel de lucruri. Acesta nu-i un chibrit obișnuit... cel puțin, nu în țara asta. În America de Sud e destul de banal. Din fericire nu-i ars. Nu l-aș fi putut recunoaște, altfel. E clar că unul dintre bărbați a aruncat mucul de țigară și și-a aprins alta, timp în care un băț i-a căzut din cutie.

— Și celălalt băț? Întrebă Poirot.

— Care băț?

— Cel cu care și-a aprins țigara. L-ați găsit și pe acela?

— Nu.

— Probabil n-ați căutat cu atenție.

— N-am căutat cu atenție... Un moment am avut impresia că detectivul o să explodeze de supărare însă, cu un efort, reuși să se stăpânească. Observ că vă arde de glumă, domnule Poirot. În orice caz, cu chibrit sau fără chibrit, mucul de țigară

ar fi suficient. E o țigară sud-americană, făcută dintr-o hârtie îmbibată într-o substanță specială.

Poirot se înclină. Comisarul spuse:

— Țigara și chibritul puteau foarte bine să-i aparțină domnului Renault. Nu uitați că n-au trecut decât doi ani de când s-a întors din America de Sud.

— Nu, răspunse celălalt, sigur pe el. Am căutat deja printre lucrurile domnului Renault. Țigările și chibriturile pe care le folosea sunt complet diferite.

— Nu vi se pare ciudat, întrebă Poirot, că acești străini n-au venit pregătiți nici eu armă, nici cu mânuși, nici cu cazma, ci le-au găsit aici, la-ndemână?

Giraud zâmbi superior.

— Bine-nțeles că-i ciudat. Fără explicația pe care-o dețin, ar fi de nesoluționat.

— Aha! Spuse domnul Hautet. Un complice! Un complice din casă!

— Sau din afară, rosti Giraud cu un zâmbet aparte.

— Dar cineva trebuia să le dea drumul, nu? Nu putem crede că, doar printr-un noroc extraordinar, au găsit ușa deschisă.

— D'accord, domnule judecător. Ușa le-a fost deschisă, dar tot atât de bine putea s-o facă și cineva din afara casei, care avea cheia.

— Dar cine avea o cheie?

Giraud ridică din umeri.

— În privința asta, nimeni care are o cheie n-ar recunoaște faptul. Însă există câteva persoane care ar fi putut avea una. Domnul Jack Renault, fiul, de exemplu. E drept că e în drum spre America de Sud, dar se putea s-o fi pierdut sau să i se fi furat. Apoi, e grădinarul... e aici de mulți ani. Una dintre tinerele servitoare poate că are un iubit. E ușor să obții un mulaj și apoi să-ți confecționezi un duplicat. Sunt multe posibilități. Și apoi, după mintea mea, ar mai exista o persoană care n-ar fi deloc exclus să dețină încă o cheie.

— Cine?

— Doamna Daubreuil, răspunse sec detectivul.

— Ei, ei, rosti, judecătorul, și falca îi căzu oarecum, ai și

aflat despre asta, nu-i așa?

— Mie nu-mi scapă nimic, îi răspunse imperturbabil detectivul.

— Există totuși un lucru despre care pot să jur că n-ai auzit, spuse judecătorul, și încântat de a avea ocazia să-și dovedească superioritatea și fără nici o altă introducere, îi relată despre misterioasa vizitatoare din noaptea precedentă. Povesti, de asemenea, și despre cecul completat pentru „Duveen” și, în final, îi înmână și scrisoarea semnată „Bella”.

Giraud ascultă în tăcere, studie cu atenție scrisoarea, apoi o înapoie.

— Toate astea sunt foarte interesante, domnule judecător, dar nu-mi afectează cu nimic teoria.

— Și care-i teoria dumneavoastră?

— Pe moment, prefer să n-o dezvolt. Abia mi-am început investigațiile, nu uitați.

— Spuneți-mi un lucru, domnule Giraud, rosti brusc Poirot. Conform teoriei dumneavoastră, ușa a fost descuiată. Asta nu explică, însă, de ce a fost lăsată deschisă. Când au ieșit, normal ar fi fost să tragă ușa după ei. Dacă sergent de ville se întâmplă să treacă prin fața casei, cum de altfel o și face uneori, ar fi fost descoperiți și înhățați pe dată.

— Pff! Au uitat. O greșeală, fiți convins, din partea lor!

Atunci, spre surprinderea mea, Poirot pronunță aceleași cuvinte pe care le pronunțase în fața domnului Bex, o seară în urmă:

— Nu sunt de acord cu dumneavoastră. Faptul că ușa a fost lăsată deschisă fie că a făcut parte din plan, fie că a fost o necesitate, și orice teorie care nu admite asta e sortită eșecului.

Ne-am uitat cu toții la omuleț, plini de uimire. Personal, credeam că, faptul de a fi fost nevoit să-și recunoască ignoranța în ceea ce privea mukul de țigară și chibritul, îl umilise, dar îl vedeam acum la fel de sigur pe sine ca de obicei, punându-l la pământ pe marele Giraud, fără să clipească.

Detectivul își răsuci mustața și-i aruncă prietenului meu o

privire oarecum ironică.

— Deci nu sunteți de acord cu mine, nu? Ei bine, să auzim și punctul dumneavoastră de vedere. Ce v-a izbit în mod deosebit în cazul de față?

— Un lucru mi se pare semnificativ. Spuneți-mi, domnule Giraud, nu vă e nimic familiar cu privire la acest caz. Nu vă reamintește nimic?

— Familiar? Să-mi reamintească? Nu pot să spun așa, pe moment. Totuși, nu cred.

— Greșiți, spuse liniștit Poirot. A mai fost comisă o crimă aproape identică, mai demult.

— Când? Și unde?

— Ah, din nefericire, asta nu-mi pot aduce aminte, deocamdată... dar am să-mi amintesc. Sperasem ca dumneavoastră să mă puteți ajuta.

Giraud pufni neîncrezător.

— Au fost o grămadă de cazuri cu oameni mascați! Nu pot să ții minte toate detaliile acestor cazuri. Toate crimele se aseamănă mai mult sau mai puțin între ele.

— Mă refeream la un lucru ce prezintă o caracteristică aparte. Dintr-odată, Poirot își reluă atitudinea didactică și ni se adresează tuturor. Vă voi vorbi acum despre psihologia crimei. Domnul Giraud cunoaște foarte bine că fiecare criminal are metoda lui proprie și că poliția, când e chemată să investigheze... un caz de furt prin efracție, să zicem, foarte adesea îl descoperă pe făptaș, pur și simplu, după metoda pe care a folosit-o. (Japp le-ar spune același lucru, Hastings.) Omul e un animal lipsit de originalitate. Neoriginal în respectabila sa viață de zi cu zi care se încadrează perfect în lege, neoriginal și în afara legii. Dacă un om comite o crimă, orice altă crimă pe care o va comite se va asemana strâns cu prima. Criminalul englez care-și elimina în serie nevestele înecându-le în baie e un astfel de caz. Dacă și-ar fi schimbat metoda, poate n-ar fi fost prins nici până în ziua de azi. Însă el s-a supus îndemnurilor dictate de natura umană, convins că ce i-a reușit o dată îi va reuși din nou, și și-a primit pedeapsa pentru lipsa lui de originalitate.

— Și care-i morala? Mârâi Giraud.

— Că dacă ai două crime identice ca plan și execuție, poți fi sigur că în spatele ambelor se ascunde același creier. Eu sunt în căutarea creierului, domnule Giraud... și am să-l găesc. În cazul de față avem un indiciu clar, un indiciu psihologic. Puteți cunoaște totul despre capete de țigări și chibrituri, domnule Giraud, însă eu, Hercule Poirot, cunosc mintea umană. Și omulețul își ciocăni fruntea cu emfază.

Singurul neimpresionat fu Giraud.

— Pentru orientare, domnule Giraud, am să vă dau încă un reper care ar fi putut să scape observației dumneavoastră. Ceasul de mână al doamnei Renauld, în ziua următoare tragediei, o luase înainte cu două ore. Ar fi interesant să studiați aspectul ăsta.

Giraud privi lung spre Poirot.

— Poate așa făcea de obicei.

— De fapt, mi s-a spus că da.

— Eh bien, atunci?

— Oricum, două ore e enorm, rosti suav Poirot. Și-apoi, mai sunt și urmele de pași din straturile de flori.

Arată cu capul spre fereastra deschisă. Giraud făcu doi pași mari și privi afară.

— Asta de-aici?

— Da.

— Dar nu văd urme de pași!

— Nu, spuse Poirot, îndreptând un mic vraf de cărți de pe masă. Nu există niciuna.

Preț de o clipă, o furie aproape ucigașă întunecă chipul lui Giraud. Făcu câțiva pași spre cel ce-l provocase, dar, în aceeași clipă, ușa salonului se deschise și Marchaud anunță:

— Domnul Stonor, secretarul, tocmai a sosit din Anglia. Poate intra?

Capitolul X.

Gabriel Stonor.

Bărbatul care intră în încăpere era un personaj care te șoca

de la prima vedere. Foarte înalt, cu un trup bine clădit, cu fața și gâtul puternic bronzate, domina întreaga asistență. Chiar și Giraud părea anemic în comparație cu el. După ce aveam să-l cunosc mai bine, aveam să descopăr că Gabriel Stonor era și o personalitate ieșită din comun. Englez prin naștere, hoinărise prin întreaga lume. Vânase animale în Africa, străbătuse Coreea, avusese o fermă în California și făcuse negoț în insulele din sudul Pacificului. La New York fusese secretarul unui magnat al căilor ferate și-și petrecuse un an în deșert alături de un prietenos trib arab.

Ochiul său versat îl țintui pe domnul Hautet.

— Judecătorul de instrucție însărcinat cu elucidarea acestui caz? Încântat de cunoștință, domnule judecător. E o afacere îngrozitoare. Cum se simte doamna Renault? Suportă bine? Trebuie să fi fost un șoc teribil pentru ea.

— Teribil, teribil, spuse domnul Hautet. Permiteți-mi să vi-l prezint pe domnul Bex, comisarul de poliție, și pe domnul Giraud de la Sûreté. Domnul acesta este Hercule Poirot. Domnul Renault îl chemase, însă a ajuns prea târziu ca să poată preveni tragedia. Prietenul domnului Poirot, căpitanul Hastings.

Stonor se uită la Poirot cu un anumit interes.

— V-a chemat, spuneți?

— Deci nu știți că domnul Renault plănuise să angajeze un detectiv? Intervenți domnul Bex.

— Nu, nu știam. Dar nu mă surprinde deloc.

— De ce?

— Pentru că bătrânul era țicnit! Nu știu prea multe. Nu mi se confesa. Nu eram în asemenea relații. Însă era țicnit... și încă rău!

— Hm! Spuse domnul Hautet. Și nu aveți nici o idee referitor la acest caz?

— Exact cum am spus, domnule. N-am.

— Scuzați-mă, domnule Stonor, dar trebuie să începem cu câteva mici formalități. Care e numele dumneavoastră?

— Gabriel Stonor.

— Cât timp ați fost secretarul domnului Renault?

— Aproape doi ani. De când a sosit din America de Sud. Ne-am cunoscut printr-un prieten comun și mi-a oferit postul ăsta. A fost un șef strașnic de bun.

— V-a vorbit mult despre viața lui din America de Sud?

— Da, destul de mult.

— Știți dacă a fost vreodată la Santiago?

— De câteva ori, așa cred.

— N-a făcut nici o referire la vreun incident deosebit ce s-a petrecut acolo... nimic care să fi condus la vreo vendetă împotriva lui?

— Niciodată.

— Nu v-a vorbit de nici un secret pe care să-l fi deținut din perioada petrecută acolo?

— Nu.

— N-a pomenit nimic în legătură cu vreun secret?

— Din câte îmi amintesc, nu. Cu toate acestea, era ceva misterios cu el. Niciodată nu l-am auzit vorbind despre adolescența lui, de exemplu, sau de vreo întâmplare petrecută înainte de sosirea lui în America de Sud. Era de origine franceză din Canada, așa cred, însă nu l-am auzit niciodată vorbind despre viața lui din Canada. Când vroia, era mut ca un pește.

— Prin urmare, din câte știți, nu avusese dușmani și nu ne puteți furniza nici un indiciu cu privire la vreun secret pe care să-l fi deținut și care să fi condus la această crimă?

— Exact.

— Domnule Stonor, ați auzit vreodată de numele Duveen în legătură cu domnul Renault?

— Duveen, Duveen... Repetă gânditor numele. Nu cred. Și totuși, mi se pare familiar.

— Cunoașteți o doamnă, prietenă cu domnul. Renault, al cărei nume de botez e Bella?

Domnul Stonor clătină din nou din cap.

— Bella Duveen. Țsta-i numele complet? Ce ciudat! Sunt sigur că-l știu. Numai că, pe moment, nu știu de ce să-l leg. Judecătorul tuși.

— Înțelegeți, domnule Stonor... problema stă în felul

următor: nu trebuie să existe nici o reținere. S-ar putea ca din considerație pentru doamna Renault... față de care, bănuiesc, aveți o mare stimă și afecțiune, s-ar putea... enfin! Spuse domnul Hautet lăsând fraza în vânt, e absolut necesar să nu existe nici o reținere.

Stonor îl privi ușor nedumerit.

— Nu prea vă înțeleg, spuse blând. Ce legătură au toate astea cu doamna Renault? Am un imens respect și afecțiune față de această doamnă; e un gen de femeie minunată și cu totul aparte, dar nu prea văd cum ar putea reținerile mele, sau dimpotrivă, lipsa lor, s-o afecteze?

— Nici dacă s-ar dovedi că această Bella Duveen a fost mai mult decât o simplă prietenă pentru soțul său?

— Ah! Spuse Stonor. Acum pricep. Dar, aș paria până la ultimul meu dolar că greșiți. Bătrânul n-a fost niciodată un fustangiu. Își adora pur și simplu soția. Erau cel mai fidel cuplu din câte cunosc.

Domnul Hautet își scutură capul cu blândețe.

— Domnule Stonor, deținem o dovadă certă... o scrisoare de dragoste scrisă de aceasta Bella domnului Renault, în care-l acuză că a părăsit-o pentru alta. Mai mult, am descoperit că, la data morții sale, era combinat cu o franțuzoaică, o doamnă Daubreuil, care deține cu chirie vila alăturată. Și acesta e bărbatul care, după spusele dumneavoastră, nu s-a uitat niciodată după o fustă?

Ochii secretarului se îngustară.

— Țineți-o tot așa, domnule judecător. Mergeți pe un drum greșit. Eu îl cunoșteam pe Paul Renault. Ceea ce spuneți dumneavoastră e absolut imposibil. Există și alte explicații.

Judecătorul ridică din umeri.

— Ce alte explicații ar putea fi.

— Ce vă face să credeți că e vorba de o poveste de dragoste?

— Doamna Daubreuil avea obiceiul să-l viziteze seara. În plus, de când domnul Renault s-a mutat la vila Geneviève, doamna Daubreuil a depus la bancă însemnate cantități de bani în numerar. În total, suma depusă se ridică la patru mii de lire, în banii dumneavoastră din Anglia.

— Asta se poate, rosti liniștit Stonor. I-am trimis lui aceste sume, la cererea sa. Dar nu-i vorba de-o aventură.

— Eh! Mon Dieu! Dar de ce altceva?

— Șantaj, spuse aspru Stonor, bătând cu palma în masă. Asta era.

— Ah! Voilf une idée! Strigă judecătorul, tresărind fără să vrea.

— Șantaj, repetă Stonor. Bătrânul era jăcmănit... și încă cum!

Patru mii de lire în câteva săptămâni! Fir-ar să fie! Tocmai vă spuneam că era ceva misterios cu domnul Renauld. E clar că această doamnă Daubreuil știa destule despre asta și a început să strângă șurubul.

— E posibil, strigă comisarul surescitat. Hotărât lucru, e posibil.

— Posibil? Urlă Stonor. E sigur! Spuneți-mi, ați întrebat-o pe doamna Renauld despre această formidabilă poveste de dragoste pe care ați descoperit-o?

— Nu, domnule. N-am vrut să-i provocăm o supărare în plus, atâta timp cât nu e necesar.

— Supărare? Ah, v-ar fi râs în față! Vă spun eu, erau un cuplu cum întâlnești doar unul la o sută.

— O, asta îmi aduce aminte de o altă problemă, spuse domnul Hautet. Domnul Renauld v-a pus la curent cu toate dispozițiile testamentului său?

— Cunosc totul în privința asta... eu l-am predat, în locul său, avocatului, după ce-l întocmise. Dacă doriți pot să vă dau numele avocaților dacă vreți să-l vedeți. E la ei. Foarte simplu. Jumătate din avere revine soției lui pentru tot restul vieții, cealaltă jumătate fiului său. Mai sunt și câteva mici donații. Cred că mi-a lăsat și mie o mie de lire.

— Când a fost întocmit acest testament?

— Oh, cam cu un an și jumătate în urmă.

— Ați fi foarte surprins, domnule Stonor, să aflați că domnul Renauld și-a făcut un nou testament, acum vreo două săptămâni?

Stonor fu cu adevărat foarte surprins.

— Habar n-am. Ce spune?

— Întreaga sa vastă avere este lăsată fără condiții soției. Nu există nici o mențiune privitoare la fiu.

Domnul Stonor scoase un fluierat prelung.

— Asta mi se pare cam nedrept față de flăcău. Mama lui îl adoră, desigur, dar în fața lumii asta apare ca o lipsă de încredere din partea tatălui său. Se poate simți lezat în mândria sa. Totuși, asta dovedește o dată în plus, ceea ce vă spuneam, și anume că Renault și soția sa se înțelegeau de minune.

— Chiar așa, chiar așa, spuse domnul Hautet. E posibil să ne revizuiam părerile în anumite privințe. Am telegrafiat la Santiago, bine-nțeles și așteptăm din clipă în clipă răspunsul. Când îl vom avea, totul se va clarifica, fără doar și poate. Pe de altă parte, dacă problema cu șantajul, pe care ne-ați sugerat-o, este reală, doamna Daubreuil va trebui să ne dea niște informații prețioase.

Poirot interveni cu o întrebare.

— Domnule Stonor, șoferul englez, Masters, e demult în serviciul domnului Renault?

— De mai mult de un an.

— Aveți idee dacă a fost vreodată în America de Sud?

— Mai mult ca sigur că n-a fost. Înainte de a se angaja la domnul Renault, a lucrat mulți ani în Gloucestershire, cu niște oameni pe care-i cunosc bine.

— De fapt, puteți garanta că e mai presus de orice bănuială?

— Absolut.

Poirot păru oarecum dezumflat.

Între timp, judecătorul îl chemase pe Marchaud.

— Transmite-i complimentele mele doamnei Renault și spune-i că aș fi bucuros să mă primească să schimbăm câteva cuvinte. O rog să nu se deranjeze. Am să urc eu și am să aștept.

Marchaud salută și dispăru.

Am așteptat câteva minute apoi, spre surprinderea noastră, ușa se deschise și doamna Renault, palidă ca o moartă, în rochie de doliu, intră în cameră.

Domnul Hautet aduse imediat un scaun, scoțând vii exclamații de protest, iar ea îi mulțumi cu un zâmbet. Stonor îi luă o mână și o țină într-a sa cu o simpatie grăitoare. Cuvintele îi lipseau. Doamna Renault se întoarse spre domnul Hautet.

— Doreați să-mi spuneți ceva, domnule judecător.

— Cu permisiunea dumneavoastră, doamnă. Am înțeles că soțul dumneavoastră era de origine francezo-canadiană. Îmi puteți spune ceva despre tinerețea lui, sau chiar adolescența? Femeia clătină din cap.

— Soțul meu era totdeauna foarte reticent privind persoana lui, domnule. Știu că provenea din nord-vest, însă îmi imaginez că a avut o copilărie nefericită, căci niciodată nu vorbea despre acele vremuri. Ne trăiam în întregime viața în prezent și viitor.

— A existat vreun mister în trecutul lui?

Doamna Renault zâmbi ușor și clătină din cap.

— Nimic atât de romantic, sunt sigură, domnule judecător. Domnul Hautet zâmbi și el.

— Adevărat, nu trebuie să devenim melodramatici. Ar mai fi un lucru... ezită.

Stonor izbucni impetuos.

— Le-a intrat o idee nemaipomenită în cap, doamnă Renault. Pur și simplu își imaginează că domnul Renault avea o aventură cu o anume doamnă Daubreuil care, se pare, trăiește în vecinătate.

Obrajii doamnei Renault se înroșiseră ca para. Își dădu capul pe spate, își mușcă buzele, iar chipul îi tremura. Stonor o privea uimit, însă domnul Bex înaintă și spuse cu blândețe:

— Regretăm că vă facem să suferiți, doamnă, dar aveți vreun motiv să credeți că doamna Daubreuil și soțul dumneavoastră erau amănți?

Cu un oftat dureros doamna Renault își ascunse fața în mâini. Umerii i se strângeau convulsiv. În cele din urmă ridică capul și izbucni:

— Se poate să fi fost.

În viața mea n-am văzut ceva care să semene cu uimirea

tâmpă de pe chipul lui Stonor. Părea complet zăpăcit.

Capitolul XI.

Jack Renauld.

Cum ar fi decurs în continuare discuția, n-aș putea spune căci, în acel moment, ușa fu violent trântită la perete și un tânăr înalt dădu buzna în cameră.

O clipă am avut cumplita senzație că înviase mortul. Apoi, mi-am dat seama că acel cap negru nu avea nici un fir cărunț și că, de fapt, cel care dăduse peste noi, fără nici cea mai mică politețe, era doar un flăcău. Se repezi direct la doamna Renauld cu o impetuozitate care nu ținea seama de prezența noastră, a celorlalți.

— Mamă!

— Jack! Cu un strigăt se aruncă în brațele lui. Iubitul meu! Dar ce te-a adus aici? Trebuia să fii pe „Anzora” care a plecat din Cherbourg acum două zile! Apoi, dându-și brusc seama de prezența noastră, ni se adresă cu o anume demnitate: Fiul meu, domnilor.

— Aha! Spuse domnul Hautet, ca răspuns la plecăriunea tânărului. Deci n-ați plecat cu „Anzora”?

— Nu, domnule. După cum tocmai vroiam să explic, „Anzora” a fost reținută în port douăzeci și patru de ore, din cauza unor probleme ivite la motoare. Urma să plec aseară în loc de alaltăieri seară, dar, cumpărând întâmplător un ziar am aflat de... de groaznica tragedie ce s-a abătut asupra noastră... Glasul i se frânse și ochii i se umplură de lacrimi. Sărmanul meu tată... bietul, bietul tata.

Privindu-l de parcă visa, doamna Renauld repetă:

— Deci n-ai plecat în călătorie?

Apoi, cu un gest de o infinită oboseală, rosti ca pentru sine:

— La urma urmei, nu mai contează... acum.

— Vă rog luați loc, spuse domnul Hautet, indicându-i un scaun. Primiți întreaga mea compasiune. Trebuie să fi avut un șoc teribil când ați citit știrea. Oricum, e mai bine că n-ați plecat. Nutresc speranța că poate sunteți în măsură să ne dați chiar informațiile de care avem nevoie pentru a elucida acest

mister.

— La dispoziția dumneavoastră, domnule judecător, întrebați-mă tot ce doriți.

— Pentru început, am înțeles că urmați să întreprindeți această călătorie la cererea tatălui dumneavoastră, nu?

— Chiar așa, domnule judecător. Am primit o telegramă prin care-mi ordona să plec fără întârziere la Buenos Aires și de acolo la Valparaiso, și apoi la Santiago.

— Ah! Și care era scopul acestei călătorii?

— N-am idee, domnule judecător.

— Cum?

— Nu. Uitați telegrama.

Judecătorul luă telegrama și o citi cu glas tare.

— Pleacă urgent la Cherbourg. Îmbarcă-te pe „Anzora” ce pleacă la noapte la Buenos Aires. Ultima destinație Santiago. Alte informații te vor aștepta la Buenos Aires. Nu pregeta. Problema este extrem de importantă. Renault. Și n-a existat nici o corespondență anterioară cu privire la „problemă”?

Jack Renault clătină din cap.

— Asta e singura indicație. Știam, desigur, că tatăl meu, trăind atât timp acolo, avea multe afaceri în America de Sud. Însă niciodată nu-mi dăduse de înțeles că avea de gând să mă trimită acolo.

— Și dumneavoastră ați petrecut, bine-nțeles, o bună parte din timp în America de Sud, nu?

— Am fost acolo când eram copil. Dar mi-am format educația în Anglia, iar vacanțele mi le-am petrecut în țară, așa că, în realitate, cunosc mult mai puțin decât s-ar crede despre America de Sud. Vedeți, războiul a izbucnit când aveam șaptesprezece ani.

— Ați servit în aviația engleză, nu-i așa?

— Da, domnule judecător.

Domnul Hautet dădu din cap și continuă cu întrebările despre, de-acum binecunoscutele, teme. Drept răspuns, Jack Renault declară hotărât că nu știa nimic despre vreun dușman pe care să-l fi avut tatăl său în orașul Santiago sau în orice altă parte de pe continentul sud-american, că nu remarcase

nici o schimbare în comportarea tatălui său în ultimul timp și că nu-l auzise niciodată făcând vreo referire la vreun secret. Misiunea de a călători în America de Sud era în legătură, după părerea sa, doar cu afacerile tatălui său.

În timp ce domnul Hautet făcu o pauză, se auzi glasul liniștit al lui Giraud.

— Aș dori să pun și eu câteva întrebări, domnule judecător.

— Dar, sunteți liber s-o faceți, dacă doriți, răspunse rece judecătorul.

Giraud își trase scaunul puțin mai aproape de masă.

— Erați în termeni buni cu tatăl dumneavoastră, domnule Renault?

— Bine-nțeles că eram, replică flăcăul cu aroganță.

— Vă mențineți afirmația?

— Da.

— Deci, nici-o mică dispută.

Jack ridică din umeri.

— Oricine poate avea păreri diferite din când în când.

— Chiar așa, chiar așa. Dar dacă cineva ar afirma că ați avut o ceartă violentă cu tatăl dumneavoastră în ajunul plecării dumneavoastră la Paris, fără îndoială, acea persoană ar minți, nu-i așa?

N-am putut să nu admir istețimea lui Giraud. Acel lăudăros „Nu-mi scapă nimic”, nu fusese vorbă-n vânt. Întrebarea îl descumpăni în mod evident, pe Jack Renault.

— Am... am avut o ceartă, o explicație, recunosc el.

— Ah, o explicație! În cadrul acestei explicații ați folosit următoarea frază: „Când ai să mori, am să fac ce vreau”?

— Se poate să fi spus asta, mormăi celălalt. Nu știu.

— Ca răspuns, tatăl dumneavoastră a spus: „Dar n-am murit încă!” La care dumneavoastră i-ați replicat: „Aș dori să o fi făcut!”

Băiatul nu răspunse. Mâinile sale se jucau nervoase cu obiectele de pe masă.

— Aștept un răspuns, domnule Renault, rosti aspru Giraud.

Cu o exclamație de mânie, băiatul trânti pe podea un cuțit greu de tăiat paginile.

— Și care-i problema? Se pare că știți foarte bine. Da, m-am certat cu tata. Și poate chiar am rostit acele cuvinte... eram atât de supărat că nici nu-mi mai amintesc ce am spus! Eram furios... aproape că l-aș fi omorât în acei moment... ei bine, sunteți mulțumit? Se lăsă pe spate în scaun cu un aer sfidător și roșu la față.

Giraud zâmbi, apoi, mișcându-și puțin scaunul, spuse:

— Asta-i tot. Bănuiesc că vreți să vă continuați interogatoriul, domnule judecător?

— Ah, da, exact, spuse domnul Hautet. Și care a fost obiectul acestei dispute?

— Refuz să-l dezvălui.

Domnul Hautet se ridică.

— Domnule Renauld, cu legea nu-i de joacă! Tună el. Care a fost motivul acestei certe?

Tânărul Renauld rămase tăcut, cu chipul întunecat și țăfnos. Însă se auzi o altă voce, imperturbabilă și calmă, vocea lui Hercule Poirot.

— Vă pot spune eu, dacă doriți, domnule judecător.

— Dumneavoastră știți?

— Bine-nțeles că știu. Obiectul certeii a fost domnișoara Marthe Daubreuil.

Renauld sări în sus, uimit. Judecătorul se aplecă în față.

— E adevărat, domnule?

Jack Renauld își plecă fruntea.

— Da, recunosc eu. O iubesc pe domnișoara Daubreuil și vreau să mă însor cu ea. Când i-am adus asta la cunoștință tatălui meu, l-a apucat furia. Normal că n-am putut rămâne liniștit auzindu-l cum o insultă pe fata pe care o iubesc și mi-am pierdut și eu firea.

Domnul Hautet privi către doamna Renauld.

— Erați la curent cu această... legătură, doamnă?

— Mă înspăimânta, răspunse ea, simplu.

— Mamă! Strigă băiatul. Și tu?! Marthe e tot atât de bună pe cât e de frumoasă. Ce ai împotriva ei?

— N-am absolut nimic împotriva domnișoarei Daubreuil. Dar aș prefera să te căsătorești cu o englezoaică, sau chiar cu o

franțuzoaică, dar a cărei mamă să n-aibă un trecut atât de dubios!

Ranchiuna împotriva femeii în vârstă răzbătea din plin în glasul ei și înțelegeam foarte bine ce lovitură amarnică trebuie să fi fost pentru ea când unicul său fiu se îndrăgostise de fata rivalei sale.

Doamna Renauld continuă, acum adresându-se judecătorului:

— Poate ar fi trebuit să-i vorbesc soțului meu despre asta, însă am sperat că un simplu flirt dintre un bărbat și o fată se va sfârși mai repede dacă nu-l iei în seamă. Acum îmi blestem tăcerea, însă, după cum v-am mai spus, soțul meu era atât de neliniștit și preocupat, parcă nici nu mai era el, încât am considerat că era mai bine să nu-i provoc o supărare în plus.

Domnul Hautet dădu din cap, apoi i se adresă tânărului.

— Când l-ați informat pe tatăl dumneavoastră despre intențiile pe care le aveți cu privire la domnișoara Daubreuil, a fost surprins?

— Părea extrem de surprins. Apoi mi-a ordonat ferm să-mi scot din minte o astfel de idee. El nu și-ar fi dat niciodată consimțământul la o asemenea căsătorie. Mirat, i-am cerut să-mi spună ce are împotriva domnișoarei Daubreuil. La asta n-a avut să-mi dea, nici un argument satisfăcător, însă vorbea în termeni jignitori despre misterul ce învăluie viețile mamei și a fiicei. I-am răspuns că eu mă însor cu fata și nu cu antecedentele ei, dar el a strigat la mine, refuzând categoric să mai discute despre problema asta. Totul trebuie să înceteze. Nedreptatea și lipsa de logică m-au scos din minți... mai ales că el însuși întotdeauna părea să facă totul ca să intre în grațiile celor două Daubreuil, sugerând chiar că ar trebui să le primim în casă. Mi-am pierdut capul și ne-am certat îngrozitor. Tata mi-a amintit că sunt total dependent de el și probabil la asta i-am răspuns că după moartea lui am să fac ce am să vreau...

Poirot interveni cu o întrebare bruscă.

— Asta înseamnă că erați în temă cu conținutul testamentului său?

— Știam că-mi lăsase jumătate de avere mie, cealaltă jumătate încredințând-o mamei, urmând să-mi revină tot mie după moartea ei.

— Continuați-vă relatarea, spuse magistratul.

— După asta am strigat unul la altul plini de mânie, până mi-am dat brusc seama că sunt în pericol să pierd trenul spre Paris. A trebuit să alerg până la gară încă turbat de furie. Apoi, odată plecat, m-am calmat. I-am scris lui Marthe, spunându-i tot ce se întâmplase, iar răspunsul ei m-a alinat și mai mult. Îmi scria că noi trebuia doar să fim uniți și, în cele din urmă, orice împotrivire va ceda. Sentimentele pe care le nutream unul pentru altul trebuiau dovedite, iar când părinții mei își vor da seama că nu fusese doar un moft din partea mea, cu siguranță vor trece de partea noastră. Bine-nțeles că nu-i dezvăluisem principala obiecție a tatălui meu. Curând mi-am dat seama că nu prin violență îmi pot atinge scopul. Tata mi-a scris câteva scrisori la Paris, pe un ton afectuos și fără nici o referire la cearta noastră, sau la motivul care a generat-o. I-am răspuns în același stil.

— Ne puteți arăta acele scrisori? Întrebă Giraud.

— Nu le-am păstrat.

— Nu-i nimic, răspunse detectivul.

Renauld îl privi o clipă, însă judecătorul își continuă interogatoriul.

— Trecând la alt punct, vă este cunoscut numele Duveen, domnule Renauld?

— Duveen? Rosti Jack. Duveen? Se aplecă și culese de jos cuțitul de tăiat hârtie pe care îl aruncase mai înainte de pe masă. Când își ridică ochii, întâlni privirea cercetătoare a lui Giraud. Duveen? Nu, nu pot spune că-l cunosc.

— Vreți să citiți această scrisoare, domnule Renauld? Și să-mi spuneți cine e persoana care i-a adresat-o tatălui dumneavoastră?

Jack Renauld luă scrisoarea, și, în timp ce-o citea, chipul i se îmbujora.

— Adresată tatălui meu? Emoția și indignarea din glasul său erau evidente.

— Da. A fost găsită în buzunarul pardesiului său.

— Ați... Ezită, strecurând o privire furișă către mama sa. Judecătorul pricepu.

— Până acum... nu. Ne puteți da vreun indiciu referitor la cea care a scris-o?

— N-am nici cea mai mică idee.

Domnul Hautet oftă.

— Un caz extrem de misterios. În fine, presupun că putem renunța deocamdată la scrisoare. Ce ziceți, domnule Giraud? Se pare că nu ne face să înaintăm deloc.

— Asta-i sigur, aprobă detectivul cu emfază.

— Și când de gândești că promitea a fi un caz atât de frumos și simplu! Oftă din nou judecătorul. Întâlni privirea doamnei Renauld și se fâstâci. Ah, da, se încruntă el și răsfoi foile de pe masă. Deci, unde rămăsesem? Da, la arma crimei. Mă tem că asta vă va îndurera, domnule Renauld. Am înțeles că e un cadou pe care l-ați făcut mamei dumneavoastră. Foarte trist... foarte deprimant...

Jack Renauld se aplecă în față. Chipul său, atât de îmbujorat cât fusese în discuție scrisoarea, era acum alb ca varul.

— Vreți să spuneți... că... cu un astfel de cuțit de aluminiu, cuțit de tăiat hârtie a fost... a fost omorât tatăl meu? Dar e imposibil! Un fleac ca ăsta!

— Din păcate, domnule Renauld, e foarte adevărat. O sculă ideală, pot spune. Ascuțită și ușor de mânuit.

— Unde e? Pot să-l văd? E încă în... în corp?

— Oh, nu, a fost scos. Ați vrea să-l vedeți? Să fiți sigur? Ar fi bine, deși doamna l-a identificat deja. Totuși... domnule Bex, aș putea să vă deranjez?

— Desigur, domnule judecător. Îl aduc imediat.

— N-ar fi mai bine ca domnul Renauld să meargă în magazie?

— Sugeră senin Giraud. Fără îndoială că ar dori să vadă trupul tatălui său.

Băiatul se înfioră, iar judecătorul, dispus ca de obicei să-l contrazică pe Giraud, spuse:

— Nu... nu acum. Domnul Bex va avea amabilitatea să-l

aducă aici.

Comisarul părăsi camera. Stonor se îndreptă spre Jack și-i strânse mâna. Poirot se ridicase și îndrepta o pereche de sfeșnice ce i se păruseră strâmbe. Judecătorul recitea pentru a nu știu câta oară scrisoarea de dragoste, agățându-se cu disperare de prima sa teorie cu privire la gelozie și înjunghiatul în spate.

Ușa se deschise brusc și comisarul năvăli înăuntru.

— Domnule judecător! Domnule judecător!

— Da. Ce e?

— Cuțitul! S-a dus!

— Comment... s-a dus?

— Nu e. A dispărut. Borcanul în care era e gol!

— Ce? Am strigat. Imposibil! Doar l-am văzut eu, azi-dimineață... Cuvintele îmi înghețară pe buze.

Însă atenția întregii asistențe era îndreptată asupra mea.

— Cum adică, azi-dimineață? Strigă comisarul.

— L-am văzut acolo azi-dimineață, am răspuns încetișor. Ca să fiu mai precis, cam acum o oră și jumătate.

— Înseamnă că ați fost în magazie? De unde ați avut cheie?

— I-am cerut-o lui Marchaud.

— Și ați fost acolo? De ce?

Am ezitat, însă în cele din urmă, am hotărât că sigurul lucru pe care-l puteam face era să spun adevărul.

— Domnule judecător, am spus. Am comis o gravă greșeală, pentru care trebuie să fac apel la indulgența dumneavoastră.

— Eh bien! Continuați domnule.

— Adevărul este că, am spus, dorind să mă fi aflat oriunde, numai acolo nu, m-am întâlnit cu o tânără doamnă, o cunoștință de-a mea. Ea și-a manifestat marea dorință de a vedea tot ce era de văzut, iar eu... ei bine, pe scurt, am luat cheia ca să-i arăt cadavrul.

— Ah, par exemple! Strigă indignat judecătorul. Ceea ce ați făcut dumneavoastră e foarte grav, căpitane Hastings. Și cu totul nereglementar. N-ar fi trebuit să vă permiteți o asemenea prostie.

— Știu, am spus moale. Nimic din ce mi-ați spus n-ar fi prea

sever, domnule judecător.

— Dumneavoastră ați invitat-o pe această doamnă să vină aici?

— Categorie, nu. Am întâlnit-o cu totul întâmplător. E o englezoaică ce se află, pentru scurt timp, în Merlinville, deși nu eram la curent cu acest lucru până la întâlnirea noastră neașteptată.

— Bine, bine, spuse judecătorul mai îmblânzit. A fost cu totul neregulamentar, dar, cu siguranță, doamna este tânără și frumoasă, n'est-ce pas? Ce înseamnă să fii tânăr! O, jeunesse, jeunesse! Și oftă sentimental.

Însă comisarul, mai puțin romantic și mai mult practic, reluă problema.

— Dar n-ați închis și ușa după ce ați plecat?

— E adevărat, am spus încetișor. Pentru asta mă simt extrem de vinovat. Prietenei mele i s-a făcut rău când a văzut.

Aproape că a leșinat. I-am adus puțin coniac și apă, apoi am insistat s-o conduc înapoi, în oraș. În toată agitația aia am uitat să încui la loc ușa. Am făcut-o abia când m-am întors la vilă.

— Înseamnă că cel puțin douăzeci de minute... spuse încet comisarul, apoi se opri.

— Exact, am spus.

— Douăzeci de minute, murmură comisarul.

— E deplorabil, rosti judecătorul revenind la atitudinea sobră. E fără precedent.

Deodată se auzi o altă voce.

— Găsiți că-i deplorabil, domnule judecător? Întrebă Giraud.

— Sigur că găsesc.

— Eh bien! Eu găsesc că-i admirabil, răspunse imperturbabil celălalt.

Acest neașteptat aliat m-a zăpăcit de tot.

— Admirabil, domnule Giraud? Întrebă judecătorul, urmărindu-l atent cu coada ochiului.

— Precis.

— Și de ce?

— Pentru că acum știm că asasinul, sau un complice al

asasinului, a fost lângă vilă numai cu o oră în urmă. Va fi ciudat dacă, știind asta, n-am pune imediat mâna pe el.

Glasul său avea o notă amenințătoare. Continuă: A riscat enorm ca să intre în posesia cuțitului. Pesemne se temea să nu fi rămas amprente pe el.

Poirot se întoarse spre Bex.

— Parcă dumneata spuneai că nu era niciuna.

Giraud ridică din umeri.

— Poate nu era sigur.

Poirot îl privi.

— Greșiți, domnule Giraud. Asasinul purta mănuși. Prin urmare trebuia să fi fost sigur.

— Nu spun că a fost chiar asasinul. Putea fi un complice care nu era la curent cu asta.

— Ils sont mal renseignés, les accomplices! Mormăi Poirot, dar nu mai spuse nimic.

Ajutorul judecătorului aduna hârtiile de pe masă. Domnul Hautet ni se adresă:

— Treaba noastră s-a sfârșit aici. Poate, domnule Renauld, veți dori să vă auziți depoziția când vă va fi citită. Scopul meu a fost ca toate debaterile să fie cât mai neoficiale cu putință. Mi s-a spus că sunt original în privința metodelor mele, însă eu susțin că, în privința originalității, ar mai fi multe de spus. Cazul e acum în mâinile dibace ale renumitului domn Giraud. Fără îndoială că va avea prilejul să se distingă. De fapt, mă mir că nu i-a înhățat încă pe criminali! Doamnă, permiteți-mi să vă asigur de întreaga mea compasiune. Domnilor vă doresc tuturor o zi bună și, însoțit de ajutorul său și de comisar, își luă la revedere.

Poirot scoase gulia aia mare de ceas al lui și se uită cât e ora.

— Să ne întoarcem la hotel să prânzim, prietene, îmi spuse. Și-mi vei povesti pe îndelete tărășenia de azi-dimineață. Nu o să fie nimeni cu ochii pe noi. Nu avem nevoie de auditoriu.

Am ieșit repede din cameră. Judecătorul de instrucție tocmai demarase în mașina sa. Coboram scările, când glasul lui Poirot m-a ținut pe loc.

— O clipă, prietene. Cu dexteritate, scoase o mică ruletă. Și

începu, foarte solemn, să măsoare un pardesiu ce atârna în cuier, de la guler la poale. Nu-l văzusem atârând acolo mai înainte, și am bănuir că era fie al domnului Stonor, fie al lui Jean Renauld.

Apoi, cu un chicot satisfăcut, băgă ruleta înapoi în buzunar și mă urmă afară.

Capitolul XII.

Poirot elucidează anumite aspecte

— De ce ai măsurat pardesiul acela? L-am întrebat oarecum curios, în timp ce străbăteam, fără grabă, drumul alb și fierbinte.

— Parbleu! Ca să văd cât e de lung, răspunse prietenul meu, imperturbabil.

Eram vexat. Incurabilul obicei al lui Poirot de a face un mister din orice, mă irita întotdeauna. M-am cufundat în tăcere și mi-am urmat șirul gândurilor. Deși la timpul lor nu le dădusem prea mare atenție, anumite cuvinte ale doamnei Renauld adresate fiului său îmi veniră în minte căpătând, de astă data, o nouă semnificație. „Deci n-ai plecat în călătorie?” spuse ea, iar apoi adăugase: „La urma urmei, nu mai contează... acum”.

Ce voise să spună prin asta? Cuvintele erau enigmatice... semnificative. Era posibil ca ea să știe mai multe decât am presupus noi? Negase orice cunoștință cu privire la misterioasa misiune pe care soțul său i-o încredințase fiului. Însă, să fi fost mai puțin ignorantă decât pretindea? Să ne fi indus în eroare cu bună știință, iar tăcerea ei să fi făcut parte dintr-un plan dinainte conceput și minuțios elaborat?

Cu cât mă gândeam mai mult la asta, cu atât eram mai convins că aveam dreptate. Doamna Renauld știa mult mai mult decât binevoise a ne spune. În surpriza ei la vederea fiului, a avut un scurt moment în care s-a trădat. Eram convins că știa, dacă nu cine erau asasinii, cel puțin motivul crimei. Însă, din considerații foarte puternice, trebuia să tacă.

— Gândești profund, prietene, remarcă Poirot, întrerupându-mi reflecțiile. Ce te intrigă așa?

I-am spus, sigur pe deducțiile mele, dar, așteptându-mă, totuși, să râdă de bănuielile mele. Însă, spre surprinderea mea, Poirot dădu din cap gânditor.

— Ai foarte mare dreptate, Hastings. De la capăt am fost sigur că ascunde ceva. La început am suspectat-o, dacă nu de plănuirea, cel puțin de tănuirea crimei.

— Ai suspectat-o? Am strigat.

— Dar bine-nțele! Ea beneficiază enorm... de fapt conform acestui nou testament, ea e singura persoană care are de câștigat. Astfel, dintr-un bun început, atenția mi-a fost îndreptată spre ea. Poate ai observat că am prins ocazia să-i examinez încheieturile. Vroiam să văd dacă nu cumva s-a legat și și-a pus căluș singură. Eh bien, am văzut pe dată că nu era așa, sforile fuseseră atât de bine strânse încât îi intraseră în carne. Asta elimina posibilitatea de a fi comis crima de una singură. Dar rămânea cealaltă posibilitate, de a fi știut de ea, sau, chiar de a fi înfăptuit-o cu ajutorul unui complice. Mai mult, relatarea pe care ne-a făcut-o îmi era extrem de familiară... bărbații mascați pe care n-ar putea să-i recunoască, menționarea cuvântului „secretul”... am mai auzit, sau am citit cândva asemenea lucruri. Un alt mic detaliu mi-a confirmat părerea că nu spunea adevărul. Ceasul de mână, Hastings, ceasul de mână!

Iar ceasul de mână! Poirot mă urmărea curios.

— Vezi, mon ami? Înțelegi?

— Nu, am răspuns, întrucâtva indispus. Nimic nu văd, nici nu înțeleg. Țeși atâta mister în jurul tuturor lucrurilor și nici măcar nu te explici. Totdeauna păstrezi asul în mânecă până în ultima clipă.

— Nu te enerva, prietene, spuse zâmbind Poirot. Dacă vrei, îți explic, dar nici o vorbă lui Giraud, c'est entendu? Mă tratează ca pe-un boșorog oarecare. Vom vedea! Eu am fost fair play cu el și i-am dat o pistă. Dacă n-are de gând s-o cerceteze, asta-i numai treaba lui.

L-am asigurat că se poate baza pe totala mea discreție.

— C'est bien! Să folosim, deci micile noastre celule cenușii. Spune-mi, prietene, după părerea dumitale, la ce oră a avut

loc tragedia?

— Păi, la ora două sau în jurul ei, am răspuns uimit. Adu-ți aminte că doamna Renauld ne-a spus că a auzit ceasul bătând, în timp ce bărbații aceia erau în cameră.

— Exact, și pe baza asta, dumneata, judecătorul de instrucție, Bex și oricine altcineva ați acceptat ora fără alte întrebări. Dar eu, Hercule Poirot, spun că doamna Renauld a mințit. Crima s-a produs cu cel puțin două ore mai devreme.

— Dar medicii...

— Ei au declarat, după ce au examinat cadavrul, că asasinatul se produsese cu șapte până la zece ore mai devreme. Mon ami, din anumite motive, era imperios necesar să pară că această crimă a fost înfăptuită mai târziu decât fusese de fapt. Ai citit despre pendule sau ceasuri care au indicat ora exactă a crimei? Deci, ca ora să nu se bazeze numai pe declarația doamnei Renauld, cineva a mutat limbile ceasului la două și apoi a dat cu putere de pământ cu el. Dar cum se întâmplă adesea, nu și-au atins țelul. Geamul s-a spart, însă mecanismul ceasului n-a fost dereglat. Asta a fost cea mai dezastruoasă manevră a lor, căci mi-a atras atenția asupra a două puncte: primul, că doamna Renauld mințea; al doilea, că trebuie să existe un motiv de-o importanță vitală pentru avansarea orei.

— Dar care-ar putea fi motivul?

— Ah, iată întrebarea! Aici e un întreg mister. Încă nu pot să-l explic. Am doar o idee care mi se pare că ar putea avea legătură cu asta.

— Și care e ideea?

— Ultimul tren a plecat din Merlinville la ora douăsprezece și șaptesprezece minute.

Am continuat raționamentul.

— Astfel încât, crima având loc, în aparență, cu două ore mai târziu, oricine ar fi plecat cu acest tren ar fi avut un alibi de nezdruccinat.

— Perfect, Hastings! Asta e!

Am sărit în sus.

— Trebuie să ne interesăm la gară. În mod sigur nu puteau

trece neobservați doi străini care au luat trenul ăsta! Să mergem chiar acum!

Poirot îmi temperă ardoarea cu o ușoară atingere pe braț.

— Dacă ții neapărat, du-te, mon ami... Însă în locul dumitale, eu n-aș întreba în mod special de doi străini.

L-am privit lung, iar el a spus aproape iritat:

— Lá, lá, doar nu crezi toată aiureala asta, nu-i așa? Oamenii mascați și tot restul... cetele histoire-lf!

Cuvintele lui m-au zăpăcit atât de tare că nici n-am știut ce să-i răspund. Continuă senin:

— M-ai auzit spunându-i lui Giraud, nu-i așa, că toate detaliile acestei crime îmi erau familiare? Eh bien, asta presupune una din două: ori creierul care a pus la cale prima crimă a pus-o pe aceasta, ori, poate, citirea acestui caz celebru a rămas întipărită în subconștientul asasinilor noștri și le-a sugerat detaliile. Am să mă pronunț definitiv în privința asta după... se opri brusc.

Învârteam în fel și chip problema în minte.

— Dar scrisoarea domnului Renauld? În ea sunt menționate clar secretul și Santiago.

— Fără îndoială că a existat un secret în viața domnului Renauld... În privința asta nu încapă nici un dubiu. Pe de altă parte, cuvântul Santiago, după mintea mea, e doar momeala care să ne pună pe-o pistă greșită. E posibil să fi fost folosit pentru a abate bănuielele domnului Renauld de la cineva din apropierea lui. Oh, fi sigur, Hastings, pericolul care îl amenința nu venea din Santiago, ci mult mai de aproape, din Franța.

Vorbea cu atâta gravitate și cu atâta siguranță, încât m-a convins. Totuși, am ridicat o ultimă obiecție:

— Dar bățul de chibrit și mucul de țigară găsite lângă cadavru? Ce poți să spui despre ele?

O lumină de adevărată bucurie apăru pe chipul lui Poirot.

— Au fost puse! Au fost puse în mod deliberat de Giraud sau de cineva din gașca lui, special pentru a fi găsite! Ah, e abil Giraud, se pricepe la șmecherii. La fel face și un bun câine de vânătoare. Asta îl face să pară grozav. Ore întregi s-a târât pe

burtă. „Uite ce am găsit”, spuse el. Și apoi, din nou către mine: „Ce vedeți aici?” „Eu, răspund eu cu toată sinceritatea, nimic.” Și Giraud, marele Giraud, zice în sinea lui: „Oh, că tâmpit mai e și ăsta! „Dar, vom vedea...

Însă gândul îmi era tot la problema noastră.

— Deci, toată povestea asta cu oameni mascați...

— E falsă.

— Ce s-a întâmplat în realitate?

Poirot dădu din umeri.

— O singură persoană ne poate spune... Doamna Renauld.

Însă ea nu va vorbi. Nici amenințările, nici rugămintele n-or s-o clinească. E o femeie extraordinară, Hastings. Din clipa în care am văzut-o, mi-am dat seama că aveam de luptat cu o femeie cu un caracter deosebit. La început, cum îți spuneam, eram înclinat să cred că e amestecată în crima asta. După aceea, mi-am schimbat părerea.

— Ce te-a făcut să ți-o schimbi?

— Durerea spontană și sinceră la vederea cadavrului soțului său. Pot să jur că disperarea din strigătul ei era adevărată.

— Da, am spus gânditor, nu te poți înșela în privința acestor lucruri.

— Iartă-mă, prietene... Întotdeauna te poți înșela. Oare marile actrițe nu-și joacă rolul în așa fel încât ți se pare că totul e real și te impresionează? Nu, oricât de puternice mi-ar fi impresia și neîncrederea, am nevoie de altă mărturie, înainte de a mă declara satisfăcut. Marele criminal poate fi un bun actor. Certitudinea mea în acest caz se bazează nu pe propriile mele impresii, ci pe faptul că doamna Renauld a leșinat cu adevărat. I-am ridicat pleoapele și i-am luat pulsul mulțumit că durerea ei era reală și nu prefăcută. În plus, ca un mic amănunt nu lipsit de interes, nu era nevoie ca doamna Renauld să afișeze o durere nestăpânită. Avusese deja un șoc la auzul morții soțului său și nu mai avea nevoie să mai simuleze unul la fel de violent în fața cadavrului lui. Nu, doamna Renauld nu e asina soțului său. Dar de ce a mințit? A mințit cu privire la ceasul de mână, a mințit în legătură cu bărbații mascați... a mințit și privitor la un al treilea lucru.

Spune-mi, Hastings, cum explici dumneata ușa deschisă?

— Păi, am spus, destul de încurcat, presupun c-a fost o scăpare. Au uitat s-o închidă.

Poirot clătină din cap și oftă.

— Asta este explicația lui Giraud. Nu mă satisface. Ușa asta deschisă face parte dintr-un plan pe care, deocamdată, nu pot să-l deslușesc.

— Am o idee, am strigat brusc.

— A la bonne heure! S-o auzim.

— Ascultă. Am căzut de acord că relatarea doamnei Renault e o invenție. Deci, n-ar fi imposibil ca domnul Renault să fi ieșit din casă ca să meargă la întâlnire, poate chiar cu asasinul lui, lăsând ușa deschisă pentru când avea să revină. Dar n-a mai revenit, și, în dimineața următoare, a fost găsit înjunghiat în spate.

— Admirabilă teorie, Hastings, numai că există două lucruri pe care dumneata, în mod caracteristic, le treci cu vederea. În primul rând, cine a legat-o și i-a pus căluș doamnei Renault? Și de ce Dumnezeu s-ar fi întors ei în casă să facă asta? În al doilea rând, nici un om din lume nu s-ar duce la întâlnire doar în lenjerie de corp și pardesiu. Există situații în care un om poate purta pijama și pardesiu... dar cealaltă, niciodată!

— Adevărat, am recunoscut cam dezumflat.

— Nu, trebuie să căutăm în altă parte răspunsul la misterul ușii deschise. De un lucru sunt absolut sigur... n-au ieșit pe ușă. Au ieșit pe fereastră.

— Ce?

— Precis.

— Dar nu existau urme de pași în stratul de flori de dedesubt.

— Nu... și trebuiau să fi fost. Ascultă, Hastings. Grădinarul, după cum l-ai auzit spunându-ne, a pus răsaduri în ambele straturi în după-amiaza precedentă. În unul erau o grămadă de urme lăsate de bocancii lui cu ținte... În celălalt, niciuna! Vezi? Cineva a trecut pe acolo, cineva care, ca să șteargă urmele pașilor, a netezit suprafața stratului cu grebla.

— De unde au luat grebla?

— De acolo de unde au luat și cazmaua și mănușile, rosti Poirot iritat. Nu există nici o dificultate în privința asta.

— Totuși, ce te face să crezi că au ieșit pe acolo? E mult mai probabil să fi intrat pe fereastră și să fi ieșit pe ușă.

— Sigur că e posibil. Numai că părerea mea e că au ieșit pe fereastră.

— Cred că greșești.

— Poate, mon ami.

Am început să meditez asupra noii situații pe care deducțiile lui Poirot mi-o puseseră în față. Am evocat mirarea mea față de aluziile lui obscure cu privire la stratul de flori și la ceasul de mână. La acea vreme, remarcile lui păreau lipsite de înțeles însă acum, pentru prima dată, mi-am dat seama cât de remarcabil, doar din câteva mici indicii, înlăturase o mare parte din misterul ce învăluia acest caz. I-am înălțat un întârziat omagiu prietenului meu. De parcă mi-ar fi citit gândurile, dădu din cap cu înțelepciune.

— Metodă, mă înțelegi! Metodă! Pune-ți în ordine faptele. Pune-ți în ordine ideile. Și dacă un fapt, cât de mic, nu se potrivește... nu-l înlătura, ci analizează-l îndeaproape. Deși semnificația lui îți scapă, să fii sigur că e semnificativ.

— În același timp, am spus, nu ne-am apropiat de rezolvarea misterului cu privire la cine l-a asasinat pe domnul Renault.

— Nu, răspunse vesel Poirot. De fapt, mai avem mult până acolo.

Faptul părea să-l amuze nespus și m-am uitat la el cu mirare. Îmi întâlni privirea și zâmbi.

— Și totuși, e mai bine așa. Înainte, era o teorie clară despre cum și de mâinile cui, și-a găsit moartea. Acum toate astea s-au dus. Suntem în beznă. O sută de puncte care se bat cap în cap ne încurcă și ne dau de lucru. Asta-i bine. E excelent. Din haos se naște ordinea. Dar dacă, de la început, totul e ordonat, dacă o crimă pare simplă și fără probleme, eh bien, méfiez vous! E... cum se spune?. Coaptă! Marele criminal e simplist... dar foarte puțini criminali sunt mari. Încercând să-și acopere urmele, se trădează invariabil. Ah, mon ami, aș dori ca într-o zi, să pot întâlni un adevărat criminal... unul care să-și comită

crima, și apoi... să nu facă nimic! Însumi eu, Hercule Poirot aş putea da greş în a prinde un astfel de criminal.

Însă eu nu-l mai urmăream. Mintea mi se luminase brusc.

— Poirot! Doamna Renauld! Acum înţeleg. Ea trebuie că acoperă pe cineva.

Din tăcerea cu care Poirot recepţiona cuvintele mele, am înţeles că ideea asta îi trecuse deja prin minte.

— Da, rosti gânditor. Acoperă pe cineva... sau apără pe cineva. Una din două.

N-am văzut mare diferenţă între cele două cuvinte, dar mi-am derulat teoria cu o doză mare de entuziasm. Poirot s-a menţinut într-o atitudine strictă de neangajare, repetând:

— Se poate... se poate. Dar încă nu ştiu! Sub toate astea se ascunde ceva foarte adânc. Ai să vezi. Ceva foarte adânc.

Apoi, în timp ce intram în hotel, îmi făcu semn să tac.

Capitolul XIII.

Fata cu ochi neliniştiţi.

Am mâncat cu un excelent apetit. Am înţeles destul de bine că Poirot nu dorea să discutăm despre crimă într-un loc unde puteam fi lesne auziţi. Dar, ca atunci când mintea îţi e în cu totul altă parte, nici un alt subiect nu mai prezintă interes. Un timp am mâncat în tăcere, apoi Poirot remarcă maliţios:

— Eh bien! Şi indiscreţiile dumitale? Nu vrei să mai revii la ele?

Am simţit că mă înroşesc.

— Oh, te referi la dimineaţa de azi? Am încercat să-mi compun o atitudine absolut nonşalantă.

Dar pe Poirot nu-l puteam duce. În câteva minute doar, a stors toată povestea de la mine, cu ochii licărind.

— Tiens! O poveste din cele mai romantice. Şi cum o cheamă pe această fermecătoare tânără doamnă?

Am fost nevoit să-i mărturisesc că nu ştiu.

— Ți mai romantic! Prima re ncontre în trenul de la Paris, a doua aici. Cine se iubette se-nt lne tte, nu se spune a a?

— Nu fii măgar, Poirot!

— Ieri era domni soara Daubreuil, azi e domni soara...

Cenușăreasa! Categorical, ai o inimă de turc. Ar trebui să-ți faci un harem!

— Nu faci decât să mă enervezi. Domnișoara Daubreuil este o fată foarte frumoasă și într-adevăr o admir enorm... n-am de ce să n-o recunosc. Cealaltă nu reprezintă nimic... nici nu mi-am imaginat că am s-o mai întâlnesc vreodată. A fost foarte amuzant să stăm de vorbă în timpul călătoriei, însă nu e genul de fată pentru care să fac pasiune.

— De ce?

— Păi... poate sună a snobism... dar nu e o doamnă, în nici un sens al cuvântului.

Poirot dădu gânditor din cap. În glasul lui nu era nici un pic de ironie când mă întrebă:

— Deci, dumneata crezi în naștere și educație?

— Poate sunt demodat, dar în mod sigur nu am încredere în căsătoriile dintre persoane care aparțin claselor diferite. Nu se potrivesc niciodată.

— Sunt de acord cu dumneata, mon ami. În nouăzeci și nouă de cazuri dintr-o sută e așa cum spui. Dar există, totuși, și acel unu la sută! Oricum, nu contează, din moment ce nu ți-ai propus s-o mai vezi.

Ultimele sale cuvinte erau mai mult o întrebare și nu mi-a scăpat privirea pătrunzătoare pe care mi-o aruncase. Și, în fața ochilor mei, scrise cu litere mari de foc, apărură cuvintele „Hôtel du Phare”, și i-am auzit din nou glasul spunând: „Vino la mine” și răspunsul meu entuziast: „Am să vin”.

Ei, și ce-i cu asta? În momentul respectiv avusesem de gând să mă duc. Dar, de atunci, avusesem timp să reflectez. Nu-mi plăcea fata. Gândind la rece, am ajuns la concluzia că, hotărât, îmi era profund antipatică. Primisem o săpuneală zdravănă pentru prostia de a-i fi satisfăcut curiozitatea morbidă și nu aveam nici cea mai mică dorință s-o revăd.

I-am răspuns destul de senin lui Poirot.

— M-a invitat să mă duc s-o văd, dar bine-nțeles că n-am s-o fac.

— De ce „bine-nțeles”?

— Păi... nu vreau.

— Înțeleg. Mă studie cu atenție câteva minute. Da, înțeleg foarte bine. Și bine faci. Nu renunța la ce ți-ai propus.

— Țsta pare să fie sfatul dumatle invariabil, am remarcat, ușor înțepat.

— Ah, prietene, ai încredere în Papa Poirot. Într-o bună zi, cu permisiunea dumatle, îți voi aranja o căsătorie extrem de corespunzătoare.

— Mulțumesc, am spus rându, însă perspectiva mă lasă rece.

Poirot oftă și clătină din cap.

— Les Anglais! Murmură. N-au metodă... absolut în nici o privință. Lasă totul pe seama norocului! Se încruntă și schimbă poziția solniței. Mi-ai spus că domnișoara Cenușăreasa stă la Hôtel d'Angleterre, nu-i așa?

— Nu. La Hôtel du Phare.

— Adevărat, am uitat.

Un fulger mi-a trecut prin minte. În mod sigur, nu menționasem nici un hotel în fața lui Poirot. M-am uitat atent la el și m-am liniștit. Își tăia pâinea în bucățele perfect pătrate, complet absorbit de această ocupație. Probabil doar își închipuise că i-am spus unde stătea fata.

Ne-am băut cafeaua pe terasa ce da înspre mare. Poirot își fumă țigara, apoi își scoase ceasul din buzunar.

— Trenul spre Paris pleacă la două-douăzeci și cinci, rosti el. Ar trebui s-o iau din loc.

— Paris? Am strigat.

— E tocmai ce-am spus, mon ami.

— Ai de gând să pleci la Paris? Dar, de ce?

Mi-a răspuns foarte serios.

— Să-l caut pe asasinul domnului Renault.

— Crezi că e la Paris?

— Sunt foarte sigur că nu. Totuși, acolo trebuie să-l caut. Dumneata nu înțelegi, însă îți voi explica totul la timpul potrivit. Crede-mă, călătoria asta la Paris e absolut necesară. N-am să stau mult. După toate probabilitățile, mâine voi fi înapoi. Nu-ți propun să mă însoțești. Rămâi aici și fii cu ochii pe Giraud. De asemenea, cultivează-l pe domnul Renault fils.

În al treilea rând, dacă dorești, încearcă să-l faci s-o rupă cu domnișoara Daubreuil. Mă tem, însă, că n-ai să ai prea mare succes.

N-am catadixit să-i răspund la ultima remarcă.

— Tocmai aveam de gând să te întreb cum de știai de cei doi.

— Mon ami... cunosc natura umană. Pune alături un băiat ca tânărul Renault și o fată frumoasă ca domnișoara Marthe și rezultatul este aproape inevitabil. Apoi, cearta! Ori era vorba de bani, ori de o femeie și, amintindu-mi cum îmi descrisese Leónie supărarea flăcăului, m-am decis asupra ultimei. Asta a fost presupunerea mea... și nu m-am înșelat.

— Din cauza asta m-ai avertizat să nu mă îndrăgostesc de Marthe? Bănuiai, deja, că îl iubește pe tânărul Renault?

— În orice caz... am văzut că avea ochi neliniștiți. Asta mă face să mă gândesc la domnișoara Daubreuil... ca la fata cu ochi neliniștiți...

Vorbea atât de grav încât mă impresionează în mod neplăcut.

— Ce vrei să spui cu asta, Poirot?

— Îmi închipui, prietene, că vom avea multe de văzut de-acum încolo. Dar trebuie s-o pornesc din loc.

— Mai ai o groază de timp.

— Poate... poate. Dar vreau să ajung pe îndelete la gară. Nu vreau să mă grăbesc, să alerg, să mă agit.

— În tot cazul, am spus, ridicându-mă, te voi însoți și am să aștept să te văd plecat.

— N-ai să faci una ca asta. Ți interzic.

Era atât de pornit încât l-am privit cu surprindere. Dădu din cap apăsător.

— Chiar așa, mon ami. Au revoir! Îmi dai voie să te îmbrățișez? Ah, nu, am uitat că englezii n-au obiceiul ăsta. Une poignée de main, alors.

După plecarea lui Poirot, m-am simțit cam deabusolat. Am coborât pe plajă și i-am urmărit pe cei ce făceau baie, fără să simt dorința de a mă alătura lor. Chiar mi-am imaginat că Cenușăreasa se zbunguia printre ei, într-un costum minunat, dar nici urmă de ea. Am luat-o, prin nisip, fără chef, spre

celălalt capăt al oraşului. Mi-a trecut prin minte că, în definitiv, ar fi un gest frumos din partea mea să trec pe la ea, s-o vizitez. Şi aş scăpa şi de obligaţie. Apoi, totul s-ar fi terminat. N-aveam chef să-mi mai creeze şi alte probleme. Dacă, însă, nu m-aş fi dus, s-ar fi putut foarte bine ca fata să vină după mine la vilă şi asta ar fi fost deranjant din toate punctele de vedere. Hotărât, era mai bine să-i fac o vizită scurtă, în cursul căreia să-i spun limpede că nu mai aveam de gând să fac pe ghidul pentru ea.

În consecinţă, am părăsit plaja şi, foarte curând, am găsit Hôtel du Phare, o clădire deloc pretenţioasă. Eram extrem de amărât că nu cunoşteam numele doamnei şi, ca să-mi salvez demnitatea, m-am hotărât să intru şi să arunc o privire primprejur. Se putea foarte bine s-o găsesc în hol. Merlinville era un oraş mititel, din hotel ajungeai direct pe plajă şi de pe plajă înapoi în hotel. Alte puncte de atracţie nu existau. Era un cazinou în construcţie, însă nu era terminat.

Am mers de-a lungul falezei ce străjuia plaja, şi n-am văzut-o, am tras concluzia că era la hotel. Am intrat în micul hol erau câteva persoane, însă prada mea nu se afla printre ele. M-am uitat şi prin alte câteva încăperi, dar nici urmă de ea. Am aşteptat un timp, până mi-am pierdut răbdarea. L-am luat pe recepţionar de o parte şi i-am strecurat cinci franci.

— Vreau s-o văd pe o doamnă care stă aici. E englezoaică, micuţă şi brunetă. Nu-mi mai amintesc cum o cheamă.

Bărbatul clătină din cap şi părul său înăbuşe un rânjel.

— Nu stă aici nici o doamnă care să corespundă descrierii dumneavoastră.

— S-ar putea să fie americană, i-am sugerat. Tipul era atât de prost.

Însă omul continuă să clatine din cap.

— Nu, domnule. Avem cu totul doar şase sau şapte englezoaice şi americance şi sunt cu mult mai în vârstă decât doamna pe care o căutaţi. Nu aici o veţi găsi, domnule.

O spusese cu atâta convingere încât am început să am dubii.

— Dar doamna mi-a spus că stă aici.

— Poate că domnul se înşeală... sau mai degrabă doamna a

comis o eroare, căci a mai întrebat și o altă persoană de ea.

— Ce spui?

— Da, domnule. Un domn care a descris-o exact ca dumneavoastră.

— Cum arăta?

— Era un domn scund, bine îmbrăcat, foarte elegant, fără cusur, cu o mustață foarte stufoasă și cu un cap de o formă deosebită, și cu ochi verzi.

Poirot. Așadar de asta îmi interzisesese să-l conduc la gară. Câtă impertinență! I-aș fi fost recunoscător dacă nu s-ar fi amestecat în treburile mele. Își închipuia că am nevoie de o dădăcă care să aibă grijă de mine?

I-am mulțumit omului și am plecat, oarecum încurcat, dar foarte furios pe băgărețul meu prieten. Pe moment, mi-a părut rău că nu era de față ca să-i fi spus tot ce credeam despre intervenția lui gratuită. Nu-i specificasem clar că n-aveam nici o intenție să mai văd fata? Hotărât, unii prieteni sunt mult prea zeloși!

Însă unde era doamna? Am lăsat mânia la o parte și am încercat să dezleg enigma. Era clar că, din greșeală, îmi dăduse un alt hotel. Apoi, m-a fulgerat un alt gând. Să fi fost „din greșeală”? Sau în mod voit, își ascundea numele și-mi dăduse o adresă greșită?

Cu cât mă gândeam mai mult, cu atât eram mai convins că această din urmă presupunere a mea era adevărată. Dintr-un motiv sau altul, nu vroia ca relația noastră să se transforme în prietenie. Și cu toate că doar cu o jumătate de oră în urmă acesta fusese categoric propriul meu punct de vedere, nu m-a bucurat deloc să-mi dau seama că ideea nu-mi aparținea. Întreaga afacere era complet deranjantă și am pornit spre vila Genevičve într-o stare de profundă indispoziție. Nu m-am dus direct către casă, ci am luat-o pe potecă, spre băncuța de lângă magazie și am stat acolo destul de mohorât.

Gândurile mi-au fost destrămate de sunetul unor voci din apropiere. Mi-am dat repede seama că veneau nu dinspre grădina în care mă aflam, ci din grădina alăturată a vilei Marguerite și că se apropiau tot mai repede. Glasul care

vorbea era un glas de fată, pe care l-am recunoscut imediat ca fiind al frumoasei Marthe.

— Chéri, spunea ea, chiar e adevărat? S-a terminat cu toate necazurile noastre?

— Doar știi și tu, Marthe, răspunse Jack Renauld. Nimic nu ne mai desparte, iubito! Ultimul obstacol din calea căsătoriei noastre a fost înlăturat. Nimeni nu poate să mi te ia.

— Nimeni... nimic? Murmură fata. Oh, Jack, Jack... mi-e frică.

M-am ridicat să plec, dându-mi seama că, cu totul neintenționat trăgeam cu urechea. Atunci i-am văzut printr-o spărtură a gardului viu. Stăteau amândoi cu fața la mine, brațul bărbatului petrecut în jurul fetei, ochii lui privind în ai ei. Formau un cuplu superb, el brunet, bine clădit, ea o tânără blondă zeiță. Păreau făcuți unul pentru altul, așa cum stăteau acolo, fericiți, în pofida cumplitei tragedii care umbrise viețile lor tinere.

Însă chipul fetei era frământat și Jack Renauld păru să-și dea seama de asta, căci o strânse mai tare la piept, întrebând:

— Dar de ce ți-e frică, draga mea? Ce te mai poate înspăimânta... acum?

Și atunci am văzut privirea ochilor ei, privirea de care-mi vorbise Poirot, în timp ce murmură astfel încât mai mult i-am ghicit vorbele.

— Mă tem... pentru tine...

N-am auzit răspunsul tânărului Renauld, căci atenția mi-a fost distrasă de o apariție neobișnuită, puțin mai încolo, în josul gardului viu. Părea să fie un tufiș arămiu, ceea ce era cel puțin ciudat, ținând cont că ne aflam abia la începutul verii. M-am dus într-acolo să cercetez, dar, la înaintarea mea, arămiul tufiș țâșni precipitat și se întoarse spre mine cu degetul la buze. Era Giraud.

Cu deosebită precauție o luă pe după magazie, până acolo de unde nu puteam fi auziți.

— Ce făceați acolo? L-am întrebat.

— Exact ce făceați și dumneavoastră... ascultam.

— Dar eu nu-mi propusesem asta!

— Ah! Spuse Giraud. Eu, da.

Ca întotdeauna, l-am admirat și antipatizat în același timp. Mă privea de sus în jos cu un fel de dezaprobare disprețuitoare.

— Mai mult m-ați încurcat. Încă un minut și aș fi putut afla ceva folositor. Ce ați făcut cu fosila dumneavoastră?

— Domnul Poirot a plecat la Paris, am răspuns rece. Și pot să vă spun, domnule Giraud, că nu-i deloc o fosilă. A soluționat multe cazuri în care poliția engleza a dat greș.

— Pff! Poliția engleză! Giraud pocni din degete dezgustat. Trebuie că e cam la același nivel cu judecătorii noștri de instrucție. Prin urmare, a plecat la Paris, da?

— Asta-i un lucru bun. Cu cât stă mai mult acolo, cu atât e mai bine. Dar ce crede că va găsi acolo?

Mi s-a părut că citesc în întrebarea lui o undă de neliniște. M-am îndreptat de spate.

— Asta nu am libertatea să vă spun, am răspuns liniștit.

Giraud mă învrednici cu o privire ascuțită.

— Are probabil destulă minte ca să nu vă spună, remarcă el grosolan. Bună ziua. Sunt ocupat.

Și cu asta, s-a răsucit pe călcâie și m-a părăsit fără ceremonie. La vila Genevičve, lucrurile păreau să fi intrat într-un impas. Era clar că Giraud nu-mi dorea compania și, din câte văzusem, era mai mult ca sigur că nici tânărul Renauld.

M-am dus înapoi în oraș, am făcut o baie excelentă în mare, apoi m-am întors la hotel. M-am culcat destul de devreme, întrebându-mă dacă ziua următoare avea să ne aducă ceva interesant.

Eram complet nepregătit pentru ceea ce ne-a adus. Îmi luam micul dejun în sufragerie când chelnerul, care stătuse de vorbă cu cineva, afară, s-a întors foarte agitat. Un moment a ezitat, mototolindu-și șervetul, apoi a izbucnit.

— Să mă ierte domnul, dar domnul se ocupă, nu-i așa, de afacerea de la vila Genevičve?

— Da, am răspuns repede. De ce?

— Așadar, domnul n-a auzit ultimele vești?

— Ce vești?

— Că s-a comis o altă crimă acolo, noaptea trecută!

— Ce?

Am lăsat baltă micul dejun, mi-am înhățat pălăria și am luat-o la goană cât mă țineau picioarele. Altă crimă... și Poirot lipsea! Ce fatalitate! Dar cine fusese omorât?

Am ajuns la poartă. Un grup de servitori stătea în drum, vorbind și gesticulând. Am tras-o pe Françoise.

— Ce s-a întâmplat?

— Oh, domnule! Domnule! Alt mort! E îngrozitor. Casa asta e blestemată. Da, chiar așa, blestemată! Ar trebui să trimită după preot, să aducă niște apă sfințită. N-am să mai dorm o noapte sub acoperișul ăsta. S-ar putea să urmez eu, cine știe? Își făcu cruce.

— Da, am strigat, dar cine a fost omorât?

— Păi, nu știu. Un bărbat... un străin. L-au găsit acolo... în magazie... la nici ia o sută de yarzi de locul unde a fost omorât bietul stăpân. Și asta nu e tot. A fost înjunghiat... înjunghiat în inimă cu același cuțit!

Capitolul XIV.

Al doilea cadavru.

N-am mai așteptat, m-am întors și am alergat pe poteca ce ducea la magazie. Cei doi bărbați care stăteau de pază mi-au făcut loc să trec și, plin de emoție, am intrat.

Lumina era slabă, iar locul doar o baracă de lemn în care se păstrau vechituri și unelte. Intrasem intempestiv dar m-am oprit ca paralizat în fața spectacolului ce mi se oferea.

Giraud, în patru labe, examina cu o lanternă de mână fiecare milimetru de pământ. La intrarea mea, privi în sus și se încruntă, apoi fața i se destinse într-un fel de amuzament disprețuitor.

— Ah, c'est l'Anglais! Intrați. Să vedem cum o scoateți la capăt cu afacerea asta.

Cam iritat de tonul lui, m-am stăpânit și am înaintat.

— Iată-l, spuse Giraud îndreptând lanterna spre colțul îndepărtat.

— M-am dus acolo.

Mortul zăcea drept pe spate. Era de înălțime medie, oacheș la față, și în jur de cincizeci de ani. Era îmbrăcat elegant într-un costum albastru închis, bine croit și lucrat, probabil, de un croitor de lux, însă nu nou. Chipul îi era teribil de convulsionat, iar în partea stângă, exact în dreptul inimii, se vedea mânerul negru și strălucitor al unui cuțit. L-am recunoscut. Era același cuțit pe care-l văzusem în borcanul de sticlă, în dimineața precedentă.

— Îl aștept pe doctor dintr-un minut în altul, explică Giraud. Deși nu prea avem nevoie de el. Nu există nici un dubiu asupra modului în care a murit omul ăsta. A fost înjunghiat în inimă și moartea a survenit, aproape sigur, instantaneu.

— Când s-a întâmplat asta? Noaptea trecută?

Giraud clătină din cap.

— N-aș zice. Eu nu prea pun bază pe probele medicale, dar omul e mort de cel puțin douăsprezece ore. Când spuneți că ați văzut ultima dată acest cuțit?

— Ieri dimineață, pe la zece.

— În cazul ăsta aș fi înclinat să cred că crima s-a produs nu mult după aceea.

— Dar lumea intră și iese din magazia asta continuu.

Giraud râse dezagreabil.

— Progresati de minune! Cine v-a spus că a fost omorât în magazia asta?

— Păi... am simțit cum mă înroșesc... așa am presupus.

— Oh, ce grozav detectiv! Uitați-vă la el, mon petit... un om înjunghiat în inimă cade în felul ăsta, cu picioarele alăturate și cu mâinile în lungul corpului? Nu. Sau stă întins pe spate și se lasă înjunghiat fără să ridice o mână ca să se apere? E absurd, nu-i așa? Dar uitați aici... și aici... Lumină de jur împrejur pământul cu lanterna. Am văzut niște urme ciudate, neregulate în pământul moale. A fost cărat aici după ce a fost omorât. Jumătate târât, jumătate ținut de două persoane. Pe pământul tare de afară, urmele lor nu se văd, iar aici au avut grijă să le înlăture... însă una din cele două e a unei femei, tânărul meu prieten.

— O femeie?

— Da.

— Dar dacă au fost șterse, de unde știți?

— Pentru că, așa neclare cum sunt, urmele unor pantofi de damă nu pot fi confundate. În plus, după asta... și, aplecându-se, luă ceva de pe mânerul cuțitului și mi-l întinse ca să-l examinez. Era un fir de păr lung și negru de femeie... identic cu acela pe care Poirot îl găsisese pe spătarul fotoliului din bibliotecă.

Cu un ușor zâmbet ironic îl petrecu la loc în jurul mânerului. Să lășăm pe cât posibil lucrurile așa cum le-am găsit, explică el. Așa îi place judecătorului de instrucție. Eh bien, ați mai observat și altceva?

M-am văzut obligat să clatin din cap.

— Uitați-vă la mâinile lui.

M-am uitat. Unghiile erau rupte și decolorate, iar pielea aspră. Astea nu mi-au spus prea multe, cum mi-ar fi plăcut mie. L-am privit pe Giraud.

— Astea nu sunt mâini de domn, spuse, răspunzând privirii mele. În schimb, hainele sunt ale unui om înstărit. E ciudat, nu-i așa?

— Foarte ciudat, am aprobat.

— Și niciuna din haine n-are etichetă. Ce concluzie tragem din asta?

Omul ăsta încerca să treacă drept altul. Era travestit. De ce? Se temea de ceva? Încerca să scape oare deghizându-se? Asta nu știm, însă un lucru tot știm: dorea cu orice preț, să-și ascundă identitatea, tot atât de mult cum dorim noi să i-o descoperim.

Se uită din nou în jos, la cadavru.

— Ca și în cazul precedent, nu există amprente pe mânerul cuțitului. Asasinul a purtat iar mănuși.

— Credeți prin urmare, că e vorba de același criminal? Am întrebat repede.

Chipul lui Giraud deveni de nepătruns.

— Nu contează ce cred. Vom vedea. Marchaud!

Sergentul apăru în pragul ușii.

— Domnule?

— De ce nu e aici doamna Renault? Am trimis după ea acum un sfert de oră.

— Tocmai vine pe potecă împreună cu fiul dumneaei.

— Bine, dar să intre pe rând.

Marchaud salută și dispăru din nou. O clipă mai târziu apăru cu doamna Renault.

— Doamna e aici.

Giraud înaintă cu o plecăciune repezită.

— Pe aici, doamnă. O conduse spre colțul magaziei, apoi se dădu brusc la o parte. ăsta e omul.  l cunoașteți?

Și în timp ce vorbea, ochii săi ca un sfredel îi cercetau chipul, căutând să-i citească gândurile, observând orice amănunt al comportării ei.

Însă doamna Renauld rămase perfect calmă... prea calmă, după părerea mea. Se uită la cadavru aproape fără interes și fără absolut nici un semn de emoție sau recunoaștere.

— Nu, spuse ea. Nu l-am văzut în viața mea. Îmi e complet străin.

— Sunteți sigură?

— Foarte sigură.

— Nu recunoașteți în el pe unul din atacatorii dumneavoastră, de exemplu?

— Nu, păru să ezite, ca și când ar fi fulgerat-o o idee. Nu, nu cred. Desigur, purtau bărbi... false, după părerea judecătorului de instrucție, dar totuși... nu. Acum părea definitiv hotărâtă. Sunt sigură că niciunul din cei doi n-a fost omul ăsta.

— Foarte bine, doamnă. Atunci, asta-i tot.

Doamna Renauld ieși cu capul drept, cu părul argintiu sclipind sub razele soarelui. I-a urmat Jack Renauld. Nici el nu putu să identifice cadavrul, iar comportarea lui fu absolut firească.

Giraud doar mormăi. N-aș fi putut spune dacă era, sau nu, mulțumit.

— Mai e și cealaltă?

— Să intre.

Acea „cealaltă” era doamna Daubreuil. Intră indignată, protestând cu vehemență.

— Obiectez, domnule! Asta e o insultă! Ce legătură am eu cu toate astea?

— Doamnă, spuse Giraud cu brutalitate, cercetez nu o crimă, ci două crime. Din câte cunosc, dumneavoastră le-ați fi putut comite pe amândouă.

— Cum îndrăznești? Strigă ea. Îndrăznești să mă insulti cu o astfel de acuzație? E o infamie!

— Infamie, da? Dar despre asta ce spuneți? Se aplecă și luă

din nou firul de păr. Îl vedeți, doamnă? Înaintă spre ea. Îmi permiteți să văd dacă seamănă?

Cu un strigăt, doamna se dădu înapoi, albă ca varul.

— E o înscenare... jur! Nu știu nimic despre crimă... despre nici o crimă. Oricine spune asta, minte! Ah! Mon Dieu, ce mă fac?

— Calmați-vă doamnă, spuse rece Giraud. Nimeni nu vă acuză, încă. Însă veți face bine să răspundeți la întrebările mele, fără ocolișuri.

— Întrebați-mă tot ce doriți, domnule, rosti ea, revenind la pronumele de reverență.

— Uitați-vă la mort. L-ați mai văzut până acum?

Apropiindu-se, cu obrajii ușor reveniți la culoarea lor naturală, doamna Daubreuil privi spre victimă cu un anumit interes și chiar cu curiozitate. Apoi clătină din cap.

— Nu-l cunosc.

Părea imposibil să fi mințit, vorbise atât de natural! Giraud îi indică printr-un semn din cap să iasă.

— O lăsați să plece? Am întrebat pe un ton coborât. E bine ce faceți? În mod sigur firul de păr e al ei.

— N-am nevoie de sfaturi, răspunse sec Giraud. E supravegheată. Deocamdată, nu doresc deloc s-o arestez.

Apoi, încruntându-se, se uită în jos, la cadavru.

— Ați putea spune cu certitudine că e de rasă spaniolă? Întrebă brusc.

— Nu, am răspuns, după un timp. Mai mult ca sigur e francez.

Giraud mormăi nemulțumit.

— Cam pe-aici.

Rămase așa câteva clipe, apoi, cu un gest imperativ mă dădu la o parte, și din nou, în patru labe, începu să cerceteze pământul din jur. Nimic nu-i scăpa. Înainta milimetru cu milimetru, studia orice cutie, cotrobăia prin sacii vechi. Se repezi la o boccea de lângă ușă, care se dovedi a conține doar o cămașă zdrențuită și niște pantaloni, și o trânti la pământ cu scârbă. Două perechi de mânuși vechi îi stârniră interesul, dar, în cele din urmă, clătină din cap și le dădu de o parte. Reveni

la cutii, cercetându-le una câte una. În sfârșit, se ridică și clătină gânditor din cap. Părea depășit, perplex. Cred că uitase de prezența mea.

În acel moment, un tropăit și o înjurătură se auziră de afară și vechiul nostru prieten, judecătorul de instrucție, însoțit de ajutorul său și de domnul Bex, și urmați de doctor, se năpustiră înăuntru.

— Dar e fantastic, domnule Giraud! Strigă domnul Hautet. Altă crimă! Ah, n-o să terminăm niciodată cu cazul ăsta! Aici se ascunde un mister de nepătruns. Dar cine e, de data asta, victima?

— Tocmai asta nu ne-a putut spune nimeni, domnule judecător. N-a fost identificat.

— Unde e cadavrul? Întrebă doctorul.

Giraud se dădu puțin la o parte.

— Acolo, în colț. După cum vedeți, a fost înjunghiat în inimă. Și chiar cu cuțitul furat ieri dimineață. După părerea mea, crima a fost înfăptuită după furt... dar asta vă revine dumneavoastră să stabiliți. Puteți umbla în voie cu cuțitul... nu există nici o amprentă.

Doctorul se lăsă în genunchi lângă mort, iar Giraud se întoarse către judecătorul de instrucție.

— O chestie drăguță, nu-i așa? Dar am s-o rezolv.

— Prin urmare, nimeni nu l-a putut identifica, murmură judecătorul. Ar putea fi unul dintre asasini? E posibil să se fi încăierat între ei.

Giraud clătină din cap.

— Omul e francez... pot să jur că așa e...

Însă, în acel moment, interveni doctorul care, sprijinit pe călcâie, ne privea cu o expresie perplexă.

— Spuneți că a fost omorât ieri dimineață?

— M-am orientat după furtul cuțitului, explică Giraud.

Desigur, se poate să fi fost omorât mai târziu, după-amiaza.

— După-amiaza? Prostii! Omul e mort de cel puțin patruzeci și opt de ore, dacă nu și mai mult.

Ne-am uitat unul la altul încremeniți de uimire.

Capitolul XV.

Fotografia.

Cuvintele doctorului erau atât de surprinzătoare încât ne-au zăpăcit pe moment. Lângă noi se afla un bărbat înjunghiat în inimă cu un cuțit ce fusese furat cu douăzeci și patru de ore mai înainte, și cu toate astea, doctorul Durand declara hotărât că era mort de cel puțin patruzeci și opt de ore! Totul era mai mult decât fantastic. Încă nu ne revenisem din surpriza provocată de cuvintele doctorului, când a sosit o telegramă ce-mi era destinată. De la hotel fusese trimisă la vilă. Am deschis-o. Era de la Poirot, care mă anunța că se întoarce în Merlinville cu trenul de 12:28.

M-am uitat la ceas și am văzut că numai bine puteam să ajung lejer îa gară ca să-l întâmpin. Consideram că e extrem de important să-l pun de îndată în temă cu noua și uimitoarea turnură pe care o luase cazul nostru.

Evident, îmi spuneam, Poirot găsisese ușor ceea ce căutase la Paris. Faptul că se întorcea atât de repede, o dovedea. Îi trebuiseră doar câteva ore. Mă întrebam cum va reacționa la aflarea uluitoarelor vești pe care aveam să i le dau.

Trenul avea câteva minute întârziere și mă plimbam, fără astâmpăr în susul și-n josul peronului, până mi-am dat seama că puteam profita de timpul ăsta punând câteva întrebări referitoare la cine plecase din Merlinville cu ultimul tren, în noaptea tragediei.

M-am apropiat de impiegat, un bărbat cu o figură inteligentă, și mi-a fost ușor să-l fac să intre în subiect. Era o rușine pentru poliție, afirmă el cu înfocare, că astfel de bande de criminali își fac de cap fără să fie pedepsiți. I-am sugerat că ar fi fost posibil să fi fugit cu trenul de la miezul nopții, însă el îmi respinse categoric ideea. Ar fi observat doi străini... era foarte sigur de asta. Doar aproximativ douăzeci de persoane luaseră acel tren și n-ar fi avut cum să se înșele.

Nu știu de unde mi-a venit ideea asta, poate mi-a fost inspirată de profunda neliniște din tonul domnișoarei Daubreuil, dar am întrebat brusc:

— Tânărul Renauld... n-a plecat cu acel tren, nu-i așa?

— Ah, nu, domnule. Să sosești și să pleci iar, doar într-o jumătate de oră, nu-i o joacă, să știți!

L-am privit lung, aproape fără să înțeleg semnificația vorbelor lui. Apoi am priceput...

— Vreți să spuneți, am rostit, cu inima bătând ceva mai repede, că domnul Jack Renauld a sosit în Merlinville în noaptea aceea?

— Desigur, domnule. Cu trenul care ajunge aici la 11:40.

Creierul îmi fierbea. Deci, asta era motivul neliniștii Marthei Daubreuil! Jack Renauld fusese aici în noaptea crimei! Dar de ce nu ne-o spusese? De ce, dimpotrivă, ne lăsase să credem că rămăsese la Cherbourg? Amintindu-mi de figura lui sinceră, adolescentină, nu-mi prea venea să cred că avea vreo legătură cu crima. Totuși, de ce atâta tăcere din partea lui într-o problemă atât de vitală? Un lucru era cert. Marthe știuse tot timpul. De aici neliniștea ei și întrebările pe care le pusese lui Poirot în legătură cu existența vreunui suspect.

Cugetările mi-au fost întrerupte de sosirea trenului și, în momentul următor, îl salutam pe Poirot. Omulețul radia. Zâmbea și vocifera și, uitând de reținerea mea tipic englezească, mă îmbrățișă cu căldură în văzul tuturor celor de pe peron.

— Mon cher ami, am reușit... și încă de minune!

— Zău? Sunt încântat s-o aflu. Ai auzit ultimele noutăți de aici?

— Cum crezi că puteam să aud ceva? Au fost unele evenimente, nu-i așa? A arestat pe cineva bravul Giraud? Sau poate chiar pe mai mulți? Ah, am să-l fac de râs pe individul ăsta! Dar, unde mă duci, prietene? Nu mergem la hotel? Trebuie neapărat să-mi aranjez mustața, e îngrozitor de zbârlită din cauza zăpușelii din tren. Trebuie să-mi fi prăfuit, haina. Cravata nu-mi stă...

I-am tăiat scurt lamentările.

— Dragul meu Poirot... nici nu te gândești la asta. Trebuie să mergem imediat la vilă. S-a comis o nouă crimă!

Fusesem de multe ori dezamăgit când îmi imaginasem că-i dădeam vești de o mare importanță prietenului meu. Fie că le

cunoștea deja, fie că le respingea ca fiind ne semnificative în dezlegarea problemei, ceea ce, până la urmă, se și adevăra. De data asta, însă, puteam fi mulțumit de mine însumi. Niciodată nu-î văzusem atât de uluit. Îi căzuse falca. Verva îi dispăru ca prin farmec. Se uita la mine cu gura căscată.

— Ce spui dumneata acolo? Altă crimă? Ah, prin urmare, am dat greș. N-am făcut nimic. Giraud o să-și bată joc de mine... și ar avea și motive s-o facă!

— Nu te așteptai, nu-i așa?

— Eu? Pentru nimic în lume. Asta-mi demolează întreaga teorie... distruge totul... ah, nu! Înțepeni în loc, bătându-se în piept. E imposibil! Eu nu pot greși! Faptele, luate metodic și în ordinea lor firească, permit o singură explicație. Trebuie să am dreptate! Am dreptate!

— Dar atunci...

M-a întrerupt.

— Așteaptă, prietene. Trebuie să am dreptate, de aceea această nouă crimă e imposibilă, doar dacă... oh, așteaptă, te implor. Nu scoate nici un cuvânt...

Rămase tăcut o clipă sau două, apoi, revenind la comportarea sa normală, spuse cu o voce foarte sigură:

— Victima e un bărbat de vârstă mijlocie. Cadavrul său a fost descoperit în magazia încuiată, din vecinătatea locului celeilalte crime și era mort de cel puțin patruzeci și opt de ore. Și e foarte probabil că a fost înjunghiat la fel ca domnul Renauld, deși nu neapărat în spate.

Era rândul meu să rămân blocat... și blocat am rămas. De când îl cunoșteam pe Poirot, nimic nu mă uimise într-atât. Și, aproape inevitabil, o bănuială puse stăpânire pe mine.

— Poirot, am strigat, mă duci cu preșul! Ai aflat deja de toate acestea!

Își întoarse repede privirea spre mine, cu reproș.

— Aș face eu așa ceva? Te asigur că n-am știut nimic dinainte. N-ai observat cât am fost de șocat când mi-ai dat vestea?

— Dar cum Dumnezeu, știi toate astea?

— Am dreptate, deci? Știam. Micuțele celule cenușii,

prietene, micuțele celule gri! Ele mi-au spus. Astfel și nu altfel, ar fi putut să existe un alt mort. Și acum povestește-mi totul. Dacă am lua-o pe aici, la stânga, am traversa terenul de golf și am ajunge mult mai repede în spatele vilei Geneviève.

Am pornit pe drumul pe care-l indicase și i-am relatat totul de-a fir a păr. Poirot mă asculta cu atenție.

— Spui că cuțitul era în rană? Asta-i ciudat. Ești sigur că e același?

— Absolut sigur. Asta dă peste cap totul, căci e imposibil.

— Nimic nu e imposibil. S-ar putea să existe două cuțite.

Am înălțat din sprâncene.

— Mi se pare foarte improbabil. Ar fi o coincidență cu totul extraordinară.

— Vorbești fără să gândești, că de obicei, Hastings. În unele cazuri, două arme identice ar putea fi foarte improbabile. Dar nu aici. Această armă deosebită era o amintire din război, executată la comanda lui Jack Renauld. E cu totul imposibil, dacă tot ai folosit cuvintele astea, ca el să fi comandat numai una. Foarte posibil să fi avut și o alta, pentru uzul său propriu.

— Dar nimeni n-a făcut vreo mențiune în privința asta, am obiectat.

Tonul lui Poirot deveni ușor didactic.

— Când te ocupi de un caz, nu trebuie să ții seama doar de ceea ce „s-a menționat”, prietene. Poate să nu existe nici un motiv să se menționeze multe lucruri care s-ar dovedi importante. Tot la fel, adesea, există un motiv foarte puternic ca să nu fie menționate. Poți să alegi una din două.

Am tăcut, impresionat fără să vreau. După câteva minute ne aflam lângă faimoasa magazie. I-am găsit pe toți prietenii noștri acolo și, după un schimb de politeturi, Poirot își intră în rol.

Cum deja îl văzusem pe Giraud la treabă, am fost foarte curios să-l urmăresc pe Poirot. Acesta se învrednici să arunce doar o scurtă privire de jur împrejur. Singurele lucruri pe care le-a examinat au fost cămașa jerpelită și pantalonii de lână ușă. Un zâmbet disprețuitor flutură pe buzele lui Giraud și, ca și cum nu l-ar fi observat, Poirot aruncă lucrurile din nou pe

pământ.

— Hainele vechi ale grădinarului? Tatonă el.

— Exact, răspunse Giraud.

Poirot îngenunchie lângă cadavru. Degetele lui se mișcau cu rapiditate, dar metodic. Examină țesătura hainelor și se arătă mulțumit de faptul că nu aveau nici o etichetă. O atenție specială acordă bocancilor și, de asemenea, unghiilor rupte și murdare. În timp ce le examina pe acestea din urmă, îl întrebă scurt pe Giraud:

— Ați văzut asta?

— Da, le-am văzut, replică celălalt. Chipul îi era de nepătruns.

Brusc, Poirot fluieră.

— Doctore Durand!

— Da? Doctorul înaintă.

— Pe buze e spumă. Ați observat-o?

— Nu, trebuie să recunosc, n-am observat.

— Dar acum o observați?

— Oh, bine-nțeles.

Din nou Poirot îi trânti o întrebare repezită lui Giraud.

— Cu siguranță, dumneavoastră ați observat-o, nu-i așa?

Celălalt nu răspunse. Poirot continuă. Cuțitul fusese extras din rană și se odihnea în borcanul de sticlă de lângă cadavru. Poirot îl examinează, apoi cercetă îndeaproape rana. Când își ridică privirea, ochii îi erau excitați și în ei strălucea lumina aceea verde pe care o cunoșteam atât de bine.

— Iată o rană ciudată! N-a sângerat. Pe haine nu există nici o pată. Lama cuțitului e ușor colorată, asta e tot. Ce părere aveți, domnule doctor?

— Pot spune doar că e cu totul anormal.

— Nu e deloc anormal. E foarte simplu. Omul a fost înjunghiat după ce a murit. Și, potolind rumoarea care se stârnise cu un gest al mâinii, se întoarse spre Giraud și adăugă: Domnul Giraud e de acord cu mine, nu-i așa, domnule?

Oricare ar fi fost adevărata părere a lui Giraud, acesta acceptă situația fără să i se miște vreun mușchi. Calm și

aproape disprețuitor, răspunse.

— Bine-nțeles că sunt de acord.

Murmurele de surpriză și interes izbucniră din nou.

— Dar ce idee! Strigă domnul Hautet. Să înjunghie un mort! E barbar! Nemaiauzit! O ură feroce, probabil oarbă.

— Nu, domnule judecător, spuse Poirot. Aș zice că s-a făcut cu mult sânge rece... ca să producă impresie.

— Ce impresie?

— Impresia e aproape creată, i-o întoarse Poirot, enigmatic. Domnul Bex cugetă.

— Atunci, cum a fost omorât?

— N-a fost omorât. A murit. A murit, domnule judecător, de o criză de epilepsie, dacă nu mă înșel prea tare.

Declarația lui Poirot stârni din nou o emoție considerabilă. Doctorul Durand îngenunche din nou și făcu o cercetare minuțioasă. În cele din urmă se ridică.

— Ei bine, domnule doctor?

— Domnule Poirot, sunt înclinat să cred că afirmația dumneavoastră e corectă. M-am înșelat de la bun început. Faptul că omul fusese înjunghiat mi-a abătut atenția de la celelalte indicii.

Poirot era eroul zilei: Judecătorul de instrucție nu mai prididea cu complimentele. Poirot răspunse cu amabilitate, apoi se scuză sub pretextul că nici el și nici eu nu prânziserăm încă și că voia să-și refacă ținuta după ravagiile călătoriei. Tocmai când eram pe cale să ieșim din magazie, Giraud se apropie de noi.

— Încă un lucru, domnule Poirot, spuse el pe tonul său blând batjocoritor. Am găsit firul ăsta de păr, înfășurat pe mânerul cuțitului. E păr de femeie.

— Ah! Exclamă Poirot. Păr de femeie? Care femeie, mă întreb?

— Și eu mă întreb tot asta, spuse Giraud, apoi, cu o plecăciune, se îndepărtă.

— A fost insistent, bunul Giraud, rosti gânditor Poirot în timp ce ne îndreptam spre hotel. Mă întreb în ce fel speră să mă inducă în eroare? Păr de femeie... hm!

Am mâncat cu poftă, însă Poirot mi se păru întrucâtva distrat. După masă, ne-am dus în camera de zi și l-am rugat să-mi spună ceva despre misterioasa lui călătorie la Paris.

— Cu plăcere, prietene. M-am dus la Paris ca să găsesc asta.

Scoase din buzunar o mică porțiune decupată dintr-un ziar foarte vechi. Era reproducerea fotografiei unei femei. Mi-o întinse. Am scos un strigăt de uimire.

— O recunoaști, prietene?

Am dat din cap. Deși fotografia fusese făcută cu foarte mulți ani în urmă, iar coafura era cu totul alta, era imposibil să te înșeli.

— Doamna Daubreuil! Am exclamat.

Poirot clătină zâmbind din cap.

— Nu-i chiar corect, prietene. Pe atunci nu se numea așa. Asta e fotografia celebrei doamne Beroldy!

Doamna Beroldy! Fulgerător, mi-am amintit întreaga afacere. Procesul de omucidere care stârnise interesul lumii întregi. Cazul Beroldy.

Capitolul XVI.

Cazul Beroldy.

Cu douăzeci de ani în urmă, sau pe-aproape, când a început povestea asta, domnul Arnold Beroldy, de fel din Lyon, sosea la Paris însoțit de frumoasa lui soție și de micuța lor fiică, pe atunci doar un bebeluș.

Domnul Beroldy era proaspăt asociat la o firmă ce se ocupa cu comerțul cu vinuri, un bărbat de vârstă mijlocie, corpulent, atras de plăcerile vieții și devotat încântătoarei sale soții și cu totul neremarcabil din nici un punct de vedere. Domnul Beroldy era partener la o firmă mică, și, deși bine condusă, nu-i aducea cine știe ce venit. Soții Beroldy aveau un apartament mic și duceau, la început, o viață foarte modestă.

Pe cât de insignifiant era domnul Beroldy, pe atât era soția sa aureolată de un nimb de romantism. Tânără și frumoasă, încântător de manierată, doamna Beroldy produse de la început senzație în cartier, mai ales când începu să se sușotească printre vecini că nașterea ei era învăluită de un

anumit mister. Se șoptea că era fiica nelegitimă a unui mare duce rus. Alții asigurau că a unui arhiduce austriac și că, deși morganatică, acea căsătorie fusese legitimă. Dar toate istorioarele aveau un punct comun – acela că doamna Beroldy era centrul unui mister interesant. Întrebată de cei curioși, Jeanne Beroldy nu negă aceste zvonuri. Pe de altă parte, dădu clar de înțeles că, deși „buzele îi erau sigilate”, toate aceste zvonuri aveau un fundament real. Prietenilor intimi le destăinui ceva mai mult, vorbindu-le de intrigi politice, de „hârtii”, de pericole neștiute care o amenințau. De asemenea, s-a vorbit mult și despre bijuteriile Coroanei care trebuiseră să se vândă în secret, ea acționând ca mijlocitoare.

Printre prietenii și cunoștințele familiei Beroldy era un tânăr avocat, Georges Conneau. Foarte curând deveni evident că fascinantă Jeanne îi robise complet inima. Doamna Beroldy îl încurajă pe tânăr, într-o manieră discretă, având, însă, în permanență grijă să apară ca o soție extrem de fidelă. Cu toate acestea, multe persoane invidioase n-au ezitat să afirme că tânărul Conneau era amantul ei... și nu singurul!

Trecuseră în jur de trei luni de la sosirea soților Beroldy la Paris, când un alt personaj intră în scenă. Acesta era domnul Hiram P. Trapp, originar din Statele Unite, și extrem de bogat. Prezentat fermecătoarei și misterioasei doamne Beroldy, căzu pe dată victimă farmecelor ei. Admirația lui era fățișă, deși strict respectuoasă.

Cam în acel timp, doamna Beroldy deveni mai vorbărească în legătură cu confidențele ei. Unor prieteni le declară că se simțea foarte îngrijorată pentru soțul său. Le destăinui că fusese atras în niște manevre politice și chiar făcu referire la anumite documente importante ce-i fuseseră încredințate spre păstrare și care conțineau un „secret” de-o covârșitoare importanță la nivel european. Documentele îi rămăseseră lui în custodie, pentru ca urmăritorii să le piardă urma; însă doamna Beroldy era neliniștită întrucât îi recunoscuse pe câțiva dintre membrii marcанți ai Cercului Revoluționar la Paris.

Bomba căzu pe 28 noiembrie. Femeia, care venea zilnic să

facă ordine și să gătească pentru familia Beroldy, văzu cu surprindere că ușa de la intrare era larg deschisă. Auzind gemete înfundate dinspre dormitor, alergă într-acolo. O priveliște înspăimântătoare îi apărui în fața ochilor. Doamna Beroldy zăcea pe podea, legată la mâini și la picioare și gema de durere, după ce reușise să se elibereze de călușul din gură. Pe pat zăcea, într-o baltă de sânge, domnul Beroldy, înjunghiat în inimă.

Relatarea doamnei Beroldy fu destul de clară. Brusc deșteptată din somn, văzuse doi oameni mascați aplecați deasupra ei. Înăbușindu-i strigătele, o legaseră, îi puseseră căluș în gură. Apoi îi ordonaseră domnului Beroldy să le spună unde ținea faimosul „secret”.

Dar curajosul neguțător de vinuri refuzase cu încăpățănare să le răspundă la întrebare. Înfuriat de acest refuz, unul dintre ei, într-un gest nestăpânit, îl înjunghiase drept în inimă. Cu cheile victimei descuiaseră seiful din colțul camerei și plecaseră luând cu ei toate bijuteriile aflate în seif. Ambii asasini aveau bărbi mari și purtau măști, însă doamna Beroldy declară hotărâtă că erau ruși.

Afacerea a produs o imensă senzație. A fost denumită ba „Atrocitatea nihiliștilor”, ba „Revoluționari la Paris”, ba „Misterul rus”. Timpul a trecut și cei doi misterioși bărbați n-au fost depistați niciodată. Și apoi, tocmai când interesul publicului era pe cale să se stingă, o altă întâmplare stârni vâlvă. Doamna Beroldy fu arestată sub acuzația de a-și fi ucis soțul.

Când veni vremea procesului, interesul ajunsese la paroxism. Tinerețea și frumusețea acuzatei, precum și trecutul ei misterios, fură suficiente ca să facă din această afacere un caz celebru. Lumea se împărțise în două tabere gata să se încaiere, una pro și cealaltă contra inculpatei. Însă tabăra partizanilor ei avea să primească niște lovituri grele. Trecutul romantic al doamnei Beroldy, sângele său regal și misterioasele intrigi în care fusese implicată se dovediră a fi simple fabulații.

Ieși la iveală faptul că părinții ei erau o pereche foarte respectabilă, dar prozaică, se ocupau cu negoțul de fructe și

locuiau la periferia Lyonului. Marele duce rus, intrigile de palat și manevrele politice fuseseră doar rodul imaginației ei. În plus, se dovedi că își însușise o considerabilă sumă de bani de la diferite persoane care avuseseră naivitatea să creadă în povestea cu „bijuteriile Coroanei”, bijuteriile în cauză fiind simple ștrasuri. Ca atare, întreaga poveste a vieții ei se duse pe apa sâmbetei. Motivul crimei a fost descoperit în persoana domnului Hiram P. Trapp. Domnul Trapp se ținu cât putu de bine, dar, supus tirului încrucișat al procurorilor și interogatoriilor conduse cu abilitate, trebui să recunoască faptul că o iubea pe doamna Beroldy și, dacă ar fi fost liberă i-ar fi cerut să-i fie soție. Mărturisirea lui, conform căreia relațiile dintre ei fuseseră strict platonice, intensifică acuzațiile împotriva ei. Neputând deveni amanta domnului Trapp, din cauza sentimentului de onoare al acestuia, doamna Jeanne Beroldy pusese la cale monstruosul plan de a se elibera de aproape vârstnicul și neînsemnatul ei soț, pentru a se putea căsători cu bogatul american.

În pofida tuturor dovezilor, doamna Beroldy își înfruntă acuzatorii cu o hotărâre și stăpânire de sine absolut remarcabile. Își menținu prima depoziție fără să schimbe un cuvânt. Continuă să declare ferm că era din neam regal și că fusese substituită ca fiică a vânzătorului de fructe la o vârstă foarte mică. Pe cât de absurde și nefondate erau aceste depoziii, un mare număr de oameni le crezură.

Dar procurorul fu implacabil. El denunță povestea cu rușii „mascați” ca fiind o scorneală și afirmă că asasinatul fusese comis de doamna Beroldy și de amantul său Georges Conneau. Fu emis un mandat de arestare pe numele acestuia din urmă, dar prezumtivul complice dispăruse între timp. Probele au dovedit că sforile cu care stătuse legată doamna Beroldy fuseseră destul de larg strânse astfel încât ea să se poată ușor elibera.

Și atunci, tocmai când procesul era pe punctul de a fi declarat închis, pe adresa procurorului public sosi o scrisoare purtând ștampila poștei din Paris. Era de la Georges Conneau și, fără să indice locul în care se afla, conținea o mărturisire

completă a crimei. El declara că îl înjunghiase pe domnul Beroldy la îndemnul doamnei Beroldy. Crima fusese plănuită de amândoi: încredințat că soțul ei o trata cu cruzime și orbit de pasiune pentru frumoasa femeie, în a cărei dragoste crezuse, pusese la cale crima și o înfăptuise, din dorința de a o elibera din crunta sclavie. Acum, pentru prima dată, afla de Hiram P. Trapp și își dădea seama că femeia pe care o iubea îl trădase! Nu pentru el dorise ea să fie liberă... ci pentru a se mărita cu bogatul american! Se folosise de el, iar acum, turbat de gelozie, se întorcea împotriva ei și o denunța ca fiind instigatoarea crimei.

A fost momentul în care doamna Beroldy se dovedi a fi o femeie absolut remarcabilă, ceea ce și era, de fapt. Fără să ezite, renunță la declarațiile anterioare și admise că povestea cu „rușii” fusese o invenție a ei. Adevăratul criminal era Georges Conneau. Orbit de pasiune, comisese crima, jurându-i că, dacă va scoate vreun cuvânt, nu va scăpa de răzbunarea lui oriunde s-ar afla. Îngrozită de amenințările lui, consimți să păstreze tăcerea, cu atât mai mult cu cât se temuse că, spunând adevărul, era foarte posibil să fie acuzată de complicitate. Dar ea refuzase cu hotărâre să mai aibă ceva de-a face cu ucigașul soțului ei și, ca răzbunare pentru atitudinea asta a sa, el trimisese scrisoarea incriminatorie. Negă cu încăpățănare că ar fi avut vreun amestec în asasinarea soțului sau, iar scrisoarea aceasta acuzatoare era doar un act de răzbunare din partea lui. Jură că nu știuse nimic dinainte și că, în acea noapte fatală, se trezise și-l văzuse pe Georges Conneau aplecat deasupra ei, cu un cuțit plin de sânge în mână.

Afacerea era încurcată. Relatarea doamnei Beroldy era greu de crezut. Însă această femeie, ale cărei povești imaginare despre intrigi regale fuseseră atât de ușor acceptate, posedă suprema artă de a se face crezută. Depoziția ei în fața juraților fu o adevărată capodoperă. Cu fața șiroindu-i de lacrimi, vorbea despre copilul său, despre onoarea unei femei... despre dorința de a-și păstra neîntinată reputația spre binele fiicei sale. Admise că, Georges Conneau fiindu-i amant, putea fi

considerată ca răspunzătoare morală de această crimă... dar, în numele lui Dumnezeu, nimic mai mult! Știa că greșise grav nedenunțându-l pe Conneau, dar cu glasul frânt, declară că nici o femeie n-ar fi făcut-o... îl iubise! Ar fi putut să-l trimeată cu mâna ei la ghilotină pe bărbatul pe care-l iubise? Putea fi învinuită de multe, dar era absolut nevinovată de îngrozitoarea acuzație ce i se aducea, de a-și fi omorât soțul.

Oricum ar fi stat lucrurile, elocința și personalitatea ei biruiră. În fața unui public aflat în delir, doamna Beroldy fu achitată.

În ciuda tuturor eforturilor depuse de poliție, Georges Conneau n-a putut fi niciodată găsit. În ceea ce o privește pe doamna Beroldy, nu s-a mai auzit nimic despre ea. Luându-și copilul, părăsi Parisul pentru a începe o nouă viață.

Capitolul XVII.

Ne continuăm cercetările.

Am descris cazul Beroldy în mare. E de la sine înțeles că nu mi-am putut aminti toate detaliile, însă esențialul l-am redat cu destulă precizie. La vremea respectivă, cazul stârnise un mare interes și fusese pe larg descris de ziarele englezești, așa că nu a fost nevoie de un efort deosebit din partea mea ca să mi-l aduc în memorie.

Într-o clipă, în marea mea emoție, întreaga problemă păru să se clarifice. Recunosc că sunt impulsiv, iar Poirot deplânge prostul meu obicei de a mă repezi să trag concluzii, însă, în cazul de față, cred că aveam motive. Modul extraordinar în care această descoperire dădea câștig de cauză punctului de vedere al lui Poirot mă izbi dintr-odată.

— Poirot, am spus, te felicit. Acum înțeleg totul.

— Dacă e chiar așa, atunci eu te felicit, mon ami. Pentru că, de regulă, nu prea înțelegi... ei, așa-i sau nu?

M-am cam supărat.

— Ei, hai, nu te mai îmbățoșa.

— Faci atâta mister din urmele dumitale și din tot fleacul de detalii, că nici nu-i greu să te înșeli când crezi c-ai înțeles

încotro bați.

Poirot își aprinse o țigară cu precizia sa obișnuită apoi mă privi.

— Mon ami, acum când înțelegi totul, poți să-mi spui precis ce înțelegi?

— Păi, că doamna Daubreuil – Beroldy e cea care l-a ucis pe domnul Renault. Similitudinea celor două cazuri o dovedește cu vârf și-ndesat.

— Deci, dumneata consideri că doamna Beroldy a fost pe nedrept achitată? Că, de fapt, era vinovată de complicitate la uciderea soțului său?

Am căscat ochii mari.

— Bine-nțeles! Dumneata nu?

Poirot se duse spre capătul camerei, îndreptă absent un scaun, apoi rosti gânditor:

— Ba da, asta e și părerea mea. Numai că aici nu încapе nici un „bine-nțeles”, prietene. Din punct de vedere tehnic, doamna Beroldy era nevinovată.

— Poate de crima aceea. Însă nu de asta.

Poirot se așeză din nou, mai gânditor ca niciodată.

— Așadar, dumneata, Hastings, ești absolut convins că doamna Daubreuil l-a omorât pe domnul Renault?

— Da.

— De ce?

Îmi aruncase întrebarea atât de brusc încât m-am zăpăcit.

— De ce? Am bolborosit. De ce? Oh, pentru că... am intrat într-un impas.

Poirot dădu din cap spre mine.

— Vezi, te-ai și blocat. De ce să-l fi omorât doamna Daubreuil – o voi numi așa ca să fie mai simplu – pe domnul Renault? Nu vedem nici cel mai mic motiv. Nu se alege cu nimic de pe urma morții lui. Dimpotrivă, fie că-i era amantă, fie că-l șantaja, e în pierdere. Nu există crimă fără motiv. Altfel au stat lucrurile cu cealaltă crimă. Acolo era vorba de un bogătaș care abia aștepta să-i ia locul soțului.

— Banii nu sunt singurul motiv de a ucide, am obiectat.

— Adevărat, consimți Poirot, placid. Mai există alte două,

unul fiind crime passionnel. Și mai e și un al treilea, mai rar, omorul în numele unei idei, ceea ce implică o anumită formă de dereglare mintală. Mania omuciderii și fanatismul religios fac parte din această clasă. În cazul de față, sunt excluse.

— Dar crima pasională! Putem s-o excludem și pe ea? Dacă doamna Daubreuil era amanta domnului Renauld și dacă a simțit că afecțiunea lui era pe cale să se stingă sau dacă i-a stârnit în vreun fel gelozia, n-ar fi putut să-l omoare într-un moment de furie?

Poirot clătină din cap.

— Dacă, am spus: dacă, te rog să notezi, doamna Daubreuil era amanta lui Renauld, el nu avusese timp să se sature de ea. În orice caz, te înșeli în privința caracterului ei. E o femeie care poate stimula o puternică stare emoțională. E o actriță desăvârșită. Însă, privită la rece, viața îi contrazice aparențele. Dacă o examinăm de la un capăt la altul, vedem că a fost foarte lucidă și calculată în toate acțiunile ei. Nu pentru a-și uni viața cu cea a tânărului amant a consimțit ea la uciderea soțului său. Bogatul american, de care probabil nici nu-i păsa, era scopul ei. Dacă ar comite o crimă, ar face-o întotdeauna ca să câștige. Aici nu-i vorba de nici un câștig. În afară de asta, ce ai de spus în privința săpării mormântului? Asta e muncă de bărbat.

— Putea să aibă un complice, am sugerat, nevrând să renunț la ideea mea.

— Am să trec la altă obiecție. Vorbeai de similitudinea celor două cazuri. În ce constă ea, prietene?

L-am privit cu uimire.

— Păi tocmai dumneata, Poirot, ai remarcat asta! Povestea cu oamenii mascați, „secretul”, hârțiile!

Poirot zâmbi ușor.

— Nu fi atât de indignat, te rog. Nu neg nimic. Cele două cazuri se leagă între ele prin similitudine. Dar reflectează acum la ceva foarte ciudat. Nu doamna Daubreuil ne-a relatat ce s-a petrecut (dacă ar fi fost așa, totul era limpede), ci doamna Renauld. Să aibă ea vreo legătură cu cealaltă?

— Nu pot să cred, am răspuns încetișor. Dacă ar fi așa,

înseamnă că e cea mai bună actriță din lume.

— Ta-ta-ta, spuse nerăbdător Poirot. Din nou te iei după sentiment și nu după logică! Dacă pentru un criminal e necesar să fie un mare actor, atunci va face totul ca să fie. Dar e necesar? Eu nu cred că doamna Renauld și doamna Daubreuil sunt mână-n mână, și asta din mai multe motive, dintre care unele ți le-am expus deja. Celelalte reies de la sine. De aceea, această posibilitate eliminată, începem să ne apropiem de adevăr care, ca întotdeauna, e foarte ciudat și interesant.

— Poirot, am strigat, ai mai aflat ceva?

— Mon ami, trebuie să deduci și singur. Ai „acces la informații”! Pune-ți la lucru celulele cenușii. Raționează... nu ca Giraud, ci ca Hercule Poirot.

— Dar ești sigur?

— Prietene, am fost imbecil în multe privințe. Dar acum, în sfârșit, mi-e limpede totul.

— Știi totul?

— Am descoperit pentru ce domnul Renauld m-a chemat să descâlcesc problema.

— Și știi cine-i criminalul.

— Îl știu pe unul din criminali.

— Ce vrei să spui?

— Hai să vorbim ca să ne-nțelegem. Avem de a face nu cu o crimă, ci cu două. Pe prima am rezolvat-o, pe cea de-a doua... eh bien, trebuie să recunosc, nu sunt sigur.

— Dar, Poirot, credeam că ai spus că omul din magazie a murit de moarte naturală?

— Ta-ta-ta! Exclamă Poirot ca ori de câte ori își pierdea răbdarea. Încă n-ai înțeles. Poți avea o crimă fără criminal, însă pentru două crime e esențial să fie două cadavre.

Afirmația asta mi se păru atât de lipsită de logică încât m-am uitat la el neliniștit. Arăta, însă, perfect normal. Se ridică brusc și țâșni la fereastră.

— Uite-l, spuse.

— Pe cine?

— Pe domnul Jack Renauld. I-am trimis un bilețel la vilă,

rugându-l să vină aici.

Asta îmi schimbă șirul ideilor și l-am întrebat pe Poirot dacă știa că Jack Renault fusese în Merlinville în noaptea crimei. Speram să-l iau pe nepregătite pe micul meu prieten, dar, ca de obicei, era atâteaștiutor. Și el se interesase la gară.

— Și, fără îndoială, nu suntem singurii. Formidabilul Giraud, mai mult ca sigur, a adulmecat și el urma asta.

— Nu cred că... am spus, apoi m-am oprit. Ah, nu, ar fi prea oribil!

Poirot mă privi întrebător, dar nu spuse nimic. Tocmai îmi trecuse prin cap că, deși existau șapte femei direct sau indirect implicate în acest caz: doamna Renault, doamna Daubreuil și fiica sa, misterioasa vizitatoare nocturnă și cele trei servitoare, mai era, cu excepția bătrânului Auguste, care nici nu se punea la socoteală, un singur bărbat: Jack Renault. Iar mormântul trebuie că fusese săpat de-un bărbat...

N-am avut timp să aprofundez toate acestea, căci tânărul Renault intră pe ușă.

Poirot îl salută în maniera-i de profesionist:

— Luați loc, domnule. Regret nespun că v-am deranjat, dar sper să mă înțelegeți când spun că atmosfera de la vilă nu mi-e prea prielnică. Domnul Giraud și cu mine nu suntem în nici o privință de acord. Lipsa de politețe cu care m-a tratat e de neiertat și mă veți înțelege că nu intenționez câtuși de puțin să-l fac să beneficieze în vreun fel de orice descoperire, cât de mică, de-a mea.

— Exact, domnule Poirot, spuse flăcăul. Amicul Giraud e o brută încrezută și aș fi încântat să văd că cineva îl pune cu botul pe labe.

— În cazul ăsta, pot să vă cer o mică favoare?

— Desigur.

— Aș vrea să vă rog să mergeți la gară și să luați trenul până la stația următoare, Abbalac. Întrebați apoi, la bagaje de mână, dacă, în noaptea crimei, doi străini au lăsat o valiză acolo. E o stație mică și, mai mult ca sigur, își vor aminti. Sunteți de acord?

— Cum să nu! Spuse băiatul, oarecum nedumerit, însă gata

de plecare.

— Eu și prietenul meu, mă înțelegeți, avem treabă în altă parte, explică Poirot. Există un tren peste un sfert de oră și v-aș ruga să nu vă întoarceți la vilă căci nu doresc ca Giraud să observe plecarea dumneavoastră.

— Foarte bine, mă voi duce direct la gară.

Se ridică și dădu să plece, însă glasul lui Poirot îl opri.

— Un moment, domnule Renault, am o mică nedumerire. De ce nu i-ați spus domnului Hautet, azi-dimineață, că erați în Merlinville în noaptea crimei?

Chipul lui Jack Renault se înroși. Făcu un efort să se stăpânească.

— Comiteți o eroare. Mă aflu la Cherbourg, așa cum am afirmat în fața judecătorului de instrucție.

Poirot îl privi cu ochii îngustați, ochi de pisică, din care se mai distingea o rază verzuie.

— Eroarea asta n-am comis-o eu, ci personalul gării care a spus că ați ajuns aici cu trenul de 11:40.

Jack Renault ezită un moment, apoi se hotărî.

— Și dacă aș fi fost? Presupun că nu aveți de gând să mă acuzați de a fi luat parte la uciderea tatălui meu? Pusese întrebarea cu aroganță, semetindu-și capul.

— Aș vrea să-mi explicați motivul care v-a adus aici.

— E foarte simplu. Am venit să-mi văd logodnica, pe domnișoara Daubreuil. Mă aflu în ajunul unei lungi călătorii, din care nu știam când aveam să mă întorc. Vroiam s-o văd înainte de plecare și s-o asigur de statornicia sentimentelor mele.

— Și ați văzut-o? Întrebă Poirot fără să-l scape o secundă din ochi.

Răspunsul lui Jack fu precedat de o pauză apreciabilă. Apoi spuse:

— Da.

— Și după aceea?

— Am constatat că pierdusem ultimul tren. M-am dus până la St. Beauvais unde am bătut la ușa unui garaj și am găsit o mașină care m-a dus înapoi la Cherbourg.

— St. Beauvais? Sunt cincisprezece kilometri. O plimbare lungă, domnule Renault.

— Am... am luat-o ca pe-o plimbare.

Poirot înclină din cap ca și cum ar fi fost satisfăcut de această explicație. Jack Renault își luă pălăria și bastonul și ieși. De îndată, Poirot sări în picioare.

— Repede, Hastings, după el!

Ținându-ne la o oarecare distanță de prada noastră, l-am urmat pe străzile din Merlinville. Însă când Poirot îl văzu că dă colțul spre gară, ne oprirăm.

— Merge strună. A înghițit momeala. Va merge la Abbalac și se va interesa de o valiză inexistentă lăsată de doi străini inexistenți. Da, mon ami, totul a fost o mică invenție de-a mea.

— Ai vrut să-l îndepărtezi de aici!

— Perspicacitatea dumitale e uluitoare, Hastings! Și acum, dacă vrei, să mergem la vila Genevičve.

Capitolul XVIII.

Giraud acționează

— Apropo, Poirot, am spus în timp ce străbăteam drumul încins de căldură, am o mică răfuială cu dumneata. Cred că ai fost bine intenționat, însă nu cred că era treaba dumitale să dai târcoale pe la Hôtel du Phare fără să mă fi anunțat.

Poirot îmi strecură o privire piezișă.

— Dar de unde știi că am fost acolo? Mă întrebă el.

Spre marea mea supărare, am simțit că mă înroșesc.

— S-a întâmplat să trec pe acolo, am explicat, cât mai demn cu putință.

Mă cam temeam de ironia lui Poirot dar, spre ușurarea mea, și în același timp și spre surprinderea mea, se mulțumi doar că clatine din cap cu o anume gravitate.

— Dacă ți-am lezat în vreun fel susceptibilitatea, te rog să mă ierți. Curând vei înțelege mai bine. Dar, crede-mă, m-am străduit să-mi concentrez toată energia în elucidarea acestui caz.

— Oh, e-n regulă, am spus, înmuiat de scuzele lui. Știu că-mi vrei numai binele. Însă pot să-mi port de grijă și singur.

Poirot păru că vru să spună ceva, dar se abținu.

Ajunși la vilă, Poirot o luă pe poteca ce ducea la magazia în care fusese descoperit al doilea cadavru. Totuși, nu intră, ci se opri lângă banca ce se afla doar la câțiva yarzi de ea. După ce o contemplă câteva clipe, păși cu grijă către gardul viu ce marca granița dintre vila Genevičve și vila Marguerite. Apoi se întoarse dând din cap. Îndreptându-se din nou spre gardul viu, despărți tufișurile cu mâinile.

— Ce noroc, îmi spuse peste umăr, domnișoara Daubreuil se află în grădină. Vreau să-i vorbesc și aș prefera să nu o fac în mod oficial, la vila Marguerite. Ah, ce bine, iat-o aici. Pst, domnișoară! Pst! Un moment s'il vous plait.

M-am alăturat lui Poirot exact în momentul în care, ușor tulburată, Marthe Daubreuil se apropie în fugă la chemarea lui.

— Dacă-mi este permis, pot să vă adresez un cuvânt?

— Desigur, domnule Poirot.

În ciuda nonșalanței sale, ochii ei arătau îngrijorați și speriați.

— Domnișoară, vă mai amintiți când ați alergat după mine în ziua în care am fost acasă la dumneavoastră cu judecătorul de instrucție? M-ați întrebat dacă e cineva suspectat de comiterea crimei.

— Iar dumneavoastră mi-ați spus că doi chilieni. Glasul îi era ușor întretăiat, iar mâna stângă îi apăsa inima.

— Mă veți întreba același lucru și acum, domnișoară?

— Ce vreți să spuneți?

— Vreau să spun că dacă mi-ați pune din nou acea întrebare, v-aș da un alt răspuns. Cineva e suspect... dar nu e chilian.

— Cine? Cuvântul abia se auzi.

— Domnul Jack Renault.

— Ce? Fusese un strigăt. Jack? Imposibil! Cine îndrăznește să-l suspecteze?

— Giraud.

— Giraud! Chipul fetei era cenușiu. Mi-e frică de acest om. E

crud. Ar putea... ar putea... Se opri brusc. Pe față i se citea curaj și hotărâre. În acel moment, mi-am dat seama că era o luptătoare.

La rândul lui, Poirot o urmărea atent.

— Știți, desigur, că era aici în noaptea crimei? Întrebă el.

— Da, răspunse fata mecanic. Mi-a spus.

— N-a fost înțelept să încercați să ascundeți asta, se aventură Poirot.

— Da, da, replică ea nerăbdătoare. Dar n-avem timp de pierdut cu regretele. Trebuie să găsim ceva ca să-l salvăm. Bine-nțeles că e nevinovat, dar n-are nici o șansă în fața unui om ca Giraud, care are reputația pe care o are. El trebuie să aresteze pe cineva, iar acel cineva va fi Jack.

— Faptele pledează în defavoarea lui. Vă dați seama de asta?

Fata îl privi drept și rosti aceleași vorbe pe care le auzisem rostite în camera mamei sale.

— Nu sunt copil, domnule. Am curaj să privesc lucrurile în față. Jack e nevinovat și trebuie să-l salvăm.

Vorbise cu un gen de energie disperată, apoi tăcu și se încruntă în timp ce se gândea.

— Domnișoară, spuse Poirot urmărind-o cu agerime, nu ascundeți nimic pe care ați putea că ni-l spuneți?

Fata confirmă din cap.

— Da, există ceva, dar îmi vine greu să cred că-l veți crede... pare atât de absurd!

— Oricum, spuneți-ne, domnișoară.

— Fie. Domnul Giraud mi-a cerut să văd dacă pot identifica omul de acolo. Făcu un semn din cap în direcția magaziei. Nu l-am identificat. Cel puțin, nu atunci, pe moment, dar după ce m-am gândit mai mult...

— Ei, bine?

— Pare atât de ciudat, și cu toate acestea sunt aproape sigură. Am să vă povestesc. În dimineața zilei în care a fost omorât domnul Renauld, mă plimbam pe aici, prin grădină, când am auzit niște voci de bărbați care se certau. Am dat la o parte tufișurile și m-am uitat. Unul dintre bărbați era domnul Renauld, celălalt un vagabond, o creatură ce arăta oribil, în

haine jechoase. Strigau pe rând unul la altul și se amenințau. Am bănuț că vagabondul cerea bani dar tocmai atunci maman m-a chemat în casă și a trebuit să plec. Asta-i tot, doar că... sunt aproape sigură că vagabondul și mortul din magazine sunt una și aceeași persoană.

Poirot scoase o exclamație.

— Dar de ce n-ai spus asta la timp, domnișoară?

— Pentru că, la început, chipul îmi era oarecum cunoscut și atât. Omul era altfel îmbrăcat și părea să facă parte dintr-o clasă socială superioară. Însă, spuneți-mi, domnule Poirot, n-ar fi fost posibil ca acel om să-l fi atacat și omorât pe domnul Renault, luându-i hainele și banii?

— E o idee, domnișoară, roști încet Poirot. Nu explică o grămadă de lucruri, dar e într-adevăr o idee. Mă voi gândi la ea.

Dinspre casă se auzi o voce.

— Maman, șopti Marthe. Trebuie să plec. Și se îndepărtă strecurându-se printre copaci.

— Vino, spuse Poirot și, luându-mă de braț, ne îndreptarăm spre vilă.

— Ce crezi de fapt? L-am întregat destul de curios. Povestea asta e adevărată, sau e o scorneală de-a fetei pentru a abate atenția de la iubitul ei?

— E o poveste ciudată, dar cred că e adevărată. Fără să știe domnișoara Marthe ne-a dezvăluit un alt adevăr... Jack Renault a mințit. Ai observat ezitarea lui când l-am întregat dacă s-a văzut cu Marthe Daubreuil în noaptea crimei. A tăcut, după care a spus „Da”. L-am suspectat că minte. De aceea trebuia să vorbesc neapărat cu ea, fără să-i dau timp s-o pună în gardă. Trei cuvinte mi-au dat informația pe care o doream. Când am întregat-o dacă știa că Jack Renault fusese aici în noaptea crimei, ea mi-a răspuns: „Mi-a spus”. Și acum, Hastings, ce căuta Jack Renault aici în acea noapte, și, dacă nu s-a văzut cu domnișoara Marthe, cu cine s-a văzut?

— Uf, Poirot, am strigat agasat, doar nu crezi că un băiat ca ăsta și-ar fi putut omorî tatăl!

— Mon ami, continui să fii un sentimental incorijibil! Am

văzut mame care și-au ucis copilașii ca să le revină lor moștenirile. În definitiv, se poate crede orice.

— Și motivul?

— Banii, bine-nțeles. Amintește-ți că Jack Renauld „credea că va primi jumătate din averea tatălui său, după moartea” acestuia.

— Dar vagabondul? El ce legătură are cu toate acestea? Poirot ridică din umeri.

— Giraud ar spune că era un complice... un apaș care l-a ajutat pe tânărul Renauld să comită crima și care a fost înlăturat după aceea.

— Și firul de păr de pe mânerul cuțitului? Părul de femeie?

— Ah, rosti Poirot, zâmbind larg. Asta-i o mică șmecherie de-a lui Giraud. După el nu-i deloc păr de femeie. Adu-ți aminte că tinerii de azi poartă părul pieptănat peste cap și uns cu pomezii sau uleiuri de păr ca să-l facă să stea întins. Prin urmare, un astfel de păr poate avea o lungime considerabilă. Giraud știe chestia asta.

— E și părerea dumitale?

— Nu, răspunse Poirot cu un zâmbet ciudat. Pentru că eu știu că e părul unei femei... ba mai mult, știu și care-i femeia.

— Doamna Daubreuil, am afirmat hatărât.

— Poate, răspunse Poirot, privindu-mă enigmatic.

Însă eu nu mi-am permis să mă supăr.

— Și acum, ce facem? L-am întrebat, în timp ce intram în holul vilei Genevičve.

— Vreau să mă uit prin lucrurile domnului Jack Renauld. De asta l-am îndepărtat pentru câteva ore.

— Dar nu le-a cercetat deja Giraud?

— Bine-nțeles. Ei își construiește un caz așa cum își construiește castorul stăvilărilor, cu o hărnicie obositoare, însă el nu se va fi uitat după lucrurile pe care le caut eu... sau, dacă le-a văzut, mai mult ca sigur că nu și-a dat seama de importanța lor. Să începem.

Cu grijă și metodic, Poirot trase fiecare sertar, îi examină conținutul, apoi lăsa totul exact cum fusese. Era o treabă plictisitoare și neinteresantă. Scormoni printre gulere,

pijamale și șosete. Un zgomot venit dinspre afară mă făcu să mă reped la fereastră.

— Poirot, am strigat, tocmai a sosit o mașină! În ea e Giraud, Jack Renauld, și doi jandarmi.

— Sacré tonnerre! Tună Poirot. Animalul ăsta de Giraud nu putea să mai aștepte? N-am să mai am timp să așez lucrurile în acest ultim sertar așa cum se cuvine. Să ne grăbim.

Fără ceremonie, răsturnă pe podea lucrurile, în majoritate cravate și batiste. Brusc, cu un strigăt de triumf, se repezi la ceva, un mic carton pătrat, evident o fotografie. O băgă în buzunar și îndesă de-a valma lucrurile în sertar, apoi mă înhăță de braț și mă târî din cameră, pe scări în jos. În hol se afla Giraud, contemplându-și prizonierul.

— Bună ziua, domnule Giraud, spuse Poirot. Ce-avem aici? Giraud arătă cu capul spre Jack.

— Încerca să scape, dar am fost mai iute ca el. Se află sub stare de arest, sub acuzația de a-și fi ucis tatăl, domnul Paul Renauld.

Poirot se răsuci spre băiatul care stătea rezemat de ușă, cu chipul pământiu.

— Ce aveți de spus la asta, jeune homme? Jack Renauld îl privi împietrit.

— Nimic, spuse el.

Capitolul XIX.

Îmi folosesc celulele cenușii.

Eram trăsnit. Până în ultima clipă am crezut în nevinovăția lui Jack Renault. Mă așteptam să-l aud protestând vehement la întrebarea lui Poirot. Însă acum, urmărindu-l cum stătea, alb și țeapăn, rezemat de perete, și auzindu-i răspunsul sec, n-am mai avut nici un dubiu.

Poirot se întoarse către Giraud.

— Și care sunt probele pe baza cărora l-ați arestat?

— Vă așteptați să le dezvolt?

— Ca o problemă de curtoazie, da.

Giraud îl privi cu îndoială. Oscila între dorința de a-l refuza brutal și plăcerea de a-și vedea adversarul învins.

— Credeți că am făcut o greșeală? Rânji el.

— Nu m-ar surprinde, replică Poirot cu o undă de malițiozitate.

Chipul lui Giraud se înroși puternic.

— Eh bien, fie! Vă las să judecați singur. Deschise larg ușa salonului și intrară, lăsându-l pe Jack Renauld în grija celor doi jandarmi.

— Și acum, domnule Poirot, spuse Giraud, punându-și pălăria pe masă și adoptând un ton foarte sarcastic, am să vă arăt metodele noastre moderne.

— Bien! Răspunse Poirot, pregătindu-se să asculte. Iar eu vă voi dovedi că admirabila bătrână gardă știe să asculte; se lasă pe spate, cu ochii închiși, deschizându-i doar pentru a mai face o precizare: Să nu vă fie teamă că am să dorm. Voi fi deosebit de atent.

— Desigur, începu Giraud, în curând mi-am dat seama că istoria cu chilienii era o tâmpenie. Erau amestecați doi oameni... dar nu chilieni, nici străini misterioși! Totul era praf în ochi.

— Până aici, foarte credibil, dragul meu domn Giraud, murmură Poirot. Mai ales după ce li s-a descoperit trucul cu chibritul și mukul de țigară.

Giraud privi fioros, dar continuă:

— Pentru săparea mormântului, trebuia să fi fost și un bărbat implicat în acest caz. În momentul de față nu există nici un bărbat care să beneficieze de pe urma crimei, dar există unul care credea că va beneficia. Am auzit de cearta dintre Jack Renauld și tatăl său și de amenințările pe care le-a proferat. Motivul era stabilit. Acum despre mijloace. Jack Renauld se afla în Merlinville în acea noapte. A ascuns faptul asta... ceea ce a făcut ca suspiciunea să devină certitudine. Apoi am descoperit o a doua victimă... înjunghiată cu același cuțit. Știm când a fost furat cuțitul. Căpitanul Hastings, aici de față, poate preciza ora. Jack Renauld, sosit de la Cherbourg, era singura persoană care ar fi putut să-l ia. I-am pus la socoteală pe toți ceilalți din casă.

— Greșiți. Mai există o persoană care ar fi putut lua cuțitul.

— Vă referiți la domnul Stonor? El a sosit la ușa din față, în automobilul care îl aducea direct de la Calais. Ah, credeți-mă, am avut în vedere totul. Domnul Jack Renauld a venit cu trenul. Între sosirea lui și momentul când a intrat în casă, a trecut o oră. Nu încapă îndoială că l-a văzut pe căpitanul Hastings părăsind magazia însoțit de tovarășa lui, s-a strecurat înăuntru, a luat cuțitul și și-a înjunghiat complicele...

— Care era deja mort!

Giraud ridică din umeri.

— Poate că n-a observat asta. A crezut, probabil, că dormea. Cu siguranță avuseseră un rendez vous. În orice caz, știa că această aparent a doua crimă va complica extrem de mult cazul, cum de altfel, a și făcut-o.

— Dar n-a reușit să-l înșele pe domnul Giraud, murmură Poirot.

— Vă bateți joc de mine. Însă vă voi da o ultimă dovadă de netăgăduit. Povestea doamnei Renauld era de la un capăt la altul o născocire. Credem că doamna Renauld și-a iubit bărbatul... și totuși, a mințit să-l acopere pe ucigașul lui. Pentru cine ar minți o femeie? Uneori pentru ea însăși, de regulă pentru bărbatul pe care-l iubește, dar întotdeauna pentru copiii ei. Aceasta din urmă e dovada irefutabilă. Nu puteți s-o respingeți.

Giraud se opri, îmbujorat și triumfător.

Poirot îl privi senin.

— Țsta e cazul meu, spuse Giraud. Ce aveți de spus?

— Doar că mai e un iucru pe care l-ați pierdut din vedere.

— Care?

— Jack Renauld era probabil la curent cu proiectul construirii terenului de golf. Știa că, odată cu începerea săpării bunkerului, cadavrul ar fi fost descoperit imediat.

Giraud râse zgomotos.

— Dar e o idioțenie ceea ce spuneți! El asta chiar dorea..., să se descopere cadavrul! Cât timp nu era descoperit, moartea nu era dovedită. Și n-ar fi putut intra în posesia moștenirii.

În timp ce se ridica în picioare, un fulger verde trecu prin ochii lui Poirot.

— Atunci de ce să-l mai îngroape? Întrebă moale. Reflectați, domnule Giraud. Dacă descoperirea neîntârziată a cadavrului era în avantajul lui Jack Renauld, de ce să mai fi săpat un mormânt?

Giraud nu răspunse. Întrebarea îl luase pe nepregătite. Ridică din umeri, ca și cum lăsa să se înțeleagă că asta nu avea nici o importanță.

Poirot se îndreptă spre ușă. L-am urmat.

— Mai e un lucru pe care nu l-ați pus la socoteală, spuse el peste umăr.

— Care?

— Bucata de țevă de plumb, trânti Poirot și părăsi încăperea.

Jack Renauld se afla încă în hol, cu chipul alb și tâmp, dar când am ieșit din salon, ne privi pătrunzător. În același moment, se auzi un zgomot de pași. Doamna Renauld coborî scările. La vederea fiului său, încadrat de doi oameni ai legii, se opri ca împietrită.

— Jack, îngăimă ea, Jack, ce e asta?

El o privi, calm.

— Sunt arestat, mamă.

— Ce?

Urletul fu cutremurător și, înainte ca cineva s-o poată prinde, se clătină și se prăbuși greu. Am alergat amândoi și am ridicat-o. Într-un moment, Poirot era din nou în picioare.

— Și-a spart rău capul de colțul scării. Cred că are și o ușoară contuzie. Dacă Giraud vrea o depoziție din partea ei, va trebui să aștepte. Va fi în stare de inconștiență cel puțin o săptămână.

Denise și Françoise alergaseră spre stăpâna lor și lăsându-le-o în grijă, Poirot părăsi casa. Mergea cu capul aplecat, încruntându-se gânditor la pământ. Un timp n-am mai vorbit, în cele din urmă, m-am aventurat să-i pun o întrebare.

— Prin urmare, în ciuda tuturor aparențelor care dovedesc contrariul, crezi că Jack Renauld nu e vinovat?

Poirot nu-mi răspunse pe loc, dar, după o lungă așteptare, rosti grav:

— Nu știu, Hastings. Există o singură șansă. Bine-nțeles că Giraud greșește... greșește de la cap la coadă. Dacă Jack Renauld e vinovat, e în ciuda argumentelor lui Giraud și nu pe baza lor. Iar cel mai grav indiciu care îl acuză e știut doar de mine.

— Care e? Am întrebat impresionat.

— Dacă ți-ai folosi celulele cenușii ai vedea întregul caz limpede, așa cum o fac eu, l-ai descoperi și dumneata, prietene.

Asta era ce numeam eu un răspuns enervant de-al lui Poirot. Confirmă, fără a-mi da timp să vorbesc:

— S-o luăm pe drumul ăsta, spre mare. Ne vom așeza pe movilița de acolo, vom avea priveliștea întregii plaje și vom trece în revistă cazul. Vei cunoaște tot ce cunosc eu, însă aş prefera să descoperi adevărul prin propriile dumitale eforturi... și nu dus de mână de mine.

Ne-am așezat pe movilița verde, așa cum sugerase Poirot și am privit marea. Dinspre capătul îndepărtat al plajei, strigătele turiștilor ce se scăldau ajungeau vag până la noi. Marea era de-un albastru pal, iar întinderea seninului calm mi-a amintit de ziua în care sosiserăm la Merlinville. Părea că trecuse o veșnicie de atunci. În realitate, doar trei zile!

— Gândește, prietene, spuse Poirot încurajator. Puneți în ordine ideile. Fii metodic, fii ordonat. În asta constă secretul succesului.

M-am conformat concentrându-mi mintea asupra tuturor detaliilor cazului. În silă, am ajuns la concluzia că singura clară și posibilă soluție era cea a lui Giraud... pe care Poirot o disprețuia. Am reflectat din nou. Un lucru era limpede ca lumina zilei și acela avea legătură cu doamna Daubreuil. Giraud era străin de implicarea ei în cazul Beroldy. Poirot declarase cazul Beroldy ca fiind foarte important. Deci, aici trebuia să caut. Acum eram pe drumul cel bun. Și, brusc, creierul mi se luminează. Tremurând, am început să-mi clădesc ipoteza.

— Observ că ți-a venit o mică idee, mon ami. Capitală. Progresăm.

M-am ridicat și mi-am aprins pipa.

— Poirot, am spus, mi se pare că am fost nepermis de neglijenți. Am spus noi, deși mai corect era să spun eu. Dar trebuie să-ți primești pedeapsa pentru că ai fost atât de secretos. Așadar, repet că am fost nepermis de neglijenți. Există cineva de care am uitat.

— Și cine e acel cineva? Mă întrebă Poirot, cu ochii ghiduși.
— Georges Conneau!

Capitolul XX.

O depoziție uimitoare.

În clipa următoare Poirot mă îmbrățișă cu căldură.

— În fine! Ai ajuns. Și singur! E superb! Continuă-ți raționamentul. Ai dreptate. E clar c-am greșit uitând de Georges Conneau.

Eram atât de flatat de laudele micului meu prieten, încât îmi era foarte greu să continui. Însă, în cele din urmă, mi-am adunat gândurile și am demarat.

— Georges Conneau a dispărut acum douăzeci de ani, dar n-avem nici un motiv să credem că a murit.

— Aucunement, aprobă Poirot. Continuă!

— Să presupunem, prin urmare, că trăiește.

— Exact.

— Sau că a trăit până de curând.

— De mieux en mieux!

— Să presupunem, am continuat tot mai entuziasmat, că decăzuse în ultimul hal. Devenise un criminal, un pirat, un vagabond... un ce dorești. Întâmplarea l-a adus la Merlinville. Aici o găsește pe femeia pe care niciodată n-a încetat s-o iubească.

— Ei, ei! Sentimentalismul! Mă avertiză Poirot.

— Unde-i dragoste e și ură”, am citat eu. Oricum, o întâlnește aici, trăind sub un nume de împrumut. Ea, însă, are un nou amant, un englez, Renault. Georges Conneau, în a cărui minte se redeșteaptă vechile apucături, se ia la ceartă cu acest Renault. Îl așteaptă până când îl vede ieșind să-și întâlnească amanta, și-l înjunghie în spate. Apoi, îngrozit de

fapta sa, se apucă să sape un mormânt. Mi se pare foarte posibil ca doamna Daubreuil să fi ieșit din casă să-și caute iubitul. Între ea și Conneau are loc o scenă teribilă. El o târăște în magazie și acolo cade răpus de-o criză de epilepsie. Să presupunem acum că apare Jack Renault. Doamna Daubreuil îi povestește totul, atrăgându-i atenția asupra consecințelor dezastruoase pe care le-ar fi suportat fiica sa, dacă întreg trecutul ar fi ieșit la iveală. Asasinul tatălui său e mort... cel mai bine ar fi să se mușamalizeze toată afacerea. Jack Renault consimte... se duce în casă și are o discuție cu mama sa, reușind s-o atragă de partea lui. De acord cu planul pe care doamna Daubreuil i-l sugerase lui Jack, ea se lasă legată și tot restul. Ei, Poirot, ce zici de asta? Am întrebat mândru de succesul raționamentului meu.

Poirot mă privi gânditor.

— Cred că ar trebui să scrii pentru cinematografie, mon ami, spuse în cele din urmă.

— Adică?

— Din povestea pe care mi-ai înșirat-o, ar ieși un film bun... doar că n-are nici o asemănare cu viața de zi cu zi.

— Admit că nu dețin toate amănuntele, dar...

— Ai făcut chiar mai mult... le-ai ignorat în mod magnific. Ce părere ai de felul în care erau îmbrăcați cei doi? Vrei să spui că, după ce și-a înjunghiat victima, Conneau i-a luat hainele, i le-a dăruit pe-ale sale, apoi a vârat cuțitul la loc?

— Nu văd ce importanță are asta, am obiectat, cam mofluz. Putea să fi obținut haine și bani de la doamna Daubreuil, prin amenințări.

— Prin amenințări, hai? Dumneata chiar vorbești serios?

— Bine-nțeles. Putea s-o amenințe că dezvăluie familiei Renault adevărata identitate, ceea ce i-ar fi spulberat toate speranțele de a-și vedea fata măritată.

— Greșești, Hastings. El nu putea s-o șantajeze căci îl avea la mână. Amintește-ți că Georges Conneau mai e încă urmărit pentru crimă. O vorbă din partea ei și-l păștea ghilotina.

M-am văzut nevoit, cam în silă, să recunosc acest adevăr.

— Teoria dumitale, am spus, acid, e fără doar și poate

corectă în toate detaliile, nu-i așa?

— Teoria mea e adevărul, răspunse liniștit Poirot. Iar adevărul e în mod obligatoriu corect. În raționamentul dumitale ai comis o eroare fundamentală. Ți-ai permis să-ți lași imaginația s-o ia razna, la istorioare de la miezul nopții și pasionante scene de amor. Dar în investigarea unei crime trebuie să luăm în considerare banalul. Vrei să-ți demonstrez metoda mea?

— Oh, va fi o demonstrație pe cinstel!

Poirot se așează foarte drept și începu, mânuindu-și arătătorul pentru a-și puncta ideile:

— Am să încep, ca și dumneata, de la Georges Conneau. Știm că, povestea cu „rușii” spusă la proces de doamna Beroldy, s-a dovedit a fi o născocire. Dacă ea era nevinovată în privința participării la crimă, atunci născocirea era a ei și numai a ei. Dacă, dimpotrivă, nu era nevinovată, povestea ar fi putut fi inventată fie de ea, fie de Georges Conneau. În cazul pe care-l investigăm, întâlnim aceeași poveste. După cum ți-am mai explicat, e foarte puțin probabil ca istoria să pornească tot de la ea. În felul acesta trebuie să admitem ipoteza că povestea fusese concepută de creierul lui Georges Conneau. Foarte bine. Prin urmare, Georges Conneau a plănuit crima în complicitate cu doamna Renauld. Ea e în bătaia reflectoarelor iar în spatele ei se află o figură întunecată al cărui pseudonim ne este necunoscut. Acum, hai să reluăm cu grijă cazul Renauld de la început și să așezăm fiecare punct semnificativ, în ordinea cronologică. Ai un carnet și un creion? Bine. Care este primul lucru pe care trebuie să-l notăm?

— Scrisoarea primită de dumneata?

— Țsta e primul lucru pe care l-am știut, dar cazul nu începe propriu-zis cu el. Primul punct cu o anume semnificație, așa spune că e schimbarea care s-a produs cu domnul Renauld, la scurt timp după sosirea la Merlinville și care e atestată de mai mulți martori. De asemenea, trebuie să luăm în considerare și prietenia dintre el și doamna Daubreuil, ca și sumele mari de bani pe care i le plătea. De aici sărim direct la ziua de 23 mai.

Poirot se opri, își dresese glasul, și-mi făcu semn să scriu.

— 23 mai. Domnul Renauld se ceartă cu fiul său din cauza dorinței acestuia din urmă de a se însura cu Marthe Daubreuil. Fiul pleacă la Paris.

— 24 mai. Domnul Renauld își schimbă testamentul, lăsând întregul control al averii în mâinile soției sale.

— 7 iunie. Ceartă cu vagabondul în grădină, martoră Marthe Daubreuil.

— Scrisoare trimisă domnului Hercule Poirot, implorând ajutor.

— Telegramă trimisă lui Jack Renauld, ordonându-i să plece cu „Anzora” la Buenos Aires.

— Șofer, Masters, trimis în concediu.

— Vizitat de o doamnă, seara. Văzând-o ieșind, vorbele lui au fost: „Da, da,... pentru Dumnezeu, pleacă acum...”

Poirot se opri.

— Și acum, Hastings, ia fiecare din aceste puncte, unul câte unul, analizează-le cu grijă pe fiecare în parte, apoi, în corelație cu celelalte, vezi dacă problema n-o să-ți apară într-o nouă lumină.

M-am străduit să fac ce-mi spusese. După câteva minute, am spus cu îndoială.

— În privința primului punct, problema se pune dacă să admitem teoria șantajului, sau a faptului că era îndrăgostit de această femeie.

— Categoric, șantaj. Ai auzit ce a spus Stonor despre caracterul și obiceiurile lui.

— Doamna Renauld n-a împărtășit punctul lui de vedere.

— Am văzut deja că nu putem pune nici o bază pe mărturia ei. Privitor la acest punct, trebuie să-l credem pe Stonor.

— Totuși, dacă Renauld avea o legătură cu acea „Bella”, de ce n-am crede că avea și cu doamna Daubreuil?

— În nici un caz, Hastings, îți garantez. Dar avea el o legătură cu „Bella”?

— Scrisoarea, Poirot. Ai uitat de scrisoare.

— Nu, n-am uitat. Dar ce te face să crezi că scrisoarea îi era adresată domnului Renauld?

— Păi, a fost găsită în buzunarul lui și... și...

— Și asta-i tot! Mi-o reteză Poirot. Nu avem de unde ști cui era adresată, pentru că nu era menționat nici un nume. Ne-am însușit ideea că el era destinatarul, doar pentru că a fost găsită în buzunarul pardesiului său. Apropo, mon ami, legat de pardesiul ăsta e ceva care m-a intrigat în mod deosebit. L-am măsurat și am remarcat că purta un pardesiu foarte lung. Amănuntul ăsta ar trebui să-ți dea de gândit.

— Credeam că tocmai vroiai să-mi spui dumneata ce-i cu asta, am mărturisit.

— Ah, quelle idée! Mai târziu m-ai văzut măsurând și pardesiul domnului Jack Renault. Eh bien, domnul Jack Renault poartă un pardesiu foarte scurt. Pune alături cele două amănunte și adaugă-l și pe-al treilea că domnul Jack Renault a părăsit în mare grabă casa să nu piardă trenul, și spune-mi ce-ai obținut din toate astea?

— Înțeleg, am rostit încet, descifrând sensul întrebărilor lui Poirot. Scrisoarea aceea îi era adresată lui Jack Renault... nu tatălui său. În graba și furia lui, a luat din greșeală alt pardesiu.

Poirot aprobă din cap.

— Précisément! La acest punct vom reveni mai târziu. Pentru moment să ne mulțumim să acceptăm că scrisoarea aceea n-avea nici o legătură cu domnul Renault – père, și să trecem, la următorul eveniment cronologic.

— „23 mai”, am citit, „domnul Renault se ceartă cu fiul său din cauza dorinței acestuia din urmă de a se însura cu Marthe Daubreuil. Fiul pleacă la Paris”. Nu prea văd ce-ar fi de remarcat aici, iar schimbarea testamentului în ziua următoare mi se pare destul de limpede. E rezultatul direct al certei dintre cei doi.

— Aici suntem de acord, mon ami... cel puțin în privința cauzei. Dar care e motivul exact care a determinat această atitudine a domnului Renault?

Am căscat ochii de mirare.

— Mânia împotriva fiului său, bine-nțeles.

— Și totuși, îi trimite la Paris scrisori pline de afecțiune?

— Așa ne-a spus Jack Renault, dar nu ne-a putut furniza

niciuna.

— Bine, să trecem peste asta.

— Am ajuns la ziua în care s-a consumat tragedia. Dumneata ai indicat evenimentele din dimineața aceea într-o ordine. Ai vreo justificare pentru asta?

— Am stabilit că scrisoarea pentru mine a fost pusă la poștă în același timp cu telegrama către Jack Renault. Lui Masters i s-a adus la cunoștință că poate să-și ia un concediu la scurt timp după aceea. După părerea mea, cearta cu vagabondul a avut loc înainte de întâmplările de mai sus.

— Nu înțeleg cum poți stabili asta în mod sigur, fără a o interoga din nou pe domnișoara Daubreuil.

— Nu e nevoie. Sunt sigur. Iar dacă nu înțelegi asta, nu înțelegi nimic, Hastings!

L-am privit o clipă.

— Bine-nțeles! Sunt tâmpit. Dacă vagabondul era Georges Conneau, abia după întrevvedereea lor furtunoasă, și-a dat seama domnul Renault de pericol. L-a îndepărtat pe șofer, pe Masters, bănuindu-l de a fi în slujba celuiilalt, i-a telegrafiat fiului său și te-a chemat pe dumneata.

Un zâmbet ușor flutură pe buzele lui Poirot.

— Nu ți se pare ciudat că a folosit aceleași expresii în scrisoare, ca și doamna Renault în relatarea ei de mai târziu? Dacă menționarea cuvântului Santiago era o gogoriță, de ce ar fi vorbit Renault de ea, ba, mai mult, de ce și-ar fi trimis fiul acolo?

— E uimitor, recunosc, dar poate vom găsi mai târziu vreo explicație. Am ajuns acum la seara aceleași zile și la vizita misterioasei doamne. Îți mărturisesc că sunt total nedumerit, doar dacă n-o fi fost doamna Daubreuil, așa cum a susținut continuu Françoise.

Poirot scutură din cap.

— Prietene, prietene, unde ți-e mintea? Amintește-ți de fragmentul de cec și de faptul că numele de „Bella Duveen” îi era vag familiar lui Stonor și cred că vom fi de acord că Bella Duveen era numele complet al corespondentei necunoscute a lui Jack Renault și că ea a fost în noaptea aceea la vila

Genevičve. Dacă intenționase să-l vadă pe Jack, sau dacă avusese în minte să facă apel la tatăl său, nu putem ști cu certitudine, dar cred că putem să ne însușim acest ultim punct de vedere. Ea s-a plâns de Jack, arătând, probabil, scrisorile pe care acesta i le scrisese, iar bătrânul a încercat s-o cumpere cu un cec. Indignată, femeia l-a rupt. Cuvintele pe care le folosește în scrisoare sunt cuvintele unei îndrăgostite la nebunie și faptul de a i se fi oferit bani a jignit-o puternic. În final, a convins-o cumva, iar cuvintele folosite atunci sunt semnificative.

— Da, da, dar pentru numele lui Dumnezeu, pleacă acum”, am repetat. Mi se par poate puțin cam vehemente, dar atâta tot.

— E suficient. Era disperat de nerăbdător s-o vadă plecată. De ce? Nu doar pentru că întrevederea era neplăcută. Nu, era timpul de mers la culcare și, dintr-un anumit motiv, timpul era prețios.

— De ce să fi fost?

— Asta ne și întrebăm. De ce să fi fost? Mai târziu, însă, avem incidentul cu ceasul de mână, care ne arată din nou că timpul a jucat un rol important în această crimă. Ne apropiem rapid de drama în sine. Bella Duveen pleacă la zece jumătate și, din dovada pe care o deținem, ceasul de mână, știm că crima a fost comisă, sau, în orice caz, pusă în scenă înainte de ora douăsprezece. Am revăzut toate evenimentele anterioare crimei, doar unul a rămas neplasat. După mărturia doctorului, vagabondul, când a fost găsit, era mort de cel puțin patruzeci și opt de ore... cu o marjă de posibilitate de douăzeci și patru de ore în plus. Acum, fără să am nici un alt fapt care să mă ajute, în afara celor pe care le-am discutat, vin și spun că moartea s-a produs în dimineața zilei de 7 iunie.

L-am privit stupefiat.

— Dar cum? De ce? Cum poți fi sigur?

— Pentru că doar într-un singur fel succesiunea faptelor are o explicație logică. Mon ami, ți-am arătat drumul pas cu pas. Nici acum nu înțelegi ceea ce este limpede ca lumina zilei?

— Dragul meu Poirot, nu văd nimic limpede în toate astea.

Mai înainte credeam că încep să înțeleg, dar acum am intrat iar în ceață.

Poirot se uită la mine cu tristețe și clătină din cap.

— Mon Dieu! Dar e trist! Un om atât de inteligent... și o lipsă de metodă atât de deplorabilă! Există un excelent exercițiu de stimulare a celulelor gri. Ți-l voi împărtăși...

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu acum! Ești cu adevărat cel mai enervant tip din lume, Poirot. Pe toți sfinții, spune-mi odată cine l-a ucis pe domnul Renault!

— Țsta este exact lucrul de care nu sunt încă sigur.

— Dar ai spus că e limpede ca lumina zilei!

— Nu ne înțelegem, prietene. Amintește-ți, noi investigăm două crime... pentru care, după cum ți-am mai atras atenția, ne trebuie două cadavre. Hai, hai, ne vous impatientez pas! Îți explic totul. Pentru început, s-o luăm din punct de vedere psihologic. Avem trei situații în care domnul Renault manifestă o clară schimbare de gândire și comportament... deci, trei elemente psihologice. Primul apare imediat după sosirea la Merlinville, al doilea după cearta cu fiul său pe un anumit subiect, al treilea, în dimineața zilei de 7 iunie. Acum, să vedem care au fost cele trei cauze. Putem atribui nr. 1 întâlnirii cu doamna Daubreuil, nr. 2 indirect legat de ea, căci privește căsătoria dintre fiul lui Renault și fata ei. Dar cauza nr. 3 ne este necunoscută. Trebuie s-o deducem. Acum, mon ami, dă-mi voie să-ți pun o întrebare; cine crezi dumneata că a plănuit această crimă?

— Georges Conneau, am răspuns cu prudență.

— Exact. Conform axiomei lui Giraud, o femeie minte în trei cazuri: pentru a se salva pe sine, pe bărbatul pe care îl iubește și pe copiii ei. Prin urmare, dacă afirmăm că Georges Conneau a determinat-o să mintă, iar Georges Conneau nu e Jack Renault, al treilea caz iese din cauză. Și, atribuind crima lui Georges Conneau, la fel și primul. Ne rămâne doar al doilea... acela că doamna Renault a mințit spre binele bărbatului pe care îl iubea, sau, cu alte vorbe, spre binele lui Georges Conneau. Ești de acord, nu?

— Da. Pare destul de logic.

— Bien! Doamna Renauld îl iubește pe Georges Conneau.
Deci, cine e Georges Conneau?

— Vagabondul.

— Avem vreo dovadă că doamna Renauld îl iubea pe vagabond?

— Nu, dar...

— Atunci, foarte bine. Nu te agăța de o teorie nesusținută de fapte. În schimb, întreabă-te pe cine iubea doamna Renauld.

Am clătinat perplex din cap.

— Mais, oui, știi prea bine. Pe cine iubea doamna Renauld atât de mult încât la vederea cadavrului său a căzut leșinată?

L-am privit tâmp.

— Pe soțul său? Am bolborosit.

Poirot dădu din cap.

— Pe soțul său... sau Georges Conneau, numește-l cum vrei.
M-am adunat.

— Dar e imposibil!

— De ce „imposibil”? N-am căzut de acord chiar puțin mai înainte că doamna Daubreuil era în situația de a-l șantaja pe Georges Conneau?

— Da, dar...

— Și nu l-a șantajat din plin pe domnul Renauld?

— Poate fi destul de adevărat, dar...

— Și nu este adevărat că nu cunoaștem nimic despre copilăria și tinerețea domnului Renauld? Că a început brusc să existe ca francez canadian, exact cu douăzeci de ani în urmă?

— Asta așa e, am spus mai ferm, dar se pare că treci cu vederea un element izbitor.

— Care e ăsta, prietene?

— Am admis că Georges Conneau a plănuit crima. Asta ne conduce la concluzia ridicolă că și-a plănuit propria-i crimă!

— Eh bien, mon ami spuse plat Poirot, chiar asta a și făcut!

Capitolul XXI.

Hercule Poirot călare pe caz!

Cu glas măsurat, Poirot își începe expozeul.

— Ți se pare ciudat, mon ami, ca un om să-și planifice

propria-i moarte? Atât de ciudat încât preferi să respingi adevărul ca fiind fantastic și să iei de bună o poveste care, în realitate, e de zece ori mai imposibilă? Da, domnul Renault și-a plănuit propria moarte, dar există un amănunt care îți scapă probabil... el nu intenționa să moară.

Am clătinat din cap, neîncrezător.

— Ba da, totul e cât se poate de real, spuse, blând, Poirot. Pentru crima pe care a pus-o la cale domnul Renault nu era nevoie de un criminal însă era nevoie de un cadavru. Să reconstituim evenimentele, privindu-le dintr-un alt punct de vedere. Georges Conneau fuge de justiție... în Canada. Acolo, sub un nume de împrumut se căsătorește și în final, achiziționează o vastă avere în America de Sud. Dar intervine nostalgia după țara natală. După douăzeci de ani de absență, este considerabil schimbat ca înfățișare, în plus, e un om atât de important încât nimănui nu i-ar trece prin minte să facă vreo legătură între el și fugarul de acum douăzeci de ani. E convins că se poate întoarce în deplină siguranță. Își stabilește sediul la Londra, însă intenționează să-și petreacă verile în Franța. Dar ghinionul, acea nevăzută justiție care dejoacă scopurile oamenilor și nu le permite să se sustragă de la consecințele faptelor lor, îl ajunge din urmă în Merlinville. Aici, din întreaga Franță, se află singura persoană capabilă să-l recunoască. Faptul reprezintă o mină de aur pentru doamna Daubreuil și nu pregetă să profite de ea. El este neputincios, cu totul în puterea ei. Iar ea îl stoarce zdravăn. Și atunci se produce inevitabilul. Jack Renault se îndrăgostește de frumoasa fată pe care o vede aproape zilnic și vrea să se însoare cu ea. Asta îl scoate din minți pe tatăl său. E hotărât, cu orice risc, să împiedice căsătoria fiului cu fiica acelei ticăloase. Jack Renault nu știe nimic despre trecutul tatălui, dar doamna Renault știe totul. Ea este o femeie cu mare tărie de caracter și îndrăgostită cu pasiune de soțul său. Se sfătuiesc împreună. Renault vede un singur mod de a scăpa: moartea. Trebuie să apară ca mort, în realitate fugind în altă țară unde s-o ia de la capăt, sub alt nume de împrumut și unde doamna Renault, după ce-și va fi jucat un timp rolul de văduvă, să i se

alături. Este esențial ca ea să dețină controlul averii, drept care Renauld își schimbă testamentul. Cum s-au gândit ei la început, să rezolve problema cadavrului, nu știu... poate cu ajutorul unui schelet după care studiază studenții de la medicină și un incediu, sau cam așa ceva, însă, cu mult înainte ca planul lor să se fi copt, are loc un incident care le dă apă la moară. Un vagabond zdrențaros, violent și nerușinat trece prin grădina lor. Are loc o încăierare, domnul Renauld încearcă să-l dea afară, și brusc, vagabondul, un epileptic, cade răpus de o criză. E mort. Domnul Renauld își cheamă soția. Împreună cară cadavrul în magazie, căci, după cum știm, întâmplarea a avut loc afară, și își dau seama de nemaipomenitul noroc care a dat peste ei. Trăsăturile mortului nu au nici o asemănare cu cele ale domnului Renauld, dar e de vârstă medie și e tipul de francez get-beget. Asta e suficient. Îmi imaginez chiar cum stau alături pe banca de afară, departe de posibilitatea de a fi auziți din casă, dezbătând problema. Planul e rapid pus la punct. Problema identificării cadavrului trebuie să-i revină în exclusivitate doamnei Renauld, mai precis, identificarea să se facă numai pe baza mărturiei ei. Jack Renauld și șoferul (care era în slujba stăpânului de doi ani) trebuie îndepărtați. Era foarte puțin probabil ca vreuna dintre servitoarele franțuzeze să se apropie de cadavru și, oricum, Renauld intenționa să ia măsuri ca să facă să dispară amănuntele care ar fi putut avea importanță. Masters e trimis în concediu, lui Jack îi este expediată o telegramă, Buenos Aires fiind ales tocmai pentru a da credibilitate poveștii pe care doamna Renauld avea s-o spună mai apoi. Întrucât auzise vorbindu-se despre mine ca despre un bătrân detectiv, cam obscur, mi-a trimis, acea scrisoare în care îmi cerea ajutorul, știind că, în momentul sosirii mele, acea scrisoare va avea un puternic efect asupra judecătorului de instrucție... ceea ce, desigur, s-a întâmplat. Au îmbrăcat cadavrul vagabondului cu un costum al domnului Renauld și i-au ascuns cămașa jerpelită și pantalonii în magazie, neîndrăznind să le ducă în casă. Apoi, pentru ca povestea doamnei Renauld să aibă credibilitate, implantă

cuțitul în mort. În acea noapte, domnul Renauld își va lega soția și-i va pune căluș, pentru ca, mai apoi, să ia o cazma și să sape un mormânt exact chiar pe locul unde urma să se facă... cum îi spune? Bunker? Este esențial ca mortul să fie găsit... doamna Daubreuil nu trebuie să aibă nici o bănuială. Pe de altă parte, cu cât timpul e mai scurt, cu atât orice pericol privind identitatea victimei e mai scăzut. În continuare, domnul Renauld va îmbrăca zdrențele vagabondului și se va strecura la gară de unde va pleca, neobservat, cu trenul de la 12:10. Cum crima urma să se fi produs cu două ore mai târziu, era scutit de orice bănuială. Îi înțelegi acum supărarea cauzată de vizita inoportună a acelei fete, Bella. Orice minut de întârziere poate să-i dea planul peste cap. Reușește să scape de ea într-un fel oarecare. Apoi, la treabă! Lasă ușa din față ușor întredeschisă pentru a crea impresia că asasinii au ieșit pe acolo. Își leagă soția și-i pune căluș, ne mai făcând greșeala de acum douăzeci și doi de ani, când sforile nu prea strânse au cauzat bănuiala care a căzut pe capul complicei sale, dar înarmând-o cu aceeași poveste pe care o concepute și atunci, demonstrând inconștientul refuz al minții umane în fața originalității. Noaptea e răcoroasă și își trage un pardesiou peste lenjeria de corp, intenționând să-l arunce în groapă odată cu mortul. Iese pe fereastră, călcând cu grijă peste stratul de flori, pe care apoi îl nivelează cu grebla furnizând astfel cea mai evidentă mărturie care îl încriminează. Se duce pe pustiul teren de golf, sapă... și atunci...

— Atunci?!

— Și atunci, rosti grav Poirot, justiția pe care o eludase atâta timp îl ajunge din urmă. O mână necunoscută îl înjunghie în spate... Acum, Hastings, înțelegi ce am vrut să spun când vorbeam de două crime. Prima crimă, crima pe care domnul Renauld, în aroganța lui, ne-a cerut s-o investigăm. (Ah, dar a comis o greșeală uriașă! L-a subestimat pe Hercule Poirot!) este soluționată. Însă în spatele ei se ascunde o enigmă și mai profundă. Iar de soluționat va fi greu... căci criminalul, în deșteptăciunea sa, a avut plăcerea să se folosească din plin de

planul pus la cale de domnul Renauld. A fost un mister foarte complicat și greu de rezolvat. Un cap tânăr, ca Giraud, care nu pune nici o bază pe psihologie, e gata, mai mult ca sigur să dea greș.

— Ești formidabil! Nimeni altul pe lume n-ar fi putut s-o facă.

Cred că laudele mele i-au făcut plăcere. Pentru prima dată în viață, părea aproape stânjenit.

— Eh, nu-l mai disprețuiești pe bietul bătrân Papa Poirot? Ți s-a spulberat încrederea în omul-ogar?

Felul ăsta de a-l numi pe Giraud mă făcea întotdeauna să zâmbesc.

— Cam așa ceva. L-ai pus frumușel la podea.

— Sărmanul Giraud, spuse Poirot, încercând să pară modest. Nu e chiar prost. O dată sau de două ori a avut la mauvaise chance. Acel fir de păr negru înfășurat pe mânerul cuțitului, de exemplu. Ca să fim cinstiți, era înșelător.

— Drept să-ți spun, Poirot, nici acum nu prea înțeleg... al cui era părul?

— Al doamnei Renauld, bine-nțeles. Aici a intervenit la mauvaise chance. Părul ei, la origine negru, este aproape complet argintiu. Tot așa de bine firul de care vorbim putea fi argintiu... și atunci, nimic nu l-ar mai fi putut face pe Giraud să tragă concluzia că era al lui Jack Renauld! Dar ăsta-i numai un element. Întotdeauna faptele trebuie astfel tălmăcite încât să se potrivească cu teoria! Nu Giraud a descoperit, în magazie, urmele a două persoane, un bărbat și o femeie? Și cum se regăsesc ele în reconstituirea cazului făcută de Giraud? Să-ți spun eu: nu se regăsesc deloc, așa că n-o să mai auzim de ele! Te întreb pe dumneata, ăsta-i un stil metodic de a lucra? Marele Giraud! Marele Giraud nu e decât un balon... umflat cu propria-i importanță. Însă eu, Hercule Poirot, pe care el îl disprețuiește, voi fi acela care va face balonul să pocnească... comme ça! Și făcu un gest expresiv. Apoi, calmându-se, reluă: Nu încape îndoială că, după ce-și va reveni, doamna Renauld va vorbi. Niciodată nu i-a trecut prin minte posibilitatea ca fiul său să fie acuzat de crimă. Cum să-i fi trecut, când îl

credea în siguranță, călătorind la bordul navei „Anzora”? Ah, voilr une femme, Hastings! Ce tărie, ce stăpânire de sine! A făcut o singură greșeală. La întoarcerea neașteptată a lui, i-a scăpat acel: „nu mai contează... acum.” Și nimeni n-a observat, nimeni nu a înțeles semnificația acelor cuvinte. Biata femeie, ce rol îngrozitor a trebuit să joace! Imaginează-ți ce șoc trebuie să fi suferit când, mergând să identifice cadavrul, în locul celui la care se aștepta, îl vede pe al propriului său soț, pe care îl credea la multe mile departe de aici. Nu-i de mirare că a leșinat! Dar, după aceea, în ciuda durerii și disperării sale, cu câtă neclintire și-a jucat rolul și ce chin trebuie să fi fost pentru ea. Nu scoate o vorbă care ar putea să ne pună pe urmele adevăraților criminali. Pentru binele fiului său, nimeni nu trebuie să știe că Paul Renauld era Georges Conneau, criminalul. Ca o ultimă și amară lovitură, a trebuit să admită în public că doamna Daubreuil era amanta soțului său... căci, dacă s-ar fi pus problema șantajului, secretul ei putea fi în mod fatal descoperit. Cu câtă inteligență l-a dus de nas pe judecătorul de instrucție când a întrebat-o dacă există vreun mister în trecutul soțului ei! „Nimic atât de romantic, sunt sigură, domnule judecător”. A fost perfect, tonul indulgent, ușoara ironie răutăcioasă. Pe dată, domnul Hautet s-a simțit prost și melodramatic. Da, e o femeie grozavă! Dacă a iubit un criminal, l-a iubit regește!

Poirot se pierdu în visare.

— Încă un lucru, Poirot. Ce-a fost cu bucata de țevă de plumb?

— Nu înțelegi? Ca să desfigureze cu ea fața victimei astfel încât să nu poată fi recunoscută. Țsta a fost primul lucru care m-a pus pe drumul cel bun. Și imbecilul ăla de Giraud care adulmea peste tot după mucuri de țigări! Nu ți-am spus că nu indiciu lung de un metru e tot atât de important ca unul de câțiva milimetri?

— Bine, de-acum Giraud n-o să se mai laude, am spus nerăbdător să abat discuția de la propriile mele greșeli.

— Oare? Dacă a ajuns la persoana justă printr-o metodă greșită, asta nu-l va deranja.

— Însă, cu siguranță... M-am oprit căci am văzut un nou curs al lucrurilor.

— Înțelegi că trebuie s-o luăm de la început, Hastings? Cine l-a ucis pe domnul Renauld? Cineva care era lângă vilă, exact înainte de miezul nopții, cineva care avea de profitat de pe urma morții lui... descrierea i se potrivește perfect lui Jack Renauld. Crima nu era nevoie să fi fost premeditată. Și apoi, cuțitul!

Am tresărit. Nu mă gândisem la acest element.

— Desigur! Am spus. Al doilea cuțit pe care l-am găsit înfipt în vagabond era al doamnei Renauld. Deci, au existat două.

— Cu siguranță, și cum erau duplicate, justifică ipoteza că Jack Renauld era stăpânul său. Dar asta nu mă preocupă prea mult. Am eu o idee legată de asta. Nu, cel mai grav indiciu în defavoarea lui e tot unul psihologic... ereditatea, mon ami, ereditatea! Cum e tatăl e și fiul, iar Renauld, orice s-ar zice sau orice s-ar face, este fiul lui Georges Conneau.

Tonul său era grav și posomorât și fără să vreau, am fost impresionat.

— Care e ideea de care tocmai vorbeai? Am întrebat.

Drept răspuns, Poirot își consultă ceasul în formă de gulie, și apoi întrebă.

— La ce oră pleacă vaporul de după-amiază din Calais?

— Cred că în jur de cinci.

— E foarte bine. Ajungem exact la timp.

— Te duci în Anglia?

— Da, prietene.

— De ce?

— Să găsesc un posibil... martor.

— Pe cine?

Cu un zâmbet puțin ciudat în colțul gurii, Poirot răspunse:

— Pe domnișoara Bella Duveen.

— Dar cum ai s-o găsești... Ce știi despre ea?

— Nu știu nimic despre ea... însă pot ghici o bună parte. Putem lua drept certitudine faptul că numele ei este Bella Duveen și, din moment ce acest nume îi era vag familiar domnului Stonor, deși, evident, nu în legătură cu familia

Renauld, e probabil ca fata să aparțină scenei. Jack Renauld era un tânăr plin de bani și avea douăzeci de ani. Se poate ca prima lui iubire să fi venit din această lume. Asta ar explica și faptul că domnul Renauld a încercat să-i închidă gura oferindu-i bani. Cred că am s-o găsesc foarte ușor... mai ales cu ajutorul acesteia.

Și scoase din buzunar fotografia pe care îl văzusem luând-o din sertarul lui Jack Renauld. „Cu dragoste, de la Bella”, era mângălit într-un colț, dar nu asta a fost ceea ce m-a făcut să rămân interzis. M-a cuprins un fior de gheață, ca și cum cine știe ce calamitate se abătuse asupra mea.

Era chipul Cenușăresei.

Capitolul XXII.

Descopăr iubirea.

Câteva clipe am rămas împietrit, cu fotografia încă în mână. Apoi, apelând la toate resursele mele ca să par eu, cel firesc, am înapoiat-o. În același timp, i-am aruncat o privire rapidă lui Poirot. Observase ceva? Însă, spre ușurarea mea, nu părea să mă fi studiat. Cu siguranță îi scăpase atitudinea mea neobișnuită.

Se ridică sprinten.

— N-avem timp de pierdut. Trebuie să ne grăbim. Totul e bine... marea va fi calmă.

În zarva plecării n-am avut timp de gândit, dar, odată ajuns la bordul vaporului, scăpat de privirile lui Poirot (care, ca de obicei, exersa „cea mai eficace metodă împotriva răului de mare”), m-am adunat și am început să judec lucrurile la rece. Câte știa Poirot? Era avizat că însoțitoarea mea din tren și Bella Duveen erau una și aceeași persoană? De ce se dusesse la Hôtel du Phare? Spre binele meu, așa cum crezusem? Sau fusesem prea naiv când gândisem așa și, de fapt, vizita lui avusese un scop mai adânc și mai sinistru?

Dar, în orice caz, de ce se pornise s-o caute pe fata asta? O bănuia de a-l fi văzut pe Jack Renauld asasinându-și tatăl? Sau bănuia... dar era imposibil! Fata n-avea pică pe bătrânul Renauld și nici motiv ca să-i dorească moartea. Ce o făcuse să

se reîntoarce la locul crimei? Am analizat faptele cu mare grijă. Ea trebuie să se fi dus din tren la Calais, unde m-am despărțit de ea în ziua aceea. Nu era de mirare că n-o văzusem pe vapor. Dacă luase masa la Calais și apoi plecase cu trenul la Merlinville, ajunsese la vila Geneviève exact în jurul orei indicate de Françoise. Ce făcuse după ce părăsise casa imediat după zece? Fie s-a dus la un hotel, fie s-a întors la Calais. Și apoi? Crima fusese comisă marți noaptea. Joi dimineață, era din nou la Merlinville. Chiar să-l fi părăsit de tot? Mă îndoiam foarte tare. Ce o reținea aici... speranța că o să-l vadă pe Jack Renault? Îi spusese (căci la vremea aceea așa credeam) că el e în plină călătorie spre Buenos Aires. Posibil să fi aflat că „Anzora” nu ridicase ancora, iar ea trebuia neapărat să-l vadă pe Jack. Jack Renault, întors s-o vadă pe Marthe Daubreuil, se întâlnise, în schimb, față-n față cu fata pe care o părăsise fără milă?

Începeam să mă limpezesc. Dacă lucrurile stăteau cu adevărat așa, asta putea constitui alibiul de care Jack avea nevoie. Chiar și în această situație, tăcerea lui era greu de explicat. De ce nu o spunea deschis? Se temea că fosta lui combinație ar fi ajuns la urechile domnișoarei Daubreuil? Am clătinat din cap, nesatisfăcut. Treaba n-ar fi produs cine știe ce zarvă, o idilă între un băiat nebunatic și o fată, atâta tot, am reflectat eu cu cinism, nu renunți la un fiu de milionar pentru o afacere de doi bani.

Cel puțin nu asta ar fi făcut franțuzoaica săracă, care, pe deasupra, îl și iubea cu pasiune.

În linii mari, afacerea mi se părea încurcată și nesatisfăcătoare. Îmi displăcea profund că mă asociasem cu Poirot la vânarea acestei fete, dar nu vedeam nici o cale de a evita asta fără să-i dezvălui totul lui Poirot, ceea ce, din anumite motive, nu-mi convenea.

La Dover, Poirot apărură proaspăt și zâmbitor. Călătoria noastră la Londra fu lipsită de evenimente. Era trecut de nouă când am ajuns și am presupus că ne vom duce direct la apartamentul nostru, fără să întreprindem nimic până dimineață. Însă Poirot avea alte planuri.

— Nu trebuie să irosim timpul, prietene. Vestea arestării nu va apare în ziarele engleze decât poimăine, dar și așa, tot nu trebuie să pierdem timpul.

Nu i-am prea înțeles raționamentul dar m-am mulțumit doar să-l întreb cum va proceda ca să dea de urma fetei.

— Ți-l amintești pe Joseph Aarons, agentul teatral? Nu? L-am ajutat într-o mică problemă cu un luptător japonez. O drăguță mică problemă, pe care trebuie să ți-o povestesc într-o zi. Cu siguranță el ne va putea ajuta să găsim ceea ce căutăm.

Ne-a luat ceva timp să dăm de bârlogul lui Joseph Aarons și trecuse de miezul nopții când am ajuns la el. Îl salută pe Poirot plin de căldură și se arată gata să ne fie de folos în orice privință.

— Nu cred să existe ceva legat de profesia asta pe care să nu-l știu, spuse el, cu o siguranță de sine, demnă de invidiat.

— Eh bien, domnule Aarons, vreau să găsesc o tânără pe care o cheamă Bella Duveen.

— Bella Duveen. Cunosc numele, dar pe moment nu știu de unde să-l iau. Ce specialitate are?

— Asta n-o știu... însă uitate fotografia ei.

Domnul Aarons o studie un moment, apoi chipul i se luminează.

— Asta e! Își dădu el cu palma peste frunte. Cuplul Dulcibella!

— Cuplul Dulcibella?

— Chiar așa. Sunt surori: Acrobate, dansatoare, cântărețe. Au un număr chiar foarte reușit. Sunt pe undeva, prin provincie, așa cred... dacă n-or fi în vacanță, în ultimele două sau trei săptămâni au fost la Paris.

— Poți să afli precis unde le pot găsi?

— Floare la ureche. Mergeți acasă și mâine veți primi un bilet de la mine.

Cu promisiunea asta, l-am părăsit. Se părea că nu se lăudase degeaba. În ziua următoare, cam pe la unsprezece, am primit biletul.

„Surorile Dulcibella sunt la palatul din Coventry. Succes.”

Fără prea multă vorbă, am pornit spre Coventry. Poirot nu întrebă nimic la teatru, ci se mulțumi să cumpere bilete pentru

spectacolul din seara aceea.

Reprezentarea era plictisitoare în ultimul grad... sau, poate, dispoziția mea mă făcea s-o văd așa. Familii de japonezi se balansau nesigur, pretinși bărbați moderni, îmbrăcați în costume de seară gri și cu părul uns din abundență, interpretau o scenetă în stil scoțian, vorbind repede și dansând uluitor, o primadonă corpulentă atacă cea mai înaltă notă a registrului uman, un comic îl imita pe domnul George Robey și eșuă magistral.

În sfârșit, fu anunțat și numărul următor, cel al „Cuplului Dulcibella”. Inima îmi bătea înfiorător. Și, iată-le!. Erau amândouă acolo, pereche, una cu părul ca inul, alta brunetă, de aceeași statură, cu fustițe scurte, înfoiate și cu imense papioane. Păreau o pereche de fetițe extrem de picante. Au început să cânte. Vocile lor erau limpezi și corecte, puțin cam subțirele și teatrale, dar atractive.

Era un număr foarte drăguț. Dansau bine și au executat câteva numere de acrobație inteligent concepute. Textele cântecelor erau vioaie și pline de haz. Când cortina căzu, sala izbucni în aplauze furibunde. Era limpede că surorile Dulcibella avuseseră succes.

Brusc, am simțit că nu mai pot să rămân. Trebuia să ies la aer. I-am spus lui Poirot că plec.

— Du-te liniștit, prietene. Pe mine mă amuză, așa că voi rămâne până la sfârșit. Ne revedem mai târziu.

De la teatru până la hotel erau doar câțiva pași. M-am dus în camera de zi, am comandat whisky cu sifon și am început să beau, privind meditativ în gol. Am auzit deschizându-se ușa și am întors capul crezând că era Poirot. Apoi am sărit în picioare. În prag stătea Cenușăreasa. Începu să vorbească șovăitor, cu respirația ușor întretăiată.

— V-am văzut în față. Pe dumneata și pe prietenul dumitale. Când ai plecat, am așteptat ascunsă și te-am urmărit. Ce căutați... în Coventry? Ce faceți aici, în noaptea asta? Omul care era cu dumneavoastră... e detectivul?

Stătea acolo, cu mantia pe care și-o aruncase peste costumul de scenă alunecându-i de pe umeri. Sub ruj, i-am văzut fața

albă ca varul și am auzit groaza din glasul ei. Și în acel moment am înțeles totul... am înțeles de ce Poirot o căuta și de ce îi era ei frică și mi-am înțeles, în sfârșit, inima.

— Da, am răspuns blând.

— Mă caută... pe mine? Șopti ea.

Atunci, cum nu am răspuns imediat, fata se prăbuși într-un fotoliu și izbucni într-un plâns amar și zguduitor.

Am îngenuncheat lângă ea, am luat-o în brațe, și i-am ridicat părul ce-i căzuse pe față.

— Nu plânge, copilă, nu plânge, pentru numele lui Dumnezeu. Aici ești în siguranță. Am să am grijă de tine. Nu plânge, iubito. Nu plânge. Știu... știu totul.

— Oh, nu știi!

— Ba eu cred că da. Și, după câteva clipe, când hohotele ei se mai liniștiră, am întrebat: Tu ai luat cuțitul, nu-i așa?

— Da.

— De asta m-ai rugat să-ți arăt împrejurimile? De asta te-ai prefăcut că ai leșinat?

Confirmă din nou. Era ciudat ce am gândit în acel moment, dar eram bucuros că asta fusese motivul pentru care făcuse tot ce făcuse... și nu doar dintr-o curiozitate bolnavă și morbidă, cum crezusem la vremea respectivă. Cât de convingător își jucase rolul în ziua aceea, învingându-și teama și tremuratul de care trebuie să fi fost cuprinsă. Bietul suflet, ce povară grea trebuie să poarte de pe urma unei nechibzuințe de moment!

— De ce ai luat cuțitul? Am întrebat.

Îmi răspunse exact ca un copil:

— Îmi era frică să nu fie amprente pe el.

— Dar nu mai țineai minte că purtaseși mănuși?

Clătină din cap încurcată, apoi rosti încetișor:

— O să mă duceți la... la poliție?

— Sfinte Doamne, nu!

— De ce?

Nu era nici locul, nici momentul potrivit pentru o declarație de dragoste... și Dumnezeu știe, niciodată nu-mi imaginasem că iubirea mă va cuprinde sub o asemenea înfățișare. Dar i-am răspuns cât se poate de simplu și firesc.

— Pentru că te iubesc, Cenușăreaso.

Își lăsa capul în jos, parcă rușinată și murmură cu glasul întretăiat.

— Nu poți... nu poți... dac-ai ști... și atunci, ca și cum s-ar fi adunat, mă privi drept în față și întrebă:

— De fapt, ce știi?

— Știu că te-ai întâlnit cu domnul Renauld în noaptea aceea. El ți-a oferit un cec pe care l-ai rupt indignată. Apoi ai ieșit din casă... M-am oprit.

— Continuă. Și, mai departe?

— Nu știu dacă știai că Jack Renauld urma să vină acasă în noaptea aia sau dacă doar ai sperat să prinzi ocazia să-l vezi, dar ai așteptat prin apropiere. Probabil erai nefericită și te plimbai fără țință... Însă, în orice caz, chiar înainte de miezul nopții erai acolo, aproape, și ai văzut un bărbat pe terenul de golf...

M-am oprit din nou. Ghicisem adevărul chiar din clipa în care intrase în încăpere, însă acum, filmul evenimentelor mi se derula în fața ochilor cu și mai mare claritate. Vedeam modelul deosebit al pardesiului de pe corpul neînsuflețit al domnului Renauld, și mi-am amintit și asemănarea uimitoare care mă șocase într-atât încât, pentru o clipă, crezusem că mortul reînviase, când fiul său se năpustise în salon.

— Continuă, repetă fata cu fermitate.

— Îmi închipui că era cu spatele la tine... dar l-ai recunoscut, sau ai crezut că l-ai recunoscut. Mersul și ținuta îți erau familiare, ca și modelul pardesiului. Am făcut o pauză. În tren mi-ai spus că ai în vene sânge italian și că asta o să te bage în bucluc într-o zi. Într-una dintre scrisorile trimise lui Jack Renauld l-ai amenințat. Când l-ai văzut acolo, supărarea și gelozia te-au orbit... și ai lovit! Nu cred nici o clipă că ai avut de gând să-l omori. Dar chiar l-ai omorât, Cenușăreaso.

Își acoperi fața cu mâinile și spuse, cu o voce îngrozită:

— Ai dreptate... ai dreptate... a fost cum spui. Apoi se întoarse spre mine aproape sălbatic. Și mă iubești? Știind toate astea, mă poți iubi?

— Nu știu, am răspuns, puțin istovit. Cred că dragostea

este... un lucru de care n-ai cum scăpa. Am încercat, știu... chiar din prima zi când te-am întâlnit. Dar dragostea a fost mai puternică decât mine.

Și atunci, când mă așteptam mai puțin, fata se aruncă la podea și începu să hohotească sfâșietor.

Am îngenunchiat din nou lângă ea, liniștind-o cum am putut de bine.

— Să nu-ți fie frică de mine, Bella. Te conjur, în numele lui Dumnezeu, nu te teme de mine. Te iubesc, e adevărat... dar nu-ți cer nimic în schimb. Numai să mă lași să te ajut. Iubește-l în continuare dacă vrei, dar lasă-mă pe mine să te ajut căci el nu poate.

A fost ca și cum i-aș fi dat cu ceva în cap. Își luă mâinile de pe față și se uită lung la mine.

— Tu asta crezi? Șopti. Crezi că eu îl iubesc pe Jack Renault?

Și, râzând și plângând în același timp, își aruncă brațele după gâtul meu și își lipi fața dulce de a mea.

— Nu cum te iubesc pe tine, șopti ea. În nici un caz, cum te iubesc pe tine.

Își trecu buzele peste fața mea, apoi, întâlnindu-mi gura, mă sărută iar și iar, cu o dulceață și-o patimă greu de închipuit. Acea frenezie minunată n-am s-o uit... nu, n-am s-o uit câte zile voi avea!

Un zgomot ne-a făcut să ne uităm înspre ușă. Poirot stătea în prag și ne privea.

N-am stat pe gânduri. Dintr-un salt am fost lângă el și l-am imobilizat.

— Repede, i-am spus fetei. Pleacă de aici, cât poți de repede. Am să-l țin.

Cu o ultimă privire spre mine, fata trecu pe lângă noi și părăsi camera. Îl țineam pe Poirot într-o încheștare de oțel.

— Mon ami, rosti el, blând, dumneata te pricepi chiar foarte bine la treburile de genul ăsta. Bărbatul puternic mă ține ca într-o menghină, iar eu sunt neajutorat ca un copil. Doar că toată chestia asta e inconfortabilă și nițel caraghioasă. Hai să stăm jos și să ne calmăm.

— N-ai s-o urmărești?

— Mon Dieu! Nu. Eu sunt Giraud? Dă-mi drumul, prietene.

Ținându-l sub ochiul meu bănuitor, căci, ca să-i fac un compliment, știam foarte bine, nu ne puteam compara ca istețime, l-am eliberat din strânsoare. Poirot se lăsă să cadă într-un fotoliu și începu să-și frece brațul cu delicatețe.

— Ai o putere de taur când ești încolțit, Hastings. Eh bien, și crezi că te-ai purtat frumos cu bătrânul tău prieten? Ți-am arătat fotografia fetei și ai recunoscut-o, dar n-ai suflat o vorbă.

— Nici nu era nevoie dacă tot ai știut că am recunoscut-o, i-am răspuns cu o oarecare amărăciune. Așadar, Poirot o știuse tot timpul! Nu-l păcălisem nici un moment.

— Ta-ta. Nu știai că știu. Și ai mai și lăsat fata să scape după ce o găsisem atât de greu! Eh bien, problema se pune în felul următor: ai de gând să lucrezi cu mine sau împotriva mea, Hastings?

N-am răspuns imediat. Mă îndurera gândul că am s-o rup cu vechiul meu prieten. Totuși, trebuia să lupt împotriva lui. Eram hotărât; oare mă va ierta vreodată? Poirot continuă să rămână extrem de calm, însă îi cunoșteam minunata stăpânire de sine.

— Poirot, am spus, îmi pare rău. Recunosc, m-am purtat urât cu tine. Însă, uneori nu ai de ales. Iar de acum înainte trebuie să merg pe drumul meu.

Poirot dădu din cap de câteva ori.

— Înțeleg, spuse. Luminițele ironice din priviri îi dispăruseră și îmi vorbea cu o sinceritate și o blândețe care mă surprindeau. Asta e, prietene! Așa vine iubirea... nu ca o adiere înmiresmată cum ți-ai imaginat, ci cu pași mari, sălbatici, de tigru. Măi, măi... eu te-am avertizat. Când am înțeles că fata asta ar fi luat cuțitul, te-am avertizat. Poate îți amintești. Dar întotdeauna e prea târziu. Dar, spune-mi, cât de mult știi?

I-am susținut, drept, privirea.

— Nimic din ce mi-ai putea spune n-ar fi o surpriză pentru mine, Poirot. Înțelege. Însă în cazul în care te gândești s-o

urmărești iar pe domnișoara Duveen, aș vrea să-ți fie foarte clar un lucru. Dacă ai vreo idee că ea are vreo legătură cu crima, sau dacă crezi că ea e misterioasa doamnă care l-a vizitat pe domnul Renauld în noaptea aceea, te înșeli. În ziua aceea am călătorit cu ea din Franța și seara m-am despărțit de ea în gara Victoria, așa încât îi era imposibil să fi fost în Merlinville.

— Ah! Poirot mă privi gânditor. Ai putea jura asta la proces?

— Mai mult ca sigur că aș jura.

Poirot se ridică și se înclină.

— Mon ami! Vive l'amour! Poate face minuni. Hotărât, modul în care ai ticluit asta e ingenios. Îl înfrânge chiar pe Hercule Poirot!

Capitolul XXIII.

Noi dificultăți.

După un moment de stres, ca acela pe care tocmai l-am descris, calmarea a venit de la sine. M-am dus la culcare într-o notă de triumf, însă, când m-am deșteptat, mi-am dat seama că, pentru mine, bătălia încă nu se terminase. Era adevărat, nu vedeam nici o fisură în alibiul pe care-l inventasem instantaneu. Trebuia doar să-mi mențin povestea și nu vedeam cum ar mai fi putut fi Bella bănuită de această crimă. Între noi doi nu era vorba de o veche și strânsă prietenie care să facă să fiu bănuیت de sperjur. Se putea dovedi că, de fapt, nu ne întâlniserăm decât de trei ori. Nu, eram mulțumit de ideea mea... oare nu însuși Poirot recunoscuse că era genială?

Numai că, simțeam că nu-mi va fi deloc ușor. Foarte frumos din partea vechiului meu prieten că se recunoscuse învins pe moment. Însă aveam prea mare respect pentru istețimea lui ca să cred că se va complăce în situația asta. Părerea despre propria-mi inteligență era prea umilă când era cazul să mă înfrunt cu el. Poirot nu se va lăsa învins, într-un fel sau altul, va reuși să întoarcă scorul în favoarea lui, tocmai când mă voi aștepta mai puțin.

Ne-am întâlnit la micul dejun ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Calmul lui Poirot era desăvârșit, totuși, mi s-a părut că

remarc o ușoară rezervă în atitudinea lui, ceea ce era nou pentru mine. După micul dejun, l-am anunțat că intenționez să fac o mică plimbare. În privirea lui Poirot străluci o undă malițioasă.

— Dacă vrei să obții o anumită informație, nu e nevoie să te deranjezi. Poate că-ți spun eu ceea ce dorești să afli. Surorile Dulcibella și-au anulat contractul și au plecat din Coventry într-o direcție necunoscută.

— Chiar e adevărat, Poirot?

— Poți să mă crezi, Hastings. Primul lucru pe care l-am făcut în dimineața asta a fost să mă informez. De altfel, la ce te așteptai?

Asta era adevărat, la ce m-aș fi putut aștepta în situația dată? Cenușăreasa profitase de micul avans pe care fusesem în stare să i-l ofer, și n-ar fi avut de ce să mai piardă timpul, riscând să fie ajunsă de urmăritorul ei. Chiar asta fusese și intenția mea când o ajutasem. Cu toate acestea, eram conștient că picasem în plasa unor noi dificultăți.

Nu aveam absolut nici un mijloc de a comunica cu fata, ori, era vital să cunoască planul pe care-l urzisem pentru a o apăra. Bineînțeles că era posibil ca să-mi trimită o veste într-un mod sau altul, dar nu prea credeam. Nu se putea să nu fie conștientă de riscul pe care și-l asuma în cazul în care mesajul ar fi încăput în mâinile lui Poirot care, în felul acesta, putea să-i ia urma. Era clar că singurul ei gând fusese să dispară mai repede.

Dar, între timp, ce făcea Poirot? L-am studiat cu atenție. Avea un aer dintre cele mai inocente și privea meditativ undeva, departe. Părea mult prea detașat și pasiv ca să mă simt liniștit. Învățasem să-l cunosc și știam că, cu cât părea mai inofensiv, cu atât era mai periculos. Indiferența lui mă alarmă. Observând unda de neliniște din ochii mei, zâmbi blând.

— Te miră, Hastings? Te întrebi de ce n-am început urmărirea?

— Păi... cam așa ceva.

— Asta ai fi făcut-o dumneata, dacă ai fi fost în locul meu.

Te înțeleg. Însă eu nu sunt dintre aceia care să-mi fac de lucru alergând de colo-colo prin toată țara, căutând acul în carul cu fân, cum spuneți voi, englezii. Nu, las-o pe domnișoara Duveen să plece. Fără doar și poate, o voi găsi când va veni timpul. Până atunci, mă mulțumesc să aștept.

L-am privit neîncrezător. Căuta să mă păcălească? Aveam senzația iritantă că, chiar și acum, era stăpân pe situație. Sentimentele de superioritate mă părăseau treptat.

Contribuisem la fuga fetei și ticluisem un plan grozav de a scăpa de consecințele actului ei nebunesc... însă în mintea mea nu eram liniștit. Calmul perfect al lui Poirot îmi provoca mii de întrebări neliniștitoare.

— Poirot, presupun că nu trebuie să te întreb ce planuri ai. Nu mai am nici un drept.

— Dimpotrivă, prietene. Nu-i nici un secret. Ne vom întoarce fără întârziere în Franța.

— Ne?

— Bine-nțeles, „ne”! Îți dai foarte bine seama că nu trebuie să-l scapi din ochi pe Papa Poirot. Ei, nu-i așa, prietene? Dar, dacă dorești, rămâi în Anglia...

Am clătinat din cap. O nimerise în plin. Nu-mi puteam permite să-l pierd din vedere. Cum nu aveam de ce să mă aștept la confidențe din partea lui, măcar puteam să-i controlez acțiunile. Singurul pericol pentru Bella venea din partea lui. Giraud și poliția franceză habar n-aveau de existența ei. Trebuia să mă țin după el cu orice preț.

Poirot mă urmărea atent, în timp ce mă gândeam la toate astea, și dădu din cap, mulțumit.

— Am dreptate, nu-i așa? Și cum te văd în stare să încerci să mă urmărești sub cine știe ce deghizare caraghioasă, cum ar fi, de pildă, o barbă falsă, pe care oricine ar ghici-o, bien entendu, prefer să vorbim împreună. Aș fi foarte mâhnit ca cineva să râdă de dumneata.

— Foarte bine, atunci. Însă vreau să te avertizez, în mod prietenesc...

— Știu... știu tot. Ești dușmanul meu! Fii, deci. Asta nu mă deranjează deloc.

— Atâta timp cât totul e corect și stabilit n-am nici un fel de obiecție.

— Ai o pasiune pur englezească pentru „fair play”! Acum că ți-ai liniștit scrupulele, să plecăm imediat. Nu e timp de pierdut. Șederea noastră în Anglia a fost scurtă, dar eficientă. Știu... ce vroiam să știu.

Tonul îi era senin, dar am citit în el o amenințare voalată.

— Totuși... am început, apoi m-am oprit.

— Rămâne cum am stabilit. Fără îndoială că ești mulțumit de rolul pe care îl joci. Cât despre mine, eu mă ocup de Jack Renauld.

Jack Renauld! Numele m-a făcut să tresar. Uitasem complet de acest aspect al cazului. Jack Renauld în închisoare, cu umbra ghilotinei atârând deasupra capului său! Rolul pe care îl jucam mi-a apărut într-o lumină mult mai sinistă. Puteam s-o salvez pe Bella... însă, în felul acesta, riscam să trimit la moarte un nevinovat.

Am îndepărtat gândul îngrozit. Asta nu putea să se întâmple. Va fi achitat. Va fi achitat în mod sigur! Dar frica mă cuprinsese din nou. Totuși, presupunând că nu va fi? Ce se va întâmpla atunci? Îl voi avea pe conștiință. Ce gând cumplit! Ce era de făcut? Să mă hotărâsc... Bella sau Jack Renauld? Inima mă îmboldea s-o salvez pe fata iubită oricât m-ar costa. Dar dacă prețul era viața celui alt, problema se schimba.

Ce ar fi spus fata însăși? Mi-am amintit că nu-i spusese o vorbă despre arestarea lui Jack Renauld. Prin urmare, nu știa nimic despre faptul că al ei iubit era închis sub oribila acuzație de a fi comis o crimă pe care, de fapt, nu o comisese. Ar fi fost de acord să-și salveze viața cu prețul vieții lui? În mod cert, nu trebuia să facă nimic nesăbuit. Jack Renauld putea și probabil va fi achitat și fără intervenția ei. Așa fiind, era bine. Dar dacă nu era așa?. Era o întrebare îngrozitoare, fără răspuns: Mi-a trecut prin minte că pe ea n-o amenința pedeapsa capitală, în cazul ei, circumstanțele în care se comisese crima, erau cu totul altele. Pentru ea puteau pleda gelozia și furia de moment, iar tinerețea și frumusețea ei ar fi putut face chiar mai mult. Faptul că dintr-o eroare fusese

omorât bătrânul Renault și nu fiul său nu justifica crima, și oricât de blândă ar fi fost sentința juraților, tot ar fi însemnat ani lungi de detenție.

Nu, Bella trebuia protejată. Dar, în același timp, trebuia salvat și Jack Renault. Cum se puteau realiza toate astea, nu mi era deloc clar. Însă, îmi puneam speranță în Poirot. El știa. Indiferent cum, el va reuși să salveze un nevinovat. Trebuia să găsească el un pretext, altul decât cel real. Probabil va fi dificil, dar va reuși el cumva, iar cu Bella scăpată de a fi acuzată și cu Jack Renault achitat, totul va fi grozav.

Îmi repetam asta încontinuu, însă, în adâncul sufletului meu persista, totuși, acea teamă rece.

Capitolul XXIV.

„Salvați-l!”

Am părăsit Anglia cu vaporul de după-amiază, și dimineața următoare eram la Saint-Omer, unde era închis Renault.

Poirot îl vizită de îndată pe domnul Hautet, și, cum nu ridică nici o obiecție în a-l acompania, l-am însoțit.

După câteva formalități preliminare, furăm conduși în biroul judecătorului de instrucție. Ne salută cordial.

— Mi s-a spus că v-ați întors din Anglia, domnule Poirot. Mă bucur să aflu că n-a trebuit să vă pierdeți timpul pe-acolo.

— E drept că am fost în Anglia, domnule judecător, însă doar pentru o scurtă vizită. O chestiune colaterală, însă una pe care mi-o închipuiam c-ar putea relansa cazul.

— Și-l relansează?

Poirot se mulțumi să ridice din umeri. Domnul Hautet clătină din cap și oftă.

— Mă tem că trebuie să ne resemnăm. Animalul ăla de Giraud, cu manierele lui dezgustătoare, e fără îndoială deștept! Nu prea sunt șanse să fi greșit.

— Credeți că nu, domnule judecător?

Fu rândul judecătorului să ridice din umeri.

— Eh bien, sincer vorbind... confidențial, c'est entendu, puteți trage altă concluzie?

— Domnule judecător, ca să fiu sincer, mi se pare că multe

elemente rămân nelămurite.

— Cum ar fi?...

Însă Poirot nu se lăsă tras de limbă.

— Încă nu mi le-am ordonat, răspunse. Am făcut doar o remarcă generală. Îmi plăcea tânărul și aș fi cumplit de mâhnit să-l știu vinovat de o crimă atât de odioasă. Apropo, el ce a avut de spus în problema asta?

Judecătorul se încruntă.

— Nu pot să-l înțeleg. Pare incapabil să găsească ceva întru apărarea sa. A fost extrem de greu să-l facem să răspundă la întrebări. Se mulțumește doar să nege, iar în rest, tace cu încăpățănare. Măine îl interoghez din nou. N-ați dori să fiți și dumneavoastră de față?

Am acceptat invitația cu nerăbdare.

— Un caz dureros, zise domnul Hautet și oftă. Este foarte profundă compasiunea mea pentru doamna Renauld.

— Cum se simte?

— Încă nu și-a recăpătat cunoștința. Biata femeie, într-un fel e mai bine, căci măcar nu suferă. Doctorii spun că-i în afară de orice pericol; însă când își va reveni va trebui să evite supărările. Situația în care se află se datorează șocului mult prea mare pe care l-a suferit. Ar fi îngrozitor să-și fi pierdut mințile, dar nu m-ar mira deloc... nu, chiar deloc.

Domnul Hautet se lăsă pe spate, scuturând din cap cu un gen de mulțumire sumbră în fața acestei perspective întunecate.

După un timp își reveni și rosti brusc:

— Mi-am adus aminte. Am o scrisoare pentru dumneavoastră, domnule Poirot. Numai puțin, să văd unde-am pus-o.

Începu să cotrobăie printre hârtii. În cele din urmă găsi misiva și i-o înmână lui Poirot.

— Mi-a fost trimisă mie, ca s-o fac să vă parvină, explică judecătorul. Cum, însă, n-ați lăsat nici o adresă, n-am știut unde să v-o trimit.

Poirot studie curios scrisoarea. Scrisul era mare, înclinat și aparținea fără îndoială unei femei. Poirot nu o deschise. O băgă în buzunar și se ridică.

— Rădămăin, atunci, domnule judecătôr. Mii de mulțumiri pentru amabilitate.

— Plăcerea a fost de partea mea. Sunt la ordinele dumneavoastră. Toți tinerii ăștia detectivi aparținând școlii lui Giraud seamănă între ei ca două picături de apă... nepoliticoși și disprețuitori. Nu-și dau seama că un judecătôr de instrucție cu... ăăă... experiența mea are un anumit discernământ, un anumit flair. Enfin! Politețea vechii școli e mult mai pe gustul meu. De aceea, dragul meu prieten, cere-mi orice. Noi doi mai știm câte ceva... ei?

Și răsând gros, încântat de sine și de noi, domnul Hautet ne ură noroc. Îmi pare rău că trebuie să reproduc remarca lui Poirot, făcută în timp ce străbăteam coridorul.

— Un imbecil desăvârșit! De o prostie care-ți stârnește mila. Tocmai părăseam clădirea când ne-am întâlnit față în față cu Giraud. Arăta mai spilkuit ca oricând și complet mulțumit de el însuși.

— Aha! Domnul Poirot, exclamă el. Deci, v-ați întors din Anglia!

— După cum se vede.

— Îmi închipui că sfârșitul cazului e aproape.

— De acord cu dumneavoastră, domnule Giraud.

Poirot vorbea pe un ton moale. Purtarea sa oarecum umilă părea să-l încante pe celălalt.

— Ce ți-e și cu criminalii ăștia papă-lapte! N-are nici o idee cum să se apere. E extraordinar!

— Atât de extraordinar că-ți dă de gândit, nu-i așa?

— Întrebă Poirot încetișor.

Însă Giraud nici măcar nu asculta. Își răsucea vesel bastonul.

— O zi bună, domnule Poirot. Mă bucur că până la urmă v-ați convins de vinovăția lui Jack Renault.

— Pardon! Dar nu sunt deloc convins. Renault e nevinovat.

Giraud îl privi un moment... apoi izbucni în răs, ciocnindu-și fruntea cu un gest semnificativ și remarcă scurt: „Toqué”.

Poirot își îndreptă spatele. În ochi îi apăru o lumină primejdioasă.

— Domnule Giraud, de-a lungul acestui caz, m-ați insultat în

mod deliberat! Aveți nevoie să vi se dea o lecție. Sunt gata să pun la bătaie 500 de franci că voi găsi criminalul domnului Renauld înaintea dumneavoastră. De acord?

Giraud se uită cu milă la el și repetă:

— Toqué!

— Haideți o dată, îl repezi Poirot, sunteți de acord?

— N-am nici o dorință să vă iau banii.

— Fiți pe pace, n-o să mi-i luați.

— Oh, atunci, bine, s-a făcut! Spuneți că purtarea mea e insultătoare. Eh bien, o dată sau de două ori, purtarea dumneavoastră m-a supărat pe mine.

— Sunt încântat s-o aud. Bună ziua, domnule Giraud. Să mergem, Hastings.

N-am scos un cuvânt tot drumul. Aveam inima grea. Poirot își dăduse foarte clar intenția pe față. Mă îndoiam mai mult ca niciodată de puterea mea de a o salva pe Bella. Întâlnirea asta nefericită cu Giraud îl ațâțase pe Poirot și-i redeșteptase ambiția.

Am simțit o mână pe umăr și, întorcându-mă, l-am văzut pe Gabriel Stonor. Ne-am oprit și l-am salutat, iar el propuse să ne însoțească până la hotel.

— Dar ce faceți aici, domnule Stonor? Întrebă Poirot.

— Trebuie să fii alături de prieteni la greu, răspunse celălalt, sec. Mai ales când sunt acuzați pe nedrept.

— Deci, dumneavoastră nu credeți că Jack Renauld a comis crima? Am întrebat repede.

— Bine-nțeles că nu cred. Îl știu pe flăcău. Trebuie să admit că unele din isprăvile lui m-au lăsat complet mască, dar în nici un caz asta din urmă; în ciuda modului prostesc în care se comportă, n-am să cred niciodată că Jack Renauld e criminal.

L-am privit cu căldură pe secretar. Vorbele lui parcă-mi luaseră o greutate de pe inimă.

— N-am nici o îndoială că multă lume gândește ca dumneavoastră, am spus. Există absurd de puține dovezi împotriva lui. Aș spune că nu există nici un dubiu în privința achitării lui... absolut nici un dubiu.

Însă Stonor nu răspunse întocmai cum aș fi dorit.

— Aș da orice să fie ca dumneavoastră, spuse grav. Se întoarse către Poirot. Ce părere aveți, domnule?

— Cred că lucrurile stau rău pentru el, răspunse Poirot liniștit.

— Credeți că e vinovat?

— Nu. Dar cred că va fi greu să i se dovedească nevinovăția.

— Comportarea lui e a naibii de ciudată, mormăi Stonor.

Desigur, îmi dau seama că în spatele acestei afaceri se ascund mult mai multe treburi decât lasă să se vadă. Giraud nu vede asta pentru că privește din afară, dar toată povestea e a naibii de ciudată. În orice caz, dacă doamna Renault vrea să ascundă ceva, la fel voi face și eu. Am prea mare respect pentru felul ei de a judeca și oricum, e treaba ei, nu am de ce să-mi bag eu nasul, dar nu pot să spun același lucru și despre atitudinea lui Jack. S-ar zice că vrea să se creadă că e vinovat.

— Dar e absurd! Am izbucnit. Dacă ne gândim numai la un lucru, la cuțit... M-am oprit, nesigur, neștiind în ce măsură ar fi fost Poirot încântat să vorbesc despre asta. Am continuat, alegându-mi cu grijă cuvintele: Știm că în seara aceea cuțitul nu putea fi în posesia lui Jack Renault. Doamna Renault știe asta.

— E adevărat, spuse Stonor. Nu încape îndoială că atunci când își va reveni, o va spune, și poate chiar mai mult. Acum trebuie să vă părăsesc.

— O clipă. Poirot îi puse mâna pe umăr. Puteți să mă înștiințați imediat ce doamna Renault își va fi recăpătat cunoștința?

— Bine-nțeles. S-a făcut.

— Treaba cu cuțitul e clară, Poirot am spus în timp ce urcam scările. Nu puteam spune mai mult în fața lui Stonor.

— Ai făcut foarte bine. Trebuie să păstrăm doar pentru noi ceea ce știm, cât mai mult cu putință. Cât despre cuțit, nu cred că-l va ajuta prea mult pe Jack Renault. Ți-aduci aminte că, înainte de a pleca din Londra, am lipsit o oră?

— Da.

— Ei bine, am încercat să-l găesc pe cel căruia i-a comandat Jack Renault suvenirurile. N-a fost prea greu. Eh bien,

Hastings, i s-a dat comandă nu pentru două, ci pentru trei cuțite.

— Deci...

— Deci, după ce i-a dat unul mamei sale și unul Bellei Duveen, pe al treilea l-a păstrat fără doar și poate pentru el. Nu, Hastings, mă tem că problema cuțitului nu-l va salva pe Jack Renauld de la ghilotină.

— Asta nu se poate întâmpla! Am strigat, îngrozit.

Poirot clătină din cap, nesigur.

— Ai să-l salvezi! Am strigat din nou, hotărât.

Poirot îmi aruncă o privire uscată.

— Și cum crezi c-ar fi posibil? Mă întrebă.

— În vreun alt fel, am îngăimat.

— Ah! Saprستي! Dar dumneata îmi ceri să fac o minune! Nu... nu mai spune nimic. În schimb, hai să vedem ce e cu scrisoarea asta.

Scoase plicul din buzunar. Pe măsură ce citea chipul i se întunecă, apoi îmi întinse singura foaie subțire.

— Mai e o femeie pe lume care suferă, Hastings. Scrisul era grăbit, se vedea că scrisoarea fusese încropită în mare grabă.

„Stimate domnule Poirot, Dacă veți primi această scrisoare, vă rog să-mi veniți în ajutor. N-am la cine să apelez, iar Jack trebuie salvat cu orice preț. Vă conjur în genunchi să ne ajutați.

Marthe Daubreuil”

I-am înapoiat-o, mișcat.

— Te vei duce?

— Imediat. Trebuie să comandăm un taxi.

Jumătate de oră mai târziu, eram la vila Marguerite.

Marthe ne aștepta în ușă, și-l conduse pe Poirot înăuntru, ținându-i mâna cu ambele ei mâini.

— Ați venit! Ce drăguț din partea dumneavoastră! Eram disperată, nu știam ce să fac. Nu mi-au dat voie nici măcar să-l văd în închisoare. Sufăr îngrozitor, aproape că am înnebunit. E adevărat ce se spune, că el nu neagă crima? Dar asta e o nebunie. E imposibil să fi făcut una ca asta! Pentru nimic în lume nu cred!

— Nici eu nu cred, domnișoară, spuse, blând, Poirot.
— Dar atunci de ce tace? Nu înțeleg.
— Poate pentru că acoperă pe cineva, sugerează Poirot, urmărind-o.

Marthe se încruntă.

— Acoperă pe cineva? Vă referiți la mama lui? Ah, de la început am suspectat-o. Cine moștenește întreaga avere? Ea. E ușor să porți doliu și să joci cu ipocrizie rolul de văduvă. Și se mai spune că atunci când a fost arestat a căzut... uite-așa! Făcu un gest teatral. Și mai mult ca sigur că domnul Stonor, secretarul, a ajutat-o. Țștia doi sunt niște hoți. E drept că e mai bătrână decât el... dar ce le pasă bărbaților... dacă femeia e bogată!

Tonul ei avea o notă de amărăciune.

— Stonor era în Anglia am intervenit eu.

— Așa spuse ea... dar cine poate ști?

— Domnișoară, rosti, blând, Poirot, dacă va trebui să luptăm împreună, dumneavoastră și cu mine, trebuie să avem lucrurile clare. În primul rând vreau să vă pun o întrebare.

— Da, domnule.

— Știți care e numele adevărat al mamei dumneavoastră?

Marthe îl privi o clipă, apoi, îngropându-și fața în mâini, începu să plângă.

— Hai, hai, o liniști Poirot, bătând-o ușurel pe umăr. Calmați-vă, petite, văd că știți. Acum, altă întrebare. Știți cine era domnul Renault?

— Domnul Renault? Fata înălță capul și se uită întrebătoare la el.

— Ah, văd că asta n-o știți. Acum ascultați-mă cu atenție.

Pas cu pas, trecu în revistă cazul, mai amănunțit decât o făcuse pentru mine în ziua plecării noastre spre Anglia. Marthe ascultă înmărmurită. Când Poirot termină, fata inspiră adânc.

— Sunteți extraordinar... magnific! Sunteți cel mai mare detectiv din lume.

Cu un gest ușor alunecă din fotoliu și îngenunchie la picioarele lui într-o plecăciune tipic franțuzească.

— Salvați-l, domnule strigă. Îl iubesc atât de mult! Oh, salvați-l, salvați-l... salvați-l!

Capitolul XXV.

Un sfârșit neașteptat.

A doua zi eram prezenți la interogarea lui Jack Renault. În ciuda timpului scurt, am fost șocat de schimbarea care se petrecuse cu tânărul arestat. Obrajii îi căzuseră, în jurul ochilor avea cearcăne grele și arăta istovit și absent ca unul care nu dormise câteva nopți. Nu trădă nici o emoție la vederea noastră.

Deținutul și avocatul său, maestrul Grosier, stăteau pe scaun. În fața ușii se afla un gardian înarmat până-n dinți. Grefierul, răbdător, ședea la masa sa. Începu interogatoriul.

— Renault, începu judecătorul, negi că te aflai în Merlinville în noaptea crimei?

Jack nu răspunse imediat, apoi rosti cu o ezitare care îți făcea milă:

— V-am... v-am spus că eram în Cherbourg.

Maestrul Grosier se încruntă și oftă. Am înțeles că Jack Renault se încapățâna să-și dirijeze propriu-i caz așa cum dorea, spre disperarea reprezentantului său legal.

Judecătorul ordonă cu asprime:

— Să intre martorii de la gară.

După câteva momente ușa se deschise și fu introdus un bărbat pe care l-am recunoscut ca fiind unul din impiegații gării din Merlinville.

— Erați de serviciu în noaptea de 7 iunie?

— Da, domnule.

— Ați fost de față la sosirea trenului de la 11:40?

— Da, domnule.

— Uitați-vă la deținut. Îl recunoști ca fiind unul dintre pasagerii acelui tren?

— Da, domnule judecător.

— Sunteți sigur că nu faceți vreo confuzie?

— Da, domnule. Îl cunosc bine pe domnul Jack Renault.

— Și nici nu vă înșelați în privința datei?

— Nu, domnule. Pentru că în dimineața următoare am aflat despre crimă. Era pe 8 iunie.

A fost adus un alt funcționar de la căile ferate, care confirmă depoziția primului. Judecătorul se uită la Jack Renault.

— Oamenii aceștia v-au identificat fără să șovăie. Ce aveți de spus?

Jack ridică din umeri.

— Nimic.

Domnul Hautet îi indică din priviri grefierului să consemneze pe hârtie răspunsul.

— Renault, continuă judecătorul recunoașteți asta?

Scoase ceva din sertarul mesei de lângă el și-l înmână deținutului.

M-am înfiorat, căci recunoscusem cuțitul executat din elice de avion.

— Pardon! Strigă maestrul Grosier. Cer să vorbesc cu clientul meu înainte de a răspunde la această întrebare.

Însă Jack Renault n-avea nici o considerație pentru strădania amărâtului Grosier. Îl dădu la o parte și răspunse calm:

— Bine-nțeles că îl recunosc. E un cadou făcut de mine mamei mele, ca amintire din război.

— Mai aveți cunoștință de existența vreunui duplicat al acestuia?

Maestrul Grosier izbucni din nou, și iarăși Jack îl nesocoti.

— Din câte știu, nu. A fost executat după propria-mi schiță.

Chiar și judecătorul rămase trăsnit în fața îndrăznelii acestui răspuns.

Într-adevăr, se părea că Jack își bătea joc de soarta sa. Am înțeles că, spre binele Bellei, era de-o importanță vitală ca el să nege existența unui al doilea cuțit. Atâta vreme cât se presupunea existența unei singure arme, nici o suspiciune nu se putea îndrepta spre fata care deținuse celălalt cuțit. Jack o tănuia curajos pe femeia pe care o iubise cândva... dar cu ce preț! Am început să înțeleg adevărul spuselor lui Poirot. Nu era deloc ușor de obținut achitarea lui Jack Renault, însăilând un alt adevăr.

Domnul Hautet vorbi din nou, cu o inflexiune specific,

amară:

— Doamna Renault ne-a spus că acest cuțit era pe noptieră în noaptea crimei. Dar doamna Renault e mamă! Poate vă va mira, Renault, însă eu consider că se înșela, și că, poate din neatenție, l-ați luat cu dumneavoastră la Paris. Fără îndoială că mă veți contrazice...

Am văzut cum mâinile flăcăului se strânseseră puternic una într-alta. Cu fruntea îmbrobonată de sudoare, făcu un efort și-l întrerupse pe domnul Hautet, cu un glas răgușit:

— Nu vă contrazic. Tot ce se poate.

Urmă un moment de stupoare. Maestrul Grosier sări în picioare, protestând:

— Clientul meu se găsește într-o stare de profundă agitație nervoasă. Doresc să se menționeze în procesul verbal că nu e conștient de ceea ce spune.

Judecătorul îi privi supărat. Preț de o clipă, păru, că în mintea lui se strecoară o îndoială. Jack Renault o dovedise cu prisosință. Se aplecă în față și se uită scrupulos la deținut.

— Vă dați seama, Jack Renault, că pe baza răspunsului pe care mi l-ați dat, n-am altă alternativă decât să vă încredințez tribunalului?

Chipul palid al lui Jack se îmbujoră. Părea ferm hotărât.

— Domnule Hautet, vă jur că nu mi-am ucis tatăl.

Dar scurtul moment de ezitare al judecătorului trecuse. Râse scurt, neplăcut.

— Desigur, desigur... întotdeauna deținuții noștri sunt inocenți! Dar propria dumneavoastră gură v-a condamnat! Nu ne puteți oferi nici o apărare, nici un alibi... doar o afirmație pe care n-ar crede-o nici măcar un prunc!. Acea că sunteți nevinovat. V-ați ucis tatăl, Renault, o crimă crudă și lașă, pentru bani. După comiterea faptului, v-ați folosit de mama dumneavoastră ca accesoriu la crimă. Desigur, având în vedere că a acționat ca o mamă, jurații îi vor acorda circumstanțe atenuante, ceea ce nu va face și în cazul dumneavoastră. Și chiar așa și trebuie! Ați comis o crimă oribilă, care-i cutremură pe Dumnezeu și pe oameni!

— Domnul Hautet era mulțumit de el însuși, de felul în care

își rostise dizertația, pătruns de solemnitatea momentului și de propriul său rol ca reprezentant al justiției.

— Ați ucis... și trebuie să plătiți pentru asta. Vă vorbesc nu ca un om, ci în numele justiției, a eternei justiții care...

Domnul Hautet fu întrerupt... spre marea sa supărare. Ușa se deschise brutal.

— Domnule judecător, domnule judecător, se bâlbâi gardianul, e aici o doamnă care spune... care spune...

— Care spune ce? Răcni pe drept nerăbdător judecătorul. E total neregular. O interzic... o interzic cu desăvârșire!

Dar o siluetă zveltă îl împinse într-o parte pe gardianul bâlbâit. Îmbrăcată toată în negru cu un vâl lung ce-i ascundea fața, înaintă în încăpere.

Inima îmi tresări dureros. Deci, venise! Toate eforturile mele fuseseră zadarnice. Totuși nu puteam să nu admit curajul care o îndemnase să facă un astfel de pas.

Își ridică vâlul... și am înlemnit. Căci, deși semăna ca două picături de apă, fata asta nu era Cenușăreasa! Pe de altă parte, acum că o vedeam fără peruca pe care o purta pe scenă, am recunoscut în ea pe fata din fotografia găsită în camera lui Jack Renauld.

— Dumneavoastră sunteți judecătorul de instrucție, domnule Hautet? Întrebă ea.

— Da, dar vă interzic...

— Numele meu e Bella Duveen. Vreau să mă predau ca fiind autoarea crimei comise asupra domnului Renauld.

Capitolul XXVI.

Primesc o scrisoare „Dragă prietene, Când vei primi această scrisoare, vei ști totul. Nimic din ce aș putea spune n-o va clinti pe Bella. S-a hotărât să se predea. Am obosit să mă mai lupt cu ea.

Acum vei ști că te-am înșelat, și că, încrederii tale i-am răspuns cu minciuni. O să ți se pară, poate, de neiertat, însă, înainte de a ieși definitiv din viața ta, vreau să știi totul, așa cum a fost. Dacă aș ști că m-ai iertat, viața mi-ar fi mai ușoară. Tot ce-am făcut, n-am făcut pentru mine... este

singurul lucru pe care-l pot invoca întru apărarea mea.

Am să încep cu ziua în care ne-am cunoscut în trenul de la Paris. Eram neliniștită în privința Bellei. Era disperată din cauza lui Jack Renauld; era în stare să sărute și pământul pe care el călca, iar când a început să se schimbe și a încetat să-i mai scrie atât de des, a început să-și piardă mințile. Îi intrase în cap că se îndrăgostise de altă fată, cum s-a și văzut mai târziu, și avea dreptate. S-a hotărât să se ducă la vila lor din Merlinville și să încerce să vorbească cu Jack. Știa că eu sunt împotriva și a încercat să mă tragă pe sfoară. Am aflat că nu era în tren la Calais și m-am hotărât să nu plec în Anglia fără ea. Aveam presimțirea că, dacă nu interveneam, avea să se întâmple ceva îngrozitor.

Am așteptat următorul tren de la Paris. Venise cu el și era decisă să plece imediat la Merlinville. Am încercat din răspuțeri s-o fac să se răzgândească, dar fără folos. Era de neînduplecat. Ei bine, m-am spălat pe mâini de toată treaba asta. Făcusem tot ce putusem! Se întunecase. Eu m-am dus la hotel, iar Bella a plecat la Merlinville. Nu mă puteam elibera de presimțirea a ceea ce se numește „dezastru iminent.”

A doua zi, nici urmă, de Bella. Ne dădusem o oră de întâlnire la hotel, dar nu s-a ținut de cuvânt. N-am avut nici un semn de la ea toată ziua. Eram tot mai neliniștită. Apoi, în ziarul de seară, a apărut știrea.

A fost îngrozitor! Nu puteam fi sigură, bine-nțeles,... însă îmi era o frică teribilă. Mi-am imaginat că Bella s-a întâlnit cu bătrânul Renauld și că i-a spus despre ea și Jack, iar el a insultat-o sau cam așa ceva.

Apoi a ieșit la iveală toată afacerea aia cu oamenii mascați și m-am simțit mai ușurată. Totuși, mă îngrijora faptul că Bella nu venise la întâlnirea pe care o stabiliserăm.

Începând cu o doua zi, mi-am pus în gând să mă duc după ea și să văd ce-aș putea face. Primul lucru, a fost că am dat peste tine. Tu cunoșteai totul... Când am văzut mortul care semăna leit cu Jack și am mai văzut și pardesiul lui Jack, am înțeles! Și mai era și cuțitul acela, blestemat să fie! Identic cu cel pe care i-l dăruise Bellei! Mai mult ca sigur că avea amprente pe

el. Nu pot să-ți explic groaza acelui moment. Însă un lucru îmi era clar: trebuia să iau cuțitul și să fug cu el, înainte ca să se observe dispariția lui. M-am prefăcut că leșin, și, în timp ce erai plecat după apă, am luat obiectul și l-am ascuns în buzunar.

Ți-am spus că stăteam la Hôtel du Phare, însă în realitate, am plecat direct la Calais și apoi, cu primul vapor, în Anglia. În timp ce traversam Canalul, cam pe la mijloc, am aruncat nenorocitul ăla de cuțit în mare. M-am simțit respirând în voie, după asta.

Bella era în locuința noastră din Londra. Arăta de parcă nu s-ar fi întâmplat absolut nimic. I-am povestit ce făcusem, asigurând-o că nu mai avea de ce să se teamă. S-a uitat lung la mine și a început să râdă... Râdea... râdea... râdea... era groaznic s-o auzi cum râdea! M-am gândit că cel mai bun lucru era să-i găsesc ceva de făcut, să aibă o ocupație. Ar fi înnebunit dacă ar fi avut timp să se gândească la ceea ce făcuse. Din fericire, am prins imediat un contract.

Apoi, v-am văzut pe tine și pe prietenul tău, în acea seară, urmărindu-ne... Eram înnebunită. Trebuia că ne suspectați, altfel nu ne-ați fi luat urma. Trebuia să pun răul înainte, așa că te-am urmărit. Eram disperată. Și atunci, fără să fi apucat să spun ceva, am înțeles că cea suspectată eram eu, nu Bella! Sau, cel puțin, credeai că eu sunt Bella, din moment ce eu furasem cuțitul.

Dragule, dacă ai fi putut citi în inima mea în acel moment... poate m-ai ierta... Eram atât de înspăimântată, și încurcată și disperată... Singurul lucru de care îmi dădeam seama clar era că tu vei încerca să mă salvezi. Nu știam dacă pe ea ai fi vrut s-o salvezi., m-am gândit că, probabil, nu... nu era același lucru! Și nu puteam risca! Bella e sora mea geamănă... aș face orice pentru ea. Așa că am continuat să mint... mă simțeam josnică... mă simțeam mizerabilă... „Ajunge! Destul!”, mă aștept să spui Da, trebuie să am încredere în tine... dacă aș...

De îndată ce în presă a apărut știrea că Jack Renauld a fost arestat, totul s-a răsturnat. Bella nici măcar n-a vrut să mai aștepte să vadă cum merg lucrurile...

Sunt foarte obosită... Nu mai pot să scriu..."

Începuse să semneze „Cenușăreasa”, dar ștersese și, în schimb, semnase „Dulcie Duveen”.

Scrisoarea era prost scrisă, încălțită, dar am păstrat-o la mine toată ziua.

Poirot era lângă mine când o citeam. Foile mi-au căzut din mână și m-am uitat la el.

— Ați știut tot timpul că era... cealaltă?

— Da, prietene.

— De ce nu mi-ai spus?

— În primul rând, pentru că îmi venea destul de greu să cred că dumneata ai putea face o asemenea eroare. Văzuseși fotografia. Surorile seamănă foarte mult una cu cealaltă, dar în nici un caz într-atât încât să nu le poți deosebi.

— Dar părul?

— O perucă, purtată pe scenă cu scopul de a face contrastul cât mai picant. Ți se pare de conceput ca una din gemene să fie blondă iar cealaltă brunetă?

— De ce nu mi-ai spus-o în noaptea aceea, la hotel, în Coventry?

— Dumneata ai niște metode foarte aparte, mon ami. Nu mi-ai lăsat nici o șansă.

— Dar după aceea?

— Ah, după aceea! În primul rând, mă simțeam lezat de lipsa dumitale de încredere în mine. În al doilea rând, vroiam să văd dacă... sentimentele dumitale rezistă în timp. Altfel spus, dacă era într-adevăr dragoste sau doar un foc de paie. Nu te-aș fi lăsat prea mult să persisti în greșeală.

Am dat din cap. Tonul său era prea afectuos pentru a-i mai păstra vreun resentiment. M-am uitat la foile împrăștiate pe jos. Le-am ridicat repede și i le-am întins.

— Citește, i-am spus. Vreau să le citești.

Citi în tăcere, apoi mă privi.

— Ce te necăjește, Hastings?

Era ceva cu totul nou la Poirot. Atitudinea sa ironică dispăru complet. I-am putut spune fără prea mare dificultate ce gândeam.

— Nu spune... nu spune... ei bine, dacă îi pasă de mine sau nu!

Poirot răsfoi paginile.

— Cred că te înșeli Hastings.

— Unde? Am strigat aplecându-mă iute în față.

— Ți-o spune în fiecare rând a! Scrisorii, mon ami.

— Dar unde pot s-o găsesc? Scrisoarea nu poartă nici o adresă. O ștampilă din Franța, atâta tot!

— Nu te agita! Lasă asta în seama lui Papa Poirot. Am să ți-o găsesc de îndată ce voi avea cinci minute libere.

Capitolul XXVII.

Relatarea lui Jack Renauld

— Felicitări, domnule Jack, spuse Poirot, strângând cu căldură mâna flăcăului.

Tânărul Renauld venise la noi, de îndată ce fusese eliberat, înainte de a pleca să-și întâlnească mama și pe Marthe la Merlinville. Stonor îl însoțea. Starea sa de spirit era în total contrast cu cea a tânărului, care părea sub imperiul unei prăbușiri nervoase. Deși scăpat de pericolul imediat care îl păscuse, circumstanțele în care se produsese eliberarea lui s-au dovedit prea dureroase ca să se simtă ușurat. Îi zâmbi întunecat lui Poirot și spuse:

— Am făcut totul ca s-o protejez, dar în zadar!

— Era greu de crezut că fata va accepta sacrificiul dumitale, spuse Stonor, sec. S-a hotărât să facă pasul ăsta când a auzit că vei fi dus direct la ghilotină.

— Eh ma foi! Dar și dumneavoastră ați mers prea departe, adăugă Poirot cu un chicot. Dacă mai continuați așa, îl aveți pe conștiință pe maestrul Grosier.

— Presupun că tâmpitul era bine intenționat, spuse Jack, dar mă enerva îngrozitor. Mă înțelegeți, nu puteam să am toată încrederea în el, să-i spun adevărul. Dar, Dumnezeule, ce-o să se-ntâmple cu Bella?

— În locul dumneavoastră nu m-aș da așa de ceasul morții, răspunse Poirot. Tribunalele franceze sunt foarte sensibile la tinerețe și frumusețe și mai îngăduitoare față de crime

passionnel. Un avocat deștept va reuși să ticluiască puternice circumstanțe atenuante. Nu va fi plăcut pentru dumneavoastră...

— Puțin îmi pasă de mine. Vedeți, domnule Poirot, într-un fel, mă simt vinovat de moartea tatălui meu. Dacă n-aș fi fost eu și legătura dintre mine și fata asta, el ar fi trăit și azi. Și apoi neglijența crasă de a fi luat alt pardesiu. Nu pot să nu mă simt responsabil de moartea lui. Asta mă va obseda toată viața.

— Nu, nu – am spus încet.

— Bine-nțeles că mi-e groază să mă gândesc că Bella mi-a ucis tatăl, dar m-am purtat mizerabil cu ea. După ce am cunoscut-o pe Marthe, și mi-am dat seama că făcusem o greșală, trebuia să-i fi scris și să-i fi spus adevărul. Dar îmi era atât de groază de un scandal care ar fi putut ajunge la urechile lui Marthe, iar ea se gândea mai mult ca niciodată la asta, încât... ei bine, am fost laș și am continuat legătura, sperând că, într-o zi, se va termina de la sine. De fapt, mă lăsam dus de val... nu-mi dădeam seama că o aduceam pe biata fată în pragul disperării. Dacă în realitate m-ar fi omorât pe mine, așa cum intenționase, n-aș fi făcut decât să-mi plătesc păcatele. Iar felul în care a venit azi, aici, dovedește tărie de caracter.

Tăcu un moment, după care izbucni, pe altă temă:

— Nu înțeleg de ce s-a tot mirat judecătorul de ținuta tatălui meu, lenjerie de corp și pardesiul meu. Presupun că tocmai le dăduse tipilor străini fițuica și mama trebuie să fi greșit spunând că ei au venit la ora două. Sau... sau, totul a fost o înscenare? Vreau să spun, doar n-a crezut mama... nu putea crede... că... că eram eu?

Poirot îl liniști repede.

— Nu, nu, domnule Jack. În privința asta n-aveți nici o teamă. Cât despre restul, într-una din zilele astea voi explica totul. E oarecum curios. Ați vrea să ne relatați exact ce s-a întâmplat în seara cumplită?

— Sunt foarte puține de spus. Am venit de la Cherbourg, cum v-am spus, ca s-o văd pe Marthe înainte de a pleca la

capătul lumii. Trenul a ajuns cu întârziere și m-am hotărât să scurtez drumul, traversând terenul de golf. În felul ăsta, ajungeam mai repede la vila Marguerite. Tocmai ajunsesem pe teren, când...

Se opri. Avea un nod în gât.

— Da?

— Am auzit un strigăt îngrozitor, Nu era puternic... un fel de icnet înăbușit... dar m-a înspăimântat. O clipă, am rămas ținut pe loc. Apoi am dat colțul gardului viu. Era lună plină. Am văzut groapa, și o persoană zăcând cu fața în jos, cu un cuțit înfipt în spate. Apoi... apoi m-am uitat și am văzut-o pe ea. Se uita la mine de parcă ar fi văzut o stafie... asta trebuie să fi gândit atunci, văzându-mă... chipul îi înghețase într-o expresie de oroare, pe urmă a scos un țipăt și, întorcându-se, a rupt-o la fugă.

Se opri, încercând să-și stăpânească emoția.

— Și după aceea?

— Întrebă, blând, Poirot.

— Chiar nu mai știu. Am rămas pe loc un timp. Eram zăpăcit. Apoi mi-am dat seama că cel mai bun lucru era să plec cât mai repede. Nici nu mi-a trecut prin minte că aș putea fi suspectat, dar mă temeam să nu fiu chemat să depun mărturie împotriva ei. M-am dus la St. Beauvais, cum v-am spus, și m-am întors cu o mașină la Cherbourg.

Se auzi o bătaie în ușă și intra un camerist cu o telegramă pentru Stonor. Acesta o desfăcu, apoi sări de pe scaun.

— Doamna Renauld și-a recăpătat cunoștința – spuse.

— Ah! Poirot fu dintr-un salt în picioare. Să plecăm imediat la Merlinville!

Am plecat în mare grabă. La insistențele lui Jack, Stonor rămase acolo ca să o ajute pe cât era cu putință pe Bella Duveen. Poirot, Jack Renauld și cu mine ne-am suit în mașina lui Renauld.

Drumul dură patruzeci de minute. Când am ajuns în dreptul vilei Marguerite, Jack Renauld se uită întrebător la Poirot.

— Ce-ar fi dacă v-ați duce dumneavoastră primii... s-o vestiți pe mama că sunt liber?

— În timp ce dumneavoastră o veți face personal, cu domnișoara Marthe, ei? Termină Poirot cu un chicot. Tocmai vroiam să vă propun același lucru.

Jack Renauld nu mai stătu pe gânduri. Opri mașina, sări, și o luă la fugă pe aleea ce ducea spre intrarea vilei. Ne-am continuat drumul spre vila Genevičve.

— Poirot, am spus, îți amintești de ziua în care am sosit prima oară aici și când ne-a întâmpinat vestea morții domnului Renauld?

— Da, adevărat. Nici nu e prea mult de atunci, dar câte lucruri s-au întâmplat între timp... mai ales pentru dumneata, mon ami.

— Poirot, ce-ai făcut ca s-o găsești pe Be... vreau să spun, Dulcie?

— Liniștește-te, Hastings. Mă ocup eu de asta.

— Îți ia cam mult timp, văd, am bombănit.

Poirot schimbă subiectul.

— Atunci începutul, acum sfârșitul, filosofă el, în timp ce suna la ușă. Iar sfârșitul nu e deloc mulțumitor.

— Asta așa e, am oftat.

— Dumneata îl evaluezi din punct de vedere sentimental, Hastings. Nu la asta mă refeream eu. Sper că domnișoara Bella va fi judecată cu blândețe, și oricum, Jack Renauld nu se putea însura cu amândouă. Eu vorbesc din punct de vedere profesional. Asta nu e o crimă obișnuită și bine pusă la punct, cum i-ar plăcea unui detectiv. Mise en scēne regizată de Georges Conneau a fost într-adevăr perfectă, dar dénouement... ah, nu! Un om omorât din greșeală de o fată într-un moment de furie... ah, ce ordine, ce metodă vezi dumneata aici?

Râsul provocat de ciudățeniile lui Poirot îmi fu întrerupt de ușa deschisă de Françoise.

Poirot îi spuse că trebuia s-o vadă îndată pe doamna Renauld și bătrâna îl conduse pe scări în sus. Eu am rămas în salon. A trecut ceva timp până să apară Poirot. Arăta neobișnuit de grav.

— Vous voilf, Hastings! Sacré tonnerre, ce furtună va fi!

— Ce vrei să spui?

— Personal, nu-mi prea vine să cred, rosti Poirot gânditor, însă femeile sunt imprevizibile.

— Uite-i pe Jack Renauld și Marthe Daubreuil, am spus, privind pe fereastră.

Poirot ieși în grabă din încăpere și întâmpină tânăra pereche pe scările de afară.

— Nu intrați acum. E mai bine, să nu intrați. Mama dumneavoastră e foarte tulburată.

— Știu, știu, spuse Jack Renauld. Trebuie s-o văd imediat.

— Ba nu, v-am spus. Acum, nu.

— Doar eu, nu și cu Marthe...

— În tot cazul, n-o luați și pe domnișoara Marthe cu dumneavoastră. Mergeți, dacă simțiți că așa trebuie, dar ar fi indicat să vă lăsați condus de mine.

O voce din spate ne făcu să tresărim cu toții.

— Vă mulțumesc pentru bunele intenții, domnule Poirot, dar eu mă voi face înțeleasă.

Am rămas înmărmuriți. Coborând scările la brațul lui Léonie, doamna Renauld, cu capul încă bandajat, era cea care vorbise. Tânăra servitoare lăcrima și își implora stăpâna să se întoarcă în pat.

— Vă omorâți singură, doamnă. Doctorul v-a interzis să vă mișcați. Însă doamna Renauld continuă să coboare.

— Mamă! Strigă, repezindu-se înainte.

Dar cu un gest, ea îl făcu să dea înapoi.

— Nu sunt mama ta! Nu ești fiul meu! Începând de azi, din clipa asta, te reneg.

— Mamă! Strigă flăcăul, stupefiat.

În fața durerii din glasul lui, femeia păru să ezite. Poirot făcu un gest de conciliere, dar ea își recăpătă brusc siguranța.

— Ai mâinile pătate de sângele tatălui tău. Tu ești autorul moral al acestei crime. Te-ai certat cu el și l-ai făcut de două parale pentru fata asta, dar comportarea ta fără inimă față de altă fată i-a adus moartea. Să pleci din casa mea. Măine mă voi ocupa să fac în așa fel încât, să nu te atingi de nici un ban din banii lui. Du-te în lume și descurcă-te cum știi cu ajutorul

fetei care e fiica celei mai aprige dușmance a tatălui tău!

Și încet, plină de durere, începu să urce din nou scările. Eram cu toții zăpăciți... complet nepregătiți pentru o asemenea scenă. Cel mai atins dintre toți, Jack Renauld, se clătină și aproape căzu. Poirot și cu mine i-am sărit în ajutor.

— E terminat, îi șopti Poirot domnișoarei Marthe. Unde să-l ducem?

— Acasă, bine-nțeles. La vila Marguerite. Mama și cu mine îl vom îngriji. Sărmanul meu Jack!

L-am dus la vilă, unde băiatul căzu într-un fotoliu, semiinconștient. Poirot îi atinse fruntea și mâinile.

— Are febră. Începe să-și spună cuvântul îndelungata tensiune nervoasă. Și acum, a mai venit și șocul ăsta. Duceți-l în pat, iar Hastings și cu mine ne vom îngriji de un doctor.

Doctorul fu curând găsit. După ce examinează pacientul, opină că era un caz obișnuit de epuizare nervoasă. Prin odihnă totală și liniște, flăcăul va fi aproape complet restabilit a doua zi, dar, dacă se va agita, exista pericolul ca creierul să-i fie afectat de febră. Era recomandabil ca să stea cineva noaptea cu el.

După ce am aranjat tot ce se putea face, l-am lăsat în grija lui Marthe și a mamei ei și ne-am îndreptat spre oraș. Trecuse de ora la care de obicei luam masa și eram hămesiiți. Ne-am potolit foamea la primul restaurant care ne-a ieșit în cale, cu o excelentă omletă și apoi, cu tot atât de excelente antricoate.

— Și acum să ne gândim unde înnoptăm, spuse Poirot, când, în sfârșit, sosi și cafeaua. Să încercăm la vechiul nostru prieten, Hôtel des Bains?

Ne-am îndreptat pașii într-acolo, fără să mai stăm pe gânduri.

Da, domnii vor putea să se instaleze în două camere bune, cu vedere spre mare. Apoi, Poirot puse o întrebare care mă surprinse.

— Domnișoara Robinson, din Anglia, a sosit?

— Da, domnule. Se află în salonaș.

— Ah!

— Poirot, am strigat ținându-mă după el în lungul

culoarului, cine Dumnezeu mai e și domnișoara Robinson?

Poirot se înclină gentil în fața mea.

— Ți-am aranjat căsătoria, Hastings.

— Dar, eu...

— Bah! Rosti Poirot, și-mi dădu un brânci prietenesc peste pragul ușii salonașului. Crezi că aveam chef să bat tam-tamul în Merlinville despre numele Duveen?

Într-adevăr, cea care ne salută, era Cenușăreasa. I-am luat mâinile în ale mele. Ochii mei au spus restul.

Poirot își drese glasul.

— Mes enfants, spuse, deocamdată n-avem timp pentru sentimente. Ne așteaptă o treabă serioasă. Domnișoară, ai reușit să faci ce te-am rugat?

Drept răspuns, Cenușăreasa scoase din poșetă un obiect învelit în hârtie și-l înmână în tăcere lui Poirot. Acesta desfăcu hârtia. Am tresărit, căci era cuțitul pe care înțelesesem că-l aruncase în mare. Ciudat, cu câtă încăpățânare păstrează femeile cele mai compromițătoare obiecte și hârtii.

— Trés bien, mon enfant, spuse Poirot. Îți sunt recunoscător. Acum du-te și te odihnește. Hastings și cu mine avem treabă. Ai să-l vezi mâine.

— Unde vă duceți? Întrebă fata, făcând ochii mari.

— Ai să afli mâine totul.

— Nu, oriunde vă duceți, merg și eu.

— Dar, domnișoară...

— Merg și eu, v-am spus!

Poirot înțelese că nu avea rost să mai insiste. Cedă.

— Atunci, vino, domnișoară. Dar n-o să fie distractiv. După toate probabilitățile, nu se va întâmpla nimic.

Fata nu răspunse.

Peste douăzeci de minute am plecat. Era o noapte întunecoasă, apăsătoare. Poirot o luă spre drumul care ducea la vila Genevičve. Însă când ajunserăm în dreptul vilei Marguerite, se opri.

— Aș vrea să mă asigur că totul e în regulă cu Jack Renauld. Vino cu mine, Hastings. Domnișoara va rămâne afară. Doamna Daubreuil s-ar putea să spună ceva care s-o rănească.

Am deschis poarta și am luat-o pe alee. În timp ce coteam spre casă, i-am atras atenția lui Poirot asupra unei ferestre de la primul etaj. Pe storurile trase se contura clar profilul lui Marthe Daubreuil.

— Ah! Exclamă Poirot. Îmi imaginez că asta e camera în care îl vom găsi pe Jack Renauld.

Ne deschise doamna Daubreuil. Ne spuse că Jack se afla în aceeași stare dar că, probabil, dorim să ne convingem cu ochii noștri. În timp ce întrebam, își duse degetul la gură. Lângă pat stătea Marthe.

Jack Renauld dormea un somn agitat, mișcându-și capul într-o parte și-n alta, iar chipul încă îi mai era aprins de febră.

— Vine din nou doctorul? Întrebă, în șoaptă, Poirot.

— Numai dacă-l chemăm. Jack doarme... și asta-i bine. Maman i-a făcut un ceai calmant.

Se așează din nou și se aplecă deasupra broderiei la care lucra, iar noi părăsirăm camera. Doamna Daubreuil ne conduse pe scări în jos. De când îi aflasem povestea, interesul față de femeia asta îmi crescuse. Stătea lângă noi, cu ochii plecați, și cu același surâs ușor enigmatic pe care mi-l aminteam. Brusc, am simțit că mi-e teamă de ea, așa cum te temi de un superb șarpe otrăvitor.

— Sper că nu v-am deranjat, doamnă, spuse politicos Poirot, când ea ne deschise ușa să ieșim.

— Absolut deloc, domnule.

— Apropo, adăugă Poirot ca fulgerat de o idee subită, domnul Stonor n-a fost azi în Merlinville, nu-i așa?

N-am înțeles rostul acestei întrebări, căci știam foarte bine că problema nu-l interesa câtuși de puțin pe Poirot.

Doamna Daubreuil răspunse foarte liniștită:

— Din câte știu eu, nu.

— N-a avut o întrevedere cu doamna Renauld?

— De unde să știu eu domnule?

— Adevărat, spuse Poirot. M-am gândit că poate l-ați văzut venind sau plecând, atâta tot. Noapte bună, doamnă.

— De ce... am început eu.

— Nici un „de ce”. Toate la timpul lor.

Ne-am alăturat Cenușăresei și am pornit în grabă în direcția vilei Genevičve. Poirot mai privi odată peste umăr spre fereastra luminată pe care se vedea conturat profilul aplecat asupra lucrului al lui Marthe.

— E la adăpost de toate evenimentele flăcăul nostru, murmură el.

Ajunți la vila Genevičve, ne duserăm în spatele unor tufișuri de pe partea stângă a drumului, unde aveam o bună priveliște a tot ce ne înconjura fiind, în același timp, ascunși altor priviri. Întreaga vilă se afla cufundată în întuneric; fără îndoială, toată lumea dormea. Am ajuns imediat sub fereastra dormitorului doamnei Renauld, care fereastră era deschisă. Mi se păru că asupra acelei ferestre erau ațintiți ochii lui Poirot.

— Și acum ce facem?

— Am șoptit.

— Așteptăm.

— Dar...

— Nu mă aștept să se întâmple nimic timp de o oră, poate două, dar...

Cuvintele îi fură curmate de un țipăt prelung, puternic:

— Ajutor!

Se aprinse o lumină la al doilea etaj, pe partea dreaptă a casei. Țipătul venea de acolo. Și chiar când priveam într-acolo, văzurăm umbrele a două siluete care se luptau.

— Mille tonnerres! Strigă Poirot. Trebuie că și-a schimbat camera!

Repezindu-ne înainte, începurăm să batem cu putere la ușa din față. Apoi, alergând spre copacul din stratul de flori, se cățără în el cu agilitatea unei pisici. L-am urmat. Dintr-o săritură, Poirot intră prin fereastra deschisă. Uitându-mă peste umăr am văzut-o pe Dulcie ajungând pe creanga din spatele meu.

— Ai grijă! Am strigat.

— Ai grijă de bunică-ta! Se burzuli fata. Asta-i o joacă de copii pentru mine.

Poirot străbătuse în fugă camera goală și împingea din răspuțeri în ușa ce da spre coridor.

— E încuiată și zăvorâtă pe dinafară, bombăni, o să ne ia mult timp s-o spargem.

Strigătele de ajutor deveneau tot mai slabe. Am văzut disperare în ochii lui Poirot. Am pus amândoi umărul să spargem ușa.

Glasul Cenușăresei, calm și stăpânit, se auzi de la fereastră:

— Va fi prea târziu când o să reușiți să dărâmați ușa. Cred că numai eu sunt cea care poate face ceva.

Înainte să fac vreun gest ca s-o opresc, dispăru în beznă de afară. Am alergat la fereastră. Spre groaza mea, am văzut-o ținându-se în mâini pe acoperiș, mișcându-se în direcția ferestrei luminate.

— Doamne sfinte! O să moară! Am strigat.

— Te înșeli, Hastings. Uiți că e o bună acrobată profesionistă? A fost voia bunului Dumnezeu ca ea să insiste să ne însoțească. Mă rog doar să ajungă la timp. Ah!

Un strigăt cumplit de groază străbătu noaptea pe când Cenușăreasa intră pe fereastra din dreapta; apoi se auzi glasul ei limpede, rostind:

— Nu, n-ai nici o șansă! Te-am prins... iar încheieturile mâinilor mele sunt ca oțelul.

În același moment, ușa camerei în care eram captivi fu deschisă cu mare grijă de Françoise. Poirot o împinse brutal într-o parte și alergă pe coridor spre ușa alăturată, în fața căreia se strânseseră celelalte servitoare.

— E încuiată pe dinăuntru, domnule.

Dinăuntru se auzi o bufnitură grea. După câteva clipe se auzi cheia răsucindu-se în broască și ușa se deschise încetitor. Cenușăreasa, foarte palidă, ne făcu loc să intrăm.

— E în afară de pericol? O întrebă Poirot.

— Da, am ajuns exact la timp. Era epuizată.

Pe jumătate culcată, pe jumătate ridicată, doamna Renault stătea pe pat. Avea răsuflarea întretăiată.

— Aproape m-a strangulat, îngână ea cu durere.

Fata ridică ceva de pe jos și i-l înmână lui Poirot.

Era un cordon al unei rochii de mătase, foarte fin dar foarte rezistent.

— Un ștreang, spuse Poirot. A intrat pe fereastră în timp ce noi băteam la ușă. Unde e... cealaltă?

Fata se dădu puțin la o parte și-i arătă. Pe podea zăcea o persoană drapată într-un material negru, al cărui fald îi ascundea chipul.

— Moartă?

Fata dădu din cap.

— Cred că da.

— Probabil că s-a lovit cu capul de galeria de marmură din fața căminului.

— Dar cine e? Am strigat.

— Asasina domnului Renault, Hastings. Și cât pe ce și a doamnei Renault.

Uimit și nedumerit, am îngenunchiat și, ridicând faldul pelerinei, am privit frumosul chip neînsuflăit al lui Marthe Daubreuil!

Capitolul XXVIII.

Sfârșitul călătoriei.

Amintirile mele despre evenimentele ulterioare din acea noapte sunt foarte confuze. Poirot părea surd la întrebările mele. Era ocupat să-i tot reproșeze bătrânei Françoise că nu-l anunțase despre faptul că doamna Renault își schimbase dormitorul.

L-am apucat de umăr hotărât să-i atrag atenția asupra persoanei mele și să mă fac auzit.

— Dar dumneata trebuia s-o știi, i-am spus. Doar ai fost aici sus și ai vorbit cu ea chiar în seara asta.

Poirot se învrednici să ne acorde un moment.

— Când am vorbit cu ea, se afla pe sofaua din camera de la mijloc... în budoar, mon ami, îi explică el.

— Dar, domnule, strigă Françoise, doamna și-a schimbat dormitorul aproape imediat după crimă! Amintirile erau prea dureroase!

— Atunci de ce nu mi s-a spus? Vociferă Poirot bătând cu pumnul în masă, cuprins de o supărare de zile mari. Îți cer să-mi răspunzi: – de – ce – nu – mi s-a spus! Ești o bătrână

complet imbecilă! Nici Léonie, nici Denise nu sunt mai bune. Sunteți trei idioate! Prostia voastră cât pe ce să-i cauzeze moartea stăpânei voastre. Numai datorită curajului acestei copile...

Se opri și, îndreptându-se spre locul în care fata stătea aplecată asupra doamnei Renauld acordându-i primul ajutor, o îmbrățișă cu o fervoare tipic galică... spre ușoara mea supărare.

Am fost smuls din ceața gândurilor mele de ordinul scurt al lui Poirot de a chema un medic pentru doamna Renauld. După asta, trebuia să chem poliția. Și, parcă pentru a mă supăra și mai tare, adăugă:

— Întoarcerea dumatăle aici nu ne va fi de prea mare ajutor. Voi fi prea ocupat ca să mai am și grija dumatăle, iar pe domnișoara de față am făcut-o garde-malade.

M-am retras cu toată demnitatea de care am fost capabil. După ce am executat ordinele ce-mi fuseseră date, m-am dus la hotel. Nu înțelegeam nimic din ce se întâmplase. Evenimentele nopții îmi păreau fantastice și imposibile. N-aveam pe nimeni să mă asculte, n-aveam pe nimeni care să fi putut răspunde întrebărilor mele. Supărat, m-am trântit pe pat și am căzut pradă unui somn ca de plumb.

Când m-am trezit, soarele pătrundea din belșug prin fereastra deschisă, iar Poirot, dichisit și zâmbitor, stătea lângă patul meu.

— Enfin. Te-ai trezit! Da știu că dormi, nu glumă, Hastings! Ști că e aproape unsprezece?

Am mormăit și mi-am dus mâna la cap.

— Trebuie să fi visat, am spus. Știi, am visat nici mai mult nici mai puțin, că în dormitorul doamnei Renauld zăcea cadavrul lui Marthe Daubreuil și că dumneata ai declarat că ea era asasina domnului Renauld.

— N-ai visat. Totul e cât se poate de adevărat.

— Dar pe domnul Renauld l-a omorât Bella Duveen!

— Oh, nu, Hastings, n-a fost ea! E drept, ea așa a spus... dar a făcut-o doar ca să-l salveze de la ghilotină pe bărbatul pe care îl iubea.

— Ce?

— Amintește-ți relatarea lui Jack Renault. Amândoi au ajuns, în același moment, la locul crimei, și fiecare a gândit despre celălalt că e autorul crimei. Fata s-a uitat cu groază la el, apoi a scos un strigăt și a rupt-o la fugă. Dar, când a aflat că lui i se imputa crima, n-a putut suporta gândul ăsta și s-a predat ca fiind ea autoarea crimei, salvându-l, astfel, de la o moarte sigură.

Poirot se lăsă pe spate în scaun și își împreună vârfurile degetelor în stilul lui caracteristic.

— Rezolvarea asta nu mă satisface, comentă el didactic. Tot timpul mă stăpânea puternica impresie că aveam de a face cu o crimă înfăptuită cu sânge rece și premeditată de către cineva care se folosea din plin (și foarte inteligent) chiar de planul domnului Renault pentru a încurca ițele poliției. Marele criminal (după cum cred că-ți amintești că ți-am mai spus cândva) este întotdeauna extrem de simplu.

Am confirmat.

— În susținerea acestei teorii, trebuie să admitem că asasinul trebuia să fi fost pe deplin la curent cu planurile domnului Renault. Asta ne conduce la doamna Renault. Însă faptele neagă teoria vinovăției ei. Mai există altcineva care să fi cunoscut planurile domnului Renault? Da. Marthe Daubreuil ne-a mărturisit cu gura ei că a auzit cearta dintre domnul Renault și vagabond. Dacă a putut auzi asta, nu există nici un motiv pentru care să nu fi auzit orice altceva, mai ales dacă domnul și doamna Renault au fost destul de imprudenți ca să-și discute planurile stând pe banca din grădină. Amintește-ți cu câtă ușurință ai auzit discuția dintre Marthe și Jack Renault, din locul acela.

— Dar ce motiv ar fi putut avea Marthe ca să-l omoare pe domnul Renault?

— Ce motiv? Banii! Domnul Renault era multimilionar și la moartea lui (așa credeau ea și Jack Renault) jumătate din imensa lui avere i-ar fi revenit fiului său. Să reconstituim scena din punctul de vedere al Marthei Daubreuil. Marthe aude ce discută Renault cu soția sa. Până atunci, el fusese o

sursă bunicică de venit pentru cele două Daubreuil, mamă și fiică, dar iată că acum se hotărâse să le scape din ghiare. Probabil, primul ei gând a fost să împiedice această fugă. Însă o altă idee, mai îndrăzneță, îi reveni în minte, o idee care nu o îngrozi pe fiica celebrei Jeanne Beroldy! În prezent, domnul Renauld stătea neclintit în calea căsătoriei cu Jack. Dacă acesta din urmă își înfrunta tatăl și-i nesocotea voința, avea să fie un sărăntoc... ceea ce nu-i surâdea domnișoarei Daubreuil. De fapt, mă îndoiesc că a ținut cât de cât la Jack Renauld. Putea să simuleze un sentiment însă, în realitate, avea aceeași fire rece, calculată, ca a mamei sale. Mă îndoiesc, de asemenea, că era foarte sigură de dragostea băiatului. Îl fermecase și-l ametea, dar, odată separat de ea, căci bătrânul Renauld putea foarte ușor să-i despartă un timp, l-ar fi putut pierde. Dar cu domnul Renauld mort și Jack moștenitorul a jumătate din avere, căsătoria se putea face pe dată și ea ar fi avut dintr-un foc o adevărată bogăție pe mână... nu niște amărâte de miare pe care le storsese până atunci. Mintea ei isteță intui simplitatea lucrurilor. Totul era extrem de simplu. Domnul Renauld pune la cale toate detaliile morții sale... ei îi rămâne doar să aștepte momentul potrivit pentru a transforma farsa în cumplită realitate. Și aici intervine al doilea element care mă conduce în mod infailibil la Marthe Daubreuil – cuțitul! Jack Renauld comandase trei suveniruri. Unul îl dăruise mamei sale, unul Bellei Duveen; nu era foarte posibil ca pe al treilea să i-l fi dat lui Marthe Daubreuil? Deci, ca să rezumăm, existau patru elemente care pledau împotriva lui Marthe Daubreuil.

1. Marthe Daubreuil ar fi putut auzi planurile familiei Renauld.

2. Marthe Daubreuil era direct interesată în moartea domnului Renauld.

3. Marthe Daubreuil era fiica celebrei doamne Beroldy care, după părerea mea, era autoarea morală și virtuală a morții soțului său, deși mâna care o înfăptuise fusese a lui Georges Conneau.

4. Marthe Daubreuil era singura persoană, în afara lui Jack

Renauld, care putea să fie în posesia celui de al treilea cuțit.

Poirot se opri și își dresе glasul.

— Bine-nțeles, când am aflat de existența celeilalte fete, Bella Duveen, mi-am zis că era foarte posibil ca ea să fi fost autoarea crimei. Însă, soluția nu m-a atras, pentru că, așa cum îți spuneam odată, Hastings, unui expert ca mine îi place să se confrunte cu un adversar de talia lui. Totuși, trebuie să iei crima așa cum o găsești, nu cum ți-ar place s-o găsești. Nu mi se părea foarte normal ca Bella Duveen să poarte tot timpul la ea cuțitul pe care-l primise ca amintire, dar se putea foarte bine să se fi gândit tot timpul să se răzbune pe Jack Renauld. În momentul în care s-a prezentat și a mărturisit că ea comisesе crima, totul părea terminat. Și totuși... nu eram satisfăcut, mon ami. Nu eram satisfăcut... Am reluat cazul cu minuțiozitate și am ajuns la aceeași concluzie ca mai înainte. Dacă nu era Bella Duveen, singura persoană care ar fi putut comite crima, era Marthe Daubreuil. Însă nu aveam nici o dovadă împotriva ei! Și atunci mi-ai arătat scrisoarea de la domnișoara Dulcie și am întrezărit șansa de a lămuri lucrurile o dată pentru totdeauna. Cuțitul original fusese furat de Dulcie Duveen și aruncat în mare... căci, așa credea ea, aparținea surorii sale. Dar dacă, printr-o întâmplare, nu era al surorii sale ci era cel pe care Jack Renauld i-l dăruise lui Marthe Daubreuil, atunci cuțitul Bellei Duveen se afla bine-merci, la locul lui! Nu ți-am spus o vorbă, Hastings (nu era timp de romantisme), am căutat-o pe domnișoara Dulcie, i-am povestit doar atât cât am considerat necesar și am trimis-o să umble printre lucrurile surorii sale. Imaginează-ți ce bucurie m-a cuprins când, (urmându-mi instrucțiunile) s-a prezentat sub numele domnișoarei Robinson aducându-mi prețiosul suvenir! Între timp, am mai întreprins câțiva pași ca s-o silesc pe domnișoara Marthe să se dea de gol. La ordinul meu, doamna Renauld și-a renegat fiul și și-a declarat intenția ca a doua zi să se schimbe testamentul în așa fel încât el să nu se poată atinge de nici o fărâmbă din fabuloasa avere a tatălui său. Era un pas disperat, dar necesar, și doamna Renauld a fost complet pregătită să-și asume riscul... deși, din nefericire,

nu s-a gândit nici o clipă să menționeze faptul că și-a schimbat camera. Presupun că era convinsă că știu asta. Totul s-a petrecut așa cum mi-am imaginat. Marthe Daubreuil a făcut o ultimă încercare criminală de a pune mâna pe milioanele lui Renauld... și-a dat greș.

— Ceea ce mă nedumerește, am spus, este cum a reușit să pătrundă în casă fără să o vedem. Pare un miracol. Am lăsat-o la vila Marguerite, am venit direct la vila Genevičve... ți, cu toate astea, a ajuns aici înaintea noastră!

— Ah, dar n-am lăsat-o în urmă. A ieșit din vila Marguerite pe ușa din spate, în timp ce noi stăteam de vorbă cu mama ei. Aici a fost, cum spun americanii, momentul când „l-a pus la podea” pe Hercule Poirot!

— Dar umbra de pe storuri? Am văzut-o din drum.

— Eh bien, când ne-am uitat noi, doamna Daubreuil a ajuns la timp să-și ia locul în primire.

— Doamna Daubreuil?

— Da. Una e în vârstă, alta e tânără, una brunetă, cealaltă blondă, dar umbra profilată pe storuri e foarte asemănătoare, deci scopul era atins. Nici eu nu am bănuیت nimic... tâmpit ce am fost! Am crezut că am o grămadă de timp în fața mea... că ea nu va încerca să intre în casă decât mult mai târziu. A avut cap, frumoasa noastră domnișoară Marthe.

— Și scopul ei era s-o omoare pe doamna Renauld?

— Da. Întreaga avere i-ar fi revenit fiului său. Dar ar fi fost o sinucidere mon ami! Pe podea, lângă cadavrul lui Marthe Daubreuil, am găsit o sticlută cu cloroform și o seringă conținând o doză mortală de morfină. Înțelegeți? Mai întâi cloroformul... apoi când victima era inconștientă îi administra morfina. Dimineața, mirosul de cloroform ar fi dispărut cu totul, iar seringă ar fi fost găsită așa cum căzuse din mâna doamnei Renauld. Ce-ar fi spus grozavul nostru domn Hautet? „Biata femeie! V-am spus eu? Șocul bucuriei a fost picătura care a umplut paharul! Nu v-am spus că n-ar fi de mirare dacă mintea i-ar lua-o razna? Ce tragic caz, acest caz Renauld!”. Oricum, Hastings, treburile nu s-au desfășurat conform planului domnișoarei Marthe. Dintr-un început, doamna

Renauld era trează și o aștepta. Urmează lupta. Dar doamna Renauld este încă foarte slăbită. Pentru Marthe Daubreuil există o ultimă șansă. Cum ideea sinuciderii a căzut, trebuie să o readucă definitiv la tăcere pe doamna Renauld cu mâinile ei. Execută un ștreang din cordonul propriei sale rochii, în timp ce noi încă mai băteam la ușa din față a vilei. Știe că trebuie să se grăbească, pentru a se întoarce la vila Marguerite înaintea noastră, ceea ce ar înlătura dovada împotriva ei. Dar e făcută șah-mat... nu de Hercule Poirot... ci de petite acrobate cu încheieturile ei ca de oțel.

Am meditat asupra întregii afaceri.

— Când ai bănuț-o prima oară pe Marthe Daubreuil, Poirot? Când ne-a spus că a auzit cearta din grădină?

Poirot zâmbi.

— Prietene, îți amintești de ziua în care am pus piciorul în Merlinville? Și de fata frumoasă pe care am văzut-o stând în poartă? M-ai întrebat dacă nu remarcasem o tânără zeiță, iar eu ți-am răspuns că nu văzusem decât o fată cu ochi neliniștiți. Asta am gândit de la început despre Marthe Daubreuil. Fata cu ochi neliniștiți! De ce era neliniștită? Nu din pricina lui Jack Renauld, căci pe atunci nu știa că el fusese în Merlinville cu o seară înainte.

— Apropo, am exclamat, cum se simte Jack Renauld?

— Mult mai bine. Încă mai e la vila Marguerite. Dar doamna Daubreuil a dispărut. Poliția a dat-o în urmărire.

— Crezi că era mână în mână cu fiica ei?

— N-o vom ști niciodată. Doamna asta știe să păstreze un secret. Și mă îndoiesc că poliția va reuși să dea de urma ei vreodată.

— I s-a spus... lui Jack Renauld?

— Încă nu.

— Va fi un șoc îngrozitor pentru el.

— Natural. Și totuși mă îndoiesc că a fost cu adevărat angajat sufletește. Cred că a considerat-o pe Bella Duveen ca pe-o relație trecătoare iar pe Marthe Daubreuil ca pe fata pe care într-adevăr o iubea. Dar cred că dacă am inversa lucrurile, am fi mai aproape de adevăr. Marthe Daubreuil era

foarte frumoasă. Și-a pus în minte să-l seducă pe Jack și a reușit, dar amintește-ți ciudata lui îndărătnicie de a o rupe cu cealaltă fată. Și vezi și hotărârea lui de a merge la ghilotină în locul ei. Am eu așa, o mică idee, că atunci când va afla adevărul va fi îngrozit... revoltat și falsa lui iubire se va pulbera ca un fum.

— Ce se aude cu Giraud?

— A avut o criză de nervi, individul! A fost nevoit să se întoarcă la Paris. Am zâmbit amândoi.

Poirot s-a dovedit a fi un adevărat profet. Când, în cele din urmă, medicul l-a declarat pe Jack Renauld destul de restabilit pentru a i se spune adevărul, sarcina asta i-a revenit lui Poirot. Șocul a fost într-adevăr cumplit. Totuși, Jack l-a suportat mai bine decât aş fi crezut. Devotamentul mamei sale l-a ajutat să depășească acele zile grele. Acum, mama și fiul erau nedespărțiți.

Apoi, a avut loc un alt eveniment. Poirot îi destăinuie doamnei Renauld că îi cunoștea secretul și o sfătuie să nu-i ascundă lui Jack trecutul tatălui său.

— A tăinuie adevărul, nu ajută la nimic, doamnă! Aveți curajul și mărturisiți totul.

Cu inima grea, doamna Renauld consimți, și astfel fiul său află că tatăl pe care îl iubise fusese, de fapt, un fugar din calea justiției. Poirot interveni prompt.

— Liniștiți-vă, domnule Jack. Lumea nu știe nimic. În ce mă privește, n-am absolut nici o obligație să fac confidențe poliției. În cazul de față am acționat nu la cererea poliției, ci la cea a tatălui dumneavoastră. Justiția l-a ajuns în cele din urmă, dar nu e nevoie ca cineva să știe că el și Georges Conneau erau una și aceeași persoană.

Bine-nțeles că pentru poliție au rămas câteva elemente cam încurcate, dar Poirot explică lucrurile de așa manieră încât, până la urmă, treptat, au fost date uitării.

La scurt timp după întoarcerea noastră la Londra, o superbă statueta reprezentând un ogar împodobește polița căminului lui Poirot. Ca răspuns la privirea mea întrebătoare, Poirot dădu din cap.

— Mais, oui! Mi-am păstrat acei 500 de franci! Nu-i un coleg splendid? L-am botezat Giraud!

Câteva zile mai târziu, ne vizită Jack Renauld. Chipul său avea o expresie hotărâtă.

— Domnule Poirot, am venit să-mi iau la revedere. Plec foarte curând în America de Sud. Tatăl meu a avut multe afaceri acolo și intenționez să încep o viață nouă în acea parte a lumii.

— Plecați singur, domnule Jack?

— Mama vine cu mine... și-l voi păstra și pe Stonor ca secretar. Lui îi place să colinde lumea.

— Și nimeni altcineva nu vă mai însoțește?

Jack se înroși.

— Vă referiți?...

— La o fată care vă iubește din toată inima... care era gata să-și de-a viața pentru dumneavoastră.

— Cum aș putea să-i cer asta? Îngână băiatul. După toate câte s-au petrecut, aș mai putea să mă duc la ea și... oh, ce fel de poveste neconvingătoare aș putea să-i torn?

— Les femmes... ele au norocul de a confecționa cârje pentru astfel de povești.

— Da, dar... am fost atât de prost!

— Toți am fost la vremea noastră, filosofă Poirot.

Însă chipul lui Jack se înăspri.

— Mai e ceva. Sunt fiul tatălui meu. S-ar mai căsători cineva cu mine, cunoscând asta?

— Spuneți că sunteți fiul tatălui dumneavoastră. Hastings, aici de față, știe că eu cred în ereditate...

— Păi atunci...

— Așteptați. Cunosco o femeie, o femeie curajoasă și rezistentă, capabilă de o mare iubire și de supremul sacrificiu de sine...

Băiatul își ridică privirea. Ochii i se luminau.

— Mama mea!

— Da. Sunteți fiul mamei dumneavoastră în aceeași măsură în care sunteți și al tatălui dumneavoastră. Mergeți, deci, la domnișoara Bella. Povestiți-i totul. Nu-i ascundeți nimic... și

veți vedea ce vă va spune.

Jack părea nehotărât.

— Nu mai mergeți la ea ca un adolescent, ci ca un bărbat... un bărbat copleșit de povara trecutului și de cea a prezentului, dar privind înainte către o nouă și minunată viață. Cereți-i s-o împartă cu dumneavoastră. Poate că nu vă dați seama, însă iubirea pe care o purtați unul altuia a trecut prin proba de foc și a rezistat. Fiecare v-ați fi dat viața pentru celălalt.

Și ce-ar fi de spus despre căpitanul Arthur Hastings, unicul cronicar al acestor pagini?

Ar mai fi de povestit câte ceva despre zilele petrecute cu familia Renauld la ferma lor de dincolo de ocean, dar, pentru încheiere, prefer să mă întorc la o dimineață din grădina vilei Geneviève.

— Nu pot să-ți spun Bella, am zis, căci nu e numele tău... Iar Dulcie mi se pare nefamiliar. Așa că vei rămâne Cenușăreasa. Îți amintești, Cenușăreasa s-a măritat cu prințul. Eu nu sunt prinț, dar...

M-a întrerupt.

— Sunt sigură că Cenușăreasa l-a avertizat! Vezi, ea nu i-ar fi putut promite să se transforme într-o prințesă. La urma urmei nu era decât o mică bucătăreasă...

— A fost rândul prințului s-o întrerupă, am intervenit eu. Știi ce a spus?

— Nu.

— La dracu!" spuse prințul... și o sărută!

Și am trecut de la vorbă la faptă.

SFÂRȘIT